

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

ΟΔΗΓΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΑΚΑΔΗΜΑΪΚΟ ΕΤΟΣ 2009 - 2010

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2009

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑΣ ΟΔΗΓΟΥ ΣΠΟΥΔΩΝ:

Γενική εποπτεία: Δ. Λιάλιου, Καθηγήτρια

Υπεύθυνη: Κυριακούλα Παπαδημητρίου, Επίκουρη Καθηγήτρια

Μέλη: Απόστολος Κραλίδης, Επίκουρος Καθηγητής
Σουλτάνα Δ. Λάμπρου, Λέκτορας

Εικόνα εξωφύλλου: Ο καλός ποιητήν. «Ανώνυμη Κατακόμβη». Ρώμη
(Via Anapo).

Εικόνα οπισθοφύλλου: Λογότυπος της Θεολογικής Σχολής ΑΠΘ

Επιμέλεια εξωφύλλου: Σουλτάνα Δ. Λάμπρου, Λέκτορας

Α΄ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

1. Πρυτανεία

Πρύτανης **Αναστάσιος Μάνθος**
καθηγητής της Ιατρικής Σχολής

Αντιπρυτάνεις α) **Αθανασία Τσατσάκου**
καθηγήτρια της Φιλοσοφικής Σχολής
β) **Σταύρος Πανάς**
καθηγητής της Πολυτεχνικής Σχολής
γ) **Ανδρέας Γιαννακουδάκης**
αν. καθηγητής της Σχολής Θετικών Επιστημών

2. Σύγκλητος

Το ανώτατο διοικητικό όργανο του Πανεπιστημίου είναι η Σύγκλητος. Η Σύγκλητος αποτελείται από τον Πρύτανη, τους Αντιπρυτάνεις, τον Κοσμήτορα κάθε Σχολής, τον Πρόεδρο κάθε Τμήματος, έναν εκπρόσωπο των φοιτητών από κάθε Τμήμα, δύο εκπροσώπους των μεταπτυχιακών φοιτητών, έναν εκπρόσωπο των βοηθών-επιμελητών-επιστημονικών συνεργατών, έναν εκπρόσωπο του ΕΕΔΙΠ, έναν εκπρόσωπο του ΕΤΕΠ και έναν εκπρόσωπο του Διοικητικού Προσωπικού. Στη Σύγκλητο συμμετέχουν επίσης και εκπρόσωποι των αναπληρωτών καθηγητών, επικούρων καθηγητών και λεκτόρων.

Β΄ Η ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

Η Θεολογική Σχολή Θεσσαλονίκης λειτουργεί από το 1942, αν και η ίδρυσή της προβλεπόταν από την ίδρυση του Πανεπιστημίου, το 1925. Από το 1964 η Σχολή, τροποποιώντας τον κανονισμό λειτουργίας της, χώρισε τις προπτυχιακές σπουδές σε τρία Τμήματα. Απ' αυτά το τρίτο, Κοινωνικής Διακονίας, δεν λειτούργησε αποδοτικά, επειδή δεν προσήλθε σ' αυτό ικανοποιητικός αριθμός φοιτητών. Τα άλλα δύο Τμήματα, α) Θεολογίας και β) Ποιμαντικής, λειτούργησαν αποδοτικά για μία περίπου εικοσαετία, έχοντας ενιαία διοίκηση, τον κοινό σύλλογο των καθηγητών της Σχολής.

Με το νόμο για τα Α.Ε.Ι. 1268/82 επιβλήθηκε και η διοικητική διάκριση μεταξύ των δύο Τμημάτων της Σχολής, τα οποία από το 1982 λειτουργούν αυτόνομα και το καθένα διοικείται από τη Γενική του Συνέλευση. Η στελέχωση των Τμημάτων έγινε από το προσωπικό που υπηρετούσε

μέχρι τότε στη Σχολή. Με το Π.Δ. 316 (Φ.Ε.Κ. 166/6.10.94) το Τμήμα Ποιμαντικής μετονομάστηκε σε «Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας», χωρίς να αλλάξει το γνωστικό του αντικείμενο.

Σύμφωνα με το νόμο 1351/1983, άρθρο 6, παρ. 10, «οι πτυχιούχοι των Τμημάτων Ποιμαντικής των Πανεπιστημίων Αθηνών και Θεσσαλονίκης έχουν δικαίωμα διορισμού στην εκκλησιαστική, Γενική και Τεχνική-Επαγγελματική Εκπαίδευση».

Στη Θεολογική Σχολή λειτουργεί Βιβλιοθήκη, η οποία προέκυψε από την ενοποίηση των επιμέρους βιβλιοθηκών των παλιών Σπουδαστηρίων της Σχολής, που ήταν κατεσπαρμένες σ' όλο το κτήριο. Η Βιβλιοθήκη είναι πλούσια και οργανωμένη, και διαθέτει αναγνωστήριο. Η διοίκησή της ασκείται από την Κοσμητεία της Σχολής.

Η Θεολογική Σχολή εκδίδει επιστημονικό περιοδικό με τίτλο «Επιστημονική Επετηρίδα Θεολογικής Σχολής-Α.Π.Θ.», το οποίο κατ' αρχήν αποτελούσε έναν ενιαίο τόμο, που περιελάμβανε συνεργασίες μελών Δ.Ε.Π. όλης της Θεολογικής Σχολής. Από το 1990 η Επετηρίδα εκδίδεται σε δύο ανεξάρτητα τεύχη, ένα από κάθε Τμήμα της Σχολής.

Επί πλέον, η Θεολογική Σχολή μετέχει στο Κέντρο Βυζαντινών Ερευνών, το οποίο υπάγεται στη Φιλοσοφική Σχολή του Α.Π.Θ. Το Κ.Β.Ε. αποτελείται από πέντε Τμήματα (Μεσαιωνικής Ελληνικής Φιλολογίας, Βυζαντινής Ιστορίας, Βυζαντινής Αρχαιολογίας και Τέχνης, Βυζαντινής Θεολογίας, Βυζαντινού Δικαίου) και διοικείται από πενταμελές διοικητικό συμβούλιο, στο οποίο η Θεολογική Σχολή εκπροσωπείται από ένα μέλος.

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

Όργανα διοικήσεως της Θεολογικής Σχολής είναι η Γενική Συνέλευση της Σχολής και η Κοσμητεία.

Η Γενική Συνέλευση της Σχολής απαρτίζεται από τα μέλη των Γενικών Συνελεύσεων των δύο Τμημάτων.

Η Κοσμητεία απαρτίζεται από:

- α) τον Κοσμήτορα, καθηγητή **Ιωάννη Κογκούλη**
- β) τους Προέδρους των δύο Τμημάτων
 - Τμήματος Θεολογίας: καθηγητή **Δημήτριο Καϊμάκη**
 - Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας: καθηγητή **Χρήστο Οικονόμου**
- γ) δύο εκπροσώπους των φοιτητών, έναν από κάθε Τμήμα.

Γραμματέας: Κυριακή Κλειρά

Υπάλληλος Γραμματείας: Όλγα Κουκουσιούρα

Γ'. ΤΟ ΤΜΗΜΑ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας είναι το ένα από τα δύο Τμήματα της Θεολογικής Σχολής, που λειτουργούν ανεξάρτητα, σύμφωνα με τους νόμους 1268/82, 2083/1992 και 3549/2007.

Το Τμήμα αποτελεί τη βασική λειτουργική ακαδημαϊκή μονάδα, που καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο μιας επιστήμης. Το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας υπηρετεί την καλλιέργεια και την προαγωγή της έρευνας και της γνώσης της επιστήμης της Θεολογίας, με ειδική επιστημονική κατεύθυνση τη μελέτη των πηγών και των εκφάνσεων της ορθόδοξου χριστιανικής παραδόσεως και του θεολογικού, κοινωνικού και ποιμαντικού έργου της Εκκλησίας. Με την εκπαίδευση που παρέχει, βάσει του αναλυτικού προγράμματος σπουδών, που παρατίθεται κατωτέρω, σκοπεύει να κατάρτισει στελέχη της Θεολογικής Επιστήμης, της Εκπαίδευσης, των διαφόρων κοινωνικών φορέων, και της Εκκλησίας.

Οι σπουδές διαρθρώνονται σε 8 εξάμηνα (4 χρόνια) και οδηγούν σ' ένα ενιαίο πτυχίο.

ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Όργανα Διοίκησης του Τμήματος είναι ο Πρόεδρος, το Διοικητικό Συμβούλιο, η Γενική Συνέλευση και η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύθεσης του Τμήματος.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Ο καθηγητής **Χρήστος Οικονόμου**

Αναπληρωτής Πρόεδρος: Ο καθηγητής **Αθανάσιος Καραθανάσης**

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Πρόεδρος: Ο καθηγητής **Χρήστος Οικονόμου**

Αναπληρωτής Πρόεδρος: Ο καθηγητής **Αθανάσιος Καραθανάσης**

Μέλη: Οι Διευθυντές των Τομέων:

Τομέας Α': καθηγητής **Χρήστος Οικονόμου**

Τομέας Β': καθηγητής **Μιχαήλ Τρίτος**

Τομέας Γ': καθηγήτρια **Δέσπω Διάλιου**

Τομέας Δ': αναπλ. καθηγητής **πρωτοπρεσβύτερος Αθανάσιος Γκίκας**

Δύο εκπρόσωποι των φοιτητών.

Ενας εκπρόσωπος των μεταπτυχιακών φοιτητών.

Γραμματέας: Αναστασία Φωτιάδου

ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ

Η Γενική Συνέλευση του Τμήματος είναι αρμόδια για οποιοδήποτε θέμα αφορά στο Τμήμα, για το οποίο δεν ορίζεται ρητώς αρμοδιότητα άλλου οργάνου του Τμήματος.

Πρόεδρος: Ο καθηγητής **Χρήστος Οικονόμου**

Αναπληρωτής Πρόεδρος: Ο καθηγητής **Αθανάσιος Καραθανάσης**

Μέλη: Τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος.

Εκπρόσωποι των φοιτητών σε αριθμό ίσο προς το 50% των μελών ΔΕΠ.

Εκπρόσωποι των μεταπτυχιακών φοιτητών σε αριθμό ίσο προς το 15% των μελών ΔΕΠ.

ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΕΙΔΙΚΗΣ ΣΥΝΘΕΣΗΣ

Αρμοδιότητες της Γενικής Συνέλευσης Ειδικής Σύνθεσης του Τμήματος είναι τα αμιγώς επιστημονικά-ερευνητικά θέματα, όπως είναι ιδίως ο καθορισμός του ενιαίου γνωστικού αντικείμενου ενός Τομέα, η απόφαση για την προκήρυξη θέσης ενός μέλους ΔΕΠ, η απόφαση για τη συγκρότηση εκλεκτορικού σώματος για την κρίση ενός μέλους ΔΕΠ.

Πρόεδρος: Ο καθηγητής **Χρήστος Οικονόμου**

Αναπληρωτής Πρόεδρος: Ο καθηγητής **Αθανάσιος Καραθανάσης**

Μέλη: Τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος.

Δ'. ΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Ο Τομέας είναι η ακαδημαϊκή μονάδα που συντονίζει τη διδασκαλία μέρους του γνωστικού αντικείμενου του Τμήματος, το οποίο αντιστοιχεί σε συγκεκριμένο πεδίο της επιστήμης. Όργανα του Τομέα είναι η ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ και ο ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ.

Η ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ του Τομέα απαρτίζεται από τα μέλη ΔΕΠ του Τομέα, εκπροσώπους των προπτυχιακών φοιτητών σε αριθμό ίσο προς το 30% του αριθμού των μελών ΔΕΠ, δύο τουλάχιστον έως πέντε το πλείστον, και από έναν εκπρόσωπο των μεταπτυχιακών φοιτητών του Τομέα.

Η ευθύνη του διδακτικού έργου του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας έχει καταναμηθεί στους παρακάτω τέσσερις Τομείς:

Α. Τομέας Αγίας Γραφής και Πατερικής Γραμματείας

Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της έρευνας και διδασκαλίας των θεμάτων που συνδέονται με εισαγωγικά, ιστορικά, φιλολογικά, ερμηνευτικά και θεολογικά προβλήματα α) της Αγίας Γραφής, β) της Πατερικής Γραμματείας, γ) της Θρησκευσιολογίας, δ) των φιλοσοφικών και λοιπών πολιτι-

στικών παραγόντων, που προσδιορίζουν τη μορφή και το περιεχόμενο των κειμένων της Αγίας Γραφής και των Πατέρων της Εκκλησίας, καθώς και των θεμάτων που αφορούν στη σημασία και σπουδαιότητα αυτών των κειμένων για τη σύγχρονη ζωή της Εκκλησίας.

Β. Τομέας Ιστορίας, Δόγματος, Διορθοδόξων και Διαχριστιανικών Σχέσεων

Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της σπουδής της αναπτύξεως στην ιστορία των θεσμών της Εκκλησίας (Εκκλησιαστική Ιστορία), της γενέσεως, της αναπτύξεως και της συστηματικής εμπεδώσεως της εκκλησιαστικής πίστεως με τη δογματική διδασκαλία (Ιστορία των Δογμάτων, Δογματική Θεολογία, Συμβολική) και της προβολής και εφαρμογής της εκκλησιαστικής πίστεως στις διορθόδοξες και διαχριστιανικές σχέσεις και στην ιστορία της οικουμενικής κινήσεως.

Γ. Τομέας Λατρείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης

Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της ιστορικής, θεολογικής και δεοντολογικής εξέτασης και διδασκαλίας της θείας λατρείας και χριστιανικής αρχαιολογίας σ' όλες τις εκφάνσεις τους, δηλαδή: της λατρείας, του κηρύγματος, της υμνογραφίας, του εορτολογίου, της αγιολογίας, της αρχιτεκτονικής, της γλυπτικής, της ζωγραφικής, της μικροτεχνίας και της εκκλησιαστικής μουσικής.

Δ. Τομέας Δικαίου, Οργανώσεως, Ζωής και Διακονίας της Εκκλησίας

Καλύπτει το γνωστικό αντικείμενο της διδασκαλίας και έρευνας θεμάτων που αναφέρονται στο δίκαιο και την οργάνωση, στη ζωή, τη διακονία και το ποιμαντικό έργο της Εκκλησίας (Κανονικό Δίκαιο και Εκκλησιαστική Νομοθεσία, Ποιμαντική Ψυχολογία, Ψυχολογία, Παιδαγωγικά, Κοινωνιολογία, Ιεραποστολική, Εξομολογητική, Κατηχητική, κ.ά.).

Ε'. ΤΟ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΤΩΝ ΤΟΜΕΩΝ

Α. Τομέας Αγίας Γραφής και Πατερικής Γραμματείας

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:

Χρήστος Οικονόμου, καθηγητής

ΜΕΛΗ:

Καθηγητές:

Χρήστος Οικονόμου

Αναπληρωτής καθηγητής:
Συμεών Πασχαλίδης

Επίκουροι καθηγητές
Αθανάσιος Παπαρνάκης
Κυριακούλα Παπαδημητρίου
Απόστολος Κραλίδης

Λέκτορες:
Σουλτάνα Λάμπρου
Άννα Καραμανίδου
πρωτοπρεσβύτερος Βασίλειος Γεωργόπουλος
Θεόδωρος Πιτταράς
Αικατερίνη Τσαλαμπούνη
Ευαγγελία Δάφνη*

Υπάλληλος Γραμματείας Τομέως:
Όλγα Λουπεγίδου

Β. Τομέας Ιστορίας, Δόγματος, Διορθοδόξων και Διαχριστιανικών Σχέσεων

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:
Μιχαήλ Τρίτος, καθηγητής

ΜΕΛΗ:
Καθηγητές:
Αθανάσιος Καραθανάσης
Δέσπω Λιάλιου
Μιχαήλ Τρίτος

Αναπληρωτής καθηγητής:
Κωνσταντίνος Χρήστου
αρχιμανδρίτης Ιωάννης - Ελπιδοφόρος Λαμπρυνιάδης*

Επίκουροι καθηγητές:
Βασίλειος Κουκουσάς
Βασίλειος Τσίγκος
πρωτοπρεσβύτερος Χρήστος Βλαχάβας-Φιλιώτης
Κωνσταντίνος Μποζίνης

Λέκτορας:
Ιωάννης Μπάκας

* Αναμένεται το ΦΕΚ διορισμού.

Αποσπασμένος Καθηγητής Δ/θμιας Εκπαίδευσης:
Κωνσταντίνος Γεωργιάδης

Υπάλληλος Γραμματείας Τομέως:
Αναστασία Αγγελοπούλου

Γ. Τομέας Λατρείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:
Δέσπω Λιάλιου, καθηγήτρια

ΜΕΛΗ:
Επίκουροι καθηγητές:
αρχιμανδρίτης Νικόδημος Σκρέττας-Πλεξίδης
πρωτοπρεσβύτερος Κωνσταντίνος Καραϊσαρίδης
πρωτοπρεσβύτερος Σπυρίδων Αντωνίου

Λέκτορες:
Αγγελική Τριβυζαδάκη
Τρύφων Τσομπάνης
πρωτοπρεσβύτερος Χρυσόστομος Νάσης*

Υπάλληλος Γραμματείας Τομέως:
Φωτεινή Καρατσιβίδου-Λαζάρου

Δ. Τομέας Δικαίου, Οργάνωσης, Ζωής και Διακονίας της Εκκλησίας

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ:
πρωτοπρεσβύτερος Αθανάσιος Γκίκας, αναπλ. καθηγητής

ΜΕΛΗ:
Καθηγητής:
Θεόδωρος Γιάγκου
Αναπληρωτές καθηγητές
Ηρακλής Ρεράκης
πρωτοπρεσβύτερος Αθανάσιος Γκίκας

Επίκουρος καθηγητής:
Μιλτιάδης Βάντσος

Λέκτορες
Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος
Γεώργιος Γκαβαρνάνας
Δημήτριος Νικολακάκης

* Αναμένεται το ΦΕΚ διορισμού.

Αποσπασμένοι καθηγητές Δ/βάθμιας Εκπαίδευσης:

Γιοιάντα Σίσκου
Ευάγγελος Πεπές
Γεωργία Δουραμάνη

ΣΤ'. α. ΟΜΟΤΙΜΟΙ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

Ιωάννης Φουντούλης (†)
Μητροπολίτης Τυρολόης και Σερεντίου Παντελεήμων Ροδόπουλος
Γεώργιος Στογιόγλου
Στέργιος Σάκκος
Μητροπολίτης Περγάμου Ιωάννης Ζηζιούλας
Αντώνιος Παπαδόπουλος
Χρίστος Κρικώνης
Ευθύμιος Τσιγαρίδας
Χρήστος Βάντσος
Παυσανίας Κουτλεμάνης
Ευστράτιος Ζεγκίνης
Σταύρος Καλαντζάκης
Ηλίας Νικολακάκης
Βασίλειος Φανουργάκης
Γεώργιος Θεοδωρούδης
πρωτοπρεσβύτερος Θεόδωρος Ζήσης
Σωτήριος Βαρναλίδης

β. ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΘΕΝΤΕΣ ΚΑΘΗΓΗΤΕΣ

πρωτοπρεσβύτερος Ιωάννης Ρωμανίδης (†)
Χριστίνα Μπουλάκη-Ζήση
Στέργιος Τσιάμης
Θεολόγος Αλιπράντης (†)
Αθανάσιος Αγγελόπουλος

Ζ'. ΕΞΕΠΙ Η - ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ ΞΕΝΩΝ ΓΛΩΣΣΩΝ

Αγγλικής Γλώσσας: Μαρία Μακραντωνάκη-Φαραζά
Χρυσοβαλάντης Μπαρτζιώκας
Γαλλικής Γλώσσας: Ελένη Γκίνου
Γερμανικής Γλώσσας: Γεωργία Μπλάντα
Ιταλικής Γλώσσας: Αθανασία Νικολαΐδου-Χ΄Βασιλειάδου
Ελληνική Γλώσσα: Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας

Η'. Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ:
Αναστασία Φωτιάδου

ΥΠΑΛΛΗΛΟΙ:
Ευαγγελία Πλακιά
Ευθυμία Κυρατζή
Ευτέρπη Βαφειάδου
Αλεξία Σουκαρά

ΚΛΗΤΗΡΑΣ:
Δέσποινα Σαμουηλίδου

Η Γραμματεία δέχεται μόνο από τις θυρίδες 12-1μ.μ. καθημερινά και μόνο με την επίδειξη του δελτίου αναγνωρίσεως του φοιτητή.

Θ'. ΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ

Το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010 στο Γμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας είναι εγγεγραμμένοι, 1.727 φοιτητές. Απ' αυτούς φοιτούν

στο Α' εξάμηνο	241 (αριθμός εισακτέων)
στο Γ' εξάμηνο	201
στο Ε' εξάμηνο	211
στο Ζ' εξάμηνο	220
Στό Πτυχίο	854

Γ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΠΡΟΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

1. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Α'. Τομέας Αγίας Γραφής και Πατερικής Γραμματείας

		Δ.Μ.
α'	ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ	7
	1. Εισαγωγή στην Παλαιά Διαθήκη	(3)
	2. Ερμηνεία της Παλαιάς Διαθήκης	(2)
	3. Θεολογία της Παλαιάς Διαθήκης	(2)
β'	ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ	12
	1. Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη	(3)
	2. Ερμηνεία της Καινής Διαθήκης	(5)
	3. Θεολογία της Καινής Διαθήκης	(2)
	4. Γλώσσα και Ερμηνευτική της Καινής Διαθήκης	(2)
γ'	ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ-ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ	15
	1. Εισαγωγή στη Χριστιανική Γραμματεία	(2)
	2. Πατρολογία. Χριστιανική Γραμματεία 1 (α' - η' αι.)	(4)
	3. Χριστιανική Γραμματεία 2 (θ' - ιε' αι.)	(4)
	4. Χριστιανική Γραμματεία 3 (ιστ' αι. - σήμερα)	(3)
	5. Ερμηνεία Πατέρων	(2)
	6. Πρακτική άσκηση με επίσκεψη σε Βιβλιοθήκες χ/φων και παλαιτύπων εκδόσεων	
δ'	ΑΓΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΑ	3
ε'	ΞΕΝΑ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΑ	4
	1. Εισαγωγή στη Θρησκευολογία	(2)
	2. Ιστορία και διδασκαλία των ξένων θρησκειών. Παραθρησκευτικά κινήματα	(2)
στ'	ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ	2
ζ'	ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ	3

Β'. Τομέας Ιστορίας, Δόγματος, Διορθοδόξων και Διαχριστιανικών Σχέσεων

α'	ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ	14
	1. Εκκλησιαστική Ιστορία. Εισαγωγή στην Εκκλησιαστική Ιστορία	(4)
	2. Ιστορία και σύγχρονη κατάσταση του Οικου-	

	μενικού Πατριαρχείου και των άλλων Πρεσβυγενών Πατριαρχείων	(2)	Δ.Μ.
	3. Ιστορία και σύγχρονη κατάσταση της Εκκλησίας της Ελλάδος και της Κύπρου	(2)	
	4. Ιστορία και σύγχρονη κατάσταση των Σλαβικών και λοιπών Ορθοδόξων Εκκλησιών	(2)	
	5. Ιστορία του Νέου Ελληνισμού	(2)	
	6. Ιστορία του βυζαντινού πολιτισμού	(2)	
β'.	ΔΟΓΜΑ, ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ		17
	1. Δογματική της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας	(4)	
	2. Ερμηνεία δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας	(4)	
	3. Συμβολική. Διορθόδοξες και Διαχριστιανικές σχέσεις. Ιστορία της Οικουμενικής Κινήσεως	(2)	
	4. Ιστορία δογμάτων	(3)	
	5. Σύγχρονες χριστιανικές αιρέσεις	(2)	
	6. Ιστορία της Αρχαίας και Βυζαντινής Φιλοσοφίας	(2)	
	Γ'. Τομέας Λατρείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης		
α'.	ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ		10
	1. Εισαγωγή στη Θεία Λατρεία	(3)	
	2. Λειτουργική - Ιστορία και θεολογία της Θείας Λατρείας	(3)	
	3. Λειτουργική - Βυζαντινός λειτουργικός τύπος	(2)	
	4. Λειτουργική-Πηγές της Θείας Λατρείας. Τελετουργική	(2)	
	5. Πρακτική άσκηση στη Θεία Λατρεία και το κήρυγμα στον πανεπιστημιακό ναό και σε λατρευτικούς χώρους της Ελλάδας (ναούς και μονές), για την ενημέρωση πάνω στα προβλήματα της λειτουργικής ζωής και του κηρύγματος.		
β'.	ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ		6
	1. Χριστιανική και Βυζαντινή Αρχαιολογία και Τέχνη 1	(2)	
	2. Χριστιανική και Βυζαντινή Αρχαιολογία και Τέχνη 2	(2)	

	3. Χριστιανική και Βυζαντινή Αρχαιολογία και Τέχνη 3	(2)	Δ.Μ.
	4. Πρακτική άσκηση με επίσκεψη ναών παλαιοχριστιανικών και βυζαντινών χρόνων.		
γ'.	ΟΜΙΛΗΤΙΚΗ		4
	1. Ομιλητική. Ιστορία του κηρύγματος	(2)	
	2. Ομιλητική. Αισθητική της Λατρείας	(2)	
δ'.	ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ		4
	1. Εκκλησιαστική Μουσική. Θέματα Λειτουργικής Μουσικής	(2)	
	2. Βυζαντινή Μουσικολογία και Ψαλτική Τέχνη	(2)	
	3. Πρακτική άσκηση στους εκκλησιαστικούς ύμνους των ακολουθιών που τελούνται στον πανεπιστημιακό ι. ναό		
ε'.	ΥΜΝΟΛΟΓΙΑ		2
	Δ'. Τομέας Δικαίου, Οργανώσεως, Ζωής και Διακονίας της Εκκλησίας		
α'.	ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ		2
β'.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ		2
γ'.	ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΗΘΙΚΗ		4
δ'.	ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΜΕ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ Με επισκέψεις σε ιδρύματα, ενορίες και μητροπόλεις		6
ε'.	ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ		2
στ'.	ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ		2
ζ'.	ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ		8
	1. Πηγές του Κανονικού Δικαίου	(1)	
	2. Κανονικό Δίκαιο	(5)	
	3. Κανονικό Δίκαιο. Σχέσεις Πολιτείας και Εκκλησίας	(2)	
η'.	ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ-ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ		4
	1. Γενική Παιδαγωγική με ασκήσεις	(2)	
	2. Ειδική Διδακτική του μαθήματος των Θρησκευτικών	(2)	
	3. Πρακτική άσκηση σε σχολεία της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης		
θ'.	ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ		2

2. ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Α. ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Καθηγητής Αθανάσιος Καραθανάσης:
 - α) *Η Θεολογική Σχολή της Χάλκης* (Χ214)
Συγγράμματα: 1α. Β. Θ. Σταυρίδη, *Η ιερά Θεολογική Σχολή της Χάλκης*, τόμ. 1-2, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1988-2001.
 1β. Σιδηρ. Ζιώγου-Καραστεργίου, *Οικουμενικό Πατριαρχείο. Η Οθωμανική Διοίκηση και η Εκπαίδευση του Γένους, 1830-1914*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1998.
 - β) *Ιστορία της Θεσσαλονίκης-Θεολογία, μνημεία, πρόσωπα* (Χ215)
Συγγράμματα: 1α. Αθ. Καραθανάση, *Θεσσαλονίκη και Μακεδονικά*, τόμ. 1-2, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2006.
 1β. Απ. Ε. Βακαλόπουλου, *Ιστορία της Θεσσαλονίκης 316 π.Χ.-1983*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1997.
 - γ) *Ποντιακός Ελληνισμός-Εκκλησία, Μονές, Λόγιοι* (Χ216)
Συγγράμματα: 1α. Χρ. Σαμουηλίδη, *Ιστορία του Ποντιακού Ελληνισμού*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1992.
 1β. Μαρίας Βεργέτη, *Από τον Πόντο στην Ελλάδα*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2000.
2. Καθηγητής Χρήστος Οικονόμου:
 - Συμβολή της Αγίας Γραφής στον πολιτισμό* (Χ157)
Συγγράμματα: 1α. Χρ. Οικονόμου, *Καινή Διαθήκη και Πολιτισμός*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2003.
 1β. Χρ. Οικονόμου, *Καινή Διαθήκη και Παιδεία*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2009.
 2. Χρ. Οικονόμου, *Πατερική Ερμηνευτική και Καινή Διαθήκη*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2009.
3. Καθηγήτρια Δέσπω Λιάλιου:
 - α) *Κοινωνία της πληροφορίας και χρήση πληροφορικών συστημάτων I* (Χ167): συνεπικουρεί ο υπ. Δρ Θεολογίας π. Γρηγόριος Σταμκόπουλος, Δρ Πληροφορικής.
 - β) *Η Θεολογία του αγίου Γρηγορίου του Θεολόγου* (Χ207)
Συγγράμματα: 1α. Δ. Αθ. Λιάλιου, *Γρηγοριανά Α'*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1997.
- 1β. Δ. Αθ. Λιάλιου, *Γρηγοριανά Β' και Σύμμεικτα*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1998.
4. Καθηγητής Θεόδωρος Γιάγκου:
 - Κανονικολειτουργικά θέματα* (Χ99)
Συγγράμματα: 1α. Θ. Γιάγκου, *Κανόνες και Λατρεία*, εκδ. Μυγδονία, Καλοχώρι Θεσσαλονίκη 2006.
 1β. Θ. Γιάγκου, *Κανονικολειτουργικά I*, εκδ. Μυγδονία, Καλοχώρι Θεσσαλονίκης 2006.
 2. Χρ. Νάσση, *Η τελετουργία των Μυστηρίων της Θείας Ευχαριστίας*, εκδ. Μυγδονία, Καλοχώρι Θεσσαλονίκης 2007.
5. Καθηγητής Μιχαήλ Τρίτος:
 - α) *Εθνικά θέματα σχετιζόμενα με τις χώρες της Χερσονήσου του Αίμου* (Χ112)
Συγγράμματα: 1α. Αχ. Γ. Λαζάρου, *Εθνικά και μειονοτικά θέματα*, εκδ. Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 2002.
 1β. Μ. Τρίτου, *Βλάχοι των Βαλκανίων και Ορθοδοξία*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2009.
 - β) *Το Άγιον Όρος στο παρόν και στην ιστορία* (Χ47)
Συγγράμματα: 1α. Παν. Χρήστου, *Άγιον Όρος*, εκδ. Εποπτεία, Αθήνα 1987.
 1β. Αθ. Αγγελοπούλου, *Η Μοναχική Πολιτεία του Αγίου Όρους, Ιστορία, τοπικά, ζωή*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1993.
 1γ. Δημ. Τσάμη, *Άγιον Όρος*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2007.
 1δ. Κων. Πολυζωίδου, *Το ισχύον καθεστώς των μοναχών εντός της ελληνικής επικράτειας*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1994.
6. Αναπληρωτής Καθηγητής Κωνσταντίνος Χρήστου:
 - Η φιλοσοφία του Μιχαήλ Ψελλού* (Χ208)
Συγγράμματα: Β. Ν. Τατάκη, *Η Βυζαντινή Φιλοσοφία*, εκδ. Εταιρείας Σπουδών Νεοελληνικού Πολιτισμού και Γενικής Παιδείας, Αθήνα 1977.
7. Αναπληρωτής Καθηγητής Ηρακλής Ρεράκης:
 - α) *Επιχειρηματικότητα και καινοτομία στο θρησκευτικό και πολιτισμικό πλαίσιο* (Χ176)
 - β) *Η πολιτισμική διάσταση της σχολικής θρησκευτικής αγωγής* (Χ229)
Συγγράμματα: 1. Ηρ. Ρεράκη, *Ο άλλος στο ελληνικό σχολείο*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2007.
 2. Ηρ. Ρεράκη, *Πολιτισμικά και θρησκευτικά πρότυπα στο έργο του Διονυσίου Σολωμού*, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 2003.

8. Αναπληρωτής Καθηγητής πρωτοπρεσβύτερος Αθανάσιος Γκίκας:
Σύγχρονα Ποιμαντικά θέματα (X81)
Συγγράμματα: 1. πρωτοπρ. Β. Καλλιακμάνη, *Ο εκκλησιολογικός χαρακτήρας της Ποιμαντικής*, εκδ. Μυγδονία, Καλοχώρι Θεσσαλονίκης 2005.
 2. πρωτοπρ. Β. Καλλιακμάνη, *Μεθοδολογικά πρότερα της Ποιμαντικής*, εκδ. Μυγδονία, Καλοχώρι Θεσσαλονίκης 2005.
9. Αναπληρωτής Καθηγητής Συμεών Πασχαλίδης:
Οι άγιοι της Θεσσαλονίκης (X113)
 Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα [www.lib.auth.gr](http://www.lib.auth.gr/blackboard)→blackboard
Συγγράμματα: 1α. Σ. Πασχαλίδη, *Οι Άγιοι της Θεσσαλονίκης Ιστορία – Γραμματεία*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2007.
 1β. Σ. Πασχαλίδη, *Η Γραμματεία των Δημητρίων Β΄. Μαρτύρια, Συλλογές Θαυμάτων και Εγκώμια στον Άγιο Δημήτριο*, εκδ. Κέντρου Αγιολογικών Μελετών, Θεσσαλονίκη 2005.
 2. Ε. Καλτσόγιαννη - Σ. Κοτζάμπαση - Η. Παρασκευοπούλου, *Θεσσαλονίκη στη Βυζαντινή Λογοτεχνία. Ρητορικά και Αγιολογικά κείμενα*, εκδ. Κέντρου Βυζαντινών Ερευνών, Θεσσαλονίκη 2002.
10. Επίκουρος Καθηγητής Βασίλειος Κουκουσάς
 α) *Εκκλησιαστική κατάσταση στο Βυζάντιο κατά τον 8-η΄ αι., μέσα από τη δράση των Πατέρων της Εκκλησίας* (X217)
Συγγράμματα: 1α. Γ. Φλωρόφσκυ, *Οι Ανατολικοί Πατέρες του 4ου αιώνα*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2006.
 1β. Γ. Φλωρόφσκυ, *Οι Βυζαντινοί Πατέρες του 8΄ αιώνα*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2007.
 1γ. Γ. Φλωρόφσκυ, *Οι Βυζαντινοί Πατέρες του 9΄, 10΄ και 11΄ αιώνα*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2006.
- β) *Σχέσεις των Εκκλησιών Ανατολής και Δύσεως με τη Βυζαντινή Πολιτεία* (X218)
Συγγράμματα: 1α. D. Obolensky, *Η Βυζαντινή Κοινοπολιτεία* (τόμ. Α΄), εκδ. Βάνιας, Θεσσαλονίκη 1996.
 1β. D. Obolensky, *Η Βυζαντινή Κοινοπολιτεία* (τόμ. Β΄), εκδ. Βάνιας, Θεσσαλονίκη 1996.
 1γ. Ζ. Τσιρπανλή, *Η Μεσαιωνική Δύση*, εκδ. Βάνιας, Θεσσαλονίκη 2003.
11. Επίκουρος Καθηγητής Βασίλειος Τσίγκος:
Ειδικά θέματα Χριστολογίας – Εκκλησιολογίας (X133)
Συγγράμματα: 1α. Βασιλείου Τσίγκου, *Δογματικά και Θεολογικά Μελετήματα Α΄*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2009.

- 1β. Γ. Φλωρόφσκυ, *Δημιουργία και Απολύτρωση* (έργα 3), εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2003.
12. Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρεσβύτερος Χρήστος Βλαχάβας-Φυλιώτης:
Η δημιουργία του ανθρώπου κατά τους Πατέρες του τετάρτου αιώνα (X219)
Συγγράμματα: 1α. Ν. Ματσούκα, *Θεολογία, Κτισσιολογία, Εκκλησιολογία κατά τον Μέγαν Αθανάσιον. Σημεία πατερικής και οικουμενικής θεολογίας*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2001.
 1β. Ν. Ματσούκα, *Επιστήμη, Φιλοσοφία και Θεολογία στην εξαήμερο του Μ. Αθανασίου*, εκδ. Πουρναρά, Θεσ/νίκη 1990.
13. Επίκουρος Καθηγητής Αθανάσιος Παπαρνάκης:
 α) *Στοιχεία Βιβλικής Εβραϊκής Γλώσσας και Αρχαιολογίας* (X55)
 Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα [www.lib.auth.gr](http://www.lib.auth.gr/blackboard)→blackboard
Συγγράμματα: 1. Μ. Κωνσταντίνου-Δ. Δόικου, *Στοιχεία Βιβλικής Εβραϊκής γλώσσας-Γλωσσική ανάλυση της Πεντατεύχου*, εκδ. Επίκεντρο, Θεσσαλονίκη 2008.
 2α. Ε. Χριστινάκη, *Ερμηνεία Παλαιάς Διαθήκης εκ του πρωτοτύπου. Τεύχος Α΄*, εκδ. Συμμετρία, Αθήνα 2008.
 2β. Ε. Χριστινάκη, *Ερμηνεία Παλαιάς Διαθήκης εκ του πρωτοτύπου. Τεύχος Β΄*, εκδ. Συμμετρία, Αθήνα 2008.
- β) *Η χρήση των Η/Υ στη θεολογική έρευνα* (X142)
 Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα [www.lib.auth.gr](http://www.lib.auth.gr/blackboard)→blackboard
Συγγράμματα: 1. Λεόντιου-Γκαβανά, *ECDL 7 σε 1*, εκδ. Β. Γκιούρδα, Αθήνα 2004.
 2. L. Young, *Πλήρης Οδηγός Ελληνικών Windows XP*, εκδ. Β. Γκιούρδα, Αθήνα 2002.
- γ) *Ερμηνεία λειτουργικών περικοπών από την Παλαιά Διαθήκη* (X203)
Συγγράμματα: 1. Ν. Ματσούκα, *Παλαιάς και Καινής Διαθήκης σημεία, νοήματα, αποτυπώματα*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2002.
 2. Ν. Ολυμπίου, *Ερμηνεία Παλαιάς Διαθήκης*, εκδ. Έννοια, Αθήνα 2006.
14. Επίκουρος Καθηγητής αρχιμανδρίτης Νικόδημος Σκρέττας:
Η νοερά προσευχή στην ορθόδοξη λειτουργική παράδοση (X177)
Συγγράμματα: 1α. αρχ. Ν. Σκρέττα, *Η νοερά προσευχή. Έκφραση αληθούς λατρείας Θεού*, [Κανονικά και Λειτουργικά 2], εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2006.

- 1β. αρχ. Ν. Σκρέττα, *Η νοερά προσευχή κατά τη διδασκαλία του Ανώνυμου Αγιορείτου Ησυχαστού*, [Κανονικά και Λειτουργικά 3], εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2006.
2. Παν. Σκαλτσή, *Η παράδοση της κοινής και της κατ' ιδίαν προσευχής. Με αναφορά στο Ωρολόγιο του Θηκαρά*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.
15. Επίκουρη Καθηγήτρια Κυριακούλα Παπαδημητρίου:
Γραμματικές και Λεξικά της Καινής Διαθήκης (X152)
Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr→blackboard
Συγγράμματα: 1. R. Brownning, *Η Ελληνική Γλώσσα, Μεσαιωνική και Νέα*, εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 1972.
2. John A. L. Lee, *A history of New Testament Lexicography*, εκδ. Peter Lang, New York 2003.
16. Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρεσβύτερος Κωνσταντίνος Καραϊσαρίδης:
Διορθόδοξα λειτουργικά θέματα (X200)
Συγγράμματα: 1α. πρωτοπρ. Κ. Καραϊσαρίδη, *Η συμβολή του π. Δημητρίου Στανιλοάε στη μελέτη λειτουργικών θεμάτων*, εκδ. Σταμούλη, Αθήνα 1977.
1β. Παν. Σκαλτσή, *Η παράδοση της κοινής και της κατ' ιδίαν προσευχής. Με αναφορά στο Ωρολόγιο του Θηκαρά*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.
2. πρωτοπρ. Κ. Καραϊσαρίδη, *Τα ιδιάζοντα λειτουργικά στοιχεία στην Ορθόδοξη Εκκλησία της Ρουμανίας*, εκδ. Σταμούλη, Αθήνα 1995.
17. Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρεσβύτερος Σπυρίδων Αντωνίου:
Θεωρία και πράξη της Εκκλησιαστικής Μουσικής. Διδασκαλία χορού ψαλτών Ι (X144)
Συγγράμματα: 1α. Χρυσάνθου του εκ Μαδύτων, *Χρυσάνθου Αρχιεπισκόπου Δυρραχίου του εκ Μαδύτων, Θεωρητικόν Μέγα της Μουσικής*, εν Τεργέστη 1832, εκδ. Κέντρου Ελληνικού και Ορθόδοξου Πολιτισμού, Αθήνα 2007.
1β. Κων. Πρίγκου *Αναστασιματάριον*, εκδ. Αποστολικής Διακονίας, Αθήνα 2006.
2. πρωτοπρ. Σπ. Αντωνίου, *Λειτουργική Ψαλτική*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2007.
18. Επίκουρος Καθηγητής Μιλτιάδης Βάντσος:
Βιοθική. Θεώρηση από άποψη Χριστιανικής Ηθικής (X220)
Συγγράμματα: 1α. John Breck, *Το Ιερό Δώρο της Ζωής. Ορθόδοξη Εκκλησία και Βιοθική*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2009.

2. Η. Τ. Engelhart, *Τα θεμέλια της Βιοθικής. Μια Χριστιανική θεώρηση*, εκδ. Αρμός, Αθήνα 2007.
19. Επίκουρος Καθηγητής Απόστολος Κραλίδης:
α) *Θρησκευολογική επισκόπηση του παρευξενίου χώρου (X173)*
Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr→blackboard
Συγγράμματα: 1. Α. Κραλίδη, *Θρησκείες των λαών του Ευξενίου Πόντου*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2009.
2. Γρ. Ζιάκα, *Θρησκεία και Πολιτισμός των προϊστορικών κοινωνιών και των αρχαίων λαών*, εκδ. Κορνηλία Σφακιανάκη, Θεσσαλονίκη 2002.
- β) *Η εξάπλωση του Ισλάμ στην Ασία (X201)*
Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr→blackboard
Συγγράμματα: 1. Η. Νικολακάκη, *Οι Κούρδοι*, εκδ. Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 1998.
2. Η. Badawy, *Εισαγωγή στην Ιστορία του Ισλαμικού Κόσμου*, τόμ. Α', εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2003.
20. Επίκουρος Καθηγητής, Κωνσταντίνος Μποζίνης:
Από τον Παύλο έως τον Κλήμη Αλεξανδρέα: η συνάντηση Ελληνικής Φιλοσοφίας και Χριστιανισμού τους τρεις πρώτους αιώνες (X226)
Συγγράμματα: 1α. W. Windelband-H. Heimssoeth, *Εγχειρίδιο Ιστορίας της Φιλοσοφίας*, τόμ. Α' (*Η Φιλοσοφία των Αρχαίων Ελλήνων - Η Φιλοσοφία των ελληνοιστικών και ρωμαϊκών χρόνων*), μτφρ. Ν. Μ. Σκουτερόπουλος, εκδ. Μ.Ι.Ε.Τ., Αθήνα 2001.
1β. Π. Κ. Χρήστου, *Απολογηταί*, τόμ. Α' (*Ιουστίνος Φιλόσοφος και Μάρτυς*) και τόμ. Β' (*Ταπανός, Αθηναγόρας, Θεόφιλος Αντιοχείας, Επιστολή 'Προς Διόγνητον'*), Ε.Π.Ε., εκδ. Πατερικά Εκδόσεις 'Γρηγόριος Παλαμάς', Θεσσαλονίκη 1986.
21. Λέκτορας Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος:
α) *Αθλητισμός και Ολυμπισμός. Ιστορικοθεολογική και κοινωνιολογική διερεύνηση (X163)*
Συγγράμματα: 1. Ν. Ελιά, *Αθλητισμός και ελεύθερος χρόνος στην εξέλιξη του Πολιτισμού*, εκδ. Δρομέας, Αθήνα 1998.
2. Αλ. Κορωναίου, *Κοινωνιολογία του ελεύθερου χρόνου*, εκδ. Νήσος, Αθήνα 1996.
- β) *Κοινότητα και κοινωνία. Θέσεις της Κοινωνιολογίας του Χριστιανισμού (X221)*
Συγγράμματα: 1. Κων. Κωτσιόπουλου, *Η Κοινότητα. Συμβολή*

στην Κοινωνική Διευρέυση του Χριστιανισμού, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2009.

2. Γ. Κοντογιώργη, Κοινωνική Δυναμική και Πολιτική Αυτοδιοίκηση, εκδ. Νέα Σύνορα, Αθήνα 1982.

22. Λέκτορας Σουλτάνα Λάμπρου:

Ο κύκλος των Θεολόγων του Μανουήλ Β΄ Παλαιολόγου (Χ222)

Συγγράμματα: 1. πρωτοπρ. Θ. Ζήση, Γεννάδιος Β΄ Σχολάριος, εκδ. Βρυέννιος, Θεσσαλονίκη 2009.

2. Α. Παπαδάκη - J. Meyendorff, *Η χριστιανική Ανατολή και η άνοδος του Παπισμού. Η Εκκλησία από το 1071 έως το 1453*, εκδ. ΜΙΕΤ, Αθήνα 2003.

23. Λέκτορας Άννα Καραμανίδου:

Μεταβυζαντινή αντιρρητική γραμματεία (Χ170)

Συγγράμματα: 1. πρωτοπρ. Θ. Ζήση, *Τα όρια της Εκκλησίας. Οικουμενισμός και Παπισμός*, εκδ. Βρυέννιος, Θεσσαλονίκη 2004.

2. πρωτοπρ. Θ. Ζήση, *Φραγκέψαμε. Η Ευρωπαϊκή μας αιχμαλωσία*, [Φύλη Ορθοδοξία 1], εκδ. Βρυέννιος, Θεσσαλονίκη 1994.

24. Λέκτορας Γεώργιος Γκαβαρδίνης:

Οι Νεαρές του Λέοντος Σοφού και οι Ιεροί Κανόνες (Χ213)

Συγγράμματα: 1α. Σπ. Τρωϊάνου, *Οι Νεαρές, Λέοντος ΣΤ΄ του Σοφού*, εκδ. Ηρόδοτος, Αθήνα 2007.

1β. Σπ. Τρωϊάνου, *Κεφάλαια Βυζαντινού Ποινικού Δικαίου*, εκδ. Αντ. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 1996.

2. Θ. Γιάγκου - Γ. Πουλή, *Πηγές του Εκκλησιαστικού Δικαίου*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2007.

25. Λέκτορας Αγγελική Τριβυζαδάκη:

Εικονογραφία του Χριστού και της Θεοτόκου (Χ198)

Συγγράμματα: 1α. Χρ. Μπαλτογιάννη, *Εικόνες Μητηρ Θεού*, εκδ. Αδάμ, Αθήνα 1994.

1β. Χρ. Μπαλτογιάννη, *Εικόνες ο Χριστός στην Ενσάρκωση και στο Πάθος*, εκδ. Αδάμ, Αθήνα 2003.

2α. Αγγ. Τριβυζαδάκη, *Θεομητορική Εικονογραφία*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2005.

2β. Μ. Καζαμία-Τσέρνου, *Ιστορώντας τη Δέηση στις Βυζαντινές Εκκλησίες της Ελλάδος*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2003.

26. Λέκτορας π. Βασίλειος Γεωργόπουλος:

Ο σύγχρονος Νεοπαγανισμός (Το διεθνές και ελληνικό σκηνικό. Η στάση των νεοπαγανιστών έναντι του Χριστιανισμού) (Χ225)

Συγγράμματα: Φάκελλος Σημειώσεων.

27. Λέκτορας Θεόδωρος Πιτταράς:

Διδασκαλία Θεοδότου Αγκύρας (Χ224)

Συγγράμματα: Θ. Πιτταρά, *Θεόδοτος Αγκύρας*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2009.

28. Λέκτορας Δημήτριος Νικολακάκης:

Εκκλησιαστικό Περιουσιακό Δίκαιο (Χ227)

Συγγράμματα: 1α. Νικόδημου Μίλας, *Το Εκκλησιαστικόν Δίκαιον της Ορθοδόξου Ανατολικής Εκκλησίας*, μτφρ. Μελέτιου Αποστολόπουλου, εν Αθήναις 1906 (ανατ. Αθήνα 1970).

1β. Σπ. Τρωϊάνου - Γ. Πουλή, *Εκκλησιαστικό Δίκαιο*, εκδ. Αντ. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 2003.

29. Λέκτορας Αικατερίνη Τσαλαμπούνη:

Τα απόκρυφα Ευαγγέλια: Η σχέση τους με τα κανονικά Ευαγγέλια και η πρόσληψή τους από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα (Χ223)

Συγγράμματα: 1α. Ιω. Καραβιδόπουλου, *Απόκρυφα Χριστιανικά κείμενα*, τόμ. Α΄: *Απόκρυφα Ευαγγέλια*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1999.

1β. Γ. Ρηγόπουλου, *Χριστιανικός γνωστικισμός. Τα κοπτικά κείμενα του Nag Hammadi στην Αίγυπτο*, εκδ. Άρτου Ζωής, 2004.

2. Π. Βασιλειάδη, *Τα λόγια του Ιησού-Το αρχαιότερο Ευαγγέλιο*, εκδ. Άρτου Ζωής, 2005.

30. Λέκτορας Τρύφων Τσομπάνης:

Εκπαίδευση και άσκηση στην τέχνη της σύγχρονης αιογραφίας I (Χ162): συνεπικουρεί ο υπ. Δρ Θεολογίας Σάββας Παντζαρίδης, αιογράφος.

Συγγράμματα: 1α. Ιω. Βράνου, *Θεωρία Αιογραφίας*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2005.

1β. Ιω. Βράνου, *Τα ακριβή πρότυπα των εικόνων. Εικονογραφημένη Θεολογία. «Δέηση»*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2005.

2. Μ. Καζαμία-Τσέρνου, *Ιστορώντας τη «Δέηση»*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2003.

ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΜΑΘΗΜΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΣΠΑ
ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ 04.05.06.72.33.01 ΤΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ «ΜΟΝΑΔΑ
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΑΝΩΤΑΤΗΣ»

ΧΕΙΜΕΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ (Χ176)

ΘΕΜΑ: *Επιχειρηματικότητα και καινοτομία στο θρησκευτικό
και πολιτισμικό πλαίσιο* Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 3

Επιστημονικός υπεύθυνος: Αναπλ. Καθηγητής *Ηρακλής Ρεράκης*

Το μάθημα προσφέρεται ως μάθημα επιλογής σε φοιτητές που φοιτούν στο Ε' και Ζ' εξάμηνο και διεξάγεται σε συνεργασία με το Τμήμα Οικονομικών και άλλα Τμήματα του Α.Π.Θ.. Το περιεχόμενο του μαθήματος σχετίζεται με γνώσεις και δεξιότητες που αφορούν στην ικανότητα των φοιτητών να μπορούν να δημιουργήσουν στο μέλλον μια επιχείρηση με καινοτομικό χαρακτήρα. Στο τέλος του εξαμήνου και με βάση τις διδαχθείσες ενότητες εκπονείται και παραδίδεται ένα πλήρες επιχειρηματικό σχέδιο (business plan), βασισμένο σε μία επιχειρηματική ιδέα που, για τους φοιτητές του Τμήματος, εντάσσεται σε θρησκευτικό και πολιτισμικό πλαίσιο. Προοπτική των μαθημάτων της Επιχειρηματικότητας και Καινοτομίας, με βάση το Πρόγραμμα, είναι η μελλοντική αυτοτελής ένταξη και διδασκαλία των εν λόγω μαθημάτων στα επιμέρους Τμήματα του Α.Π.Θ., που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα για να προσφέρεται η δυνατότητα στοιχειώδους κατάρτισης των φοιτητών εκείνων που δεν σκοπεύουν να ακολουθήσουν το λειτούργημα του εκπαιδευτικού ως προς την ιδέα του «επιχειρείν» προσφέροντας εκπαιδευτικές υπηρεσίες.

Β. ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ

1. Καθηγητής Αθανάσιος Καραθανάσης:

α) *Η Βενετία των Ελλήνων. Η Ελληνική Αδελφότητα, η μητρόπολη Φιλαδελφείας και ο κόσμος των Ρωμηών* (Θ243)

Συγγράμματα: 1α. Αθ. Καραθανάση, *Η Βενετία των Ελλήνων*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2009.

1β. Αθ. Καραθανάση, *Η Φλαγγίνιος Σχολή της Βενετίας*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1987.

β) *Η Καππαδοκία των Ελλήνων* (Θ244)

Συγγράμματα: 1α. Αθ. Καραθανάση, *Η Καππαδοκία. Συμβολή στην ιστορία του Μικρασιατικού Ελληνισμού*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2007.

1β. Β. Σταυρίδη, *Επισκοπική ιστορία του Οικουμενικού Πατριαρχείου*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1996.

γ) *Η Βόρειος Ήπειρος. Ιστορία και μνήμη* (Θ245)

Συγγράμματα: 1α. Κ. Α. Βακαλόπουλου, *Ιστορία του Βορείου Ελληνισμού, Βόρειος Ήπειρος*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1992.

1β. Αριστοφ. Ζαμπακίδη, *Νεόφυτος Δούκας, Ο Ήπειρώτης, λόγιος, ιερομόναχος και το εκπαιδευτικό του έργο*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2005.

2. Καθηγητής Χρήστος Οικονόμου:

Κοινωνικές αντιλήψεις στην παύλεια θεολογία (Θ179)

Συγγράμματα: 1α. Χρ. Οικονόμου, *Βιβλικές μελέτες στον αρχέγονο Χριστιανισμό*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1998.

1β. Χρ. Οικονόμου, *Οι απαρχές της Οικουμενικότητας της Εκκλησίας*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.

2. Χρ. Οικονόμου, *Βιβλικές Μελέτες Δ'*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2007.

3. Καθηγήτρια Δέσπω Λιάλιου:

Κοινωνία της πληροφορίας και χρήση πληροφορικών συστημάτων II (Θ180)· συνεπικουρεί ο υπ. Δρ Θεολογίας π. Γρηγόριος Σταμκόπουλος, Δρ Πληροφορικής.

4. Καθηγητής Θεόδωρος Γιάγκου:

Ειδικά θέματα Κανονικού Δικαίου (Θ99)

Συγγράμματα: 1α. Θ. Γιάγκου-Αντ. Αιμ. Ταχιάου, *Η αλληλογραφία του Νικοδήμου Αγιορείτου προς τον Δωρόθεο Βουλήσιμα*, εκδ. Μυθονία, Καλοχώρι Θεσσαλονίκη 2009.

- 1β. Θ. Γιάγκου, *Δύο Μεταβυζαντινές Νομοκανονικές Συλλογές (Ισαάκ Μοναχού και Θεοκλήτου Καρατζά)*, εκδ. Μυθδονία, Καλοχώρι Θεσσαλονίκης 2008.
2. Γεωργίου Πουλή, *Εκκλησιαστικό Ποινικό Δίκαιο*, εκδ. Α. Σάκουλα, Αθήνα 2008.
5. Καθηγητής Μιχαήλ Τρίτος:
Εκκλησιαστικές προσωπικότητες των χωρών της Χερσονήσου του Αίμου (Θ150)
Συγγράμματα: 1α. Αιμ. Ταχιάου, *Κίριλλος και Μεθόδιος*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2004.
1β. Μιχ. Τρίτου, *Κοσμάς ο Αιτωλός*, εκδ. Αποστολικής Διακονίας, Αθήνα 2000.
1γ. Μιχ. Τρίτου-Αδ. Ισμουρλιάδου, *Ιστορική διήγησις περί Γεωργίου Καστριώτη*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2009.
6. Αναπληρωτής Καθηγητής Κωνσταντίνος Χρήστου:
Η Βυζαντινή αναγέννηση του 9^{ου} αι. (Θ222)
Συγγράμματα: Η. G. Beck, *Η Βυζαντινή χιλιετία* (μτφ. Δ. Κουρτόβικ), εκδ. ΜΙΕΤ, Αθήνα 1992.
7. Αναπληρωτής Καθηγητής Ηρακλής Ρεράκης:
α) *Η κοινωνική διάσταση του μαθήματος των Θρησκευτικών* (Θ229)
Συγγράμματα: 1α. Ηρ. Ρεράκη, *Ο άλλος στο ελληνικό σχολείο*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2007.
1β. Ηρ. Ρεράκη, *Το μάθημα των θρησκευτικών και η κοινωνικοποίηση του μαθητή*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.
2. Ιω. Κογκούλη, *Η σχολική τάξη ως κοινωνική ομάδα και η ομαδοσυνεργατική διδασκαλία και μάθηση*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1994.
β) *Κατηχητική* (Θ 165)
Συγγράμματα: 1. Ιω. Κογκούλη, *Κατηχητική και Χριστιανική Παιδαγωγική*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2000.
2. Ηρ. Ρεράκη, *Σύγχρονη διδακτική του μαθήματος των Θρησκευτικών*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2007.
γ) *Εφαρμογές θρησκευτικής επιχειρηματικότητας και καινοτομίας με έμφαση στο θρησκευτικό τουρισμό* (Θ242)
8. Αναπληρωτής Καθηγητής πρωτοπρεσβύτερος Αθανάσιος Γκίκας:
Εξομολογητική (Θ73)
Συγγράμματα: 1. πρωτοπρ. Α. Γκίκας, *Ο Πνευματικός και το μυστήριο της Μετανοίας*, εκδ. Μυθδονία, Καλοχώρι Θεσσαλονίκης 2002.

2. Αγίου Νικόδημου Αγιορείτου, *Εξομολογητάριον*, εκδ. Άγιος Νικόδημος, Αθήνα.
9. Αναπληρωτής Καθηγητής Συμεών Πασχαλίδης:
α) *Οι Κολυβάδες και το υμναγολογικό τους έργο* (Θ214)
Συγγράμματα: 1α. Σ. Πασχαλίδης, *Ασκητής θεοφόρος. Αρχιερέως ένθεος. Τα υμναγολογικά κείμενα για τον άγιο Μακάριο Κορίνθου τον Νοταρά*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.
1β. Π. Β. Πάσχου, *Εν ασκήσει και μαρτυρίω. Ανέκδοτα φιλοκαλικά και κολυβακικά υμναγολογικά κείμενα για τον μοναχισμό, τους νεομάρτυρες και την παράδοση*, εκδ. Αρμός, Αθήνα 1996.
2. πρωτοπρ. Κ. Καραϊσαρίδη, *Ο άγιος Νικόδημος, ο Αγιορείτης και το λειτουργικό του έργο*, εκδ. Ακρίτα, Αθήνα 1998.
β) *Ελληνική Παλαιογραφία και Επιγραφική* (Θ50)
Συγγράμματα: 1α. Elpidio Mioni, *Εισαγωγή στην Ελληνική Παλαιογραφία*, εκδ. ΜΙΕΤ, Αθήνα 1998.
1β. Ευθ. Λίτσα, *Σύντομη Εισαγωγή στην Ελληνική Παλαιογραφία και Κωδικολογία τόμ. Β'*, εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2001.
2α. Β. Άτσαλου, *Παλαιογραφικά και Κωδικολογικά Ανάλεκτα*, εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2004.
2β. Ευθ. Λίτσα, *Παλαιογραφία των Εγγράφων*, εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2006.
10. Επίκουρος Καθηγητής Βασίλειος Κουκουσάς:
α) *Πατριάρχης και αυτοκρατορική πολιτική κατά τη Βυζαντινή περίοδο* (Θ230)
Συγγράμματα: 1α. Μ. Γεδεών, *Πατριαρχικοί Πίνακες*, εκδ. Συλλόγου προς διάδοσιν των ωφελίμων, Αθήνα 1996.
1β. Ι. Καραγιαννόπουλου, *Το Βυζαντινό Κράτος*, εκδ. Βάνιας Θεσσαλονίκη 2001.
β) *Βυζαντινοί Ιστορικοί και Χρονογράφοι* (Θ231)
Συγγράμματα: 1α. Απ. Καρπόζηλου, *Βυζαντινοί ιστορικοί και χρονογράφοι*, τόμ. Α', εκδ. Κανάκη, Αθήνα 1993.
1β. Απ. Καρπόζηλου, *Βυζαντινοί ιστορικοί και χρονογράφοι*, τόμ. Β', εκδ. Κανάκη, Αθήνα 2002.
1γ. Απ. Καρπόζηλου, *Βυζαντινοί ιστορικοί και χρονογράφοι*, τόμ. Γ', εκδ. Κανάκη, Αθήνα 2009.
11. Επίκουρος Καθηγητής Βασίλειος Τσίγκος:
Ορθόδοξη Εκκλησία. Κοινωνία Εσχάτων (Θ151)

Συγγράμματα: 1α. Βασ. Τσίγκου, *Ο ανακαινισμός του ανθρώπου κατά τη δογματική διδασκαλία του Αγίου Συμεών του Νέου Θεολόγου*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2009.

1β. Γ. Φλωρόφσκυ, *Χριστιανισμός και Πολιτισμός (έργα 2)*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2000.

12. Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρεσβύτερος Χρήστος Βλαχάβας-Φιλιώτης:
Το πρόβλημα του κακού και ο σατανάς (Θ225)

Συγγράμματα: 1α. Ν. Ματσούκα, *Το πρόβλημα του κακού. Δοκίμιο Πατερικής Θεολογίας*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2002.

1β. Ν. Ματσούκα, *Ο Σατανάς*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1999.

13. Επίκουρος Καθηγητής Αθανάσιος Παπαρνάκης:

α) *Βιβλική Εβραϊκή Γλώσσα* (Θ141)

Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα
[www.lib.auth.gr→blackboard](http://www.lib.auth.gr/blackboard)

Συγγράμματα: 1. Β. Σιδέρη-Παπαδοπούλου, *Γραμματική της Εβραϊκής Γλώσσας*, εκδ. Έννοια, Αθήνα 2008.

2. Ε. Χριστινάκη, *Γραμματική της Εβραϊκής Γλώσσας της Παλαιάς Διαθήκης. Τεύχ. Γ'* (Γραμματολογικές αναλύσεις κειμένων της Π. Διαθήκης), εκδ. Συμμετρία, Αθήνα 2008.

β) *Η χρήση των Η/Υ στη θεολογική έρευνα* (Θ168)

Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα
[www.lib.auth.gr→blackboard](http://www.lib.auth.gr/blackboard)

Συγγράμματα: 1. J. Habraken, *Ελληνικό Microsoft Office 10 σε 1*, εκδ. Β. Γκιούρδα, Αθήνα 2005.

2. S. O'Hara, *Easy Windows Vista*, εκδ. Β. Γκιούρδα, Αθήνα 2007.

γ) *Ιστορία της ερμηνείας της Παλαιάς Διαθήκης. Ι) Πατερική περίοδος* (Θ218)

Συγγράμματα: 1. Ι. Παναγόπουλου, *Η ερμηνεία της Αγίας Γραφής στην Εκκλησία των Πατέρων Δ'-Ε' αι.*, τόμ. Β', εκδ. Άθως, Αθήνα 2004.

2. Δ. Τρακατέλη, *Οι Πατέρες ερμηνεύουν*, εκδ. Αποστολικής Διακονίας, Θεσσαλονίκη 1996.

14. Επίκουρος Καθηγητής αρχιμανδρίτης Νικόδημος Σκρέττας:

Το λειτουργικό κίνημα των φιλοκαλικών πατέρων κατά τον 1η' αιώνα (Θ170)

Συγγράμματα: 1. αρχ. Ν. Σκρέττα, *Η Θεία Ευχαριστία και τα πρόνομια της Κυριακής κατά τη διδασκαλία των Κολλυβάδων*, [Κανονικά και Λειτουργικά 7], εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2008.

2. πρωτοπρ. Θεοδ. Ζήση, *Κολλυβαδικά*, [Φίλη Ορθοδοξία 9], εκδ. Βρυέννιος, Θεσσαλονίκη 2004.

15. Επίκουρη Καθηγήτρια Κυριακούλα Παπαδημητρίου:

Λατινικά χριστιανικά κείμενα (Θ175)

Συγγράμματα: 1. F. Graf, *Εισαγωγή στην Αρχαιογνώσια*, τόμ. Β', Ρώμη, εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2001.

2. W. Berschin, *Ελληνικά Γράμματα και Λατινικός Μεσαίωνας*, εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 1998.

16. Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρεσβύτερος Κωνσταντίνος Καραϊσαρίδης:

Θεολογία των ιερών μυστηρίων (Θ154)

Συγγράμματα: 1. Α. Σμέμαν, *Η Εκκλησία προσευχόμενη*, εκδ. Ακρίτας, Αθήνα 1986.

2. Α. Κορακίδη, *Η ερμηνεία της Θ. Λειτουργίας*, εκδ. Νεκτ. Παναγόπουλου, Αθήνα 2005.

17. Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρεσβύτερος Σπυρίδων Αντωνίου:

Θέματα μορφολογίας της Εκκλησιαστικής Μουσικής (Θ217)

Συγγράμματα: 1α. πρωτοπρ. Σπυρίδων Αντωνίου, *Θέματα μορφολογίας Εκκλησιαστικής Μουσικής*, εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2007.

1β. Γρ. Στάθη, *Η εξήγηση της παλαιάς Βυζαντινής Σημειογραφίας*, εκδ. Ι.Β.Μ. της Εκκλησίας της Ελλάδος, Αθήνα 2003.

2. Αντ. Αλυγζάκη, *Η οκταχμία στην ελληνική λειτουργική υμνογραφία*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1985.

18. Επίκουρος Καθηγητής Μιλτιάδης Βάντσος:

Βιοηθικά διλήμματα κατά την έναρξη της ζωής (Θ232)

Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα
[www.lib.auth.gr→blackboard](http://www.lib.auth.gr/blackboard)

Συγγράμματα: 1. Μ. Βάντσου, *Ηθική θεώρηση της έκτρωσης*, εκδ. Κ. Σφακιανάκη, Θεσσαλονίκη 2009.

2. Αν. Κεσελόπουλου, *Εκ του θανάτου εις την ζωήν: Θεολογική προσέγγιση στις προκλήσεις της Βιοηθικής*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2003.

19. Επίκουρος Καθηγητής, Απόστολος Κραλίδης:

α) *Η εμφάνιση νέων θρησκειών στο δυτικό κόσμο* (Θ206)

Συγγράμματα: 1. Α. Κραλίδη, *Νέες Θρησκείες*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2009.

2. Σ. Παπαλεξανδρόπουλου, *Δοκίμια Ιστορίας των Θρησκειών*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Θεσσαλονίκη 1997.

- β) *Θρησκείες της ελληνιστικής και ρωμαϊκής περιόδου* (Θ207)
 Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα
 www.lib.auth.gr→blackboard
Συγγράμματα: 1α. L. H. Martin, *Οι θρησκείες της ελληνιστικής εποχής*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2004.
 1β. F. W. Walbank, *Ο Ελληνιστικός Κόσμος*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 1999.
 2. Π. Παχή, *Ηρωες Ευρετής*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2003.
 3. Η. Νικολακάκη, *Η περί Θεού ιδέες στις τραγωδίες του Ευριπίδη*, εκδ. Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 2002.
20. Επίκουρος Καθηγητής, Κωνσταντίνος Μποζίνης:
Πολιτική Φιλοσοφία στην αρχαιότητα: Ελλάδα, Ρώμη, αρχέγονη Χριστιανοσύνη (Θ233)
Συγγράμματα: 1α. T. A. Sinclair, *Ιστορία της Ελληνικής Πολιτικής Σκέψης*, μτφ. και πρόλ. Γ. Κ. Βλάχος, εκδ. Παπαζήση, Αθήνα 1969.
 1β. J. Coleman, *Ιστορία της Πολιτικής Σκέψης, τόμ. Α' (Από την αρχαία Ελλάδα μέχρι τους πρώτους χριστιανικούς χρόνους)*, μτφ. Γ. Χρηστίδης, εκδ. Κριτική, Αθήνα 2005.
21. Λέκτορας Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος:
 α) *Ορθοδοξία και Ευρώπη* (Θ171)
Συγγράμματα: 1α. Κ. Κωτσιόπουλου, *Ορθοδοξία και Ευρώπη*, εκδ. Κων. Κωτσιόπουλου, Θεσσαλονίκη 1998.
 1β. πρωτοπρ. Γ. Μεταλληνού, *Για την Ευρώπη μας με αγάπη*, εκδ. Ακρίτας, Αθήνα 2003.
 2. Δαμασκηνού Παπανδρέου, *πρώην μητροπολίτη Ελβετίας, Ορθοδοξία και Κόσμος*, εκδ. Τέρτιος, Κατερίνη 1993.
 β) *Προβλήματα παγκοσμιοποίησης* (Θ172)
Συγγράμματα: 1α. Γ. Μαντζαρίδη, *Παγκοσμιοποίηση και παγκοσμιότητα*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2001.
 1β. Κ. Κωτσιόπουλου, *Ανεξιθρησκεία. Τα ανθρώπινα δικαιώματα στον ευρωπαϊκό και νεοελληνικό διαφωτισμό. Το παράδειγμα του J. Lock και του Ευγενίου Βούλγαρη*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.
22. Λέκτορας Σουλτάνα Λάμπρου:
Γραμματεία και Θεολογία του 17' αι. (Θ234)
Συγγράμματα: 1. Ν. Ιωαννίδη, *Θέματα Πατερικής και Αντιρρητικής διδασκαλίας των μετά τον 8' αι. θεολόγων*, εκδ. Ν. Ιωαννίδη, Αθήνα 2008.
 2. Φάκελλος Σημειώσεων.

23. Λέκτορας Άννα Καραμανίδου:
Ο Άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης ως συγγραφέας και θεολόγος (Θ235)
Συγγράμματα: 1. Θεοκλήτου Διονυσιάτου, *Ο Άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης. Βίος και τα έργα του*, εκδ. Αστέρως, Αθήνα 1990.
 2. Νικοδήμου Αγιορείτου, *Ερμηνεία των Καθολικών Επιστολών*, εκδ. Ορθοδόξου Κυψέλης, Θεσσαλονίκη 1986.
24. Λέκτορας Γεώργιος Γκαβαρδίνας:
Ζητήματα Εκκλησιαστικού Ποινικού Δικαίου (Θ227)
Συγγράμματα: 1. Γ. Πουλή, *Εκκλησιαστικό Ποινικό Δίκαιο. Δοκιμές πολλαπλής ανάγνωσης*, εκδ. Αντ. Σάκκουλα, Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2008.
 2. Κων. Ράλλη, *Ποινικόν Δίκαιον της Ορθοδόξου Ανατολικής Εκκλησίας*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1998.
25. Λέκτορας Αγγελική Τριβυζαδάκη:
Χριστιανική τοπογραφία Θεσσαλονίκης (Θ215)
Συγγράμματα: 1. Ευτ. Μαρκή, *Η νεκρόπολη της Θεσσαλονίκης στους υστερορωμαϊκούς και παλαιοχριστιανικούς χρόνους*, εκδ. ΤΑΠΑ, Αθήνα 2006.
 2. Σ. Ταμπάκη, *Η Θεσσαλονίκη στις περιγραφές των περιηγητών 12ος-19ος αι. μ.Χ. Λατρευτικά Μνημεία*, εκδ. ΚΒΕ, Θεσσαλονίκη 1998.
26. Λέκτορας π. Βασίλειος Γεωργόπουλος:
Σύγχρονες Αιρέσεις και Αγία Γραφή (Θ238)
Συγγράμματα: Φάκελλος Σημειώσεων.
27. Λέκτορας Θεόδωρος Πιτταράς:
Θέματα Πατερικής Θεολογίας (Θ239)
Συγγράμματα: Θ. Πιτταρά, *Ειδικά θέματα Πατερικής Θεολογίας*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2009.
28. Λέκτορας Δημήτριος Νικολακάκης:
Το Δίκαιο του Αγίου Όρους (Θ237)
Συγγράμματα: 1α. Ευ. Δωρή, *Το Δίκαιον του Αγίου Όρους Αθω*, εκδ. Αντ. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 1994.
 1β. Ευ. Δωρή, *Το Δίκαιον του Αγίου Όρους Αθω*, τόμ. Β': *Πηγές του Αγιορειτικού Δικαίου*, εκδ. Αντ. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 2004.
29. Λέκτορας Αικατερίνη Τσαλαμπούνη:
Τα θαύματα του Ιησού στη συνοπτική παράδοση (Θ236)
Συγγράμματα: 1ω. Καραβιδόπουλου, *Το κατά Μάρκον Ευαγγέλιο*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2001.

30. Λέκτορας Ιωάννης Μπάκας:

α) *Εκκλησία Κωνσταντινουπόλεως κατά τον στ' μ.Χ. αιώνα* (Θ240)

Συγγράμματα: 1α. Τηλ. Λούγγη, *Ιουστινιανός Πέτρος Σαββάτιος. Κοινωνία, Πολιτική και Ιδεολογία τον 6ο μ.Χ. αιώνα*, εκδόσεις Βάνια, Θεσσαλονίκη 2005.

1β. Σοφ. Πατούφα, *Χριστιανισμός και Παγκοσμιότητα στο πρώιμο Βυζάντιο. Από τη Θεωρία στην Πράξη*, Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών, Αθήνα 2008.

β) *Ιστορία της Εκκλησίας των Ιεροσολύμων* (Θ241)

Συγγράμματα: 1. Μπάκας, *Η ανύψωση της Εκκλησίας των Ιεροσολύμων σε υπερμητροπολιτική διοίκηση τον 5ο μ.Χ. αιώνα. Οι προσκυνητές, οι μοναχοί, ο αρχιεπίσκοπος Ιουβενάλιος*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2010.

31. Λέκτορας Τρύφων Τσομπάνης:

Εκπαίδευση και άσκηση στην τέχνη της σύγχρονης αγογραφίας II (Θ184): συνεπικουρεί ο υπ. Δρ Θεολογίας Σάββας Παντζαρίδης, αγογράφος.

Συγγράμματα: 1α. Σ. Παντζαρίδη, *Οι τοιχογραφίες του παρεκκλησίου Κοιμήσεως Θεοτόκου Μολυβδοκκλησίας, Καρυές, Άγιον Όρος*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2006.

1β. Α. Ξυγγόπουλου, *Μελετήματα χριστιανικής εικονογραφίας*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2003.

2. Ευθ. Τσιγαρίδα, *Οι τοιχογραφίες του παρεκκλησίου του αγίου Ευθυμίου. Έργον του Μαν. Πανσέληνου στη Θεσσαλονίκη*, εκδ. Π. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.

ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΜΑΘΗΜΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ
ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΣΠΑ
ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ 04.05.06.72.33.01 ΤΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ «ΜΟΝΑΔΑ
ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΑΝΩΤΑΤΗΣ»

ΕΑΡΙΝΟ ΕΞΑΜΗΝΟ (Χ242)

ΘΕΜΑ: *Εφαρμογές θρησκευτικής επιχειρηματικότητας και καινοτομίας με έμφαση στο θρησκευτικό τουρισμό* Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 3

Επιστημονικός υπεύθυνος: Αναπλ. Καθηγητής *Ηρακλής Ρεράκης*

Το μάθημα προσφέρεται ως μάθημα επιλογής σε φοιτητές που φοιτούν στο ΣΤ' και Η' εξάμηνο και διεξάγεται σε συνεργασία με το Τμήμα Οικονομικών και άλλα Τμήματα του Α.Π.Θ. Το περιεχόμενο του μαθήματος σχετίζεται με γνώσεις και δεξιότητες που αφορούν στην ικανότητα των φοιτητών να μπορούν να δημιουργήσουν στο μέλλον μια επιχείρηση με καινοτομικό χαρακτήρα. Στο τέλος του εξαμήνου και με βάση τις διδαχθείσες ενότητες εκπονείται και παραδίδεται ένα πλήρες επιχειρηματικό σχέδιο (business plan), βασισμένο σε μία επιχειρηματική ιδέα που, για τους φοιτητές του Τμήματος, εντάσσεται σε θρησκευτικό και πολιτισμικό πλαίσιο. Προοπτική των μαθημάτων της Επιχειρηματικότητας και Καινοτομίας, με βάση το Πρόγραμμα, είναι η μελλοντική αυτοτελής ένταξη και διδασκαλία των εν λόγω μαθημάτων στα επιμέρους Τμήματα του Α.Π.Θ., που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα για να προσφέρεται η δυνατότητα στοιχειώδους κατάρτισης των φοιτητών εκείνων, που δεν σκοπεύουν να ακολουθήσουν το λειτούργημα του εκπαιδευτικού, ως προς την ιδέα του «επιχειρείν».

3. ΟΔΗΓΙΕΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Σύμβουλος Προπτυχιακών Σπουδών: Καθηγητής Θεόδωρος Γιάγκου

Ένας φοιτητής καθίσταται πτυχιούχος, όταν συμπληρώσει 165 διδακτικές μονάδες, δηλαδή 135 από το πρόγραμμα των υποχρεωτικών μαθημάτων και 30 από το πρόγραμμα των επιλεγόμενων. Τα υποχρεωτικά μαθήματα έχουν αναλυθεί σε οκτώ εξάμηνα ενδεικτικά και ανάλογα με τις συσπαστικές αλληλεξαρτήσεις και προτεραιότητες. Κάθε επιλεγόμενο μάθημα αντιστοιχεί σε 3 Δ.Μ.

Σχετικά σε κάθε εξάμηνο οι φοιτητές συγκεντρώνουν Δ.Μ.:

Εξάμηνο	A	B	Γ	Δ	E	Στ	Z	H
Υποχρεωτικά	19	19	13	15	16	18	17	18
Επιλεγόμενα	-	3	6	3	3	3	6	6
Σύνολο	19	22	19	18	19	21	23	24

Από τα επιλεγόμενα οι φοιτητές υποχρεούνται να επιλέξουν κατά τη διάρκεια όλων των εξαμήνων τους πέντε χειμερινά μαθήματα (15 Δ.Μ.) και πέντε θερινά (15 Δ.Μ.), για να συμπληρώσουν τον αριθμό των 30 Δ.Μ., προκειμένου να πάρουν το πτυχίο τους. Σε κάθε εξάμηνο οι φοιτητές μπορούν να επιλέξουν, πέραν του αριθμού των επιλεγόμενων που υποχρεούνται, επί πλέον μέχρι και τρία ακόμη επιλεγόμενα, από εκείνα που ενδεχομένως έχουν χάσει στα προηγούμενα εξάμηνα. Από άλλα Τμήματα οι φοιτητές μπορούν να επιλέξουν μαθήματα, των οποίων οι διδακτικές μονάδες συνολικά, και στη διάρκεια όλων των εξαμήνων, δεν πρέπει να υπερβαίνουν τις 6 Δ.Μ.

Πέραν της υποχρέωσης των φοιτητών να συγκεντρώσουν 165 Δ.Μ. για να καταστούν πτυχιούχοι έχουν και τις εξής υποχρεώσεις:

α) Να παρακολουθήσουν επιτυχώς για 4 εξάμηνα επί 3 ώρες μια ξένη γλώσσα, που δηλώνουν στη Γραμματεία την ημέρα της πρώτης εγγραφής τους. (Οι αλλοδαποί φοιτητές υποχρεούνται να εξεταστούν την Ελληνική ως ξένη γλώσσα στο Σχολείο της Νέας Ελληνικής Γλώσσας του Πανεπιστημίου μας).

β) Να λαμβάνουν μέρος κάθε εβδομάδα στον εκκλησιασμό του Τμήματος - πρακτική άσκηση στη Λειτουργική και Ομιλητική.

Η εκπλήρωση των ανωτέρω υποχρεώσεων βεβαιώνεται από τον διδά-

σκαλο της ξένης γλώσσας και από τον Τομέα Λατρείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης αντίστοιχα.

Σύμφωνα με τον νέο νόμο για τη μεταρρύθμιση του θεσμικού πλαισίου των Α.Ε.Ι. (Ν. 3549/2007, αρθρ. 14, παρ. 2), για τους φοιτητές που θα εγγραφούν με οποιονδήποτε τρόπο σε Α.Ε.Ι. της χώρας από το ακαδημαϊκό έτος 2006-2007, δεν επιτρέπεται η επιλογή και εξέταση υποχρεωτικών μαθημάτων ανωτέρων εξαμήνων, αν δεν έχουν εξεταστεί επιτυχώς σε υποχρεωτικά μαθήματα κατωτέρων εξαμήνων, η γνώση των οποίων, σύμφωνα με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος, μετά από εισήγηση των οικείων Τομέων, είναι επιστημονικά απαραίτητη για την παρακολούθηση και επιτυχή εξέταση υποχρεωτικών μαθημάτων ανωτέρων εξαμήνων, σύμφωνα με το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών και το αντίστοιχο ωρολόγιο πρόγραμμα του Τμήματος. Επομένως, εφόσον ήδη τα υποχρεωτικά μαθήματα των προηγούμενων εξαμήνων λειτουργούν κατά περιεχόμενο ως προαπαιτούμενα για τα άμεσα συναφή μαθήματα των επομένων εξαμήνων (βλ. και Ν. 1268/1982, αρθρ. 24, παρ.1 και αρθρ. 25, παρ.2), στο εξής οι καινούργιοι φοιτητές δεν μπορούν να εξετασθούν σε μάθημα ανωτέρου εξαμήνου, εφόσον δεν έχουν επιτύχει στην εξέταση του άμεσα συναφούς προς αυτό μαθήματος κατωτέρου εξαμήνου.

Όταν ο φοιτητής συμπληρώσει τις 165 Δ.Μ. και εκπληρώσει τις υπολοιπες υποχρεώσεις του, καθίσταται πτυχιούχος. Ο βαθμός του πτυχίου εξάγεται από το μέσο όρο της βαθμολογίας που έλαβε ο φοιτητής σε κάθε μάθημα του προγράμματος υποχρεωτικών και επιλεγόμενων μαθημάτων, καθ' όλη τη διάρκεια της φοίτησής του, πλην της ξένης γλώσσας.

ΣΥΣΤΗΜΑ ECTS

**Συντονιστής Τμήματος για το ECTS: Κυριακούλα Παπαδημητρίου,
Επίκουρη Καθηγήτρια
Αναπληρωτής: Μιλτιάδης Βάντσος, Επίκουρος Καθηγητής**

Το σύστημα ECTS = European Credit Transfer and Accumulation System (Ευρωπαϊκό Σύστημα Μεταφοράς και Συσώρευσης Πιστωτικών μονάδων) είναι ένας συστηματικός τρόπος περιγραφής ενός εκπαιδευτικού προγράμματος με τη χρήση πιστωτικών μονάδων, οι οποίες απεικονίζουν το φόρτο εργασίας που απαιτείται για να επιτευχθούν οι στόχοι του προγράμματος. Ο φόρτος εργασίας αποτελείται από το χρόνο και την ποσότητα δουλειάς που χρειάζεται να καταβάλει ένας φοιτητής για να αποκτήσει τις γνώσεις και τις δεξιότητες που παρέχει η προγραμματισμένη διαδικασία μάθησης.

Ένα πλήρες εξάμηνο σπουδών θεωρείται ότι αντιστοιχεί σε 30 πιστωτι-

κές μονάδες (που αντιπροσωπεύουν περίπου 900 ώρες φοιτητικής εργασίας). Επομένως, μία πιστωτική μονάδα αντιστοιχεί στο ένα τριακοστό (1/30) των απαιτούμενων πιστωτικών μονάδων κάθε εξαμήνου. Σε κάθε επιμέρους εκπαιδευτικό στοιχείο του προγράμματος (μάθημα) απονέμονται πιστωτικές μονάδες ανάλογα με το φόρτο εργασίας, που επιβάλλουν οι διάφορες εκπαιδευτικές δραστηριότητες του στοιχείου (όπως παρακολούθηση διδασκαλίας, μελέτη, εργασίες, άσκηση, εξετάσεις). Ο φοιτητής που ολοκληρώνει με επιτυχία τη δουλειά που απαιτείται και αξιολογείται κατάλληλα, περνά το μάθημα και παίρνει τις πιστωτικές μονάδες ECTS του μαθήματος.

ΕΠΙΛΟΓΗ ΚΑΙ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Σύμφωνα με το Π.Δ. 226 «Περί καθορισμού του τρόπου δωρεάν προμήθειας και επιλογής διδακτικών συγγραμμάτων από τους φοιτητές ή σπουδαστές των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων» (ΦΕΚ 256/20-11-2007, τ. Α') ισχύουν τα εξής:

Άρθρο πρώτο

1. Οι φοιτητές ή σπουδαστές των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (Α.Ε.Ι.) κατά την έννοια της παραγράφου 1 του άρθρου 2 του ν. 3549/2007 (Α' 69) έχουν το δικαίωμα δωρεάν προμήθειας και επιλογής ενός (1) διδακτικού συγγράμματος για κάθε διδασκόμενο υποχρεωτικό ή επιλεγόμενο μάθημα του προγράμματος σπουδών που ανταποκρίνεται κατά τρόπο ολοκληρωμένο στο γνωστικό του αντικείμενο και καλύπτει κατά το δυνατόν ολόκληρο ή το μεγαλύτερο μέρος της ύλης και του περιεχομένου του μαθήματος, όπως καθορίζεται στον Οδηγό Σπουδών σύμφωνα με το εγκριμένο πρόγραμμα σπουδών του οικείου Τμήματος.

2. Οι φοιτητές ή σπουδαστές των Α.Ε.Ι. δικαιούνται δωρεάν προμήθειας και επιλογής αριθμού διδακτικών συγγραμμάτων ίσου με τον συνολικό αριθμό των υποχρεωτικών και επιλεγόμενων μαθημάτων που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου. Αν οι φοιτητές ή σπουδαστές επιλέξουν περισσότερα επιλεγόμενα μαθήματα από όσα απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου, το δικαίωμα δωρεάν προμήθειας και επιλογής συγγραμμάτων δεν επεκτείνεται και στα επιπλέον μαθήματα που επέλεξαν και εξετάστηκαν οι φοιτητές ή σπουδαστές, ακόμη και αν αυτά υπολογίζονται για τη λήψη του πτυχίου.

3. Το δικαίωμα δωρεάν προμήθειας και επιλογής διδακτικών συγγραμμάτων ασκείται από τους φοιτητές ή σπουδαστές μέσα από κατάλογο συγγραμμάτων που συντάσσουν κατ' έτος οι Γενικές Συνελεύσεις των Τμημάτων των Α.Ε.Ι. ανά υποχρεωτικό ή επιλεγόμενο μάθημα του προ-

γράμματος σπουδών και δημοσιεύεται κάθε φορά ως σύνολο, αμέσως μετά τη σύνταξή του, στο διαδικτυακό τόπο του Ιδρύματος και στην επίσημη ιστοσελίδα του Τμήματος.

4. Για το σκοπό αυτό, οι Γενικές Συνελεύσεις των Τμημάτων των Α.Ε.Ι. συντάσσουν το αργότερο μέχρι το τέλος Μαρτίου κάθε ακαδημαϊκού έτους το συνολικό κατάλογο των συγγραμμάτων που προτείνεται να διανεμηθούν κατά το επόμενο ακαδημαϊκό έτος για κάθε διδασκόμενο υποχρεωτικό και επιλεγόμενο μάθημα του προγράμματος σπουδών. Ο κατάλογος συντάσσεται με βάση τις αντίστοιχες προτάσεις των οικείων Τομέων για τα μαθήματα που πρόκειται να διδαχθούν με ευθύνη τους κατά το επόμενο ακαδημαϊκό έτος. Εισηγήσεις άλλων μελών Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος, τα οποία δεν είναι μέλη του οικείου Τομέα, μπορούν να λαμβάνονται υπόψη μόνο προς συμπλήρωση των προτάσεων του Τομέα.

5. Σε περίπτωση που ενταχθεί μεταγενεστέρως στο πρόγραμμα σπουδών νέο μάθημα, του οποίου η διδασκαλία προβλέπεται να ξεκινήσει από το επόμενο ακαδημαϊκό έτος, συντάσσεται ειδικά για το μάθημα αυτό συμπληρωματικός κατάλογος προτεινόμενων συγγραμμάτων, ο οποίος προστίθεται εκάστοτε στον συνολικό κατάλογο διανεμόμενων συγγραμμάτων με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος μετά από πρόταση του οικείου Τομέα.

6. Οι Γενικές Συνελεύσεις των Τομέων των Τμημάτων των Α.Ε.Ι. οφείλουν να προτείνουν εγκαίρως, και πάντως πριν από την έναρξη του θερινού εξαμήνου κάθε ακαδημαϊκού έτους, προς την αρμόδια Γενική Συνέλευση του Τμήματος κατάλογο συγγραμμάτων για κάθε υποχρεωτικό ή επιλεγόμενο μάθημα του προγράμματος σπουδών που πρόκειται να διδαχθεί με ευθύνη του οικείου Τομέα κατά το επόμενο ακαδημαϊκό έτος. Ο κατάλογος περιλαμβάνει τουλάχιστον δύο (2) προτεινόμενα διδακτικά συγγράμματα ανά υποχρεωτικό ή επιλεγόμενο μάθημα και συντάσσεται μετά από εισηγήσεις των οικείων διδασκόντων ή υπευθύνων για καθένα από αυτά, καθώς και των λοιπών μελών Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. του οικείου Τομέα που κατέχουν θέση του ίδιου γνωστικού αντικείμενου με το γνωστικό αντικείμενο του μαθήματος. Οι εισηγήσεις αυτές είναι δεσμευτικές για τη Γενική Συνέλευση του Τομέα, ακόμη και αν δεν πρόκειται για δικό τους διδακτικό βιβλίο. Αντίστοιχες μη δεσμευτικές εισηγήσεις μπορούν να γίνουν και από άλλα μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. του Τομέα που κατέχουν θέση συναφούς γνωστικού αντικείμενου με το γνωστικό αντικείμενο του μαθήματος, εφόσον γίνουν δεκτές από τη Γενική Συνέλευση του Τομέα.

7. Ως ένα (1) ενιαίο προτεινόμενο σύγγραμμα θεωρούνται και τα διδακτικά εγχειρίδια του ίδιου συγγραφέα ή περισσότερων συγγραφέων που αλληλοσυμπληρώνονται χωρίς να επικαλύπτονται μεταξύ τους, ώστε η ύλη

τους να καλύπτει αθροιστικά ολόκληρο το περιεχόμενο του μαθήματος, όπως καθορίζεται στον Οδηγό Σπουδών σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών του οικείου Τμήματος. Στην περίπτωση αυτή, η πρόταση του Τομέα για τα συγκεκριμένα διδακτικά εγχειρίδια απαιτείται να αιτιολογείται ειδικά ως προς το ότι η ύλη τους δεν είναι, εν όλω ή εν μέρει, επικαλυπτόμενη και ότι η διανομή τους ως ένα (1) ενιαίο σύγγραμμα είναι αναγκαία για την κάλυψη ολόκληρου του περιεχομένου του μαθήματος.

8. Μαθήματα που αποτελούν σύνθεση δύο ή περισσότερων αυτοτελών μαθημάτων του προγράμματος σπουδών καλύπτονται με επιλογή από ειδικό κατάλογο συγγραμμάτων, στον οποίο δεν περιλαμβάνονται τα συγγράμματα των αντίστοιχων καταλόγων που προτείνονται χωριστά για καθένα από τα επιμέρους αυτοτελή μαθήματα, εφόσον δεν προτείνονται άλλα διδακτικά συγγράμματα που καλύπτουν συνολικά ολόκληρο το περιεχόμενο του μαθήματος, όπως καθορίζεται στον Οδηγό Σπουδών σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών του οικείου Τμήματος.

9. Για κάθε διδακτικό σύγγραμμα που περιλαμβάνεται στον κατάλογο των προτεινόμενων συγγραμμάτων πρέπει να αναφέρεται υποχρεωτικά ο πλήρης τίτλος του, ο συγγραφέας ή οι συγγραφείς του, ο εκδοτικός οίκος, η χρονολογία και ο τόπος έκδοσης του. Η διάθεση επαρκούς αριθμού αντιτύπων προς διανομή στους φοιτητές ή σπουδαστές εξασφαλίζεται με σχετική έγγραφη δήλωση του οικείου εκδοτικού οίκου, που υποβάλλεται στη Γραμματεία κάθε Τμήματος το αργότερο εντός δύο (2) μηνών από τη δημοσίευση του συνολικού καταλόγου των προτεινόμενων συγγραμμάτων στην επίσημη ιστοσελίδα του Τμήματος και την κοινοποίηση του στον εκδοτικό οίκο.

10. Οι φοιτητές ή σπουδαστές δικαιούνται να επιλέξουν μέσα από τον συνολικό κατάλογο προτεινόμενων συγγραμμάτων ένα (1) διδακτικό σύγγραμμα για κάθε υποχρεωτικό και επιλεγόμενο μάθημα του προγράμματος σπουδών. Επιλογή δευτέρου συγγράμματος για το ίδιο μάθημα δεν επιτρέπεται ακόμη και αν ο φοιτητής ή σπουδαστής δεν επέλεξε κανένα από τα προτεινόμενα διδακτικά συγγράμματα άλλου ή άλλων υποχρεωτικών ή επιλεγόμενων μαθημάτων ή μαθημάτων που αποτελούν σύνθεση δύο ή περισσότερων αυτοτελών μαθημάτων του προγράμματος σπουδών.

11. Η επιλογή διδακτικού συγγράμματος για κάθε υποχρεωτικό ή επιλεγόμενο μάθημα του προγράμματος σπουδών γίνεται ταυτόχρονα με τη δήλωση του μαθήματος κατά την έναρξη του εξαμήνου, στο οποίο διδάσκεται το αντίστοιχο μάθημα. Αν η δήλωση των μαθημάτων γίνεται τυποποιημένα με ηλεκτρονικό τρόπο, οι Πρόεδροι ή οι Προϊστάμενοι των Τμημάτων των Α.Ε.Ι. φροντίζουν άμεσα σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες μηχανογράφησης, ώστε στις σχετικές έντυπες δηλώσεις των μαθημά-

των να περιλαμβάνονται όλα τα προτεινόμενα συγγράμματα για κάθε υποχρεωτικό ή επιλεγόμενο μάθημα που δηλώνουν οι φοιτητές ή σπουδαστές κατά την έναρξη κάθε εξαμήνου. Η απαιτούμενη τεχνική προσαρμογή των έντυπων δηλώσεων των φοιτητών ή σπουδαστών στις απαιτήσεις της παρούσας παραγράφου πρέπει να έχει ολοκληρωθεί το αργότερο μέχρι την 1.3.2008. Μέχρι την ανωτέρω προσαρμογή εφαρμόζεται η ισχύουσα διαδικασία δωρεάν διανομής συγγραμμάτων.

12. Η Γραμματεία κάθε Τμήματος αποστέλλει εντός είκοσι (20) ημερών από τη λήξη της προθεσμίας δήλωσης των μαθημάτων κάθε εξαμήνου στους οικείους εκδοτικούς οίκους ονομαστικούς καταλόγους των φοιτητών ή σπουδαστών με αναφορά του συγγράμματος που εκδίδεται από αυτούς και έχει επιλέξει κάθε φοιτητής ή σπουδαστής ανά υποχρεωτικό ή επιλεγόμενο μάθημα του αντίστοιχου εξαμήνου. Κάθε εκδοτικός οίκος υποχρεούται να διανείμει τα επιλεγθέντα διδακτικά συγγράμματα στους φοιτητές ή σπουδαστές που περιλαμβάνονται στους ονομαστικούς καταλόγους το ταχύτερο δυνατό και, πάντως, εντός δύο (2) μηνών από την έναρξη του αντίστοιχου εξαμήνου. Μετά την ολοκλήρωση της διανομής και πριν την έναρξη του επόμενου εξαμήνου κάθε εκδοτικός οίκος υποβάλλει προς την Γραμματεία του οικείου Τμήματος σχετική δήλωση για τα πραγματικώς διανεμηθέντα συγγράμματα κάθε εξαμήνου, η οποία διαβιβάζεται περαιτέρω προς τις αρμόδιες υπηρεσίες του Ιδρύματος.

13. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται οι διατάξεις των υπ' αριθμ. Φ141/Β3/1402/20.3.1984 «Έκδοση και διακίνηση διδακτικών βιβλίων των Α.Ε.Ι. καθώς και αντίστοιχες καταβολές» (Β' 159), και υπ' αριθμ. Ε5/5878/1.11.1988 «Περί έκδοσης και διακίνησης των διδακτικών βιβλίων των Τ.Ε.Ι. και αντίστοιχες καταβολές» (Β' 838) υπουργικών αποφάσεων, όπως αυτές έχουν τροποποιηθεί και ισχύουν, εφόσον δεν έρχονται σε αντίθεση με τις διατάξεις του παρόντος διατάγματος.

ΙΑ΄

**ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ
ΚΑΤΑ ΕΞΑΜΗΝΟ.
ΓΝΩΣΤΙΚΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ
ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ**

Ω.Δ.: Ωρες διδασκαλίας

Δ.Μ.: Διδακτικές μονάδες

ECTS: Ευρωπαϊκές πιστωτικές μονάδες

Α΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

1. [102Υ] ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 3, ECTS 4

Επίκουρος Καθηγητής Αθανάσιος Παπαρνάκης

Εισαγωγικά θέματα της Παλαιάς Διαθήκης, ιστορικής, φιλολογικής και γραμματολογικής φύσεως, τα οποία αφορούν στο σύνολό της και στα επί μέρους βιβλία, που την απαρτίζουν. Πρόκειται γενικά για την ιστορία του κανόνα και την παράδοση του κειμένου της -πρωτότυπου εβραϊκού και μεταφράσεων- και ειδικά για τις συνθήκες συγγραφής, το περιεχόμενο, τη διδασκαλία κ.λπ. κάθε βιβλίου της χωριστά.

Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα
www.lib.auth.gr→blackboard

Συγγράμματα: 1α. Στ. Καλαντζάκη, *Εισαγωγή στην Παλαιά Διαθήκη*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2006.

1β. Αθ. Παπαρνάκη, *Θέματα Εισαγωγής στην Παλαιά Διαθήκη κατά τους Πατέρες της Εκκλησίας. 1. Μέγας Αθανάσιος*, εκδ. Γράφημα, Θεσσαλονίκη 2008.

1γ. Ε. Δάφνη, *Εισαγωγή στη Μετάφραση των Εβδομήκοντα (Ο΄)*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2009.

2. Δ. Καϊμάκη (μετάφραση), *Σύντομη Εισαγωγή στην Παλαιά Διαθήκη. Επιλογή ενοστίτων από τη Βίβλο της Ιερουσαλήμ*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2005.

2. [103Υ] ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 3, ECTS 4

Καθηγητής Χρήστος Οικονόμου (Ω.Δ. 2)

Ο κανόνας της Καινής Διαθήκης, το κείμενο της Καινής Διαθήκης, η ιστορία και η ερμηνεία της Καινής Διαθήκης.

Λέκτορας Αικατερίνη Τσαλαμπούνη (Ω.Δ. 1)

Η κριτική του κειμένου της Καινής Διαθήκης. Άσκηση στην κριτική του κειμένου της Καινής Διαθήκης.

Συγγράμματα: 1α. Ι. Καραβιδόπουλου, *Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2007.

1β. Χρ. Οικονόμου, *Η συγκρότηση της πρώτης χριστιανικής κοινότητας της Θεσσαλονίκης*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.

Ιγ. Χρ. Οικονόμου, *Το πρόβλημα του τίτλου «Πράξεις (των) Αποστόλων»*. Μια νέα θεολογική θεώρηση, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2009.

2. Σ. Αγουρίδη, *Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη*, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα.

3. [105 Y] ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Αναπληρωτής Καθηγητής Συμεών Πασχαλίδης (Ω.Δ. 1)

Λέκτορας Άννα Καραμανίδου (Ω.Δ. 1)

Παρουσιάζονται η έννοια των όρων Πατήρ και Πατρολογία, το πολιτιστικό περιβάλλον εντός του οποίου αναπτύχθηκε η Χριστιανική Γραμματεία, τα είδη της Γραμματείας αυτής, οι περίοδοι αναπτύξεώς της και τα σχετικά με τη χειρόγραφη παράδοση των έργων των Πατέρων.

Συγγράμματα: 1α. Π. Χρήστου, *Ελληνική πατρολογία, Εισαγωγή* τόμ. Α', εκδ. Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 2004.

1β. πρωτοπρ. Θ. Ζήση, *Επόμενοι τοις θείοις πατράσι. Αρχές και Κριτήρια της Πατερικής Θεολογίας*, εκδ. Βρυέννιος, Θεσσαλονίκη 1997.

2. Στ. Παπαδόπουλου, *Πατρολογία*, τόμ. Α', εκδ. Στ. Παπαδόπουλου, Αθήνα 1982.

4. [107Y] ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Α'

Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Επίκουρη Καθηγήτρια Κυριακούλα Παπαδημητρίου

Διδάσκονται κείμενα αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων της κλασικής εποχής, με σκοπό τη μελέτη της αρχαίας ελληνικής γλώσσας και με αναφορά στη γλώσσα των Γραφών και των Πατέρων. Πρακτική εξάσκηση στην αρχαία ελληνική γλώσσα.

Συγγράμματα: 1α. Η. -G. Nesselrath, *Εισαγωγή στην αρχαιογνωσία, τόμος Α' Αρχαία Ελλάδα*, εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2001.

1β. πρωτοπρ. Θ. Ζήση, *Πλατωνικά. Εισαγωγή στον Πλάτωνα*, εκδ. Βρυέννιος, Θεσσαλονίκη 1995.

2. Β. Κάλφα - Γ. Ζωγραφίδη, *Αρχαίοι Έλληνες Φιλόσοφοι*, εκδ. Ινστιτούτου Νεοελληνικών Σπουδών, Θεσσαλονίκη 2006.

5. [104Y] ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ (1)

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Επίκουρος Καθηγητής Βασίλειος Κουκουσάς

Εισαγωγή στις βασικές περιόδους και αναφορά στις πηγές της Ιστορίας της Εκκλησίας από της ιδρύσεώς της μέχρι σήμερα.

Ιστορία της Εκκλησίας απ' αρχής της Εκκλησίας μέχρι σήμερα. Αξιολογούνται και παρουσιάζονται τα πιο σημαντικά γεγονότα του ιστορικού παρελθόντος, που αφορούν στον ιστορικό βίο της Εκκλησίας και συνδέονται με τη φύση και την αποστολή της στον κόσμο, με κριτήριο την αποστολική και εκκλησιαστική παράδοση.

Συγγράμματα: 1α. Βλασίου Φειδά, *Εκκλησιαστική Ιστορία*, τόμ. Α', εκδ. Βλ. Φειδά, Αθήνα 2002.

1β. Βλασίου Φειδά, *Εκκλησιαστική Ιστορία*, τόμ. Β', εκδ. Βλ. Φειδά, Αθήνα 2002.

1γ. Ι. Καραγιαννόπουλου, *Πηγαί βυζαντινής ιστορίας*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2006.

1δ. Ι. Καραγιαννόπουλου, *Πηγαί Βυζαντινής Ιστορίας*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2007.

6. [106Y] ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΘΕΙΑ ΛΑΤΡΕΙΑ

Ω.Δ. 4, Δ.Μ. 3, ECTS 4

Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρ. Κωνσταντίνος Καραϊσαρίδης

Γενικά εισαγωγικά θέματα στη Θεία Λατρεία. Εισαγωγή στην εβδομαδιαία άσκηση στη λατρεία και στο κήρυγμα. Ναός, σκεύη, άμφια, λειτουργικά βιβλία. Λειτουργική ορολογία. Ακολουθίες του νυχθημέρου.

Πρακτική άσκηση στη Λειτουργική.

Συγγράμματα: 1α. Γ. Φύλια, *Λειτουργική Α'*, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 2006.

1β. πρωτοπρ. Κ. Καραϊσαρίδη, *Ο χριστιανικός ναός*, εκδ. Σταμούλη, Αθήνα 2007.

2. Ι. Φουντούλη, *Εισαγωγή στη Θεία Λατρεία*, εκδ. Μιχ. Φουντούλη, Θεσσαλονίκη 2004.

7. [108Y] ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Αναπληρωτής Καθηγητής Ηρακλής Ρεράκης

Η Ψυχολογία άλλοτε και σήμερα. Σύντομη ιστορία της Ψυχολογίας. Αρχαίοι Έλληνες, Μεσαιώνας, Αναγέννηση, Νεώτερη Φιλοσοφία της Ψυχολογίας. Σχέσεις της Ψυχολογίας με τη Θεολογία και τις άλλες ανθρωπολογικές επιστήμες. Εξελικτική Ψυχολογία, Ψυχολογία των ατομικών διαφορών, Ψυχολογία του βάρους. Η σημασία των συμβόλων στην Ψυχολογία και στη Θεολογία. Ανάλυση βασικών ψυχολογικών όρων.

Συγγράμματα: 1. Χρήστου Βάντσου, *Εισαγωγή στην Ψυχολογία*, εκδ. Αϊβάξη, Θεσσαλονίκη 2003.

2. Αχ. Καψάλη, *Παιδαγωγική Ψυχολογία*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2007.

8. [101Υ] ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Αναπληρωτής Καθηγητής Ηρακλής Ρεράκης

Η σημασία και ο σκοπός του μαθήματος. Η έννοια του όρου Θεολογία και η ανάπτυξη της χριστιανικής Θεολογίας. Η Θεολογία ως επιστήμη και η θέση της μεταξύ των άλλων επιστημών. Εκκλησία και Θεολογία. Η θεολογική παιδεία, ιδιαίτερα στον ορθόδοξο χώρο. Η δομή της θεολογικής επιστήμης.

Συγγράμματα: 1. Ηρ. Ρεράκη, *Θεολογία και Θεολογικές Σπουδές. Εισαγωγικές προσεγγίσεις*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.

2. Β. Φανουράκη, *Εισαγωγή στη Θεολογία*, εκδ. Πανεπιστημιακές εκδόσεις Α.Π.Θ., Θεσσαλονίκη 1991.

9. ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ Ω.Δ. 3

ΞΑΙ	ΑΓΓΛΙΚΑ	Μαρία Μακραντωνάκη-Φαραζά Χρυσοβαλάντης Μπαρτζιώκας
ΞΓΙ	ΓΑΛΛΙΚΑ	Ελένη Γκίνου
ΞΓΕΙ	ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	Γεωργία Μπλάντα
ΞΙΤΙ	ΙΤΑΛΙΚΑ	Αθ. Νικολαΐδου Χ' Βασιλειάδου
ΞΕΛΙ	ΕΛΛΗΝΙΚΑ	Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας

Β' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. [201Υ] ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Επίκουρος Καθηγητής Αθανάσιος Παπαρνάκης

Ερμηνευτική ανάλυση περικοπών της Παλαιάς Διαθήκης από τα ιστορικά, διδακτικά-ποιητικά και προφητικά βιβλία της Μεταφράσεως των Εβδομήκοντα (Ο') με συγκριτικές αναφορές στο μασωριτικό εβραϊκό κείμενο.

Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα
www.lib.auth.gr→blackboard

Συγγράμματα: 1α. Στ. Καλαντζάκη, *Ερμηνεία περικοπών της Παλαιάς Διαθήκης*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1999.

1β. Α. Παπαρνάκη, *Ερμηνεία κειμένων της Παλαιάς Διαθήκης κατά τους πατέρες της Εκκλησίας*, τόμ. Α', εκδ. Γράφημα, Θεσσαλονίκη 2009.

1γ. Ι. Παναγόπουλου, *Η ερμηνεία της Αγίας Γραφής στην Εκκλησία των πατέρων α'-γ' αι.*, τόμ. Α', εκδ. Σταμούλη, Αθήνα 2009.

2α. Μ. Κωνσταντίνου, *Ρήμα Κυρίου κραταιόν*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2001.

2β. Δ. Καϊμάκη, *Ψαλώ τω Θεώ μου*, εκδ. Εκτυπωτική ΕΠΕ, Θεσσαλονίκη 1990.

2. [202Υ] ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΣΥΝΟΠΤΙΚΩΝ ΕΥΑΓΓΕΛΙΩΝ ΚΑΙ ΠΡΑΞΕΩΝ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 3, ECTS 4

Καθηγητής Χρήστος Οικονόμου (Ω.Δ. 2)

Ερμηνεία των Συνοπτικών Ευαγγελίων. Ερμηνεία του κατά Λουκάν Ευαγγελίου και των παραλλήλων διηγήσεων των δύο άλλων Συνοπτικών. Εξέταση των ομοιοτήτων και ιδιαιτεροτήτων του κάθε ευαγγελιστή στις κοινές διηγήσεις. Βάση της ερμηνείας αποτελεί η ερμηνεία του αγίου Νεοφύτου του Εγκλειστού στις διηγήσεις του Λουκά και γενικότερα η πατερική ερμηνευτική παράδοση και οι σύγχρονοι ερμηνευτές.

Λέκτορας Αικατερίνη Τσαλαμπούνη (Ω.Δ. 1)

Ερμηνεία των Πράξεων των Αποστόλων. Γίνεται ερμηνεία περικοπών των Πράξεων των Αποστόλων και ιδιαίτερα των κεφ. 13 και 16-17, που αναφέρονται στην εισαγωγή του Χριστιανισμού στην Κύπρο και στην Ελλάδα. Με τον τρόπο αυτό γίνεται σαφής η διάδοση του Χριστιανισμού από τα Ιεροσόλυμα έως εσχάτου της γης.

Συγγράμματα: 1α. Χρ. Οικονόμου, *Ο Άγιος Νεόφυτος ο Έγκλειστος. Προσωπικότητα, συγγράμματα και ερμηνευτικές προσεγγίσεις*, εκδ. Ι. Μ. Αγίου Νεοφύτου, Θεσσαλονίκη 2009.

1β. Χρ. Οικονόμου, *Οι απαρχές του Χριστιανισμού στην Κύπρο*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.

2. Ιω. Καραβιδόπουλου, *Το κατά Μάρκον Ευαγγέλιον*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1988.

3. [205Υ] ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΘΡΗΣΚΕΙΟΛΟΓΙΑ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Επίκουρος καθηγητής Απόστολος Κραλίδης

Εισαγωγικά στην επιστήμη της Θρησκευολογίας. Εμφάνιση της θρησκείας και καθορισμός του περιεχομένου της. Ορολογία και βασικές αρχές και κατευθύνσεις της Θρησκευολογίας. Συγκριτική θρησκευολογία, Φιλοσοφία της Θρησκείας, Φαινομενολογία της Θρησκείας.

Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα
www.lib.auth.gr→blackboard

Συγγράμματα: 1α. W. Braun-R. McCutcheon, *Εγχειρίδιον Θρησκευολογίας*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2003.

1β. Η. Whitehouse, *Τύποι θρησκευτικότητας*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2006.

2. Μ. Μπέγζου, *Εισαγωγή στη Θρησκαιολογία*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα, Αθήνα 2006.

4. [208Y] ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 2

Λέκτορας Αικατερίνη Τσαλαμπούνη

Διδάσκεται ο τρόπος και η μέθοδος της επιστημονικής έρευνας με έμφαση στις οδηγίες για τη συγγραφή μιας επιστημονικής εργασίας.

Συγγράμματα: 1α. πρωτοπρ. Θ. Ζήση, *Επιστημονική Τεχνογραφία*, εκδ. Βρυέννιος, Θεσσαλονίκη 1997.

1β. Κ. Ζαφειρόπουλου, *Πώς γίνεται μια επιστημονική εργασία. Επιστημονική έρευνα και συγγραφή εργασιών*, εκδ. Κριτική, Αθήνα 2005.

2. πρωτοπρ. Γ. Μεταλληνού, *Εγκόλπιο επιστημονικής έρευνας*, εκδ. Αρμός, Αθήνα 1998.

5. [206Y] ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Β'

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 1, ECTS 3

Επίκουρη Καθηγήτρια Κυριακούλα Παπαδημητρίου

Διδάσκονται κείμενα αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων της ελληνιστικής και αυτοκρατορικής εποχής, με σκοπό τη μελέτη της αρχαίας ελληνικής γλώσσας και με αναφορά στη γλώσσα των Γραφών και των Πατέρων. Πρακτική εξάσκηση στην αρχαία ελληνική γλώσσα.

Συγγράμματα: 1α. F. R. Adrados, *Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας*, εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2003.

1β. Φ. Κακριδή, *Αρχαία Ελληνική Γραμματολογία*, εκδ. Ινστιτούτου Νεοελληνικών Σπουδών, Θεσσαλονίκη 2005.

2. Α. Φ. Χρησιτίδη, *Ιστορία της Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας*, εκδ. Ινστιτούτου Νεοελληνικών Σπουδών, Θεσσαλονίκη 2005.

6. [204Y] ΕΙ ΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ (2)

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Επίκουρος Καθηγητής Βασίλειος Κουκουσάς

Εισαγωγή στις βασικές περιόδους και αναφορά στις πηγές της Ιστορίας της Εκκλησίας από της ιδρύσεώς της μέχρι σήμερα.

Συγγράμματα: 1α. Αικ. Χριστοφιλοπούλου, *Βυζαντινή Ιστορία*, τόμ. Α', εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 1997.

1β. Αικ. Χριστοφιλοπούλου, *Βυζαντινή Ιστορία*, τόμ. Β1', εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 1998.

1γ. Αικ. Χριστοφιλοπούλου, *Βυζαντινή Ιστορία*, τόμ. Β2', εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 1998.

2α. Ι. Καραγιαννόπουλου, *Ιστορία του βυζαντινού κράτους*, τόμ. Α', εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 1995.

2β. Ι. Καραγιαννόπουλου, *Ιστορία του βυζαντινού κράτους*, τόμ. Β', εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 1995.

2γ. Ι. Καραγιαννόπουλου, *Ιστορία του βυζαντινού κράτους*, τόμ. Γ', εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2001.

7. [203Y] ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ (1)

Ω.Δ. 1, Δ.Μ. 1, ECTS 2

Καθηγητής Αθανάσιος Καραθανάσης

Ιστορία και σύγχρονη κατάσταση της Εκκλησίας της Ελλάδος και της Κύπρου.

Συγγράμματα: 1α. Α. Αγγελόπουλου, *Τα Εκκλησιαστικά Δίκαια στην Ελλάδα σήμερα*, εκδ. Ιδρύματος Εθνικού και Θρησκευτικού Προβληματισμού, Θεσσαλονίκη 2005.

1β. Μητρ. Σεβαστείας Δημητρίου Κομματά, *Η πατριαρχική και συνοδική πράξις του 1928 παρακωλυομένη τοις όροις*, εκδ. του ίδιου, Θεσσαλονίκη 2006.

8. [210Y] ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 2

Αναπληρωτής Καθηγητής Κωνσταντίνος Χρήστου

Εξετάζονται βασικά στάδια της ιστορίας του Βυζαντινού Κράτους και της εξέλιξης του βυζαντινού πολιτισμού.

Συγγράμματα: 1α. Κ. Γιαννακόπουλου, *Μεσαιωνικός δυτικός πολιτισμός και οι κόσμοι του Βυζαντίου και του Ισλάμ*, εκδ. Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 1993.

1β. G. Ostrogorsky, *Ιστορία του Βυζαντινού Κράτους*, τόμ. 1, εκδ. Βασιλόπουλου, Αθήνα 2001.

1γ. G. Ostrogorsky, *Ιστορία του Βυζαντινού Κράτους*, τόμ. 2, εκδ. Βασιλόπουλου, Αθήνα 2001.

1δ. G. Ostrogorsky, *Ιστορία του Βυζαντινού Κράτους*, τόμ. 3, εκδ. Βασιλόπουλου, Αθήνα 2001.

9. [207Y] ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΡΧΑΙΑΣ ΚΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 2

Επίκουρος Καθηγητής Κωνσταντίνος Μποζίνης

Παρουσιάζεται η ιστορία των κυριότερων φιλοσοφικών ρευμάτων της κλασικής και ύστερης αρχαιότητας και εν συνεχεία αναδεικνύονται τα στοιχεία εκείνα της ελληνικής σκέψης, που χρησιμοποιήσαν οι πατέρες της Εκκλησίας στο διάλογο τόσο με τους εθνικούς όσο και με τους αιρετικούς, ώστε να αναδειχθούν τα χαρακτηριστικά της βυζαντινής φιλοσοφίας, η οποία αποτέλεσε ερμηνευτικό ένδυμα των διατυπώσεων της πίστης προς το πολιτιστικό περιβάλλον της Εκκλησίας.

Συγγράμματα: 1α. Ν. Μαρτσούκα, *Ιστορία της Φιλοσοφίας, Αρχαίας Ελληνικής - Βυζαντινής - Δυτικοευρωπαϊκής με σύντομη εισαγωγή στη Φιλοσοφία*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2002.

1β. Ν. Μαρτσούκα, *Ιωάννου Δαμασκηνού Διαλεκτικά*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1995.

10. [209Y] ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ - ΘΕΜΑΤΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρ. Σπυρίδων Αντωνίου

Εισαγωγή στη Βυζαντινή Εκκλησιαστική Μουσική. Πηγές κύριες και επικουρικές. Περίοδοι εξέλιξης του εκκλησιαστικού ύμνου. Τροπάριο, Αντόμελο, Ιδιόμελο, Κοντάκιο, Ειρμός. Ονοματολογία και περιεχόμενο μουσικών κωδικών και βιβλίων (Ασματικό, Ειρμολόγιο, Στιχηράριο, Μαθημάταριο, Παπαδική, Ψαλτικό κ.λπ.).

Θεωρητικά μουσικής και μέθοδοι Ψαλτικής Τέχνης. Τα γένη και είδη της Βυζαντινής Μελοποιίας. Πατριαρχικές Σχολές Ψαλτικής (ιε'-ιθ' αι.). Η εκφώνηση των αναγνωσμάτων και η εκφωνητική σημειογραφία.

Θεωρία και πράξη της Ψαλτικής Τέχνης. Αναλυτική βυζαντινή σημειογραφία. Ασκήσεις επί των διατονικών ήχων (α', πλ. α', δ', πλ. δ'). Η νέα μέθοδος της Εκκλησιαστικής Μουσικής. Άλλα σημειογραφικά συστήματα. Οι ύμνοι των βυζαντινών Λειτουργιών και ακολουθιών της Θείας Λατρείας.

Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr→blackboard

Συγγράμματα: 1α. πρωτοπρ. Σπ. Αντωνίου, *Θεωρία και Πράξη της Ψαλτικής Τέχνης*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2005.

1β. Γρ. Στάθη, *Οι αναγραμματισμοί και τα μαθήματα της Βυζαντινής Μελοποιίας*, εκδ. Ι.Β.Μ. Εκκλησίας της Ελλάδος, Αθήνα 2003.

2. Γ. Παπαδόπουλου, *Συμβολαί εις την ιστορίαν της παρ' ημίν Εκκλησιαστικής Μουσικής*, εκδ. Τέρτιος, Κατερίνη 1977.

11. ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ω.Δ. 3

ΞΑ2	ΑΓΓΛΙΚΑ	Μαρία Μακραντωνάκη-Φαραζά Χρυσοβαλάντης Μπαρτζιώκας
ΞΓ2	ΓΑΛΛΙΚΑ	Ελένη Γκίνου
ΞΓΕ2	ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	Γεωργία Μπλάντα
ΞΙΓ2	ΙΤΑΛΙΚΑ	Αθ. Νικολαΐδου Χ' Βασιλειάδου
ΞΕΛ2	ΕΛΛΗΝΙΚΑ	Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας

12. ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ 1

Από τον πίνακα μαθημάτων εαρινού εξαμήνου για 3 Δ.Μ., ECTS 3.

Γ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. [303Y] ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ. ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ 1 (Α)

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Αναπληρωτής Καθηγητής Συμεών Πασχαλίδης

Παρουσιάζονται ο βίος, τα συγγράμματα και η διδασκαλία των Πατέρων και εκκλησιαστικών συγγραφέων, που έδρασαν κατά την περίοδο από τον α' μέχρι τον γ' αιώνα, και αντιμετωπίζονται τα σχετικά φιλολογικά και θεολογικά προβλήματα.

Συγγράμματα: 1α. Π. Χρήστου, *Εκκλησιαστική Γραμματολογία*, τόμ. Α', εκδ. Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 2003.

1β. Ν. Νικολαΐδη, *Αποστολικοί πατέρες*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2002.

1γ. Π. Χρήστου, *Ελληνική Πατρολογία*, τόμ. Β'-Γ', εκδ. Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 2004-2005.

1δ. Χρ. Αραμπατζή, *Χριστιανική Γραμματεία*, τόμ. Α'-Β', εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.

2. πρωτοπρ. Θ. Ζήση, *Ο απόστολος Παύλος (Πατερικά 7)*, εκδ. Βρυέννιος, Θεσσαλονίκη 2007.

2. [304Y] ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΞΕΝΩΝ ΘΡΗΣΚΕΙΩΝ. ΠΑΡΑΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ ΚΙΝΗΜΑΤΑ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Επίκουρος Καθηγητής Απόστολος Κραλίδης

Αρχαία ελληνική θρησκεία. Ιστορία και διδασκαλία των θρησκειών της Μ. Ασίας, της Μ. Ανατολής, της Μεσοποταμίας, της Αιγύπτου. Ιουδαϊσμός και Ισλάμ. Ανατολικές θρησκείες (Βεδισμός, Ινδουϊσμός,

Βραχμανισμός, Βουδισμός, Λαμαϊσμός, Κινεζικές και Ιαπωνικές θρησκείες). Ιστορία και διδασκαλία των παρσθηρησκευτικών κινήματων.

Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα
www.lib.auth.gr→blackboard

Συγγράμματα: 1α. Γρ. Ζιάκα, *Θρησκείες και Πολιτισμοί της Ασίας*, εκδ. Κορηγλία Σφακιανίκη, Θεσσαλονίκη 2006.

1β. Α. Κραλίδη, *Οι Σαδδουκαίοι*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2007.

1γ. Α. Κραλίδη, *Η αυτοκρατορική λατρεία στην περίοδο της Τετραρχίας (284-324 μ.Χ.)*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2009.

1δ. Η. Νικολακάκη, *Ο ιερός πόλεμος του Ισλάμ. «Τζιχάντ»*, εκδ. Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 2003.

2α. Γρ. Ζιάκα, *Θρησκευολογικά Μελετήματα*, τόμ. Α', εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2004.

2β. Γρ. Ζιάκα, *Ισλάμ – Θρησκεία και πολιτεία*, εκδ. Κορηγλία Σφακιανίκη, Θεσσαλονίκη 2001.

2γ. Π. Παχή, *Ίσις καρποτόκος*, τόμ. Α', εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2003.

3. [302Y] ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΠΡΕΣΒΥΤΕΝΩΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΩΝ
Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Λέκτορας Ιωάννης Μπάκας

Ιστορία και σύγχρονη κατάσταση του Οικουμενικού Πατριαρχείου και των άλλων πρεσβυγενών Πατριαρχείων (Αλεξανδρείας, Αντιοχείας, Ιεροσολύμων).

Συγγράμματα: 1α. Μητρ. Ηλιουπόλεως και Θεΐρων Γενναδίου, *Ιστορία του Οικουμενικού Πατριαρχείου*, τόμ. 1, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2001.

1β. Β. Σταυρίδη, *Ιστορία του Οικουμενικού Πατριαρχείου (1453-σήμερον)*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1999.

4. [301Y] ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ (2)
Ω.Δ.1, Δ.Μ. 1, ECTS 3

Καθηγητής Αθανάσιος Καραθανάσης

Ιστορία και σύγχρονη κατάσταση της Εκκλησίας της Ελλάδος και της Κύπρου.

Συγγράμματα: 1α. Αθ. Α. Αγγελόπουλου, *Η Εκκλησιαστική Ιστορία, Ιστορία των δομών διοικήσεως και ζωής της Εκκλησίας*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2005.

1β. Αθ. Α. Αγγελόπουλου, *Η Εκκλησία της Κύπρου στο παρελθόν και το παρόν*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1998.

5. [305Y] ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ 1
Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Λέκτορας Αγγελική Τριβυζαδάκη

Εισαγωγή στη Χριστιανική και Βυζαντινή Αρχαιολογία και Τέχνη (ορολογία, πηγές και περίγραμμα της τέχνης του Βυζαντίου από το 324 ως το 1453). Ειδικότερα εξετάζεται η αρχιτεκτονική και η ζωγραφική των πρώτων χριστιανικών αιώνων μέχρι την έναρξη της Εικονομαχίας.

Συγγράμματα: 1α. Γ. Γούναρη, *Εισαγωγή στη Χριστιανική Αρχαιολογία Α' - Αρχιτεκτονική*, εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2000.

1β. Γ. Γούναρη, *Εισαγωγή στη Χριστιανική Αρχαιολογία Β' - Ζωγραφική*, εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2007.

2. J. Lowden, *Πρώιμη Χριστιανική και Βυζαντινή Τέχνη*, εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 1999.

6. [308Y] ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΨΑΛΤΙΚΗ ΤΕΧΝΗ
Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρ. Σπυρίδων Αντωνίου

Εισαγωγικά στην επιστήμη της Βυζαντινής Μουσικολογίας. Η σημασία και ο σκοπός του μαθήματος. Σκιαγράφηση της βυζαντινής μουσικής έρευνας (ελληνικής και ξένης) και η εξέλιξη της Ψαλτικής Τέχνης. Παρουσίαση των βασικότερων μουσικολογικών όρων (γέννη, θέσις, μέλος, μελοποιός, μεγάλες υποστάσεις χειρονομίας, μετροφωνία, κ.λπ.)

Στοιχεία βυζαντινής μουσικής παλαιογραφίας και μελοποιίας. Ορολογία (καλλωπισμοί, συντμήσεις, κ.λπ.). Μορφολογία του βυζαντινού μέλους. Η μετρική των ύμνων. Περίοδοι ανάπτυξης της βυζαντινής σημειογραφίας. Εξήγηση της παλαιάς σημειογραφίας.

Θεωρία, πράξη και άσκηση στην Ψαλτική Τέχνη (χρωματικοί και εναρμόνιοι ήχοι). Η οκταχμία. Τροπαραϊκοί και ψαλμικοί ύμνοι. Οι σπουδαιότεροι μελωδοί και μελοποιοί.

Συγγράμματα: 1α. πρωτοπρ. Σπ. Αντωνίου, *Η μορφολογία της Βυζαντινής Εκκλησιαστικής Μουσικής*, εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2005.

1β. Βασ. Στεφανίδη, *Σχέδιασμα περί μουσικής ιδιαίτερον εκκλησιαστικής, Βασιλείου Στεφανίδου του Βυζαντίου, του εκ διαφόρων επισήμων Ακαδημιών ιατροφιλοσόφου, εις Χαράλαμπος Καρακατσάνη, Βυζαντινή Ποταμής, τόμος σ', Θεωρητικόν Βασιλείου Στεφανίδου του Βυζαντίου εν Νεοχωρίω του Βοσπόρου 1819*, εκδ. Χαράλαμπου Καρακατσάνη, Αθήνα 1997.

2. Κ. Ψάχου, *Η παρασημαντική της Βυζαντινής Μουσικής*, εκδ. Γ. Χατζηθεοδώρου, Αθήνα 1978.

7. [306Y] ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΣΜΟΥ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Λέκτορας Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος

Εισαγωγή στην έννοια της επιστήμης της Κοινωνιολογίας. Ανάλυση των βασικών λειτουργιών της κοινωνικής ζωής. Ερμηνεία της κοινωνικής συμπεριφοράς και δράσεως. Διαιρέσεις της βασικής Επιστήμης. Λειτουργία της ολικής κοινωνίας. Σύγχρονοι κλάδοι και περιεχόμενο. Ανάλυση του πρωτογενούς και αυτοδύναμου χαρακτήρα του Χριστιανισμού εντός των πλαισίων της συλλειτουργίας των κοινωνικών θεσμών. Η δυναμική της πνευματικής του εξουσίας, που συνεπάγεται τις κοινωνικές επιδράσεις σε διανθρώπινο και διακοινωνικό επίπεδο. Η κοινωνική διδασκαλία του Χριστιανισμού και η στάση του απέναντι σε σύγχρονα κοινωνικά προβλήματα. Θεμελίωση, με βάση την Κοινωνιολογία του δόγματος, της ηθικής και της λατρείας, της ορθόδοξης θέσης για τη διασύνδεση δόγματος και ήθους, αλλά και της διδασκαλίας για την ενότητα της Εκκλησίας στην πίστη, στη διοίκηση και στη λατρεία. Ο διαλογικός χαρακτήρας του Χριστιανισμού σε οικουμενικό επίπεδο και η αξία του στην εποχή της παγκοσμιοποίησης και της σύγκρουσης των πολιτισμών.

Συγγράμματα: 1α. Γ. Μαντζαρίδη, *Κοινωνιολογία του Χριστιανισμού*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.

1β. Ι. Πέτρου, *Κοινωνιολογία*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2008.

2. Ιω. Πέτρου *Κοινωνική θεωρία και σύγχρονος πολιτισμός*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2005.

8. ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ

Ω.Δ. 3

ΞΑ3 ΑΓΓΛΙΚΑ Μαρία Μακραντωνάκη-Φαραζά

Συγγράμματα: Μ. Μακραντωνάκη-Φαραζά, *English Theological Texts and Exercises*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008²

ΞΓ3 ΓΑΛΛΙΚΑ Ελένη Γκίνου

ΞΓΕ3 ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ Γεωργία Μπλάντα

ΞΙΤ3 ΙΤΑΛΙΚΑ Αθ. Νικολαΐδου Χ΄Βασιλειάδου

ΞΕΛ3 ΕΛΛΗΝΙΚΑ Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας

9-10. ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ 2

Από τον πίνακα επιλεγόμενων του χειμερινού εξαμήνου για 6 Δ.Μ., ECTS 6.

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. [402Y] ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΠΙΣΤΟΛΩΝ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Επίκουρη Καθηγήτρια Κυριακούλα Παπαδημητρίου

Ερμηνεία της Α' προς Θεσσαλονικείς Επιστολής του απ. Παύλου. Βάση της ερμηνείας αποτελεί η πατερική ερμηνευτική παράδοση σε διάλογο με τη σύγχρονη ερμηνευτική.

Συγγράμματα: 1α. Ιω. Γαλάνη, *Η πρώτη Επιστολή του αποστόλου Παύλου προς Θεσσαλονικείς*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2004.

1β. Κυρ. Παπαδημητρίου, *Ερμηνεύοντας την Ειρήνη στην Καινή Διαθήκη*, εκδ. University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2009.

2. Π. Τρεμπέλα, *Υπόμνημα εις τας Επιστολάς του Απ. Παύλου*, τόμ. Β', εκδ. Σωτήρ, Αθήνα 1989.

2. [405Y] ΠΑΤΡΟΛΟΓΙΑ. ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ Ι (B)

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Λέκτορας Θεόδωρος Πιτταράς

Παρουσιάζονται ο βίος, τα συγγράμματα και η διδασκαλία των Πατέρων και εκκλησιαστικών συγγραφέων, που έδρασαν κατά την περίοδο από τον δ' μέχρι τον η' αιώνα, και αντιμετωπίζονται τα σχετικά φιλολογικά και θεολογικά προβλήματα.

Πρακτική άσκηση στη χρήση των πηγών της Πατρολογίας, με βάση τις κλειδες και τα άλλα βοηθήματα.

Συγγράμματα: 1α. Π. Χρήστου, *Εκκλησιαστική Γραμματολογία*, τόμ. Α', εκδ. Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 2003.

1β. πρωτοπρ. Θ. Ζήση, *Οι εικόνες στην ορθόδοξη Εκκλησία*, εκδ. Βρυέννιος, Θεσσαλονίκη 2007.

1γ. Λεόντιος Βυζάντιος, *Ελληνική Πατρολογία (PG)*, τόμ. 86α, εκδ. Κ.Ε.Π.Ε., Αθήνα 2004.

2. Στ. Παπαδόπουλου, *Πατρολογία*, τόμ. Β', εκδ. Στ. Παπαδόπουλου, Αθήνα 1999.

3. [403Y] ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΩΝ ΣΛΑΒΙΚΩΝ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΟΡΘΟΔΟΞΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Καθηγητής Μιχαήλ Τρίτος

Ιστορία και σύγχρονη κατάσταση των Σλαβικών και λοιπών Ορθόδοξων Εκκλησιών.

Συγγράμματα: 1α. Μ. Τρίτου, *Η Εκκλησία στο Ανατολικό Ιλλυρικό και την Αλβανία*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2004.

1β. Μ. Τρίτου, *Οι Πατριάρχες της Ορθοδόξου Εκκλησίας της Ρουμανίας*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2004.

1γ. Αμ-Αντ. Ταχιάου, *Ιστορία των Σλαβικών Ορθοδόξων Εκκλησιών*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1984.

1δ. Μ. Τρίτου, *Η Εκκλησία της Φινλανδίας*, εκδ. Τέρπος, Κατερίνη 2009.

1ε. Γ. Φλωρόφσκυ, *Σταθμοί της Ρωσικής Θεολογίας*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1986.

4. [408Y] ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Καθηγητής Αθανάσιος Καραθανάσης

Η τρίσημη ενότητα του Ελληνισμού. Αρχαιότητα-Βυζάντιο-Νέος Ελληνισμός. Αναζήτηση των στοιχείων της διαχρονικής ενότητας των τριών περιόδων. Η συμβολή των εθνικών μας ιστοριογράφων στον εντοπισμό των στοιχείων της Ορθοδοξίας, των θεσμών και των εθνικών παραδόσεων που συνιστούν αυτήν την ενότητα.

Συγγράμματα: Κ. Απ. Βακαλόπουλου, *Νεοελληνική Ιστορία*, τόμ. 1-2, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2004.

5. [608Y] ΑΓΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΕΟΡΤΟΛΟΓΙΑ Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 3, ECTS 4

Αναπληρωτής Καθηγητής Συμεών Πασχαλίδης

Παρουσίαση των πηγών της Αγιολογικής επιστήμης και της βασικής αγιολογικής ορολογίας. Ανάλυση των «χορών» των Αγίων, της παρρησίας και των πρεσβειών τους προς τον Θεό. Θεολογική προσέγγιση των θαυμάτων και φιλολογική εξέταση των σχετικών Συλλογών. Θεολογική κατοχύρωση της τιμής των αγίων και των ιερών λειψάνων. Αναφορά στην ιστορία και τη σύγχρονη κανονική πράξη της Εκκλησίας για την αναγνώριση νέων Αγίων. Μελέτη της ιστορικής εξέλιξης του Εορτολογίου.

Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr→blackboard

Συγγράμματα: 1α. Γ. Τσάμη, *Αγιολογία της Ορθόδοξης Εκκλησίας*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1999.

1β. Σ. Πασχαλίδης, *Το Υμναγολογικό έργο των Κολλυβάδων Βάνια*, Θεσσαλονίκη 2007.

1γ. Αθ. Παπαδόπουλου-Κεραμέως, *Συλλογή Παλαιστίνης και Συριακής Αγιολογίας*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2001.

2. Π. Β. Πάσχου, *Άγιοι οι φίλοι του Θεού. Εισαγωγή στην Αγιολογία της Ορθοδόξου Εκκλησίας*, εκδ. Αρμός, Αθήνα 1997.

6. [406Y] ΧΡΙΣΤ. ΚΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ & ΤΕΧΝΗ 2
Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Λέκτορας Αγγελική Τριβυζαδάκη

Εξετάζονται οι αρχιτεκτονικοί τύποι και τα εικονογραφικά προγράμματα των ναών της μεσοβυζαντινής και υστεροβυζαντινής εποχής.

Συγγράμματα: 1α. Χ.-Α. Μπούρα, *Βυζαντινή και μεταβυζαντινή αρχιτεκτονική στην Ελλάδα*, εκδ. Μέλισσα, Αθήνα 2001.

1β. *Ιστορία του Ελληνικού Έθνους*, τόμ. Η', εκδ. Εκδοτικής Αθηνών, Αθήνα 2000.

2. Ch. Delvoye, *Βυζαντινή Τέχνη*, εκδ. Παπαδήμα, Αθήνα 2000.

7. [407Y] ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Αναπληρωτής Καθηγητής πρωτοπρ. Αθανάσιος Γκίκας

Εισαγωγικά. Ορισμός της Ποιμαντικής Ψυχολογίας. Σχέση ακαδημαϊκής Θεολογίας και Ποιμαντικής Ψυχολογίας. Ψυχολογία του βάθους και πνευματική ζωή. Ψυχολογία του βάθους και η πνευματική καθοδήγηση των ψυχών. Ορθόδοξη ποιμαντική ψυχολογία. Πηγές της ορθοδόξου ποιμαντικής ψυχολογίας. Γνώμονες της θεωρητικής συγκροτήσεως και πρακτικής εφαρμογής της ορθοδόξου ποιμαντικής ψυχολογίας. Ποιμαντικοψυχολόγος ερευνητής.

Η ψυχική σύγκρουση ως βασικό στοιχείο της εξέλιξης της προσωπικότητας. Αφετηρίες και δομή της ψυχικής σύγκρουσης. Προσέγγιση θεωριών (Freud, Jung, Adler, K. Horney, Igor Carouso).

Βιβλική μορφολογία της ψυχικής σύγκρουσης (Το «ποιμαντικό πρόβλημα» ως διαδικασία ψυχικής σύγκρουσης. Η «φαρισαϊκή» δομή της ψυχικής σύγκρουσης. Το σύμπλεγμα της «λευκής ενοχής». Το σύμπλεγμα του «Ιούδα». Η δομή της «αυλικής» αναπλήρωσης της ψυχικής σύγκρουσης. Η επιθετικότητα ως ενοχική δομή και έκφραση της ψυχικής σύγκρουσης. Το «σύμπλεγμα του Ησαΰ»).

Βιβλική μορφολογία της λύσεως της ψυχικής σύγκρουσης (Το πρόβλημα της λύσεως της ψυχικής σύγκρουσης. Ο «αποδιοπομπαίος τράγος». Ο άσωτος υιός. Ο τελώνης. Ο παραλυτικός της Καπερναούμ. Ο Ζακχαίος).

Η περίπτωση «πατερικής πανουργίας» ως θεραπευτικό ψυχόδραμα. Ενοχή και επιθετικότητα σε σχέση με την ιδεατή εικόνα του ατόμου. Η βία στις διατομικές σχέσεις. Εφηβεία και θρησκευτικότητα. Η γλώσσα της επικοινωνίας της Εκκλησίας με το σύγχρονο κόσμο.

Συγγράμματα: 1. Ι. Κορναράκη, *Ποιμαντική Ψυχολογία*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1993.

2. J. Κορναράκη, *Θέματα Ποιμαντικής Ψυχολογίας III*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1998.

8. ΞΕΝΗ ΓΛΩΣΣΑ Ω.Δ. 3

ΞΑ4	ΑΓΓΛΙΚΑ	Μαρία Μακραντωνάκη-Φαραζά
ΞΓ4	ΓΑΛΛΙΚΑ	Ελένη Γκίνου
ΞΓΕ4	ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ	Γεωργία Μπλάντα
ΞΙΤ4	ΙΤΑΛΙΚΑ	Αθ. Νικολαΐδου Χ΄Βασιλειάδου
ΞΕΛ4	ΕΛΛΗΝΙΚΑ	Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας

9. ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ Ι

Από τον πίνακα επιλεγομένων μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου για 3 Δ.Μ., ECTS 3.

Ε΄ ΕΞΑΜΗΝΟ

1. [503Υ] ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ 2 (Α) Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Λέκτορας Σουλτάνα Λάμπρου

Παρουσιάζονται ο βίος, τα συγγράμματα και η διδασκαλία των Πατέρων και εκκλησιαστικών συγγραφέων, που έδρασαν κατά την περίοδο από τον 9^ο μέχρι τον 14^ο αιώνα, και αντιμετωπίζονται τα σχετικά φιλολογικά και θεολογικά προβλήματα.

Συγγράμματα: 1α. Π. Χρήστου, *Εκκλησιαστική Γραμματολογία*, τόμ. Β΄, εκδ. Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 2003.

1β. πρωτοπρ. Ν. Ιωαννίδη, *Θεολογία και Γραμματεία από τον 9^ο αιώνα και εξής*, εκδ. Π. Κυριακίδη Α.Ε., Αθήνα 2007.

1γ. Π. Χρήστου, *Ελληνική Πατρολογία*, τόμ. Ε΄, εκδ. Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 2006.

1δ. F. Cavallera, *Πίνακες Ελληνικής Πατρολογίας (J. P. Migne)*, εκδ. Κέντρου Πατερικών Εκδόσεων, Αθήνα 2008.

2. Θεοδώρου Στουδίτου, *Λόγοι Αντιρρητικοί κατά Εικονομάχων*, εκδ. Ίνδικτος, Αθήνα 2006.

2. [505Υ] ΙΣΤΟΡΙΑ ΔΟΓΜΑΤΩΝ Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 3, ECTS 4

Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρ. Χρήστος Βλαχάβας-Φιλιάτης

Ιστορικο-συστηματική παρουσίαση των διατυπώσεων των δογμάτων της Εκκλησίας με βάση του όρους και τις αποφάσεις των συνόδων και άλλων γραπτών μνημείων και ιδιαίτερα των συγγραμμάτων των αγίων Πατέρων.

Συγγράμματα: 1α. Κ. Σκουτέρη, *Ιστορία Δογμάτων*, τόμ. Α΄, εκδ. Επιμέλεια Διαφημιστική Α.Ε., Αθήνα 1998.

1β. Κ. Σκουτέρη, *Ιστορία Δογμάτων*, τόμ. Β΄, εκδ. Επιμέλεια Διαφημιστική Α.Ε., Αθήνα 2004.

3. [508Υ] ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΕΣ ΑΙΡΕΣΕΙΣ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Λέκτορας πρωτοπρ. Βασίλειος Γεωργόπουλος

Εισαγωγικά περί αιρέσεων. Ιστορικοθεολογικό πλαίσιο εμφάνισης των συγχρόνων χριστιανικών αιρέσεων. Γενικές αρχές του Προτεσταντισμού, στον οποίο οφείλεται η προέλευση και ανάπτυξη αυτών των αιρέσεων. Διδασκαλία και αναίρεση των κακοδοξιών, με βάση την παράδοση και ζωή της Ορθοδόξου Εκκλησίας, των μεγαλύτερων χριστιανικών αιρέσεων, όπως: Χιλιασμός, Αντβεντιστές, Πεντηκοστιανοί, Νεοπεντηκοστιανοί, Μορμόνοι, Παιδιά του Θεού και άλλες «υπερδογματικές» ομάδες με χιλιαστικές τάσεις, που δρουν στην Ελλάδα.

Συγγράμματα: 1. Φάκελος σημειώσεων, Πανεπιστημιακό Τυπογραφείο, Θεσσαλονίκη 2008.

4. [504Υ] ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΚΑΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗ 3 Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Λέκτορας Αγγελική Τριβυζαδάκη

Προϋποθέσεις ερμηνείας και ερμηνευτική προσέγγιση της βυζαντινής τέχνης.

Συγγράμματα: 1α. Γ. Κόρδη, *Ιεροτύπως. Η εικονολογία του Ιερού Φωτίου και η τέχνη της εικονομαχικής περιόδου*, εκδ. Αρμός, Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2002.

1β. Π. Μιχελή, *Αισθητική θεώρηση της βυζαντινής τέχνης*, εκδ. Ιδρύματος Παναγιώτη και Έφης Μιχελή, Αθήνα 2006.

2α. Γ. Κόρδη, *Η ζωγραφική ως τρόπος*, εκδ. Αρμός, Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2005.

2β. Γ. Κόρδη, *Η «ερμηνεία της ζωγραφικής τέχνης» του Διονυσίου του εκ Φουρνά*, εκδ. Αρμός, Αθήνα-Θεσσαλονίκη 2006.

5. [506Υ] ΟΜΙΛΗΤΙΚΗ -ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΚΗΡΥΓΜΑΤΟΣ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Λέκτορας Τρύφων Τσομπάνης

Εισαγωγή στην Ομιλητική. Ιστορία του χριστιανικού κηρύγματος. Τα

χαρακτηριστικά, η έννοια, ο σκοπός και ο διάκονός του. Θέματα και πηγές του κηρύγματος. Ερμηνεία πατερικών περί του κηρύγματος κειμένων εκ των πηγών.

Συγγράμματα: 1α. Ι. Φουντούλη, *Ομιλητική*, εκδ. Μιχ. Φουντούλη, Θεσσαλονίκη 2002.

1β. Β. Στογιάννου, *Ερμηνευτικά Μελετήματα*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1988.

2. Δ. Κούκουρα, *Η Ρητορική και η Εκκλησιαστική Ρητορική. Διαχρονική μελέτη*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2006.

6. [507Υ] ΥΜΝΟΛΟΓΙΑ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρ. Σπυρίδων Αντωνίου

Παρουσιάζονται οι βασικότεροι υμνογραφικοί όροι (αντίφωνα, αναβαθμοί, καθίσματα, ιδιόμελα, προσόμοια, ωδές κ.λπ.) και τα σχετικά λειτουργικά βιβλία της Εκκλησίας. Εξετάζεται η προέλευση και η εξέλιξη της υμνογραφίας της αρχαϊκής Εκκλησίας, καθώς και η γένεση του Κοντακίου και του Κανόνος. Παρουσιάζονται οι κυριότεροι υμνογράφοι και το έργο τους και αναλύεται θεολογικά το περιεχόμενο αντιπροσωπευτικών υμνογραφικών κειμένων.

Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr→blackboard

Συγγράμματα: 1α. Θεοχ. Δετοράκη, *Βυζαντινή Υμνογραφία (πανεπιστημιακά παραδόσεις)*, εκδ. Θεοχ. Δετοράκη, Ηράκλειο 1997.

1β. Σ. Πασχαλίδη, *Μελετίου Συρίγου του Κρητός, Ακολουθίες και Συναξάρια των Αγίων της Τρίγλιας και άλλων Βιθυνικών πόλεων*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2007.

1γ. Γρ. Παπαγιάννη, *Ακάθιστος Ύμνος. Άγνωστες πτυχές ενός πολύ γνωστού κειμένου*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2006.

2. Σ. Πασχαλίδη, *Βυζαντινή και Μεταβυζαντινή Υμνογραφία*, τόμ. Α'-Β', εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2008.

3. Π. Β. Πάσχου, *Λόγος και μέλος. Εισαγωγή στη Βυζαντινή Λειτουργική Υμνογραφία της Ορθόδοξου Εκκλησίας*, τόμ. Α', εκδ. Αρμός, Αθήνα 1999.

7. [706Υ] ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΜΕ ΑΣΚΗΣΕΙΣ 1

Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 3, ECTS 4

Αναπληρωτής Καθηγητής πρωτοπρ. Αθανάσιος Γκίκας

Εισαγωγικά στην επιστήμη της Ποιμαντικής. Γενική Ποιμαντική, δηλ.

η θεολογία της Ποιμαντικής. Τα σύγχρονα γενικά πλαίσια και οι μέθοδοι του ποιμαντικού έργου. Τα της προσωπικότητας του ποιμένου και περί του ποιμνίου. Ειδική Ποιμαντική, δηλ. το αγιαστικό, το διδακτικό και το διοικητικό έργο του ποιμένου.

Πρακτική άσκηση. Συνεπικουρεί η θεολόγος καθηγήτρια, αποσπασμένη από τη Δ/βάθμια Εκπαίδευση, Γεωργία Δουραμάνη.

Συγγράμματα: 1. πρωτοπρ. Αθ. Γκίκας, *Μαθήματα Ποιμαντικής*, εκδ. Μυγδονία, Καλοχώρι Θεσσαλονίκης, 2005.

2. Αλ. Σταυρόπουλου, *Επιστήμη και Τέχνη της Ποιμαντικής*, εκδ. Αρμός, Αθήνα 1997.

8. ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ 1

Από τον πίνακα των επιλεγόμενων μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου για 3 Δ.Μ., ECTS 3.

ΣΤ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. [401Υ] ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΠΑΛΑΙΑΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Επίκουρος Καθηγητής Αθανάσιος Παπαρνάκης

Συστηματική έκθεση και ανάλυση βασικών θεολογικών ιδεών και θεμάτων της Παλαιάς Διαθήκης, που άπτονται της θεολογίας, ανθρωπολογίας, χριστολογίας, σωτηριολογίας, εκκλησιολογίας, εσχατολογίας της και συνιστούν το περιεχόμενο της υπερφυσικής θείας αποκαλύψεως της.

Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr→blackboard

Συγγράμματα: 1α. Στ. Καλαντζάκη, «*Εν αρχή εποίησεν ο Θεός*». Ερμηνευτική ανάλυση των περί δημιουργίας διηγήσεων της Γενέσεως, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2001.

1β. Α. Παπαρνάκη, *Η επίκληση του Ονόματος του Θεού στην Παλαιά Διαθήκη*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2006.

1γ. W. Zimmerli, *Επίτομη Θεολογία της Παλαιάς Διαθήκης*, εκδ. Άρτος Ζωής, Θεσσαλονίκη 2001.

2α. Στ. Καλαντζάκη, *Καρδιά καινού και πνεύμα καινόν. Θεολογικές ιδέες του προφήτη Ιεζεκιήλ*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1998.

2β. Ι. Μούρτζιου, *Θρησκευτικές μεταρρυθμίσεις στο αρχαίο Ισραήλ*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1999.

2γ. Δ. Καϊμάκη, *Θέματα παλαιδιαθηκικής θεολογίας*, εκδ. Βάνια, Θεσσαλονίκη 2005.

2. [610Y] ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Επίκουρη Καθηγήτρια Κυριακούλα Παπαδημητρίου

Θεώρηση της γλώσσας ως μέσου ερμηνείας της Καινής Διαθήκης. Παρουσίαση και εφαρμογή σύγχρονων γλωσσολογικών και γραμματολογικών θεωριών ερμηνείας στο κείμενο της Καινής Διαθήκης.

Θεωρία και μεθοδολογία της Ερμηνευτικής επιστήμης. Παρουσίαση και εφαρμογή αρχαίων και νεωτέρων ερμηνευτικών μεθόδων της Καινής Διαθήκης.

Συγγράμματα: 1α. Σ. Αγουρίδη, *Ερμηνευτική των ιερών κειμένων*, εκδ. Άρτος Ζωής, Αθήνα 2002.

1β. Κ. Παπαδημητρίου, *Γλώσσα και ερμηνεία της Καινής Διαθήκης*, University Studio Press, Θεσσαλονίκη 2004.

1γ. Κ. Μπελέζου, *Χρυσόστομος και Απόστολος Παύλος*, εκδ. Διήγηση, Αθήνα 2008.

2. πρωτοπρ. Γ. Φλωρόφσκυ, *Αγία Γραφή, Εκκλησία, Παράδοση*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1976.

3. [602Y] ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ 2 (B)

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Λέκτορας Σουλτάνα Λάμπρου

Παρουσιάζονται ο βίος, τα συγγράμματα, η διδασκαλία των Πατέρων και εκκλησιαστικών συγγραφέων, που έδρασαν κατά την περίοδο από τον 1β' μέχρι τον 1ε' αιώνα, και αντιμετωπίζονται τα σχετικά φιλολογικά και θεολογικά προβλήματα.

Πρακτική άσκηση στη χρήση των πηγών της Πατρολογίας, με βάση τις κλείδες και τα άλλα βοηθήματα.

Συγγράμματα: 1α. πρωτοπρ. Θ. Ζήση, *Θεολόγοι της Θεσσαλονίκης*, εκδ. Βρυέννιος, Θεσσαλονίκη 1997.

1β. πρωτοπρ. Ν. Ιωαννίδη, *Ο ιερομόναχος Ιερόθεος και το ανέκδοτο συγγραφικό έργο του*, εκδ. πρωτοπρ. Ν. Ιωαννίδη, Αθήνα 2009.

1γ. Σ. Λάμπρου, *Αγία Παρασκευή η Επιβατινή. Ιστορία και Γραμματεία*, εκδ. IL P «Ναυς», Θεσσαλονίκη 2007.

2. Χρ. Αραμπατζή, *Η ορθόδοξη αντιρρητική γραμματεία τον 1Γ' αιώνα*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2005.

4. [605Y] ΔΟΓΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ 1

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Επίκουρος Καθηγητής Βασίλειος Τσίγκος

α) Προλεγόμενα στη Δογματική Θεολογία της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας: Περιεχόμενο, μεθοδολογία και σύντομη ιστορική επισκόπηση

της Ορθοδόξου Δογματικής Θεολογίας. Έννοια, «πηγές» και διαμόρφωση των ορθοδόξων δογμάτων. Η αποτύπωσή τους στη θεολογία και ζωή της Εκκλησίας για την εν Χριστώ ανακαίνιση και θέωση του ανθρώπου. Η οργανική και άρρηκτη σύνδεση δόγματος και ήθους, πίστεως και ζωής. Η θεολογική μέθοδος των Πατέρων της Ορθοδόξου Εκκλησίας. Εισαγωγή στη θεολογική γνωσιολογία.

β) «Ακριβής έκθεση» του περιεχομένου της ορθοδόξου πίστεως, με βάση τα «μνημεία» πίστεως και ζωής της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας. Παρουσιάζονται, με συστηματικό τρόπο, τα κυριότερα δόγματά της: Θεολογία-Τριαδολογία, Κοσμολογία και Ανθρωπολογία.

Συγγράμματα: 1α. Ν. Ματσούκα, *Δογματική και Συμβολική Θεολογία*, τόμ. Α', εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2004.

1β. Ν. Ματσούκα, *Δογματική και Συμβολική Θεολογία*, τόμ. Β', εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2007.

1γ. Β. Τσίγκου, *Προλεγόμενα στη Θεολογική Γνωσιολογία*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2009.

5. [606Y] ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΔΟΓΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΛΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ 1

Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Καθηγήτρια Δέσπω Αθ. Λιάλιου

Συστηματική ερμηνεία των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας των τριών πρώτων Οικουμενικών Συνόδων, ήτοι ερμηνεία των Συμβόλων, της Εκθέσεως των Διαλλαγών του 433 και των κανόνων δογματικού ενδιαφέροντος των τριών πρώτων Οικουμενικών Συνόδων.

Συγγράμματα: 1α. Δ. Λιάλιου, *Ερμηνεία Δογματικών και Συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας*, τόμ. Α', εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 1992.

1β. Δ. Λιάλιου, *Ερμηνεία Δογματικών και Συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας*, τόμ. Β', εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1994.

1γ. Δ. Λιάλιου, *Ερμηνεία Δογματικών και Συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας*, τόμ. Γ', εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2000.

1δ. Ν. Ματσούκα, *Ορθοδοξία και Αίρεση στους Εκκλησιαστικούς Συγγραφείς Δ', Ε', ΣΤ' αιώνα*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1992.

6. [604Y] ΣΥΜΒΟΛΙΚΗ ΔΙΟΡΘΟΔΟΞΕΣ ΚΑΙ ΔΙΑΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΗΣ ΚΙΝΗΣΕΩΣ Ω.Δ. 2, Δ.Μ.2, ECTS 3

Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρ. Χρήστος Βλαχάβας-Φιλιώτης

Στοιχεία από τη θεολογία και ζωή ετεροδόξων χριστιανών σε σχέση και σύγκριση με το Ορθόδοξο Δόγμα. Σημαντικά στοιχεία των διορθόδο-

ξων και διαχριστιανικών σχέσεων και προβληματισμοί από την πορεία της «Οικουμενικής Κίνησης». Στόχος του μαθήματος με βάση την οικουμενική παράδοση της Εκκλησίας είναι να φανεί η οικουμενικότητα του Ορθόδοξου Δόγματος σε συνάρτηση με ερωτήματα που προκύπτουν από τη συνάντηση της Ορθόδοξου Εκκλησίας με τις χριστιανικές ομολογίες. Συνεπικουρεί ο αποσπασμένος καθηγητής Δ/θμιας Εκπαίδευσης Κων/νος Γεωργιάδης

Συγγράμματα: 1α. Ν. Μαιτσούκα, *Οικουμενική Κίνηση*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1996.

1β. Ν. Μαιτσούκα, *Οικουμενική Θεολογία*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2006.

7. [611Υ] ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ - ΠΗΓΕΣ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ. ΤΕΛΕΤΟΥΡΓΙΚΗ
Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Επίκουρος Καθηγητής αρχιμ. Νικόδημος Σκρέττας

Αρχαίες και νεότερες πηγές της θείας λατρείας. Αναγωγές. Συγκρίσεις. Ερμηνεία. Αξιολόγηση. Πορίσματα εκ των μαρτυριών. Σκιαγράφηση διαχρονικής πορείας των λειτουργικών και τελετουργικών εξελίξεων της χριστιανικής λατρείας. Σπουδή στην τελεστική τάξη της θείας λειτουργίας, των μυστηρίων, των ακολουθιών του νυχθημέρου κ.λπ.

Συγγράμματα: 1α. πρωτοπρ. Χρυσ. Νάσση, *Η τελετουργία του Μυστηρίου της Ευχαριστίας*. (Κανονικά και Λειτουργικά 5), εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2007.

1β. Ι. Φουντούλη, *Τελετουργικά θέματα*, τόμ. Α', εκδ. Αποστολικής Διακονίας, Αθήνα 2002.

1γ. Ι. Φουντούλη, *Τελετουργικά θέματα*, τόμ. Β', εκδ. Αποστολικής Διακονίας, Αθήνα 2006.

1δ. Ι. Φουντούλη, *Τελετουργικά θέματα*, τόμ. Γ', εκδ. Αποστολικής Διακονίας, Αθήνα 2007.

2. Γ. Βεργωτή, *Τελετουργική*, εκδ. Διον. Βεργωτή, Θεσσαλονίκη 1984.

3. Γ. Ρήγα, *Ζητήματα Τυπικού*, (Λειτουργικά Βλατάδων 2), εκδ. Πατριαρχικού Ιδρύματος Πατερικών Μελετών, Θεσσαλονίκη 2^η 1999.

8. [607Υ] ΟΜΙΛΗΤΙΚΗ - ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΤΗΣ ΛΑΤΡΕΙΑΣ
Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Λέκτορας Τρύφων Τσομπάνης

Είδη του κηρύγματος. Μορφή του κηρύγματος. Συγγραφή και εκφώνηση του κηρυγματικού λόγου. Αισθητική προσέγγιση της εκκλησιαστικής

διδασχίας. Ασκήσεις-εργασίες στην Ομιλητική. Αισθητική, ωραιότητα και κάλλος των λειτουργικών τεχνών: ναοδομίας, ζωγραφικής, ψαλμωδίας, λειτουργικών σκευών και αμφίων κ.λπ.

Ασκήσεις στην Ομιλητική.

Συγγράμματα: 1α. Τρ. Τσομπάνη, *Η των Θείων ευκοσμία και τάξις. Αισθητική σπουδή της Θείας Λατρείας*, [Κανονικά και Λειτουργικά 6], εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 1997.

1β. Τρ. Τσομπάνη, *Το Μυστήριο και η Διακονία του Λόγου*, εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 1997.

2α. πρωτοπρ. Δημ. Βακάρου, *Ομιλητική*, εκδ. π. Δημ. Βακάρου, Θεσσαλονίκη 1993.

2β. Β. Στογιάννου, *Ανάλεκτα*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1988.

9. [609Υ] ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ
Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 2

Λέκτορας Κωνσταντίνος Κωτσιόπουλος

Η Ιεραποστολική ως μάθημα. Η ανάγκη της ιεραποστολής σήμερα. Σχέση της με τα άλλα μαθήματα της Θεολογίας. Έννοια και σκοπός της Ιεραποστολικής. Ίδρυση και οργάνωση της Εκκλησίας. Το ιεραποστολικό κήρυγμα του αποστόλου Πέτρου. Το ιεραποστολικό κήρυγμα του αποστόλου Παύλου. Ιεραποστολικές περιοδείες. Κύριλλος Ιεροσολύμων, Ιω. Χρυσόστομος, Κύριλλος και Μεθόδιος, πρότυπα ιεραποστόλων. Προσόντα του ιεραποστόλου. Λατρεία και ιεραποστολή. Η συμβολή των μοναχών και των λαϊκών στο ιεραποστολικό έργο της Εκκλησίας. Το ιεραποστολικό έργο της Εκκλησίας στην Αλάσκα, Αφρική, Κορέα, Ιαπωνία και Χόνγκ Κόνγκ.

Συγγράμματα: 1α. Χρ. Βάντσου, *Ιεραποστολική*, εκδ. Χρ. Βάντσου, Θεσσαλονίκη 2008.

1β. Χρ. Οικονόμου, *Οι απαρχές της οικουμενικότητας της Εκκλησίας*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.

2. Αναστ. Γιαννουλάτου, αρχιεπ. Τιράνων και πάσης Αλβανίας, *Παγκοσμιοότητα και Ορθοδοξία*, εκδ. Ακρίτας, Αθήνα 2000.

10. ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ 1

Από τον πίνακα επιλεγόμενων μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου για 3 Δ.Μ., ECTS 3.

Ζ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. [501Y] ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΚΑΙΝΗΣ ΔΙΑΘΗΚΗΣ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΤΗΣ ΙΩΑΝΝΕΙΑΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Καθηγητής Χρήστος Οικονόμου

Ερμηνεία και θεολογία του κατά Ιωάννην Ευαγγελίου. Γενική εισαγωγή στην ιωάννεια γραμματεία (Ευαγγέλιο, Επιστολές, Αποκάλυψη) και ερμηνευτική ανάλυση του προλόγου και των θαυμάτων. Ιστορικοθεολογική προσέγγιση βασικών θεμάτων της Αποκαλύψεως. Οι επτάδες των δεινών, η συμβολική ορολογία και αριθμολογία, το 666 και το χάραγμα του Αντιχρίστου.

Συγγράμματα: 1α. Χρ. Οικονόμου, *Θεολογία της Καινής Διαθήκης και πατερική ερμηνευτική*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2001.

1β. Χρ. Οικονόμου, *Η κλήση και οι απαρχές της ιεραποστολικής δράσης του Απ. Παύλου*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2008.

1γ. Χρ. Οικονόμου, *Απόκρυφη Αποκάλυψη Ιωάννου*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2010.

2. Σ. Αγουρίδη, *Η Αποκάλυψη του Ιωάννου*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2004.

2. [708Y] ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ 3 Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 3, ECTS 3

Λέκτορας Άννα Καραμανίδου

Παρουσιάζονται ο βίος, τα συγγράμματα και η διδασκαλία των Πατέρων και εκκλησιαστικών συγγραφέων, που έδρασαν κατά την περίοδο από τον 1ο αιώνα μέχρι σήμερα, και αντιμετωπίζονται τα σχετικά φιλολογικά και θεολογικά προβλήματα.

Πρακτική άσκηση στη χρήση των πηγών της Πατρολογίας με βάση τις κλείδες και τα άλλα βοηθήματα.

Συγγράμματα: 1α. G. Podskalsky, *Ελληνική Θεολογία επί Τουρκοκρατίας (1453-1821)*, μεταφρ. πρωτοπρ. Γ. Μεταλληνού, εκδ. Μ.Ι.Ε.Τ., Αθήνα 2005.

1β. πρωτοπρ. Γ. Μεταλληνού, *Ο Βικέντιος Δαμοδός. Θεολογία Δογματική κατά συντομίαν, ήτοι Συνταγμάτων Θεολογικών*, εκδ. Ι. Μ. Βατοπαιδίου, Αθήνα 2008.

2. Β. Μπόμπου -Σταμάτη, *Ο Βικέντιος Δαμοδός. Βιογραφία - Εργογραφία (1700-1754)*, εκδ. Μ.Ι.Ε.Τ., Αθήνα 1998.

3. [701Y] ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΠΑΤΕΡΩΝ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 2

Λέκτορας Σουλτάνα Λάμπρου (Ω.Δ. 1)

Λέκτορας Θεόδωρος Πιτταράς (Ω.Δ. 1)

Ερμηνεία, σχολιασμός και θεολογική ανάλυση εκλεκτών κειμένων των Πατέρων της Εκκλησίας. Γλωσσική και φιλολογική ανάλυση πατερικών κειμένων.

Συγγράμματα: 1α. Μ. Αθανάσιος, *Ελληνική Πατρολογία (PG)*, τόμ. 25, εκδ. Κ.Ε.Π.Ε., Αθήνα 2002.

1β. Η. Μουτσούλα, *Η Αρειανική Έρις και ο Μ. Αθανάσιος*, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 2009.

1γ. Ν. Νικολαΐδη, *Θέματα πατερικής Θεολογίας*, εκδ. Μέλισσα, Θεσσαλονίκη 2009.

1δ. Π. Χρήστου, *Γρηγορίου του Παλαμά Συγγράμματα*, τόμ. Α' και Β', εκδ. Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 1994.

2. Βασιλείου Καισαρείας, *Δογματικά Β'*, Ε.Π.Ε. 1, εκδ. Βυζάντιον, Θεσσαλονίκη 1974.

4. [703Y] ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ - ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΘΕΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ Θ. ΛΑΤΡΕΙΑΣ Ω.Δ. 4, Δ.Μ. 3, ECTS 4

Επίκουρος Καθηγητής αρχμ. Νικόδημος Σκρέττας

Εισαγωγή στη Λειτουργική. Πηγές της Λειτουργικής. Ιστορική εξέλιξη της Θείας Λατρίας. Λειτουργικοί τύποι της Ανατολής και της Δύσεως.

Πρακτική άσκηση στη Λειτουργική.

Συγγράμματα: 1α. αρχμ. Ν. Σκρέττα, *Η Θεία Ευχαριστία και τα προνόμια της Κυριακής κατά τη διδασκαλία των Κολλυβάδων*, εκδ. Μυγδονία, Θεσσαλονίκη 2008.

1β. Ι. Φουντούλη, *Κείμενα Λειτουργικής*, τόμ. Γ', εκδ. Μιχ. Φουντούλη, Θεσσαλονίκη 2005.

2. Γ. Φίλια, *Λειτουργική Α'*, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 2006.

3α. Π. Σκαλτσή, *Λειτουργικές Μελέτες Ι*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1999.

3β. Π. Σκαλτσή, *Λειτουργικές Μελέτες ΙΙ*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2006.

5. [702Y] ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΗΘΙΚΗ 1 Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Επίκουρος Καθηγητής Μιλτιάδης Βάντσος

Η Χριστιανική Ηθική δεν προτείνει έναν κώδικα καλής συμπεριφοράς, ούτε παρουσιάζει απλώς τις θείες εντολές αλλά εξετάζει την πνευματική

ζωή του ανθρώπου, τη σχέση του δηλ. με τον Θεό, τον συνάνθρωπο και τον κόσμο. Ο κατ' εικόνα Θεού δημιουργηθείς άνθρωπος καλείται να μετάσχει στην εν Χριστώ ανακαίνιση της φύσης του, που αμαυρώθηκε από την αμαρτία, και με τη χάρη του Αγ. Πνεύματος να φθάσει στη θέωση. Στη συνέχεια αυτή διερευνώνται η έννοια και το περιεχόμενο της ηθικής και εξετάζονται θεμελιώδη θέματα της ηθικής και πνευματικής ζωής, όπως είναι η μετοχή στα μυστήρια της Εκκλησίας, η αγάπη, η μετάνοια, η προσευχή, η ελευθερία και η τήρηση των εντολών του Θεού.

Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr→blackboard

Συγγράμματα: 1. Γ. Μαντζαρίδη, *Χριστιανική Ηθική Ι: Εισαγωγή - Γενικές Αρχές - Σύγχρονη Προβληματική*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2002.

2. Απ. Νικολαΐδη, *Προβληματισμοί χριστιανικού ήθους*, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 2002.

6. [705Υ] ΠΗΓΕΣ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ Ω.Δ. 1, Δ.Μ. 1, ECTS 2

Καθηγητής Θεόδωρος Γιάγκου

Ανάλυση και παρουσίαση των Κανονικών Πηγών της Εκκλησίας, δηλαδή των αρχαίων κανονικών και νομοκανονικών συλλογών, των μοναστηριακών τυπικών, των εξομολογηταρίων, των συλλεκτικών κανονικών έργων, των συλλογών της Τουρκοκρατίας κ.ά.

Συγγράμματα: 1α. Θ. Γιάγκου, *Χριστοφόρου Προδρομίτου, Κανονικών*, εκδ. Μυγδονία, Καλοχώρα Θεσσαλονίκης 2007.

1β. Γ. Πουλή, *Νομοθετικά κείμενα Εκκλησιαστικού Δικαίου*, εκδ. Σάκκουλα, Θεσσαλονίκη 2007.

2. Π. Μπούμη, *Κανονικό Δίκαιο*, εκδ. Αθανασόπουλου-Παπαδάμη, Αθήνα 1991.

7. [704Υ] ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ 1 Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Καθηγητή Θεόδωρος Γιάγκου

Εισαγωγικά στην επιστήμη του Κανονικού Δικαίου. Εφαρμογές των πηγών του Κανονικού Δικαίου. Μέθοδοι ερμηνείας των ιερών κανόνων.

Συγγράμματα: 1α. Μητρ. Τυρολόης και Σερεντίου Παντελεήμονος Ροδόπουλου, *Επιτομή Κανονικού Δικαίου*, εκδ. Μυγδονία, Καλοχώρα Θεσσαλονίκης 2005.

1β. Θ. Ξ. Γιάγκου - Γ. Α. Πουλή, *Πηγές του Εκκλησιαστικού Ποινικού Δικαίου*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2007.

2. Γ. Πουλή - Σπ. Τρωιάνου, *Εκκλησιαστικό Δίκαιο*, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 2004.

8. [707Υ] ΓΕΝΙΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ ΜΕ ΑΣΚΗΣΕΙΣ. ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Αναπληρωτής Καθηγητής Ηρακλής Ρεράκης

Α. Εισαγωγή στην Παιδαγωγική. Παιδαγωγική και αγωγή. Η ιστορία της αγωγής. Η αναγκαιότητα της αγωγής. Ο σκοπός της αγωγής. Φορείς της αγωγής. Η σχέση της Παιδαγωγικής προς τις άλλες ανθρωπολογικές επιστήμες και τη Θεολογία ειδικότερα. Αγωγή - Διδασκαλία - Μεθοδολογία - Μόρφωση - Μέσα αγωγής - Μάθηση. Μορφωτικά αγαθά. Περιβάλλον και αγωγή. Βασικά προβλήματα αγωγής. Παιδαγωγική σχέση. Παιδαγωγική της ετερότητας. Σχολείο και αγωγή. Εμπειρική παιδαγωγική. Η εν Χριστώ αγωγή και οι επιστήμες της αγωγής. Ορθόδοξη εκκλησιαστική αγωγή. Οι πατέρες της Εκκλησίας και η αγωγή των νέων. Διά βίου μάθηση. Πολυπολιτισμική αγωγή.

Β. Πρακτική Άσκηση των φοιτητών σε Σχολεία της Δ/βάθμιας Εκπαίδευσης Θεσσαλονίκης για θέματα παιδαγωγικής κατάρτισης. Συνεπικουρούν οι αποσπασμένοι από τη Δ/βάθμια Εκπαίδευση θεολόγοι καθηγητές Γιολάντα Σίσκου και Ευάγγελος Πεπές.

Συγγράμματα: 1. Ι. Κογκούλη, *Εισαγωγή στην Παιδαγωγική*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2005.

2. Ηλ. Μαρσαγγούρα, *Η σχολική τάξη*, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 2000.

9-10. ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ 2

Από τον πίνακα επιλεγόμενων μαθημάτων του χειμερινού εξαμήνου για 6 Δ.Μ., ECTS 6.

Η' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. [801Υ] ΔΟΓΜΑΤΙΚΗ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΑΘΟΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ 2 Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 2

Επίκουρος Καθηγητής Βασίλειος Τσίγκος

«Ακριβής έκθεση» του περιεχομένου της ορθοδόξου πίστεως, με βάση τα «μνημεία» πίστεως και ζωής της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας. Συνεχίζεται από το ΣΤ' εξάμηνο, και ολοκληρώνεται η παρουσίαση, με συστηματικό τρόπο, των κυριότερων δογμάτων της, με έμφαση στο δόγμα της θείας Οικονομίας: Χριστολογία (το δόγμα της Χαλκηδόνας, συνέπειες της υποστατι-

κής ενώσεως των δύο φύσεων του Χριστού, τα δύο φυσικά θελήματα και οι δύο φυσικές ενέργειες του Χριστού). Το σωτηριώδες έργο του Χριστού. Η διδασκαλία περί Εκκλησίας. Το Άγιο Πνεύμα και η ζωή της Εκκλησίας. Τα μυστήρια ως μέσα και τρόπος ανακαινισμού του ανθρώπου. Εκκλησιολογική ανθρωπολογία. Εσχατολογική προοπτική και τελείωση του ανθρώπου.

Συγγράμματα: 1α. Ν. Ματσούκα, *Δογματική και Συμβολική Θεολογία*, τόμ. Γ', εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2004.

1β. Β. Τσίγκου, *Θεσμική και χαρισματική διάσταση της Εκκλησίας. Η ενότητα Χριστολογίας και Πνευματολογίας στην εκκλησιολογία Ιωάννου του Χρυσοστόμου*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2009.

2. [802Y] ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΔΟΓΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΛΙΚΩΝ ΚΕΙΜΕΝΩΝ 2
Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Καθηγήτρια Δέσπω Αθ. Λιάλιου

Συστηματική ερμηνεία των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας των Γ', Δ', Ε', ΣΤ', Ζ' Οικ. Συνόδων, ήτοι ερμηνεία των όρων και των κανόνων δογματικού ενδιαφέροντος των αντιστοίχων Οικουμενικών Συνόδων.

Συγγράμματα: 1α. Ν. Ματσούκα, *Ιωάννου Δαμασκηνού, Έκδοσις ακριβής της ορθοδόξου πίστεως*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1989.

1β. Π. Χρήστου, *Γρηγορίου του Παλαμά*, τόμ. Γ'-Ε', εκδ. Κυρομάνος, Θεσσαλονίκη 1992.

3. [804Y] ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗ - ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ
Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 2, ECTS 4

Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρ. Κωνσταντίνος Καραϊσαρίδης

Εισαγωγή στο βύζαντινό λειτουργικό τύπο. Η Θεία Λειτουργία. Βάπτισμα, χειροτονίες, μετάνοια, ευχέλαιο, γάμος, αγιασμοί, εγκαίνια ναού, νεκρώσιμες ακολουθίες.

Πρακτική άσκηση στη Λειτουργική.

Συγγράμματα: 1α. πρωτοπρ. Κ. Καραϊσαρίδη, *Αναβαθμοί λειτουργικής ζωής*, εκδ. Σταμούλη, Αθήνα 2008.

1β. Π. Σκαλτσή, *Λειτουργικές Μελέτες I*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1999.

1γ. Π. Σκαλτσή, *Λειτουργικές Μελέτες II*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2006.

2. Γ. Φίλια, *Παράδοση και εξέλιξη στη λατρεία της Εκκλησίας*, εκδ. Γρηγόρη, Αθήνα 2006.

4. [803Y] ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΗΘΙΚΗ 2
Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Επίκουρος Καθηγητής Μιλτιάδης Βάντσος

Στα πλαίσια της πραγμάτευσης των σχέσεων του ανθρώπου με τον συνάνθρωπο και την κτίση εξετάζονται από άποψη χριστιανικής ηθικής κρίσιμα θέματα, που άπτονται της πνευματικής και κοινωνικής ζωής του ανθρώπου, όπως είναι ο γάμος, η ανατροφή των παιδιών, η εργασία, ο πλούτος και η φτώχεια, το οικολογικό πρόβλημα, η θεώρηση του πόνου και του θανάτου, όπως επίσης και θέματα βιοηθικής.

Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr→blackboard

Συγγράμματα: 1α. Γ. Μαντζαρίδη, *Χριστιανική Ηθική II: Θεός και άνθρωπος, άνθρωπος και συνάνθρωποι. υπαρξιακές και βιοηθικές θέσεις και προοπτικές*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2003.

1β. Μ. Βάντσου, *Η ιερότητα της ζωής*, εκδ. Κορηλία Σφακιανάκη, Θεσσαλονίκη 2010.

2. πρωτοπρ. Θ. Ζήση, *Ηθικά κεφάλαια*, εκδ. Βρυένιος, Θεσσαλονίκη 2002.

5. [806Y] ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΜΕ ΑΣΚΗΣΕΙΣ 2
Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 3, ECTS 4

Αναπληρωτής Καθηγητής πρωτοπρ. Αθανάσιος Γκίκας

Πρακτική άσκηση των φοιτητών με επισκέψεις σε ενορίες, φιλανθρωπικά καταστήματα ποιμαντικής διακονίας και γενικότερη επαφή με ειδικές περιπτώσεις ποιμαντικής δράσης.

Συνεπικουρεί η θεολόγος καθηγήτρια, αποσπασμένη από τη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, Γεωργία Δουραμάνη.

6. [805Y] ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ 2
Ω.Δ. 3, Δ.Μ. 3, ECTS 3

Λέκτορας Γεώργιος Γκαβαρδίνιας

Το πολίτευμα της Εκκλησίας. Η εξουσία, η διοίκηση στην Εκκλησία. ο βίος αυτής. Οι θεσμοί διοικήσεως του Οικουμενικού Πατριαρχείου και η καταστατική νομοθεσία της Εκκλησίας στην ελληνική επικράτεια.

Συγγράμματα: 1α. Π. Παναγιωτάκου, *Σύστημα του εκκλησιαστικού δικαίου κατά την εν Ελλάδι ισχύον αυτού*, τόμ. 3ος: *Το Ποινικό Δίκαιο της Εκκλησίας*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1999.

1β. Π. Παναγιωτάκου, *Σύστημα του εκκλησιαστικού δικαίου κατά την εν Ελλάδι ισχύον αυτού*, τόμ. 4ος: *Το Ποινικό Δίκαιο των Μοναχών*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 1999.

2. Σπ. Τρωϊάνου - Γ. Πουλή, *Εκκλησιαστικό Δίκαιο*, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα 2003.

7. [808Y] ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ. ΣΧΕΣΕΙΣ ΠΟΛΙΤΕΙΑΣ ΚΑΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2. ECTS 2

Λέκτορας Δημήτριος Νικολακάκης

Το εσωτερικό δίκαιο της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Το δίκαιο που διέπει τις σχέσεις της Πολιτείας και των θρησκευτικών κοινοτήτων γενικά, ιδιαίτερα δε τις σχέσεις της Πολιτείας και της Εκκλησίας της Ελλάδος. Το δίκαιο της Εκκλησίας της Ελλάδος και τα ιδιαίτερα εκκλησιαστικά καθεστώτα στην ελληνική επικράτεια

Συγγράμματα: 1. Σπ. Τρωιάνου - Γ. Πουλή, *Εκκλησιαστικό Δίκαιο*, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα - Κομοτηνή 2003.

2. Ι. Κονιδάρη, *Εγχειρίδιο Εκκλησιαστικού Δικαίου*, εκδ. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 2000.

8. [807Y] ΕΙΔΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΤΩΝ ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΩΝ.
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΠΕΑΕΚ II Ω.Δ. 2, Δ.Μ. 2, ECTS 3

Αναπληρωτής Καθηγητής Ηρακλής Ρεράκης

Α. Η διδασκαλία του μαθήματος των θρησκευτικών περιλαμβάνει τις παρακάτω θεματικές ενότητες: Θέση, σκοπός του μαθήματος, ρόλος, περιεχόμενα, προγράμματα σπουδών, διδακτικές αρχές, μέθοδοι και μορφές διδασκαλίας, σχεδιασμός διδασκαλίας, εποπτικά μέσα, βιβλία, αξιολόγηση της διδασκαλίας, θεωρία και πράξη στη διδασκαλία του μαθήματος. Περιλαμβάνει ακόμη σύγχρονες μορφές διδακτικής προσέγγισης του μαθήματος των θρησκευτικών, όπως επικοινωνιακή και ομαδοσυνεργαστική διδασκαλία, μέθοδος project, διαθεματικότητα και διαπολιτισμική αγωγή σε σχέση με τη διδασκαλία των θρησκευτικών και τη θρησκευτική αγωγή στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Β. Πρακτική Άσκηση των φοιτητών σε Σχολεία της Δ/βάθμιας Εκπαίδευσης Θεσσαλονίκης. Οργάνωση και πραγματοποίηση της Πρακτικής Άσκησης σε Γυμνάσια και Λύκεια της περιοχής (παρακολούθηση διδασκαλίας του μαθήματος και πραγματοποίηση δύο διδασκαλιών από τους φοιτητές).

Συνεπικουρούν οι αποσπασμένοι από τη Δ/βάθμια Εκπαίδευση θεολόγοι καθηγητές Γιολάντα Σίσκου και Ευάγγελος Πεπές.

Συγγράμματα: 1. Ηρ. Ρεράκη, *Σύγχρονη διδακτική των Θρησκευτικών*, εκδ. Πουρναρά, Θεσσαλονίκη 2007.

2. Ι. Κογκούλη, *Διδακτική των Θρησκευτικών*, εκδ. Κυριακίδη, Θεσσαλονίκη 2003.

**ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΕΣΠΑ
«ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΑΝΩΤΑΤΗΣ» ΜΕ ΚΩΔΙΚΟ
04.05.06.72.31.01 ΤΩΝ ΠΡΑΞΕΩΝ «ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩΝ»**

Επιστημονικός υπεύθυνος: **Αναπλ. Καθηγητής Ηρ. Ρεράκης**

Το Πρόγραμμα Πρακτικής Άσκησης εντάσσεται στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ και προσφέρεται σε φοιτητές του Δ' έτους σπουδών, σε συνεργασία με Γυμνάσια και Λύκεια της περιοχής. Η Πρακτική Άσκηση των φοιτητών πραγματοποιείται σε τρεις φάσεις: Στην πρώτη φάση οι φοιτητές εντάσσονται ενεργά στο σχολικό περιβάλλον Μονάδων της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης και αποκτούν εμπειρίες και γνώσεις, σχετικές με την οργάνωση και τη διοίκηση της εκπαίδευσης. Στη δεύτερη φάση, οι φοιτητές παρακολουθούν τα θεολογικά μαθήματα του σχολείου, τον τρόπο διδασκαλίας και αγωγής και αποκτούν διδακτική και παιδαγωγική εμπειρία. Στην Τρίτη φάση, οι φοιτητές οργανώνουν, με τη βοήθεια των Εποπτών του Προγράμματος και των εκπαιδευτικών Θεολόγων των σχολείων, δύο σχέδια διδασκαλίας, με τα οποία πραγματοποιούν δύο διδασκαλίες σε αντίστοιχες τάξεις των Σχολικών Μονάδων που έχουν ενταχτεί. Στόχος του Προγράμματος είναι η δημιουργική σύνδεση, συνεργασία και ανατροφοδότηση του Πανεπιστημίου και της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης, η εξοικείωση των φοιτητών με το χώρο της μελλοντικής τους εργασίας και η απόκτηση γνώσεων και εμπειριών που σχετίζονται με την παιδαγωγική και διδακτική πράξη της σχολικής τάξης.

Στην υλοποίηση του Προγράμματος Πρακτικής Άσκησης συνεπικουρούν οι αποσπασμένοι από τη Δ/βάθμια Εκπαίδευση θεολόγοι καθηγητές Γιολάντα Σίσκου και Ευάγγελος Πεπές.

8-9. ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΑ 2

Από τον πίνακα επιλεγόμενων μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου για 6 Δ.Μ., ECTS 6.

**ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΗ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ
ΣΤΗ ΛΑΤΡΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΚΗΡΥΓΜΑ**

Υπεύθυνοι:

**Επίκουρος Καθηγητής αρχιμ. Νικόδημος Σκρέττας
Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρ. Κωνσταντίνος Καραϊσαρίδης
Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρ. Σπυρίδων Αντωνίου
Λέκτορας Τρύφων Τσομπάνης**

Α'. Τέλεση Λειτουργιών: Χρυσοστόμου και Βασιλείου (μ' όλες τις παραλλαγές τους), Αποστολικών Διαταγών, Ιακώβου, Μάρκου, Γρη-

γορίου, Βυζαντινής και Ιεροσολυμιτικής Προηγιασμένης, Ρωμαϊκής, Αρμενικής.

Τέλεση Ακολουθιών: Εσπερινού, Ορθρου, Αγρυπνίας, Μεγάλου και Μικρού Αποδείπνου, Ωρών, Παννυχίδος, Τριθέκτης, Αγιασμού, Ευχελαιού, Ακαθίστου, Μ. Κανόνος.

Β'. Κήρυγμα από τους φοιτητές του τελευταίου έτους σπουδών, όλων των ομιλητικών ειδών (κατωτέρα ομιλία, ανωτέρα ομιλία, λόγος) και από όλα τα θέματα (Ευαγγελίων, Αποστόλων, Παλαιάς Διαθήκης, θ. Λατρείας κ.τ.λ.).

Γ'. Στα πλαίσια των ασκήσεων Λειτουργικής και Ομιλητικής πραγματοποιούνται και υποχρεωτικές εκπαιδευτικές ασκήσεις σε μητροπόλεις και ενορίες της Ελλάδος, για τη μελέτη της λειτουργικής τους ζωής.

Οι ακολουθίες γίνονται κάθε Πέμπτη 8-10 π.μ. και συμμετέχουν όλα τα μέλη του προσωπικού και όλοι οι φοιτητές του Τμήματος.

ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΛΑΤΡΕΙΑΣ, ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ

Στα πλαίσια των μαθημάτων της Λειτουργικής και Ομιλητικής, και της Χριστιανικής Αρχαιολογίας και Τέχνης, πραγματοποιούνται επισκέψεις και ξεναγήσεις σε ναούς-μνημεία, μονές και αρχαιολογικούς χώρους για την άσκηση των φοιτητών.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΑΓΙΟΓΡΑΦΙΑΣ

Με ευθύνη του Τομέα Λατρείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης λειτουργεί Εργαστήριο Αγιογραφίας, όπου παραδίδονται μαθήματα βυζαντινής ζωγραφικής και ψηφιδωτών.

Υπεύθυνος: **Λέκτορας Τρύφων Τσομπάνης**

Συνεπικουρεί ο υπ. Δρ Θεολογίας Σάββας Παντζαρίδης, αγιογράφος.

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ – ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ

Διευθυντής: **Αναπληρωτής Καθηγητής Ηρακλής Ρεράκης**

Στο Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας ιδρύθηκε και λειτουργεί από το 2009 Εργαστήριο Παιδαγωγικής – Χριστιανικής Παιδαγωγικής. Σκοποί του Εργαστηρίου είναι:

1. Η εξυπηρέτηση εκπαιδευτικών και ερευνητικών αναγκών στο πεδίο της αγωγής των παιδιών και των εφήβων, η ψυχοπαιδαγωγική και διδακτι-

κή κατάρτιση και Πρακτική Άσκηση των Προπτυχιακών και Μεταπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος καθώς και άλλων Τμημάτων στα γνωστικά αντικείμενα της Παιδαγωγικής – Χριστιανικής Παιδαγωγικής και της Διδακτικής των Θεολογικών μαθημάτων με χρήση Πολυμέσων, νέων μεθόδων και Τεχνολογιών σε συνεργασία με την πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

2. Η τεκμηρίωση, η έρευνα και η μελέτη στα πεδία των θεωρητικών Επιστημών και ιδιαίτερα των Επιστημών της Αγωγής, σε συνάρτηση με τις εφαρμογές τους σε όλες τις βαθμίδες της Εκπαίδευσης, καθώς επίσης και η σύλληψη και η εκτέλεση ερευνητικών προγραμμάτων αντίστοιχου περιεχομένου.

3. Η συνεργασία κάθε μορφής με την Εκκλησία, με Κέντρα Ερευνών, Ινστιτούτα, Εργαστήρια και με Πανεπιστημιακά Τμήματα ημεδαπής και αλλοδαπής, εφόσον συμπιπτουν, συμβαδίζουν και αλληλοσυμπληρώνονται οι επιστημονικοί στόχοι με εκείνους του Εργαστηρίου.

4. Η διοργάνωση επιστημονικών διαλέξεων, ημερίδων, σεμιναρίων, συμποσίων, συνεδρίων και άλλων επιστημονικών εκδηλώσεων με τη συμμετοχή Ελλήνων και ξένων αναγνωρισμένων επιστημόνων, καθώς και η διάδοση των ερευνητικών πορισμάτων τους μέσω δημοσιεύσεων και εκδόσεων.

5. Η παροχή ερευνητικών και επιστημονικών υπηρεσιών, που σχετίζονται με θέματα αγωγής, σε δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς που εκδηλώνουν αντίστοιχο ενδιαφέρον.

ΝΗΣΙΔΑ Η/Υ

Υπεύθυνος Νησιδας Η/Υ: **Καθηγήτρια Δέσπω Αθ. Λιάλιου**
e-mail: lialiou@past.auth.gr

Υπάλληλος Νησιδας Η/Υ: **Ιωάννης Αγγέλης**
e-mail: iangelis@past.auth.gr
τηλ. Νησιδας Η/Υ: 99.7289

Από το ακαδ. έτος 2004-2005 στο Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας έχει εγκατασταθεί και λειτουργεί για τους φοιτητές και ερευνητές του Τμήματος Νησιδα Η/Υ, που καθιστά δυνατή την πρόσβαση στις ηλεκτρονικές πηγές και στα ηλεκτρονικά περιοδικά στα πλαίσια όχι μόνο της έρευνας, αλλά και της διδασκαλίας. Ήδη η αξιοποίηση των πληροφορικών συστημάτων γίνεται ορατή στην οργάνωση των ερευνητικών προγραμμάτων του Τμήματος και στην προσαρμογή του στις σύγχρονες εκπαιδευτικές μεθόδους.

ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΧΟΡΩΔΙΑ
Η ΧΟΡΩΔΙΑ ΤΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΟΥ Α.Π.Θ.
«ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΙΕΡΑΡΧΕΣ»

Η Χορωδία της Θεολογικής Σχολής ιδρύθηκε το 1966 και οργανώθηκε συστηματικότερα από τον καθηγητή κ. Αντώνιο Αλυγιάκη το 1972, και κατά το διάστημα 1988-1995 με τη συνεργασία του πρωτ. Σπυριδώνος Αντωνίου, που είχε την ευθύνη του χορού των ψαλτών στο Φροντιστήριο Λειτουργικής. Το 1999 με απόφαση του τότε κοσμήτορα καθηγητού Σωτηρίου Βαρναλίδη και με τη συνεργασία των υπευθύνων του ναού της Θεολογικής, επικούρου καθηγητή κ. Παναγιώτη Σκαλτσή, λέκτορος π. Νικοδήμου Σκρέττα και των χοραρχών, του λέκτορα π. Νεκταρίου Πάρη, του διδάκτ. Ε. Γιαννοπούλου, και του υπ. διδάκτ. Ιωάννη Λιάκου, και με το ενδιαφέρον των φοιτητών της Σχολής, οι οποίοι έχουν άριστη επίδοση στην Ψαλτική, ανασυγκροτείται, αποκτά ιεροπρεπή περιβολή και φακέλους και οργανώνεται ο χορός ψαλτών με την ονομασία «Χορωδία της Θεολογικής Σχολής. Οι Τρεις Ιεράρχαι», προκειμένου να εκπροσωπεί επάξια το Α.Π.Θ.

Ο χορός ψαλτών απαρτίζεται από ταλαντούχους φοιτητές (περίπου 30), οι οποίοι μετέχουν και ασκούνται ιδιαίτερα επί ένα δίωρο κάθε εβδομάδα στην Ψαλτική Τέχνη και ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις των δύο Τμημάτων της Σχολής, ψάλλοντας υποδειγματικά τους ύμνους των τριάντα περίπου αρχαϊκών και βυζαντινών Λειτουργιών και ακολουθιών στο Φροντιστήριο Λειτουργικής και Ομιλητικής κάθε Πέμπτη στον ιερό ναό της Αγίας Τριάδος της Θεολογικής Σχολής. Βασικός σκοπός του Φροντιστηρίου είναι να γνωρίσουν οι φοιτητές της Σχολής τον πλούτο της ορθόδοξης λατρείας βιώνοντας τη λατρευτική ζωή της Εκκλησίας.

Ο χορός ψαλτών παρουσιάζει σε διάφορες ακολουθίες και καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, σε τηλεοπτικές και ραδιοφωνικές εκπομπές, κατά τρόπο πρότυπο και σύμφωνο με την παράδοση της Ψαλτικής Τέχνης, βυζαντινά και μεταβυζαντινά μέλη μεγάλων εκκλησιαστικών μελοποιών.

Η εργώδης δραστηριότητα του χορού έχει ως στόχο να προβάλλει στην Ελλάδα και στο εξωτερικό τον θησαυρό της σπουδαιάς και μεγάλης πολιτισμικής δημιουργίας του ορθοδόξου κόσμου και τον μακροβιότερο στον κόσμο γραπτό μουσικό μας πολιτισμό. Ο χορός ψαλτών συμμετέχει επίσης στις πανηγυρικές ορκωμοσίες των πτυχιούχων των δύο Τμημάτων της Θεολογικής Σχολής, σε μουσικολογικές καλλιτεχνικές εκδηλώσεις, σε εορτές και συνέδρια της Θεολογικής Σχολής.

Ο χορός ψαλτών έχει χοράρχη και διδάσκαλο τον επίκουρο καθηγητή πρωτ. Σπυριδώνα Αντωνίου, καθηγητή των μαθημάτων της Βυζαντινής Μουσικολογίας και Ψαλτικής Τέχνης στον Τομέα Λατρείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΤΟΜΕΩΝ

Ο Τομέας Αγίας Γραφής και Πατερικής Γραμματείας στα πλαίσια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών οργανώνει Σεμινάριο Ορθοδόξου Ερμηνευτικής Θεολογίας, κατά το οποίο πραγματοποιούνται επιστημονικές συνεδρίες για την ερμηνεία της Αγίας Γραφής με άξονα τις βιβλικές επιστήμες και τις επιστήμες της Πατρολογίας και της Θρησκευολογίας, κατά τη συμβολή τους στην ερμηνευτική κατανόηση της Βίβλου. Στις συνεδρίες το ερευνητικό προσωπικό του Τομέα, αλλά και άλλοι ερευνητές, αναπτύσσουν ειδικά επιστημονικά θέματα. Το Σεμινάριο κατά περίπτωση μπορούν να το παρακολουθούν και προπτυχιακοί φοιτητές.

Ο Τομέας Ιστορίας, Δόγματος, Διορθόδοξων και Διαχριστιανικών Σχέσεων σε συνεργασία με το «Δίκτυο Κειμενικής και Ερμηνευτικής Εκκλησιαστικής Παραδόσεως» διοργανώνει κάθε χρόνο ημερίδα σχετική με τη γραμματεία του Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά, κατά την οποία παρουσιάζονται εισηγήσεις που αφορούν στην ιστορία, στη γραμματεία και στην εορτολογία τη σχετική με το πρόσωπο του Αγίου Γρηγορίου Παλαμά και τη Θεσσαλονίκη.

Ο Τομέας Λατρείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης σε συνεργασία με το «Δίκτυο Κειμενικής και Ερμηνευτικής Εκκλησιαστικής Παραδόσεως» διοργανώνει κάθε χρόνο ημερίδα με γενικό θέμα «Άγιος Δημήτριος-Θεσσαλονίκη», κατά την οποία παρουσιάζονται εισηγήσεις που αφορούν στη γραμματεία, στην εορτολογία και στην τέχνη τη σχετική με το πρόσωπο του Αγίου Δημητρίου.

ΔΙΚΤΥΟ ΚΕΙΜΕΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗΣ
ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗΣ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΣ (ΚΕΕΠ)

Σε μόνιμη βάση, από το 2005, λειτουργεί το Δίκτυο ΚΕΕΠ με επιστημονική υπεύθυνη την καθηγήτρια Δέσπω Αθ. Λιάλιου. Το Δίκτυο λειτουργεί ως οργανωμένη ερευνητική ομάδα δώδεκα μελών ΔΕΠ του Τμήματος, που συνεργάζεται με μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Θεολογίας και του Τμήματος Φιλολογίας του Α.Π.Θ. και συναδέλφους διαφόρων Ερευνητικών Κέντρων του εξωτερικού. Σε μόνιμη βάση οργανώνει δύο ημερίδες κατ' έτος, για την έρευνα της γραμματείας των Αγίων Δημητρίου και Γρηγορίου του Παλαμά. Απώτερος σκοπός του Δικτύου είναι η ίδρυση Ερευνητικού Ινστιτούτου για τη μελέτη της γραμματείας του Αγίου Δημητρίου.

**ΙΒ' ΠΡΟΤΥΠΟΣ ΓΕΝΙΚΟΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΩΝ Α.Ε.Ι.
(ΦΕΚ, τ. Α', 220/3-11-2008, ΠΑ 160)**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ'

**Δικαιώματα και υποχρεώσεις φοιτητών
ή σπουδαστών**

**Άρθρο 12
Εγγραφή**

1. Η εγγραφή των εισαγόμενων προπτυχιακών φοιτητών ή σπουδαστών γίνεται με την κατάθεση στη Γραμματεία της οικείας Σχολής ή Τμήματος, μέσα στις νόμιμες προθεσμίες, αίτησης εγγραφής και των δικαιολογητικών που προβλέπει ο νόμος. Η Γραμματεία ελέγχει τα στοιχεία του ενδιαφερομένου με το ατομικό δελτίο επιτυχίας και το επίσημο αντίγραφο του ονομαστικού πίνακα εισαγωγής. Η εγγραφή συγχρόνως σε δύο Σχολές ή Τμήματα Α.Ε.Ι. ή σε Σχολή ή Τμήμα Α.Ε.Ι. και σε άλλη Ανώτερη ή Ανώτατη Σχολή ή Τμήμα δεν επιτρέπεται. Σε κάθε εγγραφόμενο φοιτητή ή σπουδαστή παραδίδονται από τη Γραμματεία βιβλιάριο ή τρίπτυχο σπουδών ή δελτίο φοιτητικής ή σπουδαστικής ταυτότητας, οδηγός σπουδών, βιβλιάριο υγειονομικής περίθαλψης, εφόσον ζητηθεί, και δελτίο φοιτητικού ή σπουδαστικού εισιτηρίου.

2. Η Γραμματεία της οικείας Σχολής ή Τμήματος τηρεί για κάθε φοιτητή ή σπουδαστή ιδιαίτερη μερίδα ή ατομικό φάκελο, σε έντυπη ή ηλεκτρονική μορφή, που περιέχει: α) τους τίτλους και τα δικαιολογητικά που προσκομίσθηκαν κατά την εγγραφή, β) αντίγραφα των πιστοποιητικών ή βεβαιώσεων που του έχουν χορηγηθεί

γ) τις υποτροφίες ή τα βραβεία που του έχουν απονεμηθεί ή τις πειθαρχικές ποινές που του έχουν επιβληθεί και δ) κάθε σχετικό έγγραφο που προβλέπεται από την κείμενη νομοθεσία. Το περιεχόμενο της ιδιαίτερης μερίδας ή του ατομικού φακέλου είναι προσιτό μόνο στην αρμόδια υπηρεσία και στον ίδιο τον φοιτητή ή σπουδαστή.

Άρθρο 13

Δικαιώματα και υποχρεώσεις

1. Οι φοιτητές ή σπουδαστές διεκπεραιώνουν τις εκπαιδευτικές και εξεταστικές τους υποχρεώσεις σύμφωνα με το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών της οικείας Σχολής ή Τμήματος.

2. Κάθε Σχολή ή Τμήμα μπορεί να απονέμει διακρίσεις και βραβεία στους φοιτητές ή σπουδαστές με βάση τον Κανονισμό λειτουργίας της οικείας Σχολής ή Τμήματος.

3. Οι φοιτητές ή σπουδαστές συνεργάζονται με το διδακτικό και ερευνητικό προσωπικό για τις εκπαιδευτικές και εξεταστικές τους ανάγκες, στις ημέρες και ώρες που έχουν ανακοινωθεί στην αρχή κάθε εξαμήνου. Μπορούν επίσης να απευθύνονται στους Κοσμήτορες ή Διευθυντές και Προέδρους ή Προϊσταμένους των οικείων Σχολών και Τμημάτων για ζητήματα της αρμοδιότητάς τους.

4. Οι φοιτητές ή σπουδαστές έχουν δικαίωμα να υποβάλλουν αιτήσεις στη Γραμματεία της οικείας Σχολής ή Τμήματος. Η απάντηση στις αιτήσεις αυτές δίνεται σε εύλογο χρόνο, γραπτώς ή προφορικά, από τους αρμόδιους υπαλλήλους της Γραμματείας.

5. Οι φοιτητές ή σπουδαστές συμμετέχουν, δια των νομίμως ορισμένων εκπροσώπων τους, ενεργώς στις διοικητικές δραστηριότητες των συλλογικών οργάνων, συμβάλλοντας στην οργάνωση και λειτουργία των διοικητικών και εκπαιδευτικών διαδικασιών των Σχολών, των Τμημάτων και του ιδρύματος γενικότερα.

6. Ως προς τα λοιπά δικαιώματα και υποχρεώσεις των φοιτητών ή σπουδαστών εφαρμόζονται οι σχετικές διατάξεις της εκάστοτε ισχύουσας νομοθεσίας για τη φοιτητική ή σπουδαστική μέριμνα, καθώς και οι διατάξεις των Κεφαλαίων Ε', Ζ', ΙΒ' και ΙΓ' του Κανονισμού αυτού.

Άρθρο 15

Διάρκεια φοίτησης

1. α) Με την επιφύλαξη της δυνατότητας ολοκλήρωσης των προπτυχιακών σπουδών κατά ένα εξάμηνο νωρίτερα από τον ελάχιστο αριθμό εξαμήνων που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου, η ανώτατη διάρκεια φοίτησης αντιστοιχεί στο διπλάσιο της ελάχιστης διάρκειας των προπτυχιακών σπουδών, όπως αυτή ορίζεται στο ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών κάθε Σχολής ή Τμήματος.

β) Φοιτητές ή σπουδαστές που, κατά την έναρξη ισχύος του ν. 3549/2007, δεν έχουν συμπληρώσει ακόμη τον ελάχιστο αριθμό εξαμήνων

που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου σύμφωνα με το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών της Σχολής ή του Τμήματος που είναι εγγεγραμμένοι, μπορούν να συνεχίσουν τις σπουδές τους μέχρι τη συμπλήρωση του ελάχιστου αυτού αριθμού εξαμήνων και πέραν αυτού, αυτοδικαίως, επί πέντε (5) επιπλέον ακαδημαϊκά έτη.

γ) Φοιτητές ή σπουδαστές που, κατά την έναρξη ισχύος του ν. 3549/2007, έχουν ήδη υπερβεί την ανώτατη διάρκεια φοίτησης και έχουν δηλώσει εγγράφως προς το οικείο Α.Ε.Ι. ότι επιθυμούν τη συνέχιση των σπουδών τους, μπορούν να συνεχίσουν τις σπουδές τους επί πέντε ακόμη ακαδημαϊκά έτη, αρχόμενα από το ακαδημαϊκό έτος που έπεται της έναρξης ισχύος του παρόντος διατάγματος. Οι σχετικές δηλώσεις αναφέρονται τα πλήρη στοιχεία του φοιτητή ή σπουδαστή, το εξάμηνο σπουδών που βρίσκεται κατά την υποβολή της δήλωσης, τα μαθήματα στα οποία έχει εξεταστεί με επιτυχία και την επιθυμία του να συνεχίσει τις σπουδές του. Οι δηλώσεις υποβάλλονται εντός εύλογης προθεσμίας που τάσσεται από τη Γραμματεία της οικείας Σχολής ή Τμήματος με δημόσια πρόσκληση, ανακοίνωση, ατομική ειδοποίηση ή με κάθε άλλο πρόσφορο τρόπο που εξασφαλίζει την έγκαιρη οργάνωση της προθεσμίας για υποβολή των δηλώσεων από τους ενδιαφερόμενους. Μετά την πάροδο της προθεσμίας οι σχετικές δηλώσεις μπορούν να υποβάλλονται και οποτεδήποτε μέχρι τη λήξη του ανωτέρω ακαδημαϊκού έτους, εάν συντρέχουν λόγοι που δικαιολογούν τη μη εμπρόθεσμη υποβολή της δήλωσης, ιδιαίτερα δε επειδή ο φοιτητής ή σπουδαστής δεν έλαβε εγκαίρως γνώση της προθεσμίας. Σε κάθε περίπτωση, οι δηλώσεις επιτρέπεται να υποβληθούν και πριν από την, κατά τα ανωτέρω, πρόσκληση των ενδιαφερομένων.

2. Μετά την πάροδο της ανώτατης διάρκειας φοίτησης, ο φοιτητής ή σπουδαστής θεωρείται ότι έχει απολέσει αυτοδικαίως τη φοιτητική ή σπουδαστική ιδιότητα και διαγράφεται από τα μητρώα του Α.Ε.Ι. Για την απώλεια της φοιτητικής ή σπουδαστικής ιδιότητας εκδίδεται από τη Γραμματεία της οικείας Σχολής ή Τμήματος διαπιστωτική πράξη, η οποία κοινοποιείται στον διαγραφόμενο φοιτητή ή σπουδαστή με οποιοδήποτε πρόσφορο τρόπο. Με τη διαπιστωτική πράξη βεβαιώνονται και τα μαθήματα, στα οποία ο διαγραφόμενος φοιτητής ή σπουδαστής έχει εξεταστεί επιτυχώς, με ρητή μνεία ότι δεν κατέστη πτυχιούχος. Τυχόν παράλειψη έκδοσης ή κοινοποίησης της διαπιστωτικής πράξης δεν επηρεάζει το κύρος της διαγραφής και της απώλειας της φοιτητικής ή σπουδαστικής ιδιότητας.

3. Κατά τη διάρκεια του μηνός Σεπτεμβρίου κάθε ακαδημαϊκού έτους η Γραμματεία της οικείας Σχολής ή Τμήματος καταρτίζει κατάλογο διαγραφέντων φοιτητών ή σπουδαστών, τον οποίο γνωστοποιεί στα όργανα της Σχολής ή του Τμήματος και σε όλες τις αρμόδιες υπηρεσίες του ιδρύ-

ματος. Οι φοιτητές ή σπουδαστές που χάνουν αυτοδικαίως, κατά τα ανωτέρω, τη φοιτητική ή σπουδαστική ιδιότητα, δεν έχουν πλέον δικαίωμα παρακολούθησης των μαθημάτων και συμμετοχής στις εξετάσεις και, τυχόν προσερχόμενοι, δεν γίνονται δεκτοί ως εξεταζόμενοι, δεν συμμετέχουν στα οικεία συλλογικά όργανα εκπροσώπησης των φοιτητών ή σπουδαστών και δεν έχουν εν γένει δικαίωμα συμμετοχής στο Α.Ε.Ι. με την ιδιότητα του φοιτητή ή σπουδαστή.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε΄

Κοινωνικές παροχές προς τους φοιτητές ή σπουδαστές

Άρθρο 16

Φοιτητική ή σπουδαστική μέριμνα

Κάθε Α.Ε.Ι. μέριμνα για την εξασφάλιση των προϋποθέσεων, οι οποίες επιτρέπουν στους φοιτητές ή σπουδαστές να ανταπεξέλθουν στις υποχρεώσεις τους, διαμορφώνοντας τους απαραίτητους όρους σπουδών και διαβίωσης. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον επιδεικνύεται για τους φοιτητές ή σπουδαστές με ειδικές ανάγκες, οι οποίοι έχουν προτεραιότητα σε κάθε είδους παροχή και δικαίωμα που απορρέει από τη φοιτητική ή τη σπουδαστική τους ιδιότητα. Αρμόδια για τον καθορισμό των προϋποθέσεων χορήγησής τους είναι η οικεία Σύγκλητος ή το Συμβούλιο του Α.Ε.Ι.

Άρθρο 17

Σίτιση – Στέγαση

Στους φοιτητές ή σπουδαστές παρέχεται δωρεάν ή με συμβολική ή περιορισμένη συμμετοχή σίτιση και στέγαση στην οικεία Λέσχη ή Εστία, σύμφωνα με τα κριτήρια και τη διαδικασία που προβλέπονται από την κείμενη νομοθεσία, καθώς και με αποφάσεις της Συγκλήτου ή του Συμβουλίου του Α.Ε.Ι.

Άρθρο 18

Υγειονομική περίθαλψη

1. Η υγειονομική περίθαλψη στους φοιτητές ή σπουδαστές παρέχεται σύμφωνα με τους όρους του νόμου. Κάθε φοιτητής ή σπουδαστής κατά την εγγραφή του στην οικεία Σχολή ή Τμήμα μπορεί να ζητήσει τη χορήγηση φοιτητικού ή σπουδαστικού βιβλιαρίου περίθαλψης, συμπληρώνοντας υπεύθυνα δήλωση.

2. Υγειονομική περίθαλψη δικαιούνται: α) οι προπτυχιακοί φοιτητές ή σπουδαστές και οι μεταπτυχιακοί φοιτητές και β) οι αλλοδαποί φοιτητές ή σπουδαστές που εγγράφονται στο ίδρυμα ή επισκέπτονται το Α.Ε.Ι. στο πλαίσιο διεθνών ή ευρωπαϊκών εκπαιδευτικών ή ερευνητικών προγραμμάτων ανταλλαγών και συνεργασίας.

Άρθρο 19

Διδακτικά συγγράμματα και βοηθήματα

Η παροχή διδακτικών συγγραμμάτων και βοηθημάτων στους προπτυχιακούς φοιτητές ή σπουδαστές γίνεται με τη διαδικασία και τις προϋποθέσεις που καθορίζονται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας (π.δ. 226/2007, Α' 256).

Άρθρο 20

Διευκολύνσεις για τις μετακινήσεις

Στους φοιτητές ή σπουδαστές χορηγούνται δελτία φοιτητικού ή σπουδαστικού εισιτηρίου, σύμφωνα με τους όρους της ισχύουσας νομοθεσίας. Τέτοιο δελτίο χορηγείται και στους αλλοδαπούς φοιτητές ή σπουδαστές, που εγγράφονται στο ίδρυμα ή επισκέπτονται το Α.Ε.Ι. στο πλαίσιο διεθνών ή ευρωπαϊκών εκπαιδευτικών ή ερευνητικών προγραμμάτων ανταλλαγών και συνεργασίας. Τα δελτία αυτά χορηγούνται στην αρχή κάθε ακαδημαϊκού έτους από τη Γραμματεία της οικείας Σχολής ή Τμήματος, η οποία έχει την ευθύνη για τον έλεγχο των νομίμων προϋποθέσεων για τη χορήγησή τους.

Άρθρο 21

Φοιτητική μέριμνα για τους μεταπτυχιακούς φοιτητές

Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές δικαιούνται των παροχών της φοιτητικής μέριμνας καθ' όλη τη διάρκεια των σπουδών τους και μέχρι τη συμπλήρωση του μέγιστου χρόνου αυτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΣΤ'

Πειθαρχικά παραπτώματα, ποινές και κυρώσεις

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ζ'

Κανονισμός προπτυχιακών σπουδών

Άρθρο 29

Σκοπός των προπτυχιακών σπουδών

Στο πλαίσιο της αποστολής των Α.Ε.Ι., σκοπός των προπτυχιακών σπουδών είναι να αποκτήσουν οι φοιτητές ή σπουδαστές τις γνώσεις που χρειάζονται για να αξιοποιήσουν και να καλλιεργήσουν επιστημονικά και επαγγελματικά το γνωστικό αντικείμενο των σπουδών που επέλεξαν, παράλληλα με την καλλιέργεια του ήθους και της προσωπικότητάς τους ως υπεύθυνων ακαδημαϊκών πολιτών. Για την επίτευξη των σκοπών αυτών τα Α.Ε.Ι. οφείλουν να παρέχουν σε όλους τους φοιτητές και σπουδαστές υψηλό επίπεδο σπουδών και να προσαρμόζουν συνεχώς τα προγράμματα σπουδών και τις μεθόδους έρευνας και διδασκαλίας στις σύγχρονες εξελίξεις της επιστήμης και της τεχνολογίας.

Άρθρο 30

Διάρθρωση – Πρόγραμμα σπουδών

1. Οι προπτυχιακές σπουδές στις Σχολές ή Τμήματα των Α.Ε.Ι. διεξάγονται σύμφωνα με το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών που καταρτίζουν, ύστερα από εισήγηση της Επιτροπής Προγράμματος, η Γενική Συνέλευση (Γ.Σ.) της Σχολής ή Τμήματος ή το Συμβούλιο της Σχολής ή, προκειμένου για διατμηματικό πρόγραμμα σπουδών, οι Γ.Σ. των Σχολών ή Τμημάτων ή τα Συμβούλια των Σχολών, με βάση το σύστημα των εξαμήνων και τον ελάχιστο αριθμό εξαμήνων που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου. Το εκπαιδευτικό έργο κάθε ακαδημαϊκού έτους διαρθρώνεται σε δύο διδακτικές περιόδους που ονομάζονται εξάμηνα, το χειμερινό και το εαρινό εξάμηνο, στα οποία κατανέμονται τα υποχρεωτικά και τα επιλεγόμενα μαθήματα του ενδεικτικού προγράμματος σπουδών. Τόσο τα υποχρεωτικά όσο και τα επιλεγόμενα μαθήματα που προβλέπονται στο ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών διδάσκονται τουλάχιστον κατά ένα εξάμηνο κάθε ακαδημαϊκού έτους. Το ενδεικτικό πρόγραμμα σπουδών μπορεί να αναθεωρείται με όμοιο τρόπο μέχρι τον Απρίλιο κάθε ακαδημαϊκού έτους και ισχύει από το επόμενο ακαδημαϊκό έτος.

2. Τα μαθήματα του ενδεικτικού προγράμματος σπουδών διακρίνονται σε υποχρεωτικά και προαιρετικά ή επιλεγόμενα, τα δε τελευταία σε υποχρεωτικής και ελεύθερης επιλογής. Τα μαθήματα υποχρεωτικής επιλογής επιλέγονται από αντίστοιχες ομάδες ή ενότητες προαιρετικών ή επιλεγόμενων μαθημάτων, τα οποία αντιστοιχούν στο σύνολο των Τομέων της οικείας Σχολής ή Τμήματος. Όλα ή ορισμένα από αυτά είναι δυνατό να διαρθρώνονται σε διακριτές ομάδες ή ενότητες μαθημάτων που ανήκουν σε διαφορετικά επιστημονικά πεδία, τα οποία οι φοιτητές ή σπουδαστές μπορούν

ή υποχρεούνται να επιλέγουν ενιαία. Τα μαθήματα ελεύθερης επιλογής επιλέγονται εκάστοτε από το σύνολο των προαιρετικών ή επιλεγόμενων μαθημάτων, είτε ελεύθερης είτε υποχρεωτικής επιλογής, εφόσον στην τελευταία περίπτωση αυτά δεν επελέγησαν ως μαθήματα υποχρεωτικής επιλογής. Το σύστημα, με το οποίο οι φοιτητές επιλέγουν τα μαθήματα υποχρεωτικής και ελεύθερης επιλογής από τα προσφερόμενα προαιρετικά ή επιλεγόμενα μαθήματα, καθώς και οι σχετικές προθεσμίες υποβολής των σχετικών δηλώσεων, καθορίζονται από τη Γ.Σ. της Σχολής ή Τμήματος ή το Συμβούλιο της Σχολής. Ο συνολικός αριθμός των προαιρετικών ή επιλεγόμενων μαθημάτων που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου, είτε υποχρεωτικής είτε ελεύθερης επιλογής, δεν επιτρέπεται σε καμία περίπτωση να είναι μεγαλύτερος του διπλάσιου αριθμού των υποχρεωτικών μαθημάτων του προγράμματος σπουδών.

3. Το πρόγραμμα σπουδών περιέχει τους τίτλους και το περιεχόμενο των υποχρεωτικών και των προαιρετικών ή επιλεγόμενων μαθημάτων, τις ώρες εβδομαδιαίας διδασκαλίας τους, στις οποίες περιλαμβάνεται το κάθε μορφής επιτελούμενο διδακτικό έργο, τη χρονική αλληλουχία ή αλληλεξάρτηση των μαθημάτων, τον αριθμό των διδακτικών και πιστωτικών μονάδων ανά εξαμηνιαίο μάθημα, τον Τομέα που έχει την αρμοδιότητα και ευθύνη για τη διδασκαλία κάθε μαθήματος, καθώς και την πτυχιακή ή διπλωματική εργασία, εφόσον απαιτείται. Το πρόγραμμα σπουδών μπορεί να προβλέπει επίσης και πρακτική άσκηση στο γνωστικό αντικείμενο της οικείας Σχολής ή Τμήματος, η οποία πραγματοποιείται από τους φοιτητές ή σπουδαστές κατά τους όρους που προβλέπονται στην ισχύουσα νομοθεσία.

4. Το πρόγραμμα σπουδών είναι ενδεικτικό, ανταποκρίνεται όμως σε συνθήκες κανονικής φοίτησης, προσαρμοσμένης στον ελάχιστο αριθμό εξαμήνων που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου και στην αλληλουχία των διδασκόμενων μαθημάτων. Στο πλαίσιο αυτό, κάθε φοιτητής ή σπουδαστής μπορεί να καταρτίσει το δικό του ατομικό πρόγραμμα σπουδών, με τους περιορισμούς που απορρέουν από την ισχύουσα νομοθεσία, από τον Εσωτερικό Κανονισμό ή από συναφείς αποφάσεις της Συγκλήτου ή των Γ.Σ. των οικείων Σχολών ή Τμημάτων.

Άρθρο 32

Χρονική διάρθρωση των σπουδών

Κάθε ακαδημαϊκό έτος έχει δωδεκάμηνη διάρκεια και αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου κάθε ημερολογιακού έτους και λήγει την 31η Αυγούστου του επομένου. Το χειμερινό εξάμηνο αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου κάθε ημερολογιακού έτους και λήγει την ημέρα περάτωσης των εξετάσεων του χειμε-

ρινού εξαμήνου. Το εαρινό εξάμηνο αρχίζει αμέσως μετά την περάτωση των εξετάσεων του χειμερινού εξαμήνου και λήγει την 31η Αυγούστου του ίδιου ημερολογιακού έτους. Ο ελάχιστος αριθμός εβδομάδων διδασκαλίας και πιστωτικών μονάδων που πρέπει να καλύπτει κάθε εξάμηνο καθορίζονται σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας.

Άρθρο 33

Διδακτικές μονάδες

Κάθε εξαμηνιαίο μάθημα αντιστοιχεί σε έναν ορισμένο αριθμό διδακτικών μονάδων, που καθορίζονται με απόφαση της Γ.Σ. της Σχολής ή Τμήματος ή του Συμβουλίου της Σχολής σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας. Στο πρόγραμμα σπουδών περιλαμβάνεται και ο ελάχιστος αριθμός διδακτικών μονάδων που απαιτείται για τη λήψη του πτυχίου.

Άρθρο 34

Πιστωτικές μονάδες

Η Γ.Σ. της Σχολής ή Τμήματος ή το Συμβούλιο της Σχολής αποδίδουν πιστωτικές μονάδες σε κάθε αυτοτελές εκπαιδευτικό συστατικό στοιχείο ή δραστηριότητα του προγράμματος σπουδών με βάση την εκτίμηση των οικείων διδασκόντων ή υπευθύνων για τον φόρτο εργασίας που απαιτείται να καταβάλει κάθε φοιτητής ή σπουδαστής για την επίτευξη των αντικειμενικών στόχων ή των μαθησιακών αποτελεσμάτων που επιδιώκονται εκάστοτε με κάθε τέτοιο συγκεκριμένο στοιχείο ή δραστηριότητα, λαμβανομένου υπόψη του συνολικού φόρτου εργασίας που απαιτείται για την επιτυχή ολοκλήρωση ενός (1) ακαδημαϊκού έτους πλήρους φοίτησης και του ελάχιστου και ανώτατου ορίου πιστωτικών μονάδων, οι οποίες μπορούν να αποδοθούν συνολικά σε ένα πρόγραμμα σπουδών σύμφωνα με τις σχετικές διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας. Οι πιστωτικές μονάδες αποδίδονται σε κάθε μάθημα, πρακτική άσκηση, πτυχιακή ή διπλωματική εργασία και οτιδήποτε άλλο είναι απαραίτητο σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών για την επίτευξη των επιδιωκόμενων αντικειμενικών στόχων ή μαθησιακών αποτελεσμάτων και εκφράζουν τον χρόνο, τον οποίο υπολογίζεται ότι χρειάζεται να δαπανήσει κατά μέσο όρο ένας φοιτητής ή σπουδαστής για να επιτύχει τους στόχους ή τα αποτελέσματα αυτά.

Άρθρο 35

Δηλώσεις μαθημάτων

1. Στην αρχή κάθε εξαμήνου και μέσα σε προθεσμία που ορίζεται από τη Γ.Σ. ή το Συμβούλιο της Σχολής ή το Δ.Σ. ή Συμβούλιο του Τμήματος

και δεν πρέπει να υπερβαίνει το δεκαήμερο, οι φοιτητές ή σπουδαστές υποβάλλουν στη Γραμματεία της οικείας Σχολής ή Τμήματος δήλωση με τα μαθήματα του προγράμματος σπουδών που επιθυμούν να παρακολουθήσουν κατά το συγκεκριμένο εξάμηνο (δήλωση μαθημάτων). Ο αριθμός των μαθημάτων που μπορεί να περιλαμβάνεται στην ανωτέρω δήλωση ορίζεται με απόφαση της Γ.Σ. ή του Συμβουλίου της Σχολής ή του Δ.Σ. ή Συμβουλίου του Τμήματος. Η δήλωση μαθημάτων γίνεται με τους περιορισμούς που έχουν καθοριστεί σύμφωνα με απόφαση της Γ.Σ. του Τμήματος μετά από σχετική εισήγηση των οικείων Τομέων για τα υποχρεωτικά μαθήματα κατωτέρων εξαμήνων, η γνώση των οποίων είναι επιστημονικά απαραίτητη για την παρακολούθηση και επιτυχή εξέταση υποχρεωτικών μαθημάτων ανώτερων εξαμήνων. Οι δηλώσεις μαθημάτων των νεοεισαγόμενων φοιτητών ή σπουδαστών υποβάλλονται με την αίτηση εγγραφής τους στην οικεία Σχολή ή Τμήμα και πάντως εντός των προθεσμιών πρώτης εγγραφής, όπως εκάστοτε ισχύουν.

2. Η Γραμματεία της Σχολής ή Τμήματος καταχωρίζει τις δηλώσεις των μαθημάτων στην ιδιαίτερη μερίδα ή στον ατομικό φάκελο κάθε φοιτητή ή σπουδαστή και, μέσα σε δέκα (10) ημέρες από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής των δηλώσεων, αποστέλλει στον οικείο Τομέα κατάλογο των φοιτητών ή σπουδαστών ανά μάθημα. Εξέταση γίνεται μόνο σε μάθημα που έχει δηλωθεί, σύμφωνα με τα ανωτέρω, κατά το συγκεκριμένο εξάμηνο. Οι φοιτητές ή σπουδαστές που δεν έχουν υποβάλει δήλωση μαθημάτων ή έχουν υποβάλει εκπρόθεσμες δηλώσεις δεν γίνονται δεκτοί στις εξετάσεις του οικείου εξαμήνου και, εάν παρά ταύτα συμμετείχαν σε αυτές, η επίδοσή τους δεν βαθμολογείται και, εάν παρά ταύτα βαθμολογήθηκαν, ο βαθμός επιτυχίας που τυχόν έλαβαν δεν λαμβάνεται υπόψη και δεν καταχωρίζεται σε καμία εξεταστική περίοδο.

3. Η κατά το παρόν άρθρο δήλωση μαθημάτων δεν αποτελεί προϋπόθεση για την εξέταση φοιτητών που έχουν ολοκληρώσει τον προβλεπόμενο ελάχιστο αριθμό εξαμήνων και στη διάρκεια των οποίων έχουν δηλώσει τα μαθήματα με τα οποία συμπληρώνουν τον απαραίτητο αριθμό διδακτικών μονάδων ή μαθημάτων που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου.

Άρθρο 36

Οργάνωση διδασκαλίας

1. Η διδασκαλία των μαθημάτων του προγράμματος σπουδών γίνεται σύμφωνα με το ωρολόγιο πρόγραμμα που καταρτίζεται από τη Γραμματεία της Σχολής ή του Τμήματος σε συνεργασία με την Επιτροπή Προγράμματος Σπουδών και εγκρίνεται από τη Γ.Σ. ή το Συμβούλιο της οικείας Σχο-

λής ή τη Γ.Σ. του Τμήματος, έτσι ώστε η ροή της εκπαιδευτικής διαδικασίας να είναι κατά το δυνατό συνεχής. Το ωρολόγιο πρόγραμμα περιλαμβάνει την κατανομή των ωρών διδασκαλίας των μαθημάτων μέσα στις πέντε εργάσιμες ημέρες της εβδομάδας, τους διδάσκοντες και τις αίθουσες διδασκαλίας και ανακοινώνεται εγκαίρως από τη Γραμματεία. Σύμπτωση των ωρών διδασκαλίας υποχρεωτικών και προαιρετικών ή επιλεγόμενων μαθημάτων του ίδιου εξαμήνου στο ωρολόγιο πρόγραμμα δεν επιτρέπεται.

2. Κάθε Σχολή ή Τμήμα, έχοντας υπόψη τις εισηγήσεις των Τομέων για την κατανομή του διδακτικού έργου στα μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Π., μπορεί να αποφασίζει, ανάλογα με τη μορφή διδασκαλίας των μαθημάτων (διαλέξεις, παραδόσεις, σεμινάρια, φροντιστήρια, ασκήσεις κ.λπ.), τη διαίρεση των φοιτητών ή σπουδαστών σε τμήματα ή κλιμάκια, με κριτήρια οριζόμενα από την οικεία Σχολή ή Τμήμα. Ομοίως καθορίζει κάθε άλλη λεπτομέρεια της εκπαιδευτικής διαδικασίας, με σεβασμό στη συνταγματικά κατοχυρωμένη ελευθερία της διδασκαλίας. Σε περίπτωση μαθήματος του προγράμματος σπουδών που διδάσκεται σε μεγάλο αριθμό φοιτητών ή σπουδαστών είναι υποχρεωτική η διαίρεση των φοιτητών ή σπουδαστών σε τμήματα ή κλιμάκια των ογδόντα (80) κατά ανώτατο όριο φοιτητών ή σπουδαστών και η ανάθεση διδασκαλίας του μαθήματος για κάθε τμήμα ή κλιμάκιο σε ένα μέλος Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. του οικείου Τομέα. Ο αντίστοιχος ανώτατος αριθμός φοιτητών ή σπουδαστών για εργαστηριακές ασκήσεις και κλινική εκπαίδευση ορίζεται σε δεκαπέντε (15). Μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Π., στα οποία γίνεται τέτοια ανάθεση, μπορούν, με απόφαση του οικείου Τομέα, να συγκροτούν, για τις ανάγκες εναρμόνισης της διδασκαλίας και των εξετάσεων στα διάφορα τμήματα ή κλιμάκια του ίδιου μαθήματος, επιτροπή του μαθήματος με συντονιστή το αρχαιότερο μέλος Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. της ανώτερης βαθμίδας. Όπου υπάρχει ανεπάρκεια αιθουσών για τη διαίρεση σε τμήματα ή κλιμάκια ή όπου η διαίρεση αυτή θα επιβάρυνε υπερβολικά τα μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. σε καθήκοντα διδασκαλίας σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο, μπορεί, με απόφαση της Γ.Σ. ή του Συμβουλίου της Σχολής ή της Γ.Σ. του οικείου Τμήματος, να εισάγεται εξαίρεση από τον κανόνα της διαίρεσης σε τμήματα ή κλιμάκια. Στην περίπτωση αυτή η σχετική απόφαση πρέπει να είναι ειδικά αιτιολογημένη και να τεκμηριώνεται πλήρως με παράθεση αντίστοιχων αριθμητικών δεδομένων που δικαιολογούν την εξαίρεση.

3. Η διδασκαλία των υποχρεωτικών μαθημάτων είναι υποχρεωτική. Το ίδιο ισχύει και για τα προαιρετικά ή επιλεγόμενα μαθήματα, εφόσον δηλωθούν από έναν ελάχιστο αριθμό φοιτητών ή σπουδαστών, ο οποίος καθορίζεται με απόφαση της Γ.Σ. ή του Συμβουλίου της Σχολής ή της Γ.Σ. του Τμήματος μετά από πρόταση της Επιτροπής Προγράμματος Σπουδών. Η οικεία Γ.Σ. ή το Συμβούλιο του Τμήματος, ύστερα από πρόταση του

οικείου διδάσκοντος, αποφασίζει εάν πρέπει να διδαχθεί μάθημα επιλογής που έχει δηλωθεί από λιγότερους από δέκα πέντε (15) φοιτητές ή σπουδαστές ή σε ποσοστό μικρότερο του 10% του συνολικού αριθμού των φοιτητών ή σπουδαστών που έχουν δικαίωμα να δηλώσουν το μάθημα. Σε περίπτωση που ένα μάθημα επιλογής δεν διδαχθεί λόγω του μικρού αριθμού των φοιτητών ή σπουδαστών που το δήλωσαν, οι φοιτητές ή σπουδαστές αυτοί μπορούν να υποβάλουν νέα δήλωση σε άλλο μάθημα επιλογής, έστω και εκτός της καθορισμένης προθεσμίας.

4. Με απόφαση της Γ.Σ. ή του Συμβουλίου της Σχολής ή της Γ.Σ. του Τμήματος, ύστερα από εισήγηση του διδάσκοντος, μπορεί να καθορισθεί ως υποχρεωτική η παρακολούθηση και η συμμετοχή των φοιτητών ή σπουδαστών σε ορισμένες μορφές εκπαιδευτικού έργου, όπως π.χ. σεμιναρίων, εργαστηρίων, φροντιστηριακών μαθημάτων, κλινικών ή πρακτικών ασκήσεων. Παραεκκλίσεις επιτρέπονται, εφόσον συντρέχουν σοβαροί λόγοι.

5. Η διαδικασία και οι προϋποθέσεις εκπόνησης και αξιολόγησης διπλωματικών ή άλλων πτυχιακών εργασιών ρυθμίζονται με αποφάσεις της οικείας Σχολής ή Τμήματος.

Άρθρο 37

Πρόγραμμα εξετάσεων

1. Η Γ.Σ. ή το Συμβούλιο της Σχολής ή η Γ.Σ. του Τμήματος προσδιορίζει το πρόγραμμα των εξετάσεων σύμφωνα με το ακαδημαϊκό ημερολόγιο, το αργότερο δύο (2) μήνες πριν από τη λήξη κάθε ακαδημαϊκού έτους, για το επόμενο ακαδημαϊκό έτος, προσδιορίζοντας τη συνολική διάρκεια των εξετάσεων και την ημερομηνία εξέτασης κάθε μαθήματος. Οι εξετάσεις του χειμερινού εξαμήνου αρχίζουν μία (1) εβδομάδα μετά την περάτωση των μαθημάτων του εξαμήνου, διαρκούν τρεις (3) εβδομάδες και ακολουθούνται κατά κανόνα από μία (1) ελεύθερη εβδομάδα πριν από την έναρξη διδασκαλίας των μαθημάτων του εαρινού εξαμήνου. Οι εξετάσεις του εαρινού εξαμήνου αρχίζουν μία (1) εβδομάδα μετά την περάτωση των μαθημάτων του εξαμήνου, διαρκούν τρεις (3) εβδομάδες και λήγουν κατά κανόνα μέχρι τις 30 Ιουνίου.

2. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 27 του ν. 1404/1983, κάθε μάθημα εξετάζεται στο τέλος του εξαμήνου, στο οποίο διδάχθηκε, και επιπλέον στην εξεταστική περίοδο του Σεπτεμβρίου. Η εξεταστέα ύλη του μαθήματος περιλαμβάνει την ύλη που έχει ανακοινωθεί στους φοιτητές ή σπουδαστές από την αρχή και κατά την διάρκεια του εξαμήνου, σε συνδυασμό με τις πιθανές διευκρινίσεις ή τροποποιήσεις που επιφέρει ο οικείος διδάσκων. Οι εξετάσεις διενεργούνται γραπτώς ή προφορικώς, κατά την

κρίση του διδάσκοντος ή, κατά περίπτωση, της επιτροπής μαθημάτων. Ο Κοσμήτορας ή Διευθυντής της Σχολής ή ο Πρόεδρος ή Προϊστάμενος του Τμήματος και η Γραμματεία της Σχολής ή Τμήματος, σε συνεργασία με τους οικείους Τομείς, έχουν την ευθύνη του συντονισμού των εξετάσεων από την άποψη καθορισμού των αιθουσών, στις οποίες θα διεξαχθούν, και της ακριβούς ώρας διεξαγωγής τους στις προκαθορισμένες ημερομηνίες. Εφόσον οι εξετάσεις διεξάγονται προφορικώς, η ακριβής κατανομή της διεξαγωγής τους μέσα στα χρονικά πλαίσια που καθορίζει το πρόγραμμα εξετάσεων είναι αρμοδιότητα του διδάσκοντος ή της οικείας επιτροπής μαθημάτων.

3. Οι φοιτητές ή σπουδαστές που ολοκλήρωσαν τον προβλεπόμενο ελάχιστο αριθμό εξαμήνων και στην διάρκεια των οποίων έχουν δηλώσει τα μαθήματα με τα οποία συμπληρώνουν τον απαραίτητο αριθμό διδακτικών μονάδων ή μαθημάτων που απαιτούνται για τη λήψη του πτυχίου, έχουν τη δυνατότητα να εξετάζονται σε όλες τις εξεταστικές περιόδους στα μαθήματα αυτά, ανεξάρτητα εάν διδάσκονται σε χειμερινό ή θερινό εξάμηνο.

Άρθρο 38

Φύλλαξη γραπτών

Τα γραπτά φυλάσσονται υποχρεωτικά και με επιμέλεια του υπεύθυνου του μαθήματος για δώδεκα (12) μήνες. Μετά την πάροδο του χρόνου αυτού τα γραπτά παύουν να έχουν ισχύ και καταστρέφονται, εκτός αν εκκρεμεί σχετική ποινική, πειθαρχική ή οποιαδήποτε άλλη διοικητική διαδικασία.

Άρθρο 39

Αναγνώριση μαθημάτων λόγω μετεγγραφής ή κατάταξης

1. Για όσους μετεγγράφονται ή κατατάσσονται από άλλα Α.Ε.Ι. ή από άλλες Σχολές ή Τμήματα του ίδιου Α.Ε.Ι. σε επόμενο του πρώτου εξαμήνου, η Γ.Σ. ή το Συμβούλιο της Σχολής ή η Γ.Σ. του Τμήματος, στο οποίο μετεγγράφονται ή κατατάσσονται, αναγνωρίζει ως επιτυχώς εξετασθέντα τα μαθήματα, στα οποία ο μετεγγραφόμενος ή κατατασσόμενος έχει εξεταστεί επιτυχώς στο Α.Ε.Ι. ή στη Σχολή ή Τμήμα, από τα οποία προέρχεται, εφόσον τα μαθήματα αυτά ανήκουν στο ίδιο ή παρόμοιο γνωστικό αντικείμενο με μαθήματα που διδάσκονται στο Α.Ε.Ι. ή στη Σχολή ή Τμήμα υποδοχής. Κατά τα λοιπά έχουν εφαρμογή οι διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας και οι αντίστοιχες αποφάσεις των συλλογικών οργάνων του Α.Ε.Ι. ή της Σχολής ή Τμήματος που υποδέχεται τον μετεγγραφόμενο ή κατατασσόμενο φοιτητή ή σπουδαστή.

2. Σε όσους έχουν παρακολουθήσει διεθνή ή ευρωπαϊκά προγράμματα εκπαίδευσης μέσω προγραμμάτων του Α.Ε.Ι. αναγνωρίζονται υποχρεωτικώς ως χρόνος πραγματικής φοίτησης ο χρόνος παρακολούθησης του εκπαιδευτικού προγράμματος και η αντίστοιχη βαθμολογία, η οποία μετατρέπεται στη βαθμολογική κλίμακα που ισχύει στο Α.Ε.Ι., στο οποίο φοιτά ο φοιτητής ή σπουδαστής, σύμφωνα με τη σχετική εκπαιδευτική συμφωνία και το πιστοποιητικό αναλυτικής βαθμολογίας που προβλέπονται από τις διατάξεις της Φ5/89656/Β3/2007 απόφασης του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων «Εφαρμογή του συστήματος μεταφοράς και συσώρευσης πιστωτικών μονάδων» (Β' 1466).

3. Η βαθμολογία μαθημάτων σε αλλοδαπά Α.Ε.Ι. πρέπει να αποδεικνύεται με πρωτότυπο επίσημο έγγραφο του αλλοδαπού Α.Ε.Ι., το οποίο φέρει τη σχετική βεβαίωση (Apostille) που προβλέπεται από τις ισχύουσες διεθνείς συμβάσεις. Κατά τα λοιπά ισχύουν οι διατάξεις της υπουργικής απόφασης που αναφέρεται στην προηγούμενη παράγραφο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΑ΄

Γενικοί κανόνες λειτουργίας συλλογικών οργάνων

Άρθρο 48

Εκπροσώπηση στα συλλογικά όργανα

2. Προκειμένου να καθοριστούν από το Δ.Σ. του νόμιμου φοιτητικού συλλόγου του οικείου Τμήματος οι εκπρόσωποι των φοιτητών ή σπουδαστών στη Γ.Σ. του Τμήματος καθώς και στα άλλα συλλογικά όργανα με το σύστημα της απλής αναλογικής, λαμβάνεται υπόψη ο αριθμός των ψήφων που έλαβε κάθε παράταξη στις τελευταίες φοιτητικές εκλογές και η παράταξη, στην οποία ανήκει κάθε εκπρόσωπος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΒ΄

Σύμβουλοι σπουδών – Ανταποδοτικές υποτροφίες

Άρθρο 50

Σύμβουλοι Σπουδών

1. Κάθε Μάιο η Γ.Σ. κάθε Σχολής ή Τμήματος αναθέτει καθήκοντα Συμβούλου Σπουδών σε ένα ή περισσότερα μόνιμα μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Π., με

πλήρη ή μερική απαλλαγή από άλλα διοικητικά καθήκοντα. Οι Σύμβουλοι Σπουδών ορίζονται εκ περιτροπής με ετήσια θητεία, η οποία αρχίζει την 1η Σεπτεμβρίου κάθε ακαδημαϊκού έτους, και μπορεί να ανανεώνεται με τη σύμφωνη γνώμη του ενδιαφερομένου.

2. Οι Σύμβουλοι Σπουδών, σε συνεργασία με την υπηρεσία υποστήριξης φοιτητών ή σπουδαστών της οικείας Σχολής ή του οικείου Τμήματος, συμβουλευούν και υποστηρίζουν ιδίως τους πρωτοετείς φοιτητές με σκοπό να διευκολυνθεί η μετάβασή τους από τη δευτεροβάθμια στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, ενημερώνουν, πληροφορούν και συμβουλευούν όλους τους φοιτητές ή σπουδαστές σε θέματα των σπουδών τους και της μετέπειτα επαγγελματικής τους σταδιοδρομίας και καταβάλλουν ιδιαίτερη υποστηρικτική φροντίδα για φοιτητές ή σπουδαστές που αντιμετωπίζουν σοβαρές οικογενειακές, προσωπικές ή άλλες δυσχέρειες στην επιτυχή ολοκλήρωση των σπουδών τους.

.....

Άρθρο 51

Ανταποδοτικές υποτροφίες

1. Σε προπτυχιακούς φοιτητές ή σπουδαστές μπορεί να χορηγούνται ανταποδοτικές υποτροφίες με υποχρέωση εκ μέρους τους να προσφέρουν υπηρεσίες με μερική απασχόληση, για περιορισμένο αριθμό ωρών (κατ' ανώτατο όριο 40 ώρες μηνιαίως), σε βιβλιοθήκες, σπουδαστήρια, εργαστήρια, κλινικές, φοιτητικές εστίες, φοιτητικές λέσχες κ.λπ. του οικείου ιδρύματος.

2. α) Κάθε Α.Ε.Ι. μπορεί, στο πλαίσιο των οικονομικών δυνατοτήτων του, να προσφέρει οικονομική υποστήριξη σε αριθμό μεταπτυχιακών φοιτητών με τη μορφή υποτροφίας, η οποία δεν θα υπερβαίνει το ύψος των υποτροφιών του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ.), που καθορίζεται από την Επιτροπή Ερευνών ως αμοιβή για τους μεταπτυχιακούς ερευνητές. Τα απαιτούμενα ποσά εξασφαλίζονται από τα έσοδα της Επιτροπής Ερευνών ή από άλλες πηγές. Η χορήγηση υποτροφιών μπορεί να συνεπάγεται την παροχή επικουρικού διδακτικού έργου από τον υποψήφιο, το οποίο καθορίζεται από τη Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης (Γ.Σ.Ε.Σ.) ή την Ειδική Διατμηματική Επιτροπή (Ε.Δ.Ε.).

β) Την κατανομή των υποτροφιών στα Προγράμματα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.), τα οποία λειτουργούν σε κάθε Α.Ε.Ι., αποφασίζει η Σύγκλητος Ειδικής Σύνθεσης (Σ.Ε.Σ.) του οικείου ιδρύματος.

γ) Οι υποτροφίες έχουν ετήσια διάρκεια και μπορούν να ανανεωθούν έως τρεις (3) φορές συνολικά, αλλά μόνο στο πλαίσιο παρακολούθησης προγράμματος Μεταπτυχιακού Διπλώματος Ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.) ή στο

πλαίσιο εκπόνησης Διδακτορικής Διατριβής (Δ.Δ.). Σε εξαιρετικές περιπτώσεις είναι δυνατή η ανανέωση των υποτροφιών για ένα (1) ακόμη χρόνο, μετά από ειδικά αιτιολογημένη απόφαση της Γ.Σ. ή της Ε.Δ.Ε. μετά από εισήγηση του επιβλέποντος και πάντοτε μόνο στο πλαίσιο Μ.Δ.Ε. ή Δ.Δ. αντίστοιχα.

δ) Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές μπορούν να συμμετέχουν σε ερευνητικά προγράμματα, που εκτελούνται μέσω της Επιτροπής Ερευνών, και να αμείβονται με τα ποσά, που προβλέπονται από την Επιτροπή Ερευνών ως αμοιβή για τους ερευνητές.

Άρθρο 52

Άλλες υποτροφίες και δάνεια

1. Οι υποτροφίες και τα δάνεια ενίσχυσης των προπτυχιακών και μεταπτυχιακών φοιτητών ή σπουδαστών χορηγούνται σύμφωνα με τις προϋποθέσεις του νόμου και τον Εσωτερικό Κανονισμό του ιδρύματος, το σχετικό κανονισμό του Ι.Κ.Υ. ή άλλων φορέων. Η επιλογή των υποτρόφων, καθώς και όσων δικαιούνται δανείων ενίσχυσης, γίνεται με τη φροντίδα της Γραμματείας του Τμήματος και με απόφαση του Δ.Σ. ή Συμβουλίου του Τμήματος, το οποίο ελέγχει την τήρηση των νόμιμων προϋποθέσεων.

2. Φοιτητές ή σπουδαστές, οι οποίοι αντιμετωπίζουν αποδεδειγμένα σοβαρά οικονομικά προβλήματα, έχουν το δικαίωμα να λαμβάνουν άτοκα εκπαιδευτικά δάνεια από πιστωτικά ιδρύματα της χώρας που επιδοτούνται προς τούτο, εφόσον έχουν εξεταστεί με επιτυχία σε όλα τα υποχρεωτικά μαθήματα του προηγούμενου εξαμήνου από το εξάμηνο στο οποίο φοιτούν και δεν έχουν υπερβεί την ανώτατη διάρκεια φοίτησης. Το ποσό του δανείου καταβάλλεται τμηματικά σε δόσεις στους δικαιούχους στο τέλος κάθε εξαμήνου, ανάλογα με την πρόοδο των σπουδών τους ανά εξάμηνο. Η αποπληρωμή των δανείων γίνεται τμηματικά με ευνοϊκούς όρους μετά από πενταετή άσκηση ελαγέλιματος και σε κάθε περίπτωση σε δεκαπέντε (15) έτη από τη λήψη του συνολικού ποσού του δανείου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΓ'

Βιβλιοθήκες – Σπουδαστήρια – Αναγνωστήρια

Άρθρο 54

Πρόσβαση – Χρήστες και μέλη

1. Η πρόσβαση στις βιβλιοθήκες και στα σπουδαστήρια και αναγνωστήρια κάθε ιδρύματος και των Σχολών ή Τμημάτων του είναι ελεύθερη για

τα μέλη της ακαδημαϊκής κοινότητας και, μετά από σχετική άδεια, για το κοινό, με την επιφύλαξη των διατάξεων των επόμενων παραγράφων.

2. Χρήστες κάθε βιβλιοθήκης, σπουδαστηρίου και αναγνωστηρίου θεωρούνται όλοι όσοι εισέρχονται στους χώρους αυτούς με σκοπό τη χρήση του υλικού τους για εκπαιδευτικούς και ερευνητικούς σκοπούς. Σε περίπτωση μεγάλης προσέλευσης, δίνεται προτεραιότητα στους χρήστες που έχουν την ιδιότητα του μέλους.

3. Μέλη κάθε βιβλιοθήκης, σπουδαστηρίου και αναγνωστηρίου θεωρούνται τα μέλη του οικείου Α.Ε.Ι., στα οποία περιλαμβάνονται: α) οι προπτυχιακοί φοιτητές ή σπουδαστές, β) οι μεταπτυχιακοί φοιτητές, γ) οι υποψήφιοι διδάκτορες, δ) οι προσκεκλημένοι ερευνητές, ε) τα υπηρετούντα μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Π., στ) τα υπηρετούντα μέλη του λοιπού βοηθητικού και έκτακτου διδακτικού-εκπαιδευτικού προσωπικού και του διοικητικού προσωπικού, ζ) οι ομότιμοι καθηγητές και οι επίτιμοι καθηγητές και διδάκτορες και η) τα μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. που αποχωρούν λόγω συνταξιοδότησης. Με απόφαση της Επιτροπής Εποπτείας της ενιαίας Κεντρικής Βιβλιοθήκης του ιδρύματος, που εκδίδεται μετά από αίτηση κάθε ενδιαφερομένου, αναγνωρίζεται η ιδιότητα του μέλους, για ορισμένο χρονικό διάστημα, που δεν υπερβαίνει το ένα (1) ημερολογιακό έτος κάθε φορά, σε αποφοίτους του ιδρύματος, μέλη άλλων Α.Ε.Ι., της Ακαδημίας Αθηνών, κάθε είδους ερευνητικών κέντρων ή ινστιτούτων, δασκάλους και καθηγητές. Με απόφαση της εποπτεύουσας αρχής είναι επίσης δυνατός ο δανεισμός σε μέλη υπό όρους, ώστε να μην παρακωλύεται σοβαρά η δυνατότητα πρόσβασης των χρηστών και να διαφυλάσσεται η υποχρέωση επιστροφής των δανεισθέντων.

4. Στο χώρο κάθε βιβλιοθήκης, σπουδαστηρίου και αναγνωστηρίου λειτουργεί υπηρεσία πληροφοριών και υποβοήθησης στην αναζήτηση και έρευνα. Οι υπεύθυνοι βρίσκονται στη διάθεση των χρηστών για κάθε σχετική πληροφορία ή βοήθεια. Ειδικά βιβλία προτάσεων και παραπόνων τίθενται στη διάθεση των χρηστών.

Άρθρο 55

Υποχρεώσεις των χρηστών

1. Οι χρήστες είναι υποχρεωμένοι να εφαρμόζουν τους κανόνες του Κανονισμού αυτού, να συμμορφώνονται προς τις υποδείξεις του προσωπικού και να σέβονται τους χώρους των βιβλιοθηκών, των σπουδαστηρίων και των αναγνωστηρίων, καθώς και τις συνθήκες εργασίας των άλλων χρηστών. Οι χρήστες οφείλουν να σέβονται τα βιβλία, τα έντυπα και κάθε είδους υλικό εξοπλισμού που χρησιμοποιούν είτε εντός είτε εκτός των χώρων αυτών. Οι χρήστες είναι πλήρως υπεύθυνοι και υπόλογοι για την απώ-

λεια ή την καταστροφή, ολική ή μερική, κάθε εντύπου ή υλικού εξοπλισμού, ή για την επιδείνωση της κατάστασής τους πέραν από την επερχόμενη λόγω της φυσιολογικής τους χρήσης, και υποχρεούνται να καλύψουν το ύψος τυχόν βλάβης ή ζημίας. Το ύψος της αποζημίωσης καθορίζεται με απόφαση των αρμόδιων υπηρεσιών της ενιαίας Κεντρικής βιβλιοθήκης, κατόπιν έγκρισης της οικείας εποπτεύουσας αρχής.

2. Απαγορεύεται στους χώρους των βιβλιοθηκών, των σπουδαστηρίων και των αναγνωστηρίων το κάπνισμα και η κατανάλωση τροφίμων ή ποτών. Απαγορεύεται επίσης η χρήση κινητών τηλεφώνων καθώς και οποιασδήποτε άλλης συσκευής, η χρήση της οποίας μπορεί, κατά την κρίση του προσωπικού, να συνεπάγεται ενόχληση για τους χρήστες. Σε κάθε περίπτωση, επιτρέπεται η χρήση φορητών ηλεκτρονικών υπολογιστών, με την επιφύλαξη του προηγούμενου εδαφίου. Το προσωπικό έχει το δικαίωμα να απαγορεύει στους χρήστες την εισαγωγή στους χώρους αυτούς αντικείμενων που, κατά την κρίση του, μπορεί να προκαλέσουν φθορά του υλικού ή προκαλούν υποψία κλοπής.

Άρθρο 56

Υπηρεσίες ηλεκτρονικής πληροφόρησης – Διαδανεισμός

1. Οι ηλεκτρονικές πηγές που διαθέτει το ίδρυμα παρέχονται μέσα από ειδική ιστοσελίδα αφιερωμένη στο σύνολο των βιβλιοθηκών, σπουδαστηρίων και αναγνωστηρίων του και η πρόσβαση σε αυτές είναι ελεύθερη για όλα τα κατά το άρθρο 56 παρ. 3 του Κανονισμού αυτού μέλη του, στα οποία παρέχεται κωδικός που επιτρέπει την πρόσβασή τους.

2. Η σχετική ιστοσελίδα παρέχει πληροφόρηση για το σύνολο των υπηρεσιών που προσφέρονται από τις βιβλιοθήκες, τα σπουδαστήρια και τα αναγνωστήρια του ιδρύματος, τις ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης, τις βιβλιογραφικές βάσεις δεδομένων, τα ηλεκτρονικά περιοδικά και οτιδήποτε άλλο κρίνεται χρήσιμο, όπως ορίζεται σύμφωνα με απόφαση της εποπτεύουσας αρχής.

3. Κάθε Α.Ε.Ι. μπορεί να παρέχει στους χρήστες τη δυνατότητα διαδανεισμού από άλλες βιβλιοθήκες του εσωτερικού ή του εξωτερικού, όπως ορίζεται σύμφωνα με σχετική απόφαση της εποπτεύουσας αρχής. Το υλικό που καθίσταται αντικείμενο διαδανεισμού υπόκειται στις διατάξεις του Κανονισμού αυτού και σε όποιους άλλους περιορισμούς θέτει η δανείζουσα βιβλιοθήκη.

4. Ο χρήστης που αιτείται υλικό που παραγγέλλεται μέσω διαδανεισμού από άλλες πηγές εκτός του ιδρύματος είναι υποχρεωμένος να προκα-

ταβάλλει το σύνολο του κόστους της σχετικής διαδικασίας. Το κόστος καθορίζεται κατά περίπτωση και περιλαμβάνει το ποσό που ζητά η δανείζουσα βιβλιοθήκη, πιθανές χρεώσεις για πνευματικά δικαιώματα, έξοδα αποστολής από και προς τη δανείζουσα βιβλιοθήκη και όποια άλλα διαδικαστικά έξοδα. Ο χρήστης ενημερώνεται εκ των προτέρων για το κόστος και η αίτηση διαδανεισμού δεν πραγματοποιείται παρά μόνο ύστερα από σχετική έγγραφη συγκατάθεσή του, στην οποία αναγράφεται υποχρεωτικά το ποσό που αυτός οφείλει να προκαταβάλει.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΗ΄ Τελικές διατάξεις

Άρθρο 70

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του Κανονισμού αυτού αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Στον Υπουργό Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων αναθέτουμε τη δημοσίευση και εκτέλεση του παρόντος διατάγματος.

Αθήνα, 21 Οκτωβρίου 2008

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΑΡΟΛΟΣ ΓΡ. ΠΑΠΟΥΛΙΑΣ

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΤΑΛΙΑΔΟΥΡΟΣ

ΙΓ'. ΔΙΑΚΟΠΕΣ – ΑΡΓΙΕΣ

Οι θερινές διακοπές ορίζονται για τους μήνες Ιούλιο και Αύγουστο. Κατά τη διάρκειά τους δεν γίνονται συνεδριάσεις των Σχολών, Τμημάτων και Τομέων. Με απόφαση, πάντως, της Συγκλήτου μπορούν να επιτραπούν οι συνεδριάσεις των ανωτέρω οργάνων.

Τα μαθήματα, πέρα από τις εξεταστικές εβδομάδες, διακόπτονται

- α) από την παραμονή των Χριστουγέννων μέχρι και την επομένη των Θεοφανείων,
- β) από την Πέμπτη της Τυροφάγου μέχρι και την επομένη της Καθαρής Δευτέρας,
- γ) από τη Μεγάλη Δευτέρα μέχρι και την Κυριακή του Θωμά,
- δ) την ημέρα των γενικών φοιτητικών εκλογών,
- ε) την ημέρα των πρυτανικών εκλογών.

Τις ημέρες των διακοπών εργάζεται μόνο το προσωπικό που εκτελεί ειδική υπηρεσία. Η διενέργεια πρακτικών ασκήσεων σε ημέρες διακοπών αποτελεί εκτέλεση υπηρεσίας για τους συμμετέχοντες.

Δεν γίνονται μαθήματα και εξετάσεις τα Σαββατοκύριακα και στις παρακάτω γιορτές-επετείες:

Του Αγίου Δημητρίου (26 Οκτωβρίου)

Την εθνική εορτή της 28ης Οκτωβρίου

Τη 17η Νοεμβρίου

Των Τριών Ιεραρχών (30 Ιανουαρίου)

Του Ευαγγελισμού και την εθνική επέτειο της 25ης Μαρτίου

Την 1^η Μαΐου

Του Αγίου Πνεύματος

6. Ειδικά στο Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας, λόγω της ιδιαιτερότητάς του, δεν γίνονται μαθήματα και το απόγευμα της παραμονής των παραπάνω εορτών καθώς και το απόγευμα της παραμονής και μέχρι 11 π.μ. της ημέρας των παρακάτω εορτών:

Αγίου Γρηγορίου Παλαμά (14 Νοεμβρίου)

Εισοδίων της Θεοτόκου (21 Νοεμβρίου)

Αγίου Νικολάου (6 Δεκεμβρίου)

Υπαπαντής (2 Φεβρουαρίου)

Αγίου Γεωργίου (23 Απριλίου)

Αγίων Κωνσταντίνου και Ελένης (21 Μαΐου)

Της Αναλήψεως

ΙΔ´

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ (Π.Μ.Σ.)

**1. ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΝΕΩΣΗ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ Π.Μ.Σ.
ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ ΤΟΥ Α.Π.Θ.**

(αριθμ. 56806/Β7, ΦΕΚ 1156, τ. Β'/30.7.2004,
όπως τροποποιήθηκε με την Υπουργική Απόφαση
αριθμ. 53768/Β7, ΦΕΚ 1056/28-6-2007, ΦΕΚ 1472, τ. Β'/21-7-2009)

Αντικατάσταση της Υπουργικής Απόφασης Β7/85/29.03.1994 (ΦΕΚ 259 τ. Β'/12.04.1994) «Έγκριση Π.Μ.Σ. του Τμήματος Ποιμαντικής της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ.», όπως τροποποιήθηκε με την Υπουργική Απόφαση Β7/112/11.05.2000 (ΦΕΚ 663 τ. Β/24.05.2000) «Έγκριση Π.Μ.Σ. του Τμήματος Ποιμαντικής (μετονομασθέν σε Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας) της Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ

Έχοντας υπόψη

1. Τις διατάξεις των άρθρων 10 έως 12 του Ν. 2083/1992 (ΦΕΚ 159 τ.Α') «Εκσυγχρονισμός της Ανώτατης Εκπαίδευσης», του άρθρου 16, παρ. 2 του Ν. 2327/1995 (ΦΕΚ 156 τ.Α') «Εθνικό Συμβούλιο Παιδείας και άλλες διατάξεις» και του άρθρου 5, παρ. 12γ και 13 του Ν. 2916/2001 (ΦΕΚ 114 τ.Α') «Διάρθρωση της ανώτατης εκπαίδευσης και ρύθμιση θεμάτων του τεχνολογικού τομέα αυτής»

2. Τις διατάξεις του άρθρου 29Α' του Ν. 1558/1985 (ΦΕΚ 137 τ.Α') «Κυβέρνηση και κυβερνητικά όργανα», όπως αυτό προστέθηκε με το άρθρο 27 του Ν. 2081/1992 (ΦΕΚ 154 τ.Α') «Ρύθμιση του θεσμού των Επιμελητηρίων ... και άλλες διατάξεις» και αντικαταστάθηκε με την παρ. 2α του άρθρου 1 του Ν. 2469/1997 (ΦΕΚ 38 τ.Α') «Περιορισμός και βελτίωση της αποτελεσματικότητας των κρατικών δαπανών και άλλες διατάξεις»

3. Το γεγονός ότι από τις διατάξεις της Απόφασης αυτής δεν προκαλείται δαπάνη εις βάρος του κρατικού προϋπολογισμού, σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 1 του Ν. 2469/1997 (ΦΕΚ 38 τ.Α') «Περιορισμός και βελτίωση της αποτελεσματικότητας των κρατικών δαπανών και άλλες διατάξεις»

4. Την αριθμ. 37876/ΣΤ5/26.04.2004 (ΦΕΚ 608 τ. Β' /26.04.2004) κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και της Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων «Καθορισμός αρμοδιοτήτων Υφυπουργών του Υπουργείου Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων»

5. Την Υπουργική Απόφαση Β7/85/29.03.1994 (ΦΕΚ 259 τ.Β' /12.04.1994) «Έγκριση Π.Μ.Σ. του Τμήματος Ποιμαντικής της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ.», όπως τροποποιήθηκε με την Υπουργική Απόφαση Β7/112/11.05.2000 (ΦΕΚ 663 τ.Β/24.05.2000) «Έγκριση Π.Μ.Σ. του Τμήματος Ποιμαντικής (μετονομασθέν σε Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας) της Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.»

6. Τα αποσπάσματα Πρακτικών των αποφάσεων των Γενικών Συνελεύσεων Ειδικής Σύθεσης (Γ.Σ.Ε.Σ.) του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ. (συνεδρίες αριθμ. 93/13.12.2002 και αριθμ. 104/10.02.2004)

7. Τα αποσπάσματα Πρακτικών της Συγκλήτου με την Ειδική Σύθεση του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης (επαναληπτικές συνεδρίες αριθμ. 84/2.07.2003 και αριθμ. 89/31.03.2004 και αριθμ. 90/ 20.05.2004)

Αποφασίζουμε

Αντικαθιστούμε την αριθμ. Β7/85/29-03-1994 (ΦΕΚ 259 τ.Β' /12-04-1994), όπως τροποποιήθηκε με την Β7/112/11.05.2000 (ΦΕΚ 663 τ.Β' /24.05.2000) Υπουργική Απόφαση, ως εξής:

Άρθρο 1

Γενικές διατάξεις

Το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας της Θεολογικής Σχολής του Α.Π.Θ. οργανώνει και λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 2004-2005 αναμορφωμένο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών (Π.Μ.Σ.) σύμφωνα με τις διατάξεις της απόφασης αυτής και τις διατάξεις των άρθρων 10 έως και 12 του Ν. 2083/1992.

Άρθρο 2

Αντικείμενο - Σκοπός

1. Αντικείμενο του Π.Μ.Σ. του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας είναι η μελέτη και η έρευνα της Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας, όπως ορίζεται στους ειδικότερους επιστημονικούς τομείς που αναφέρονται στο άρθρο 3, παρ. 1 της παρούσης Υπουργικής Απόφασης.

2. Σκοπός του Προγράμματος είναι η καλλιέργεια και προαγωγή της επιστημονικής θεολογικής γνώσης, ώστε να ικανοποιεί και να θεραπεύει θεολογικές, κοινωνικές και εκκλησιαστικές ανάγκες. Ειδικότερα το Πρόγραμμα αποσκοπεί

α) στην κατάρτιση εξειδικευμένων επιστημόνων που να είναι ικανοί για τή μελέτη και έρευνα θεολογικών, εκκλησιαστικών και κοινωνικών θεμάτων, για ακαδημαϊκό έργο σ' αυτούς τους τομείς και για επιστημονική στήριξη υπηρεσιών, ιδρυμάτων και κοινωνικών θεσμών, στο πλαίσιο της ορθόδοξης παράδοσης και ζωής,

β) στην εξειδίκευση των θεολόγων επιστημόνων με δεξιότητες και εμπειρίες, για να μπορούν να προσφέρουν υψηλής ποιότητας έργο σε εκπαιδευτικά και κοινωνικά ιδρύματα, στη δημόσια εκπαίδευση και σε ειδικές θέσεις επιμορφωτών και άλλων στελεχών της Εκκλησίας για την κάλυψη των πνευματικών και ποιμαντικών της αναγκών,

γ) στην ενίσχυση και διάδοση των ορθόδοξων θεολογικών σπουδών στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, και δη στην ανάδειξη της Ορθοδοξίας και του ελληνικού πολιτισμού στην Αμερική σε συνεργασία με τη Θεολογική Σχολή του Τιμίου Σταυρού της Βοστώνης Η.Π.Α., εφόσον υπάρχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Άρθρο 3

Μεταπτυχιακοί τίτλοι

Το Π.Μ.Σ. του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας απονέμει τους εξής τίτλους.

1. Μεταπτυχιακό δίπλωμα ειδίκευσης (Μ.Δ.Ε.) στους εξής Τομείς και με τις εξής ειδίκευσεις.

Α'. ΤΟΜΕΑΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ ΚΑΙ ΠΑΤΕΡΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ

Ειδικεύσεις:

- α) Αγία Γραφή: i) Παλαιά Διαθήκη, ii) Καινή Διαθήκη
- β) Πατερική Γραμματεία
- γ) Θρησκευολογία

Β'. ΤΟΜΕΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΔΟΓΜΑΤΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Ειδικεύσεις:

- α) Ιστορία της Εκκλησίας
- β) Ελληνισμός και Ορθοδοξία
- γ) Δογματική και Συμβολική Θεολογία

Γ'. ΤΟΜΕΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ, ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ

Ειδικεύσεις:

- α) Λειτουργική
- β) Χριστιανική Αρχαιολογία και Τέχνη

- γ) Αγιολογία
- δ) Βυζαντινή Μουσικολογία και Ψαλτική Τέχνη

**Δ΄. ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΚΑΙΟΥ, ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ, ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ**

Ειδικεύσεις:

- α) Κανονικό Δίκαιο-Ποιμαντική-Ιεραποστολική
- β) Παιδαγωγική- Ποιμαντική Ψυχολογία
- γ) Χριστιανική Ηθική-Κοινωνιολογία

2. Διδακτορικό Δίπλωμα (Δ.Δ.) Θεολογίας, το οποίο είναι ενιαίο και ανεξάρτητο από την ειδικευση.

**Άρθρο 4
Κατηγορίες πτυχιούχων**

1. Στο Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι των Τμημάτων των Ορθοδόξων Θεολογικών Σχολών των Πανεπιστημίων της ημεδαπής και των αντιστοιχών Τμημάτων και Σχολών της αλλοδαπής. Δύνανται να εγγραφούν στο Π.Μ.Σ. και ορθόδοξοι πτυχιούχοι μη Ορθοδόξων Θεολογικών Σχολών, καθώς και πτυχιούχοι άλλων Τμημάτων και Σχολών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της ημεδαπής ή ομοταγών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της αλλοδαπής, αφού εξετασθούν σε μαθήματα ειδικευσης του προπτυχιακού κύκλου σπουδών, που καθορίζονται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. με πρόταση του αρμόδιου Τομέα.

2. Απαραίτητη προϋπόθεση για την εγγραφή στον κύκλο που οδηγεί σε εκπόνηση Δ.Δ. είναι η κατοχή Μ.Δ.Ε. Θεολογικού Τμήματος ή άλλου Τμήματος, εφόσον ο κάτοχός του είναι πτυχιούχος Θεολογίας, ή η κατοχή Δ.Δ. άλλου Τμήματος με γνωστικό αντικείμενο συναφές προς την ειδικευση που θα επιλέξει ο υποψήφιος διδάκτορας στο Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας.

**Άρθρο 5
Χρονική διάρκεια**

Το Π.Μ.Σ. χωρίζεται σε δύο κύκλους. Ο πρώτος κύκλος χορηγεί το Μεταπτυχιακό Δίπλωμα Ειδικευσης και ο δεύτερος το Διδακτορικό Δίπλωμα.

1. Η χρονική διάρκεια για την απόκτηση του Μ.Δ.Ε. είναι τέσσερα (4) διδακτικά εξάμηνα, από τα οποία το τέταρτο διατίθεται για την εκπόνηση της μεταπτυχιακής ερευνητικής ή συνθετικής διατριβής. Η μέγιστη χρονική διάρκεια για την απόκτηση του Μ.Δ.Ε. είναι οκτώ (8) διδακτικά εξάμηνα από την πρώτη εγγραφή.

2. Η χρονική διάρκεια για τη λήψη του Δ.Δ. είναι τρία (3) διδακτικά έτη επιπλέον μετά την απόκτηση του Μ.Δ.Ε. και από την εγγραφή στο Β΄ κύκλο. Η μέγιστη χρονική διάρκεια για τη λήψη του Δ.Δ. είναι έξι (6) έτη.

**Άρθρο 6
Πρόγραμμα μαθημάτων**

1. Για την απόκτηση του Μ.Δ.Ε. ο φοιτητής πρέπει να παρακολουθήσει και να εξετασθεί με επιτυχία σε οκτώ (8) εξαμηνιαία μεταπτυχιακά μαθήματα [σύνολο είκοσι τέσσερις (24) διδακτικές μονάδες], δηλαδή τρία μαθήματα στο Α΄ εξάμηνο [εννέα (9) δ.μ.], τρία στο Β΄ εξάμηνο [εννέα (9) δ.μ.] και δύο μαθήματα στο Γ΄ εξάμηνο [έξι (6) δ.μ.], και να συγγράψει τη μεταπτυχιακή ερευνητική ή συνθετική διατριβή κατά το Δ΄ εξάμηνο, το θέμα της οποίας ορίζεται στην αρχή του τρίτου εξαμήνου.

Κάθε μεταπτυχιακό μάθημα περιλαμβάνει τρεις (3) εβδομαδιαίες ώρες διδασκαλίας και αντιστοιχεί σε τρεις (3) δ.μ. Η παρακολούθηση των μαθημάτων από τους φοιτητές είναι υποχρεωτική.

Η διπλωματική εργασία βαθμολογείται από τριμελή επιτροπή, που αποτελείται από τον επιβλέποντα καθηγητή και δύο άλλα μέλη ΔΕΠ του ίδιου ή συγγενούς γνωστικού αντικείμενου με το αντικείμενο της διπλωματικής εργασίας. Η ως άνω επιτροπή ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ.

2. Οι Τομείς του Τμήματος προσφέρουν υποχρεωτικά τουλάχιστον τρία (3) μεταπτυχιακά μαθήματα για το Α΄ εξάμηνο, τρία (3) για το Β΄ και δύο (2) για το Γ΄ εξάμηνο του Π.Μ.Σ. Οι φοιτητές μπορούν, με τη σύμφωνη γνώμη του επιβλέποντος μέλους ΔΕΠ να παρακολουθήσουν μέχρι τέσσερα (4) συνολικά μεταπτυχιακά μαθήματα ειδικευσης σε άλλους Τομείς του Π.Μ.Σ. του Τμήματος ή άλλων Τμημάτων αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της ημεδαπής ή άλλων ομοταγών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της αλλοδαπής, ή να παρακολουθήσουν μέχρι τέσσερα (4) συνολικά μεταπτυχιακά μαθήματα της ίδιας ή συναφούς ειδικευσης σε αναγνωρισμένο ίδρυμα της ημεδαπής ή ομοταγές αναγνωρισμένο ίδρυμα της αλλοδαπής. Για την αναγνώριση των μαθημάτων αυτών ισχύουν τα νόμιμα μέσα στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών προγραμμάτων κινητικότητας σπουδαστών.

3. Τα μαθήματα που μπορεί να παρακολουθήσει κάθε σπουδαστής ανάλογα με τον Τομέα και την ειδικευση της επιλογής είναι τα εξής:

Α'. ΤΟΜΕΑΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ ΚΑΙ ΠΑΤΕΡΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ

α) Ειδίκευση Αγίας Γραφής:

1. στην Παλαιά Διαθήκη (ΠΔ)

- ΠΔ1. Θέματα Εισαγωγής στην Παλαιά Διαθήκη
- ΠΔ2. Θέματα Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Παλαιάς Διαθήκης
- ΠΔ3. Γλώσσα και παράδοση του κειμένου της Παλαιάς Διαθήκης
- ΠΔ4. Ιστορία της ερμηνείας της Παλαιάς Διαθήκης
- ΠΔ5. Το βιβλικό Ισραήλ και το περιβάλλον του στην αρχαία Εγγύς Ανατολή (ιστορία, θρησκεία, πολιτισμός)
- ΠΔ6. Η Παλαιά Διαθήκη στην Καινή Διαθήκη και στους Πατέρες της Εκκλησίας
- ΠΔ7. Ερμηνεία των ιστορικών βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης
- ΠΔ8. Ερμηνεία των ποιητικών-διδασκτικών βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης
- ΠΔ9. Ερμηνεία των προφητικών βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης
- ΠΔ10. Θέματα θεολογίας της Παλαιάς Διαθήκης
- ΠΔ11. Ειδικά θέματα Παλαιάς Διαθήκης

2. στην Καινή Διαθήκη (ΚΔ)

- ΚΔ1. Θέματα Εισαγωγής στην Καινή Διαθήκη
- ΚΔ2. Θέματα Ιστορίας χρόνων της Καινής Διαθήκης
- ΚΔ3. Θέματα κριτικής κειμένου της Καινής Διαθήκης
- ΚΔ4. Θέματα γλώσσας της Καινής Διαθήκης
- ΚΔ5. Ειδικά γλωσσολογικά ζητήματα της Καινής Διαθήκης
- ΚΔ6. Η Καινή Διαθήκη και η γραμματεία της εποχής της
- ΚΔ7. Πάπυροι και επιγραφές της ελληνιστικής εποχής
- ΚΔ8. Θέματα ερμηνείας των Ευαγγελίων και των Πράξεων
- ΚΔ9. Θέματα ερμηνείας των Επιστολών
- ΚΔ10. Θέματα ερμηνείας της Αποκαλύψεως
- ΚΔ11. Θέματα θεολογίας της Καινής Διαθήκης
- ΚΔ12. Θέματα Ερμηνευτικής της Καινής Διαθήκης
- ΚΔ13. Σύγχρονες ερμηνευτικές μέθοδοι της Καινής Διαθήκης
- ΚΔ14. Η Καινή Διαθήκη στη λατρευτική ζωή της Εκκλησίας
- ΚΔ15. Καινή Διαθήκη και πολιτισμός
- ΚΔ16. Καινή Διαθήκη και κοινωνικά ζητήματα
- ΚΔ17. Ειδικά θέματα Καινής Διαθήκης

β) Ειδίκευση Πατερικής Γραμματείας (ΠΓ)

- ΠΓ1. Εισαγωγή στη Χριστιανική Γραμματεία
- ΠΓ2. Ειδικά θέματα από τη γραμματεία των Αποστολικών Πατέρων και Απολογητών
- ΠΓ3. Θέματα Εκκλησιαστικής Γραμματολογίας και Πατερικής Θεολογίας των γ' και δ' αιώνων
- ΠΓ4. Ειδικά θέματα από τη χαλκηδόνια και μεταχαλκηδόνια γραμματεία
- ΠΓ5. Ειδικά θέματα Πατερικής Θεολογίας (Μυστικισμός - Ησυχασμός - Νηπτική θεολογία)
- ΠΓ6. Θέματα Εκκλησιαστικής Γραμματολογίας και Πατερικής Θεολογίας από τον ε' μέχρι τον η' αιώνα
- ΠΓ7. Θέματα Εκκλησιαστικής Γραμματολογίας και Πατερικής Θεολογίας από τον θ' μέχρι τον ιε' αιώνα
- ΠΓ8. Θέματα Εκκλησιαστικής Γραμματολογίας και Πατερικής Θεολογίας των χρόνων της Τουρκοκρατίας
- ΠΓ9. Η θεολογία της Ασκήσεως και του Μοναχισμού
- ΠΓ10. Τεχνική εκδόσεως πατερικών κειμένων
- ΠΓ11. Οι πατερικές σπουδές στη Δύση μετά την Αναγέννηση
- ΠΓ12. Οι πατερικές σπουδές στην Ελλάδα σήμερα
- ΠΓ13. Μεγάλοι σταθμοί της Πατερικής Θεολογίας
- ΠΓ14. Βασικά γνωρίσματα της Πατερικής Θεολογίας
- ΠΓ15. Παλαιογραφία

γ) Ειδίκευση Θρησκευολογίας (ΘΡ)

- ΘΡ1. Εισαγωγικά θέματα Θρησκευολογίας
- ΘΡ2. Ιστορία των θρησκειών
- ΘΡ3. Χριστιανισμός και θρησκευόμενα. Θέσεις Αγίας Γραφής και Πατέρων της Εκκλησίας
- ΘΡ4. Αρχαία ελληνική θρησκεία
- ΘΡ5. Ισλάμ και μειονότητες στην Τουρκία
- ΘΡ6. Ισλαμικός μυστικισμός και δερβισικά τάγματα
- ΘΡ7. Θρησκευτική ελευθερία και εκπαίδευση των μουσουλμάνων της Δ. Θράκης
- ΘΡ8. Οι μουσουλμάνοι των Βαλκανίων
- ΘΡ9. Ισλάμ και σύγχρονα ιδεολογικά ρεύματα
- ΘΡ10. Ιστορικά και θρησκευολογικά θέματα των λαών της Ασίας
- ΘΡ11. Ειδικά θέματα Θρησκευολογίας

**Β΄. ΤΟΜΕΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ
ΚΑΙ ΔΟΓΜΑΤΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ**

α) Ειδίκευση Ιστορίας της Εκκλησίας (ΙΕ)

- ΙΕ1. Θέματα Εισαγωγής στην Εκκλησιαστική Ιστορία Α΄
- ΙΕ2. Θέματα Εισαγωγής στην Εκκλησιαστική Ιστορία Β΄
- ΙΕ3. Θέματα Εισαγωγής στην Εκκλησιαστική Ιστορία Γ΄
- ΙΕ4. Θέματα Εισαγωγής στην Εκκλησιαστική Ιστορία Δ΄
- ΙΕ5. Ιστορία του μοναχικού βίου (Αίγυπτος, Μ. Ασία, Θράκη, Άγιον Όρος, Μετέωρα και λοιπά μοναστικά κέντρα) Α΄
- ΙΕ6. Ιστορία του μοναχικού βίου (Αίγυπτος, Μ. Ασία, Θράκη, Άγιον Όρος, Μετέωρα και λοιπά μοναστικά κέντρα) Β΄
- ΙΕ7. Άγιον Όρος-Οικουμενική Ορθοδοξία Α΄
- ΙΕ8. Άγιον Όρος-Οικουμενική Ορθοδοξία Β΄
- ΙΕ9. Ιστορικοί σταθμοί των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών (Οικουμενικό Πατριαρχείο, πρεσβυγενή Πατριαρχεία, αυτόνομες αρχιεπισκοπές και μητροπόλεις) Α΄
- ΙΕ10. Ιστορικοί σταθμοί των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών (Οικουμενικό Πατριαρχείο, πρεσβυγενή Πατριαρχεία, αυτόνομες αρχιεπισκοπές και μητροπόλεις) Β΄
- ΙΕ11. Ιστορικοί σταθμοί των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών (Οικουμενικό Πατριαρχείο, πρεσβυγενή Πατριαρχεία, αυτόνομες αρχιεπισκοπές και μητροπόλεις) Γ΄
- ΙΕ12. Ιστορικοί σταθμοί των κατά τόπους Ορθοδόξων Εκκλησιών (Οικουμενικό Πατριαρχείο, πρεσβυγενή Πατριαρχεία, αυτόνομες αρχιεπισκοπές και μητροπόλεις) Δ΄
- ΙΕ13. Ειδικά θέματα Ορθοδοξίας στη Ν.Α. Ευρώπη Α΄
- ΙΕ14. Ειδικά θέματα Ορθοδοξίας στη Ν.Α. Ευρώπη Β΄
- ΙΕ15. Ειδικά θέματα Ορθοδοξίας στη Ν.Α. Ευρώπη Γ΄
- ΙΕ16. Ειδικά θέματα Ορθοδοξίας στη Ν.Α. Ευρώπη Δ΄

β) Ειδίκευση Ελληνισμού και Ορθοδοξίας (ΕΟ)

- ΕΟ1. Ορθοδοξία-Γένος-Παιδεία-Πολιτισμός (ειδικά θέματα) Α΄
- ΕΟ2. Ορθοδοξία-Γένος-Παιδεία-Πολιτισμός (ειδικά θέματα) Β΄
- ΕΟ3. Ιστορία του Νέου Ελληνισμού-Η Ορθοδοξία κατά την οθωμανική περίοδο Α΄
- ΕΟ4. Ιστορία του Νέου Ελληνισμού-Η Ορθοδοξία κατά την οθωμανική περίοδο Β΄
- ΕΟ5. Ο ελληνικός ορθόδοξος κόσμος στα Βαλκάνια (ειδικά θέματα)
- ΕΟ6. Χειρόγραφα και βιβλία κατά την Τουρκοκρατία (ειδικά θέματα)

- ΕΟ7. Θέματα ορθοδόξου πνευματικότητας Α΄
- ΕΟ8. Θέματα ορθοδόξου πνευματικότητας Β΄
- ΕΟ9. Θέματα ορθοδόξου πνευματικότητας Γ΄
- ΕΟ10. Θέματα ορθοδόξου πνευματικότητας Δ΄
- ΕΟ11. Θέματα Ιστορίας του πνευματικού βίου του Βυζαντίου Α΄
- ΕΟ12. Θέματα Ιστορίας του πνευματικού βίου του Βυζαντίου Β΄
- ΕΟ13. Θέματα Ιστορίας του πνευματικού βίου του Βυζαντίου Γ΄
- ΕΟ14. Θέματα Ιστορίας του πνευματικού βίου του Βυζαντίου Δ΄

γ) Ειδίκευση Δογματικής και Συμβολικής Θεολογίας (ΔΘ)

- ΔΘ1. Θέματα ερμηνείας των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας Α΄
- ΔΘ2. Θέματα ερμηνείας των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας Β΄
- ΔΘ3. Θέματα ερμηνείας των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας Γ΄
- ΔΘ4. Θέματα ερμηνείας των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας Δ΄
- ΔΘ5. Ειδικά θέματα Δογματικής της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας Α΄
- ΔΘ6. Ειδικά θέματα Δογματικής της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας Β΄
- ΔΘ7. Ειδικά θέματα Δογματικής της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας Γ΄
- ΔΘ8. Ειδικά θέματα Δογματικής της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας Δ΄
- ΔΘ9. Θέματα Χριστιανικής Δογματικής (Συμβολική-Διορθόδοξες και διαχριστιανικές σχέσεις-Ιστορία Οικουμενικής Κινήσεως) Α΄
- ΔΘ10. Θέματα Χριστιανικής Δογματικής (Συμβολική-Διορθόδοξες και διαχριστιανικές σχέσεις-Ιστορία Οικουμενικής Κινήσεως) Β΄
- ΔΘ11. Θέματα Χριστιανικής Δογματικής (Συμβολική Διορθόδοξες και διαχριστιανικές σχέσεις-Ιστορία Οικουμενικής Κινήσεως) Γ΄
- ΔΘ12. Θέματα Χριστιανικής Δογματικής (Συμβολική Διορθόδοξες και διαχριστιανικές σχέσεις-Ιστορία Οικουμενικής Κινήσεως) Δ΄
- ΔΘ13. Περί Θεού αντιλήψεις της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας
- ΔΘ14. Η Φιλοσοφία της ελληνιστικής περιόδου
- ΔΘ15. Η συνάντηση Χριστιανισμού και Φιλοσοφίας κατά τους πρώτους χριστιανικούς αιώνες
- ΔΘ16. Προβλήματα Βυζαντινής Φιλοσοφίας
- ΔΘ17. Ιστορία Δογμάτων Α΄

- ΔΘ18. Ιστορία Δογμάτων Β΄
 ΔΘ19. Ιστορία Δογμάτων Γ΄
 ΔΘ20. Ιστορία Δογμάτων Δ΄

Γ'. ΤΟΜΕΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ, ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ

α) Ειδίκευση Λειτουργικής (ΛΤ)

- ΛΤ1. Ναός, σκεύη, άμφια
 ΛΤ2. Θέματα ερμηνείας της Θείας Λειτουργίας
 ΛΤ3. Σύγχρονα λειτουργικά θέματα
 ΛΤ4. Διορθόδοξα λειτουργικά θέματα
 ΛΤ5. Τα μυστήρια της Ορθοδόξου Εκκλησίας
 ΛΤ6. Ερμηνεία και θεολογία λειτουργικών ευχών και ύμνων
 ΛΤ7. Ειδικά λειτουργικά θέματα
 ΛΤ8. Λειτουργικά Τυπικά και Ευχολόγια
 ΛΤ9. Ομιλητική Α΄
 ΛΤ10. Ομιλητική Β΄
 ΛΤ11. Ομιλητική Γ΄
 ΛΤ12. Ομιλητική Δ΄

β) Ειδίκευση Χριστιανικής Αρχαιολογίας και Τέχνης (ΑΤ)

- ΑΤ1. Θέματα μνημειακής ζωγραφικής
 ΑΤ2. Εικονογραφία της Θεοτόκου
 ΑΤ3. Εικονογραφικοί κύκλοι αγίων
 ΑΤ4. Το εικονογραφικό πρόγραμμα στη διακόσμηση των ναών. Ο ευχαριστιακός κύκλος και ο κύκλος των παθών του Χριστού
 ΑΤ5. Γλυπτός διάκοσμος της παλαιοχριστιανικής βασιλικής
 ΑΤ6. Αρχιτεκτονική των βυζαντινών ναών (πρωτοβυζαντινή, μεσοβυζαντινή, υστεροβυζαντινή περίοδος)
 ΑΤ7. Κρητικοί ζωγράφοι
 ΑΤ8. Το Δωδεκάορτον
 ΑΤ9. Χριστιανική Επιγραφική και Παλαιογραφία Α΄
 ΑΤ10. Χριστιανική Επιγραφική και Παλαιογραφία Β΄
 ΑΤ11. Χριστιανική Επιγραφική και Παλαιογραφία Γ΄
 ΑΤ12. Χριστιανική Επιγραφική και Παλαιογραφία Δ΄

γ) Ειδίκευση Αγιολογίας (ΑΓ)

- ΑΓ1. Μαρτύρια και μαρτυρολογικές συλλογές
 ΑΓ2. Θέματα Εορτολογίου

- ΑΓ3. Οι αγιολογικές πηγές της μεσοβυζαντινής και παλαιοιολογίας περιόδου
 ΑΓ4. Τα αγιολογικά κείμενα της μεταβυζαντινής περιόδου

δ) Ειδίκευση Βυζαντινής Μουσικολογίας και Ψαλτικής Τέχνης (ΒΜ)

- ΒΜ1. Χειρόγραφοι κώδικες Ψαλτικής (1'-19' αι.)
 ΒΜ2. Θέματα βυζαντινής και μεταβυζαντινής Μουσικολογίας και Ψαλτικής Τέχνης
 ΒΜ3. Βυζαντινοί και μεταβυζαντινοί μελουργοί
 ΒΜ4. Θέματα Αισθητικής της Βυζαντινής Μουσικής και Παλαιογραφίας της Ψαλτικής Τέχνης

Δ'. ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΚΑΙΟΥ, ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ, ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

α) Ειδίκευση Κανονικού Δικαίου-Ποιμαντικής-Ιεραποστολικής

1. ειδικά στο Κανονικό Δίκαιο (ΔΙ)

- ΔΙ1. Ερμηνεία ιερών κανόνων
 ΔΙ2. Μοναχικά Τυπικά και μοναχικοί κανόνες
 ΔΙ3. Πηγές Κανονικού Δικαίου
 ΔΙ4. Πηγές Κανονικού Δικαίου και Λειτουργικής
 ΔΙ5. Κανονικό Δίκαιο Α΄
 ΔΙ6. Κανονικό Δίκαιο Β΄
 ΔΙ7. Κανονικό Δίκαιο Γ΄
 ΔΙ8. Κανονικό Δίκαιο Δ΄

2. ειδικά στην Ποιμαντική (ΠΜ)

- ΠΜ1. Αρχές και μέθοδοι του ποιμαντικού έργου Α΄
 ΠΜ2. Αρχές και μέθοδοι του ποιμαντικού έργου Β΄
 ΠΜ3. Ερμηνεία κειμένων ποιμαντικού περιεχομένου Α΄
 ΠΜ4. Ερμηνεία κειμένων ποιμαντικού περιεχομένου Β΄

3. ειδικά στην Ιεραποστολική (ΙΡ)

- ΙΡ1. Ιστορία της Ιεραποστολής Α΄
 ΙΡ2. Ιστορία της Ιεραποστολής Β΄
 ΙΡ3. Αρχές και μέθοδοι ιεραποστολικού έργου Α΄
 ΙΡ4. Αρχές και μέθοδοι ιεραποστολικού έργου Β΄

β) Ειδίκευση Παιδαγωγικής-Ποιμαντικής Ψυχολογίας

1. ειδικά στην Παιδαγωγική (ΠΑ)

- ΠΑ1. Θέματα Γενικής Παιδαγωγικής

- ΠΑ2. Θέματα Ειδικής Παιδαγωγικής
 ΠΑ3. Αγωγή και πολιτισμός
 ΠΑ4. Θέματα χριστιανικής αγωγής

2. ειδικά στην Ποιμαντική Ψυχολογία (ΠΨ)

- ΠΨ1. Γενικά θέματα Ποιμαντικής Ψυχολογίας Α΄
 ΠΨ2. Γενικά θέματα Ποιμαντικής Ψυχολογίας Β΄
 ΠΨ3. Ειδικά θέματα Ποιμαντικής Ψυχολογίας Α΄
 ΠΨ4. Ειδικά θέματα Ποιμαντικής Ψυχολογίας Β΄

γ) Ειδίκευση Χριστιανικής Ηθικής-Κοινωνιολογίας

1. ειδικά στη Χριστιανική Ηθική (ΧΗ)

- ΧΗ1. Θέματα Χριστιανικής Ηθικής Α΄
 ΧΗ2. Θέματα Χριστιανικής Ηθικής Β΄
 ΧΗ3. Θέματα Βιοηθικής Α΄
 ΧΗ4. Θέματα Βιοηθικής Β΄

2. ειδικά στην Κοινωνιολογία (ΚΟ)

- ΚΟ1. Θέματα Γενικής Κοινωνιολογίας Α΄
 ΚΟ2. Θέματα Γενικής Κοινωνιολογίας Β΄
 ΚΟ3. Θέματα Κοινωνιολογίας του Χριστιανισμού Α΄
 ΚΟ4. Θέματα Κοινωνιολογίας του Χριστιανισμού Β΄

5. Για την απόκτηση Δ.Δ. δεν απαιτείται η παρακολούθηση ειδικών μαθημάτων, αλλά εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 12, παρ. 5α του Ν. 2083/92. Υποχρεωτική είναι η διαρκής επαφή του υποψηφίου διδάκτορα με την τριμελή συμβουλευτική επιτροπή και ιδιαίτερα με το επιβλέπον μέλος ΔΕΠ, καθώς και η παρακολούθηση των ειδικών σεμιναρίων και ημερίδων ή άλλων επιστημονικών εκδηλώσεων που ορίζει ο Τομέας.

Άρθρο 7 Αριθμός εισακτέων

1. Ο αριθμός εισακτέων στο Π.Μ.Σ. ορίζεται κατά ανώτατο όριο σε εξήντα τέσσερις (64) κατ' έτος.

Οι αλλοδαποί υπότροφοι εγγράφονται ως υπεράριθμοι, με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ.

2. Ο αριθμός των δυναμένων να εισαχθούν σε κάθε ειδίκευση του άρθρου 3 δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερος των είκοσι τεσσάρων (24) κατ' έτος μέχρι της συμπλήρωσης των εξήντα τεσσάρων (64) μεταπτυχιακών φοιτητών συνολικά στους τέσσερις (4) Τομείς.

Η κατανομή των φοιτητών κατά Τομέα και ειδίκευση καθορίζεται από τον Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας του Π.Μ.Σ. του Α.Π.Θ.

Άρθρο 8 Προσωπικό

1. Τα μαθήματα που διδάσκονται στο Π.Μ.Σ. αναλαμβάνουν όλα τα μέλη ΔΕΠ του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας, τα οποία το ακαδ. έτος 2004-2005 ανέρχονται σε τριάντα (30).

2. Για τη διδασκαλία μαθημάτων του Π.Μ.Σ. του Τμήματος μπορούν να καλούνται ομότιμοι καθηγητές της Θεολογικής Σχολής.

3. Μαθήματα του Π.Μ.Σ. μπορούν να ανατίθενται και σε επισκέπτες καθηγητές ή ειδικούς επιστήμονες με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ., καθώς και σε καθηγητές της Θεολογικής Σχολής του Τιμίου Σταυρού της Βοστώνης Η.Π.Α., εφόσον πληρούν τις προϋποθέσεις του άρθρου 12, παρ. 3α του Ν. 2083/1992.

Άρθρο 9 Υλικοτεχνική υποδομή

Για τη λειτουργία του Π.Μ.Σ. διατίθεται η βασική υποδομή (αίθουσες διδασκαλίας, βιβλιοθήκη, Νησίδα Η/Υ και εξειδικευμένη ηλεκτρονική υποστήριξη) του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας.

Άρθρο 10 Διάρκεια λειτουργίας

Το Π.Μ.Σ. εγκρίνεται για να λειτουργήσει έως και το ακαδημαϊκό έτος 2009-2010, οπότε και θα αξιολογηθεί η δυνατότητα συνέχισης λειτουργίας του, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο ν. 3685 (ΦΕΚ 148, τ. Α΄).

Άρθρο 11 Κόστος λειτουργίας

1. Το ετήσιο κόστος λειτουργίας του Π.Μ.Σ. ανέρχεται στο ποσό των 23.000 €, το οποίο αναλύεται ως εξής:

α) Κάλυψη ειδικών βιβλιογραφικών αναγκών:	8.000 €
β) Αναλώσιμα είδη:	5.500 €
γ) Προμήθεια και συντήρηση Η/Υ και άλλου εξοπλισμού:	5.000 €
δ) Άλλες δαπάνες:	4.500 €
Σύνολο:	23.000 €

2. Το κόστος λειτουργίας θα καλυφθεί από τον τακτικό προϋπολογισμό του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, ενώ θα αναζητηθούν και άλλες πηγές χρηματοδότησης, όπως Εκπαιδευτικά και Ερευνητικά Προγράμματα, Ιδιωτικοί και Δημόσιοι φορείς.

Άρθρο 12
Μεταβατικές διατάξεις

Επιμέρους θέματα, τα οποία θα προκύψουν κατά τη διάρκεια λειτουργίας του Π.Μ.Σ. και δεν ρυθμίζονται με την παρούσα Υπουργική Απόφαση και με τον Εσωτερικό Κανονισμό του Α.Π.Θ., θα αντιμετωπίζονται κατά περίπτωση από τα αρμόδια όργανα σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΤΑΛΙΔΟΥΡΟΣ

**2. ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΥ Π.Μ.Σ.
ΤΟΥ ΤΜΗΜΑΤΟΣ ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ
ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ***

Άρθρο 1
Γενικές διατάξεις

Ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας του Π.Μ.Σ. του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας εξειδικεύει την προβλεπόμενη από την Υπουργική Απόφαση αριθμ. 56806/Β7/30.07.2004 διάρθρωση και οργάνωση του Π.Μ.Σ. στο πλαίσιο του Ν. 2083/1992 και του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας του Α.Π.Θ. (ΦΕΚ 1099/5.09.2000).

Άρθρο 2
Τομείς και ειδικεύσεις

Αρμόδιοι Τομείς για τη διδασκαλία των γνωστικών αντικειμένων των ειδικεύσεων, που ορίζονται κατά Τομέα, σύμφωνα με το άρθρο 3, παρ. 1 της ισχύουσας Υπουργικής Απόφασης είναι οι αντίστοιχοι Τομείς του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας, δηλαδή:

Ο Τομέας Αγίας Γραφής και Πατερικής Γραμματείας για τις ειδικεύσεις του Α' Τομέα του Π.Μ.Σ. στην Αγία Γραφή (Παλαιά ή Καινή Διαθήκη), στην Πατερική Γραμματεία, στη Θρησκευολογία.

Ο Τομέας Ιστορίας, Δόγματος, Διορθοδόξων και Διαχριστιανικών Σχέσεων για τις ειδικεύσεις του Β' Τομέα του Π.Μ.Σ. στην Ιστορία της Εκκλησίας, στον Ελληνισμό και Ορθοδοξία, στη Δογματική και Συμβολική Θεολογία.

Ο Τομέας Λατρείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης για τις ειδικεύσεις του Γ' Τομέα του Π.Μ.Σ. στη Λειτουργική, στη Χριστιανική Αρχαιολογία και Τέχνη, στην Αγιολογία, στη Βυζαντινή Μουσικολογία και Ψαλτική Τέχνη.

Ο Τομέας Δικαίου, Οργανώσεως, Ζωής και Διακονίας της Εκκλησίας για τις ειδικεύσεις του Δ' Τομέα του Π.Μ.Σ. στο Κανονικό Δίκαιο ή στην Ποιμαντική ή στην Ιεραποστολική, στα Παιδαγωγικά ή στην Ποιμαντική Ψυχολογία, στη Χριστιανική Ηθική ή στην Κοινωνιολογία.

* Ο παρών Εσωτερικός Κανονισμός λειτουργεί για το ακαδ. έτος 2009-10 με την επιφύλαξη των διατάξεων του καινούργιου Νόμου 3685/16-07-2008, ο οποίος δημοσιεύεται παρακάτω.

Άρθρο 3 Διοίκηση του Π.Μ.Σ.

1. Όργανα διοίκησης του Π.Μ.Σ. είναι:

α) Η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνοψης (Γ.Σ.Ε.Σ.), που απαρτίζεται από τον Πρόεδρο και τα μέλη Δ.Ε.Π. της Γενικής Συνέλευσης του Τμήματος που έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο και από δύο μεταπτυχιακούς σπουδαστές, οι οποίοι εκλέγονται από συνέλευση όλων των μεταπτυχιακών σπουδαστών του Τμήματος. Εάν δεν υφίσταται Σύλλογος Μεταπτυχιακών Σπουδαστών, η ειδική αυτή συνέλευση των μεταπτυχιακών σπουδαστών καλείται από τον Πρόεδρο του Τμήματος εντός του μηνός Ιουνίου για το επόμενο έτος.

β) Η Συντονιστική Επιτροπή, που απαρτίζεται από δύο μέλη Δ.Ε.Π. από κάθε Τομέα, τα οποία έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο ή επίβλεψη διδακτορικών διατριβών, και από τον Διευθυντή Σπουδών. Τα μέλη Δ.Ε.Π. της Συντονιστικής Επιτροπής ορίζονται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. με εισήγηση των Τομέων. Ο Διευθυντής Σπουδών οφείλει να είναι μέλος Δ.Ε.Π από τις δύο ανώτερες βαθμίδες και ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ., σύμφωνα με το άρθρο 6, Ν. 2454/1997 (ΦΕΚ 7/30.01.1997). Ο ορισμός της Συντονιστικής Επιτροπής και του Διευθυντή Σπουδών γίνεται στο τέλος του ακαδημαϊκού έτους με θητεία τριών ετών, που μπορεί να ανανεώνεται.

2. Η Γ.Σ.Ε.Σ. α) Καταρτίζει και εισηγείται τις προτάσεις για τη λειτουργία του Π.Μ.Σ.

β) Καθορίζει με πρόταση του αρμόδιου Τομέα τα μαθήματα ειδίκευσης του προπτυχιακού κύκλου, στα οποία οφείλουν να εξετασθούν οι υποψήφιοι από άλλα Τμήματα και Σχολές.

γ) Επικυρώνει τον τελικό πίνακα επιτυχόντων στο Π.Μ.Σ.

δ) Ορίζει τα μέλη των συμβουλευτικών επιτροπών με πρόταση του επιβλέποντος καθηγητή.

ε) Ορίζει τα μέλη των εξεταστικών επιτροπών με πρόταση του αρμόδιου Τομέα.

στ) Απονέμει τα μεταπτυχιακά διπλώματα.

3. Η Συντονιστική Επιτροπή α) Εποπτεύει και συντονίζει τη λειτουργία του Π.Μ.Σ.

β) Επιβλέπει και διενεργεί την επιλογή των υποψηφίων σπουδαστών, εφαρμόζοντας τα κριτήρια του παρόντος Κανονισμού.

γ) Επιβλέπει τις εξετάσεις που προβλέπονται από τον παρόντα Κανονισμό για την εγγραφή υποψηφίων.

δ) Επιβλέπει την ορθή και σύμφωνη με τον Κανονισμό κατανομή των υποψηφίων σε όλες τις ειδικεύσεις του Προγράμματος.

4. Ο Διευθυντής Σπουδών α) Έχει την ευθύνη της διοικητικής, οργανωτικής και λειτουργικής διεύθυνσης του Π.Μ.Σ.

β) Εισηγείται στη Συντονιστική Επιτροπή και στη Γ.Σ.Ε.Σ. κάθε θέμα που αφορά στην αποτελεσματική λειτουργία και στην ποιοτική βελτίωση του Π.Μ.Σ.

γ) Μετέχει με πλήρη δικαιώματα στη Συντονιστική Επιτροπή.

Άρθρο 4

Η διοικητική υποστήριξη του Π.Μ.Σ. ανατίθεται στη Γραμματεία του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας.

Άρθρο 5

Προϋποθέσεις εγγραφής

1. Κάθε έτος μέχρι 10 Ιουνίου κάθε Τομέας του Τμήματος με απόφασή του εισηγείται στη Γ.Σ.Ε.Σ. πόσες θέσεις μεταπτυχιακών σπουδαστών θα διαθέσει σε κάθε ειδικεύση της αρμοδιότητός του για το επόμενο ακαδημαϊκό έτος.

2. Μέχρι το τέλος Ιουνίου κάθε έτους με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. δημοσιεύεται επίσημη προκήρυξη των θέσεων αυτών και καλούνται οι υποψήφιοι να υποβάλουν τις αιτήσεις τους για εγγραφή στον Τομέα και στην ειδικεύση της προτιμήσεώς τους. Τελευταία προθεσμία υποβολής αιτήσεων είναι η 15η Οκτωβρίου.

3. Με την αίτησή του ο υποψήφιος δηλώνει την ειδικεύση που επιθυμεί να ακολουθήσει και υποβάλλει τα παρακάτω δικαιολογητικά:

α) Αντίγραφο πτυχίου. Σε περίπτωση πτυχιούχου από ομοταγές ίδρυμα του εξωτερικού υποβάλλεται και η νόμιμη αναγνώριση του πτυχίου.

β) Πίνακα αναλυτικής βαθμολογίας όλων των προπτυχιακών μαθημάτων.

γ) Πιστοποιητικό γνώσης τουλάχιστον μιας ξένης γλώσσας, σύμφωνα με το άρθρο 12, παρ. 2α, του Ν. 2083/92. Σε περίπτωση γνώσης και δεύτερης ξένης γλώσσας υποβάλλεται επίσης το αντίστοιχο πιστοποιητικό. Για τη γνώση σλαβικών γλωσσών υποβάλλεται πιστοποιητικό από το ΙΜΧΑ ή τίτλος σπουδών αναγνωρισμένου ιδρύματος. Οι αλλοδαποί καταθέτουν πιστοποιητικό επάρκειας της ελληνικής γλώσσας από Σχολείο Νέας Ελληνικής Γλώσσας Α.Ε.Ι.

δ) Αποδεικτικά για τυχόν ερευνητική και συγγραφική δραστηριότητα, καθώς και για συμμετοχή σε εκπαιδευτικά προγράμματα κινητικότητας σπουδαστών.

ε) Βιογραφικό σημείωμα.

4. Για τους πτυχιούχους μη ορθοδόξων Θεολογικών Σχολών, καθώς και για τους πτυχιούχους άλλων αναγνωρισμένων Τμημάτων και Σχολών του εσωτερικού ή του εξωτερικού, σύμφωνα με το άρθρο 4, παρ. 1 της ισχύουσας Υπουργικής Απόφασης, διενεργούνται εξετάσεις σε μαθήματα του προπτυχιακού κύκλου σπουδών, σχετικά με την ειδίκευση επιλογής, που καθορίζονται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. με πρόταση του αρμόδιου Τομέα. Η ύλη των εξετάσεων και η προκήρυξη των σχετικών θέσεων ανακοινώνονται στο τέλος Ιουνίου κάθε έτους. Η ημερομηνία των εξετάσεων ανακοινώνεται το αργότερο μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου. Οι εξετάσεις διενεργούνται από τους Τομείς.

Άρθρο 6

Διαδικασία επιλογής

1. Η διαδικασία επιλογής των υποψηφίων για εγγραφή περατούται μέχρι τις 31 Οκτωβρίου.

2. Η επιλογή γίνεται με βάση τη δήλωση του υποψηφίου και το σύνολο των μορίων που προκύπτουν από τη συνεκτίμηση των κριτηρίων, τα οποία προβλέπονται στο άρθρο 12, παρ. 2α, του Ν. 2083/92, ως εξής.

α) Γενικός βαθμός του πτυχίου, που δεν επιτρέπεται να είναι μικρότερος του λίαν καλώς (30%)

β) Μέσος όρος των προπτυχιακών βαθμών στα μαθήματα τα σχετικά με την ειδίκευση επιλογής (30%). Για τους πτυχιούχους των μη ορθοδόξων Θεολογικών Τμημάτων και των άλλων Τμημάτων και Σχολών εξάγεται ο μέσος όρος των βαθμών από τα εξεταζόμενα σχετικά μαθήματα.

γ) Τυχόν ερευνητική και συγγραφική δραστηριότητα, καθώς επίσης και συμμετοχή σε εκπαιδευτικά προγράμματα κινητικότητας σπουδαστών (5%)

δ) Προφορική συνέντευξη (25%)

ε) Πιστοποιημένη γνώση δεύτερης ξένης γλώσσας (10%).

3. Τα σχετικά προπτυχιακά μαθήματα για κάθε ειδίκευση είναι:

Α'. ΤΟΜΕΑΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ ΚΑΙ ΠΑΤΕΡΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ

Για τις ειδικεύσεις:

α) Αγία Γραφή

1. Παλαιά Διαθήκη

- i) Εισαγωγή στην Παλαιά Διαθήκη.
- ii) Ερμηνεία της Παλαιάς Διαθήκης
- iii) Θεολογία της Παλαιάς Διαθήκης.
- iv) Αρχαία Ελληνικά.

2. Καινή Διαθήκη

- i) Εισαγωγή στην Καινή Διαθήκη.
- ii) Ερμηνεία της Καινής Διαθήκης.
- iii) Θεολογία της Καινής Διαθήκης.
- iv) Γλώσσα και Ερμηνευτική της Καινής Διαθήκης.
- v) Αρχαία Ελληνικά.

β) Πατερική Γραμματεία

- i) Εισαγωγή στη Χριστιανική Γραμματεία.
- ii) Εκκλησιαστική Γραμματολογία.
- iii) Θεολογία των Πατέρων.
- iv) Ερμηνεία Πατέρων.
- v) Αρχαία Ελληνικά.
- vi) Εισαγωγή στην επιστημονική μεθοδολογία

γ) Θρησκευολογία

- i) Εισαγωγή στη Θρησκευολογία.
- ii) Ιστορία και διδασκαλία ξένων θρησκευμάτων.
- iii) Εισαγωγή στην Π. Διαθήκη.
- iv) Εισαγωγή στην Κ. Διαθήκη.

Β'. ΤΟΜΕΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΔΟΓΜΑΤΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

Για τις ειδικεύσεις:

α) Ιστορία της Εκκλησίας

- i) Εκκλησιαστική Ιστορία απ' αρχής της Εκκλησίας μέχρι σήμερα. Εισαγωγή και πηγές.
- ii) Ιστορία και σύγχρονη κατάσταση του Οικουμενικού Πατριαρχείου Κων/πόλεως και των άλλων πρεσβυγενών Πατριαρχείων (Αλεξανδρείας, Αντιοχείας, Ιεροσολύμων).
- iii) Ιστορία και σύγχρονος βίος της Εκκλησίας της Ελλάδος και της Κύπρου.
- iv) Ιστορία και σύγχρονος βίος των σλαβικών εκκλησιών και λοιπών ορθοδόξων εκκλησιών, Ρουμανίας, Γεωργίας και Αλβανίας.
- v) Ιστορία και σύγχρονος βίος των αντιγαλικονικών εκκλησιών.
- vi) Ιστορία και σύγχρονος βίος του Ρωμαιοκαθολικισμού και του Προτεσταντισμού.

β) Ελληνισμός και Ορθοδοξία

- i) Ιστορία του Ελληνισμού.
- ii) Ιστορία του βυζαντινού πολιτισμού.
- iii) Εισαγωγή στη Φιλοσοφία-Ιστορία της αρχαίας και βυζαντινής φιλοσοφίας.

γ) Δογματική και Συμβολική Θεολογία

- i) Δογματική Θεολογία της Ορθόδοξου Εκκλησίας.
- ii) Ερμηνεία δογματικών και συμβολικών κειμένων.
- iii) Διορθόδοξες και διαχριστιανικές Σχέσεις, Οικουμενική Κίνηση.
- iv) Ιστορία Δογμάτων.
- v) Σύγχρονες χριστιανικές αιρέσεις.
- vi) Εισαγωγή στη Φιλοσοφία.

Γ'. ΤΟΜΕΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ, ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ
ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ

Για τις ειδικεύσεις:

α) Λειτουργική

- i) Εισαγωγή στη θεία λατρεία.
- ii) Ιστορία και θεολογία της θείας λατρείας.
- iii) Βυζαντινός λειτουργικός τύπος.
- iv) Ομιλητική.
- v) Υμνολογία.

β) Χριστιανική Αρχαιολογία και Τέχνη

- i) Αρχιτεκτονική, ζωγραφική, γλυπτική και μικροτεχνία παλαιοχριστιανικών χρόνων.
- ii) Αρχιτεκτονική, ζωγραφική, γλυπτική και μικροτεχνία βυζαντινών και μεταβυζαντινών χρόνων.

γ) Αγιολογία

- i) Αγιολογία και Εορτολογία.
- ii) Υμνολογία.

δ) Βυζαντινή Μουσικολογία και Ψαλτική Τέχνη

- i) Εκκλησιαστική Μουσική.
- ii) Βυζαντινή Μουσικολογία και Ψαλτική Τέχνη.
- iii) Υμνολογία.

Δ'. ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΚΑΙΟΥ, ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ, ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

Για τις ειδικεύσεις:

α) Κανονικό Δίκαιο-Ποιμαντική-Ιεραποστολική

1. Κανονικό Δίκαιο

- i) Κανονικό Δίκαιο
- ii) Πηγές του Κανονικού Δικαίου

2. Ποιμαντική

- i) Ποιμαντική
- ii) Ποιμαντική Ψυχολογία
- iii) Εισαγωγή στη Θεολογία

3. Ιεραποστολική

- i) Ιεραποστολική
- ii) Ποιμαντική

β) Παιδαγωγική- Ποιμαντική Ψυχολογία

1. Παιδαγωγική

- i) Γενική Παιδαγωγική
- ii) Ειδική Διδακτική
- iii) Εισαγωγή στην Ψυχολογία

2. Ποιμαντική Ψυχολογία

- i) Εισαγωγή στην Ψυχολογία
- ii) Ποιμαντική Ψυχολογία

γ) Χριστιανική Ηθική-Κοινωνιολογία

1. Χριστιανική Ηθική

- i) Χριστιανική Ηθική
- ii) Βιοηθική

2. Κοινωνιολογία

- i) Γενική Κοινωνιολογία
- ii) Κοινωνιολογία του Χριστιανισμού

4. α) Η εξέταση και η προφορική συνέντευξη και αξιολόγηση των υποψηφίων γίνεται, για τον κάθε ένα, από επιτροπή του αρμοδίου για την ειδικεύση Τομέα, τον οποίο έχει επιλέξει ο υποψήφιος. Για το λόγο αυτό, η Συντονιστική Επιτροπή αποστέλλει στους Διευθυντές των Τομέων κατάλογο των υποψηφίων για κάθε Τομέα και ειδικεύση και στη συνέχεια, με ευθύνη των Διευθυντών, ορίζεται η ανωτέρω εξεταστική επιτροπή από τη Γενική Συνέλευση του Τομέα.

Η βαθμολόγηση του υποψηφίου γίνεται με κλίμακα 1-10. Ο σχετικός πίνακας αξιολόγησης πρέπει να έχει περιέλθει στη Συντονιστική Επιτροπή μέχρι τις 25 Οκτωβρίου.

β) Η αναγωγή σε μονάδες των κριτηρίων α), β), γ), δ) και ε) της παρ. 2 του παρόντος άρθρου γίνεται με μέριμνα της Συντονιστικής Επιτροπής με τη διοικητική υποστήριξη της Γραμματείας του Τμήματος.

Άρθρο 7 Κατανομή θέσεων

1. Κάθε έτος εισάγονται στο Π.Μ.Σ. εξήντα τέσσερις (64) σπουδαστές, οι οποίοι κατανέμονται στους τέσσερις Τομείς του Π.Μ.Σ. του άρθρου 2, ως εξής.

Α' Τομέας: θέσεις δέκα έξι (16).

Β' Τομέας: θέσεις δέκα έξι (16).

Γ' Τομέας: θέσεις δέκα έξι (16).

Δ' Τομέας: θέσεις δέκα έξι (16).

Αν δεν καλυφθούν και οι δέκα έξι θέσεις κάποιων Τομέων λόγω μη υπέρβασης αιτήσεων, οι θέσεις αυτές μπορούν να δοθούν στους άλλους Τομείς με απόφαση της Συντονιστικής Επιτροπής, μέχρι συμπλήρωσης του αριθμού 24 για κάθε ειδικευση. Σε περίπτωση ισοψηφίας, η θέση καταλαμβάνεται από όλους τους ισοψηφούντες, με την επιφύλαξη της παρ. 2 του άρθρου 7 της ισχύουσας Υπουργικής Απόφασης.

Ο αριθμός των εισακτέων πτυχιούχων από μη Θεολογικά Τμήματα και Σχολές δεν μπορεί να είναι μεγαλύτερος των δύο (2) σε κάθε Τομέα, συνολικά οκτώ (8) σε όλους τους Τομείς.

2. Η κατανομή των θέσεων για κάθε ειδικευση μέσα στους Τομείς γίνεται με την απόφαση των αρμοδίων Τομέων, που προβλέπεται στην παρ. 1 του άρθρου 5 του παρόντος Κανονισμού.

Άρθρο 8

Με την εγγραφή των υποψηφίων ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. για κάθε σπουδαστή ένας επιβλέπων καθηγητής από τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος που έχουν μεταπτυχιακό έργο, σύμφωνα με τα εδάφια 4α και 5α (όπως διευκρινίστηκε από το ΝΣΚ 85/Ε24/4-3-99) του άρθρου 12 του Ν. 2083/1992, ο οποίος είναι αρμόδιος για την καθοδήγηση, παρακολούθηση και έλεγχο της πορείας των σπουδών του.

Αντικατάσταση του συμβούλου καθηγητή δεν είναι δυνατή παρά μόνο για αναπότρεπτο λόγο, που κρίνεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ.

Άρθρο 9 Μαθήματα του Α' Κύκλου Σπουδών

1. Τα μαθήματα, που πρέπει να παρακολουθήσει κατά εξάμηνο κάθε σπουδαστής ανάλογα με τον Τομέα και την ειδικευση της επιλογής του καθορίζονται από τα προβλεπόμενα στην παρ. 3 του άρθρου 6 της ισχύουσας Υπουργικής Απόφασης στο τέλος κάθε ακαδημαϊκού έτους.

2. Κάθε μέλος Δ.Ε.Π., που αναλαμβάνει μεταπτυχιακό έργο, δηλώνει

στη Γ.Σ.Ε.Σ. τον Ιούνιο του προηγούμενου έτους τα μαθήματα και τα ειδικά θέματα που θα διδάξει στα τρία εξάμηνα του επομένου ακαδημαϊκού έτους. Οι τίτλοι των μαθημάτων ανακοινώνονται από τη Γραμματεία και δημοσιεύονται στον Οδηγό Σπουδών του Τμήματος.

3. Κάθε φοιτητής του Π.Μ.Σ., εφαρμόζοντας τις σχετικές διατάξεις του άρθρου 6, παρ. 1 και 2, της ισχύουσας Υπουργικής Απόφασης, δηλώνει στην αρχή κάθε εξαμήνου τα ειδικά μαθήματα, που επιλέγει. Η επιλογή των μαθημάτων αυτών γίνεται με τη σύμφωνη γνώμη του επιβλέποντος καθηγητή, ο οποίος για το λόγο αυτό προσυπογράφει τη σχετική δήλωση του φοιτητή. Υποχρεωτική είναι η παρακολούθηση των μαθημάτων, καθώς και των ειδικών σεμιναρίων και ημερίδων ή άλλων επιστημονικών εκδηλώσεων που ορίζει ο Τομέας.

Άρθρο 10

1. Η βαθμολόγηση των μαθημάτων γίνεται από τους διδάσκοντες αυτά σε κλίμακα βαθμολογίας από 1 έως 10. Προβιβασίμος βαθμός είναι τουλάχιστον το 6.

2. Η κρίση και βαθμολόγηση της επιστημονικής μελέτης γίνεται από τριμελή εξεταστική επιτροπή με την παραπάνω κλίμακα.

3. Ο βαθμός του Μ.Δ.Ε. εξάγεται από το μέσο όρο της βαθμολογίας των μαθημάτων και το μέσο όρο βαθμολογίας της επιστημονικής μελέτης, από τα τρία μέλη της εξεταστικής επιτροπής. Ο μέσος όρος της βαθμολογίας της επιστημονικής εργασίας από τα τρία μέλη της εξεταστικής επιτροπής δεν μπορεί να είναι μικρότερος του 6. Άλλως, η επιστημονική εργασία θεωρείται αποτυχούσα.

Άρθρο 11 Διπλωματική εργασία

1. Η διαδικασία σύνταξης της επιστημονικής μελέτης αρχίζει με την ανάθεση του θέματος από τον επιβλέποντα καθηγητή στην αρχή του τρίτου εξαμήνου σπουδών και την ανακοίνωσή του στη Γ.Σ.Ε.Σ. Μετά την ανακοίνωση του θέματος στη Γ.Σ.Ε.Σ. το θέμα αυτό εγγράφεται σε ειδικό κατάλογο μεταπτυχιακών μελετών, που τηρείται στη Γραμματεία. Στον κατάλογο αυτό περιλαμβάνεται απαραίτητως το όνομα του υποψηφίου, ο επιβλέπων καθηγητής, η ημερομηνία της ανακοίνωσης στη Γ.Σ.Ε.Σ. και η ημερομηνία λήξεως της διαδικασίας, είτε με αποδοχή είτε με απόρριψη.

2. Η λήξη της διαδικασίας κρίσεως και βαθμολόγησης της επιστημονικής μελέτης μπορεί να παραταθεί μέχρι δύο έτη μετά τη συμπλήρωση του

Α' διαιτούς κύκλου σπουδών. Αν παρέλθει η προθεσμία αυτή άπρακτη, το θέμα διαγράφεται από τον κατάλογο και η περάτωση του Α' κύκλου σπουδών θεωρείται ότι έληξε αδοκίμως και ανεπιτυχώς. Ο σπουδαστής δεν μπορεί να συνεχίσει στο Β' κύκλο σπουδών.

Καμμία άλλη βεβαίωση για συμπλήρωση του διαιτούς κύκλου μεταπτυχιακών σπουδών δεν χορηγείται πλην του Διπλώματος Ειδικεύσεως. Μόνο κατά τη διάρκεια των δύο ετών μπορεί να δοθεί βεβαίωση ότι ο σπουδαστής είναι εγγεγραμμένος, και μέχρι τη λήξη της διαδικασίας της επιστημονικής μελέτης μπορεί να δοθεί βεβαίωση ότι ο σπουδαστής βρίσκεται στο στάδιο συντάξεως της μελέτης επί του συγκεκριμένου θέματος.

3. Δέν είναι δυνατή αλλαγή του θέματος ενός υποψηφίου, παρά μόνο με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. μετά από αιτιολογημένη εισήγηση του επιβλέποντος καθηγητή. Αλλαγή θέματος μεταπτυχιακής εργασίας σε καμμία περίπτωση δεν αποτελεί λόγο για παράταση των ανωτέρω προθεσμιών.

4. Όταν περατωθεί η σύνταξη της μελέτης, υποβάλλεται στη Γραμματεία του Τμήματος με σύμφωνη γνώμη του επιβλέποντος καθηγητή, ότι πληροί τις προϋποθέσεις για να εισαχθεί προς κρίση, σε 5 αντίτυπα.

5. Στην πρώτη μετά την υποβολή της μελέτης Γ.Σ.Ε.Σ. ορίζεται από αυτήν τριμελής εξεταστική επιτροπή, στην οποία μετέχει ο επιβλέπων καθηγητής και άλλα δύο μέλη Δ.Ε.Π., από εκείνα που έχουν δικαίωμα να μετέχουν στις εξεταστικές επιτροπές σύμφωνα με το νόμο. Ο ορισμός των άλλων δύο μελών γίνεται μετά από πρόταση του επιβλέποντος καθηγητή.

6. Μετά τον ορισμό της επιτροπής ο Πρόεδρος του Τμήματος αποστέλλει την εργασία στα μέλη της εξεταστικής επιτροπής, η οποία πρέπει σε 60 ημέρες από την αποστολή να αποφανθεί περί της αποδοχής η μή και βαθμολογήσεώς της, με κλίμακα βαθμολογίας 0-10, αποστέλλοντας στη Γραμματεία το Πρακτικό της εξετάσεως του υποψηφίου. Αν ένα μέλος της εξεταστικής επιτροπής ζητήσει δικαιολογημένα παράταση της προθεσμίας, δύναται να χορηγηθεί από τον Πρόεδρο παράταση μέχρι 30 ημερών. Με την παρέλευση και αυτής της προθεσμίας η διαδικασία δύναται να συνεχισθεί με την πλειοψηφία των μελών της εξεταστικής επιτροπής.

7. Για να εγκριθεί μία μεταπτυχιακή μελέτη, πρέπει να ανταποκρίνεται στις παρακάτω απαιτήσεις.

α) Το θέμα και το περιεχόμενό της μελέτης να είναι συναφές με το αντικείμενο του Τομέα και της ειδικεύσεως, τα μεταπτυχιακά μαθήματα των οποίων παρακολούθησε ο φοιτητής.

β) Η πραγμάτευση, χωρίς κατ' ανάγκη να έχει παντελώς νέα στοιχεία, να γίνεται με νέο τρόπο προσεγγίσεως των πηγών και της βιβλιογραφίας, ώστε να παρουσιάζεται η ερευνητική προσπάθεια και επίδοση του υποψηφίου.

γ) Η εργασία να έχει έκταση τουλάχιστον τεσσάρων τυπογραφικών φύλλων.

8. Για την τελική κρίση και βαθμολόγηση της επιστημονικής μελέτης του υποψηφίου η τριμελής εξεταστική επιτροπή καλεί αυτόν σε δημόσια εξέταση επί του θέματος της εργασίας του, η οποία μπορεί να διαρκέσει μέχρι μία ώρα. Η πρόσκληση και ανακοίνωση για τη δημόσια εξέταση απευθύνεται από τον Πρόεδρο του Τμήματος, ύστερα από συνεννόηση με τον επιβλέποντα καθηγητή, ο οποίος φροντίζει να συντονίσει τη διαδικασία, στην οποία και προεδρεύει.

Άρθρο 12

1. Η αναγόρευση των μεταπτυχιακών σπουδαστών σε διπλωματούχους γίνεται με ανακοίνωση ενώπιον της Γ.Σ.Ε.Σ., στην οποία παρίστανται οι ενδιαφερόμενοι. Η διαδικασία αυτή μπορεί να είναι δημόσια.

2. Πρίν την επίσημη αναγόρευση ο διπλωματούχος μπορεί να λαμβάνει πιστοποιητικό του τίτλου του για διοικητική χρήση.

Άρθρο 13

Β' Κύκλος Σπουδών

1. Ο Β' κύκλος του Π.Μ.Σ. αποβλέπει στην απόκτηση Διδακτορικού Διπλώματος και συνίσταται στη μελέτη και επιστημονική έρευνα ειδικού πρωτότυπου θέματος (διδακτορικής διατριβής) υπό την επίβλεψη τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής, με την οποία συνεργάζεται ο υποψήφιος τουλάχιστον ανά τρίμηνο. Ο Β' κύκλος διαρκεί τουλάχιστον τρία έτη και δεν μπορεί να διαρκέσει περισσότερο από έξι. Με την επιφύλαξη της παρ. 2 του άρθρου 14, η προθεσμία αρχίζει από την ημερομηνία ανακοινώσεως του θέματος της διδακτορικής διατριβής στη Γ.Σ.Ε.Σ. Μετά τη συμπλήρωση του μέγιστου χρόνου των έξι ετών από της ανακοινώσεως αυτής, ο υποψήφιος που δέν έχει υποβάλλει τη διδακτορική του διατριβή, διαγράφεται από τον κατάλογο του Β' κύκλου του Π.Μ.Σ.

2. Πτυχιούχοι Θεολογίας, κάτοχοι Μ.Δ.Ε. από Π.Μ.Σ. άλλου Τμήματος της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, καθώς και κάτοχοι Διδακτορικού Διπλώματος άλλου Τμήματος της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, των οποίων το θέμα είναι συναφές με την ειδικεύση που πρόκειται να επιλεγεί από το Π.Μ.Σ. του Τμήματος, δύναται να εγγραφεί στο Β' κύκλο του Π.Μ.Σ. Η συνάφεια του θέματος με την ειδικεύση του Π.Μ.Σ. του Τμήματος κρίνεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ.

3. Με την αίτηση εγγραφής στο Β' κύκλο του Π.Μ.Σ. ο υποψήφιος δηλώνει άν υπήρξε κατά το παρελθόν υποψήφιος διδάκτορας σε άλλο Τμήμα και με ποιά θέμα.

Άρθρο 14 Διαδοκική διατριβή

1. Για κάθε μεταπτυχιακό φοιτητή του Β' κύκλου -υποψήφιο διδάκτορα- ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ., ύστερα από εισήγηση της Συντονιστικής Επιτροπής, τριμελής συμβουλευτική επιτροπή, η οποία είναι αρμόδια για την καθοδήγηση και επίβλεψη του υποψηφίου. Η συμβουλευτική επιτροπή απαρτίζεται από τον επιβλέποντα, που είναι μέλος Δ.Ε.Π. του οικείου Τομέα και ανήκει στη βαθμίδα του καθηγητή, του αναπληρωτή καθηγητή ή του επίκουρου καθηγητή, και από δύο άλλα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος ή άλλου Τμήματος του Πανεπιστημίου, συγγενούς γνωστικού αντικείμενου, από τα οποία μπορεί το ένα να είναι λέκτορας ή ερευνητής αναγνωρισμένου ερευνητικού κέντρου ή ιδρύματος κατά τα προβλεπόμενα στην παρ. 3α του άρθρου 12 του Ν. 2083/1992. Για τον επιβλέποντα καθηγητή ο υποψήφιος δηλώνει την επιθυμία του με την αίτησή του. Τα άλλα δύο μέλη προτείνει ο επιβλέπων καθηγητής.

2. Η συμβουλευτική επιτροπή σε συνεργασία με τον υποψήφιο καθορίζει το θέμα της διατριβής μέσα σε διάστημα 60 ημερών από τον ορισμό της, το οποίο και καταθέτει με δήλωσή της στη Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος. Με την παρέλευση άπρακτης της προθεσμίας αυτής των 60 ημερών, αρχίζουν να μετρούν οι προθεσμίες της παρ. 1 του άρθρου 13. Η Γ.Σ.Ε.Σ. εξετάζει το προτεινόμενο θέμα και αποφαινεται αν εμπίπτει στο περιεχόμενο του απονεμομένου από το Τμήμα Διδακτορικού Διπλώματος, σύμφωνα με τον κατά το νόμο προσανατολισμό της, εγκρίνοντας ή απορρίπτοντας αυτό. Μετά την έγκριση του θέματος από τη Γ.Σ.Ε.Σ. αυτό εγγράφεται σε ειδικό κατάλογο θεμάτων διδακτορικών διατριβών, που τηρείται στη Γραμματεία του Τμήματος. Στον κατάλογο αυτό περιλαμβάνονται απαραίτητως το όνομα του υποψηφίου, η τριμελής συμβουλευτική επιτροπή της προηγούμενης παραγράφου, η ημερομηνία εγκρίσεως της Γ.Σ.Ε.Σ. και η ημερομηνία συμπληρώσεως του ελάχιστου χρόνου για την υποβολή της διδακτορικής διατριβής, καθώς και της λήξεως του μέγιστου χρόνου που επιτρέπεται γι' αυτήν, μετά την οποία ολοκληρώνεται η διαδικασία είτε με αποδοχή είτε με απόρριψη.

3. Σ' όλο το στάδιο έρευνας ο υποψήφιος εργάζεται υπό την παρακολούθηση της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής. Ο επιβλέπων καθηγητής έχει την ευθύνη για την παρακολούθηση και καθοδήγηση του υποψηφίου. Στο τέλος κάθε έτους κατατίθεται στη Συντονιστική Επιτροπή έκθεση της συμβουλευτικής επιτροπής και του υποψηφίου, που περιγράφει την πρόδότη του. Με την ετήσια έκθεση η συμβουλευτική επιτροπή μπορεί να προτείνει την τροποποίηση του τίτλου του θέματος ανάλογα με το υλικό που έχει συγκεντρώσει ο υποψήφιος ή την αλλαγή του θέματος της διδακτορικής διατρι-

βής, εάν διαπιστωθούν αντικειμενικές αδυναμίες ολοκλήρωσεως της έρευνας. Μπορεί ακόμη να προτείνει τη διαγραφή του θέματος από τον κατάλογο των διδακτορικών διατριβών, αν διαπιστώσει αμέλεια, αδιαφορία ή αδυναμία από τον υποψήφιο. Τροποποίηση του τίτλου του θέματος δεν επηρεάζει τις προθεσμίες της παρ. 1 του άρθρου 13. Τυχόν αλλαγή θέματος αποτελεί λόγο παράτασης της μέγιστης προθεσμίας, κατά την κρίση της Γ.Σ.Ε.Σ.

4. Μόλις ο υποψήφιος θεωρήσει ότι έχει περατώσει το ερευνητικό του έργο, το παρουσιάζει στη συμβουλευτική επιτροπή, η οποία εντός δύο μηνών αποφασίζει αν αυτό είναι επαρκές ή χρειάζεται συμπλήρωση. Στην περίπτωση της επάρκειας, επιτρέπει τη συγγραφή της διατριβής. Αν το ερευνητικό έργο έχει ανάγκη συμπληρώσεως, ο υποψήφιος το παρουσιάζει εκ νέου, ακολουθώντας την ίδια διαδικασία.

5. Μετά τη συγγραφή της διατριβής, ο υποψήφιος την υποβάλλει με αίτησή του στη Γραμματεία του Τμήματος, με σύμφωνη γνώμη της συμβουλευτικής επιτροπής περί της επάρκειας του. Ο Πρόεδρος του Τμήματος διαβιβάζει το συντομότερο τη διατριβή στη συμβουλευτική επιτροπή, η οποία εντός 60 ημερών υποβάλλει σχετική εισηγητική έκθεση, η οποία διανέμεται σε όλα τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος. Με την εισηγητική έκθεση, ύστερα από ανάλυση και αξιολόγηση του περιεχομένου της διατριβής, πρέπει να προτείνεται η συνέχιση ή όχι της διαδικασίας με την παραπομπή προς τελική κρίση στην επταμελή εξεταστική επιτροπή της παρ. 5β του άρθρου 12 του Ν. 2083/92. Σε περίπτωση αρνητικής εισηγήσεως, η Γ.Σ.Ε.Σ. με πρόταση της τριμελούς επιτροπής μπορεί να αποφασίσει την επιστροφή της διατριβής στον υποψήφιο για συνέχιση ή συμπλήρωση της έρευνάς του, εφόσον όμως δεν έχουν εξαντληθεί οι προβλεπόμενες προθεσμίες. Αλλά σε καμία περίπτωση δεν μπορεί στη φάση αυτή να τροποποιηθεί ή να αλλάξει το θέμα της διατριβής.

Άρθρο 15

1. Μέσα σε είκοσι ημέρες από την υποβολή της εισηγήσεως ή μετά την παρέλευση της ανωτέρω προθεσμίας των 60 ημερών άπρακτης, η Γ.Σ.Ε.Σ. αποφασίζει τη συγκρότηση επταμελούς εξεταστικής επιτροπής, σύμφωνα με την παρ. 5β του άρθρου 12 του Ν. 2083/92, η οποία απαρτίζεται από επτά (7) μέλη Δ.Ε.Π. Στην εξεταστική επιτροπή συμμετέχουν τα τρία (3) μέλη της συμβουλευτικής επιτροπής και τα υπόλοιπα τέσσερα (4) ορίζονται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. Τα τρία (3) τουλάχιστον από τα μέλη της εξεταστικής επιτροπής ανήκουν στη βαθμίδα του καθηγητή. Τα μέλη της εξεταστικής επιτροπής ανήκουν στην ίδια ή συγγενή επιστημονική ειδικότητα με αυτήν στην οποία εκπονεί ο υποψήφιος τη διατριβή του και μπορούν ορισμένα από αυτά να προέρχονται από άλλο Τμήμα του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι.

Μέλη ΔΕΠ των ΑΕΙ, που αποχωρούν λόγω συμπλήρωσας του ορίου ηλικίας, διατηρούν την ιδιότητα του μέλους τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής υποψήφιων διδασκόντων, την ιδιότητα του επιβλέποντος καθηγητή και την ιδιότητα μέλους επταμελούς εξεταστικής επιτροπής για τελική αξιολόγηση και κρίση διδακτορικών διατριβών, τις οποίες έχουν πριν την αποχώρησή τους (βλ. Ν. 3549/20-3-2007, άρθρ. 26, παρ. 5).

2. Μετά τη συγκρότηση της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής αποστέλλονται τα υποβληθέντα αντίτυπα της διατριβής στα υπόλοιπα μέλη της εξεταστικής επιτροπής.

3-4*. ΝΣΚ 331/Ε220/22-12-2005. Η πενταμελής εξεταστική επιτροπή ορίζεται από τη Γ.Σ. του Τμήματος κατόπιν προτάσεως της Συμβουλευτικής Επιτροπής. Έργο αυτής είναι να κρίνει το πρωτότυπο του περιεχομένου της διατριβής και το αν αποτελεί ουσιαστική συμβολή στην επιστήμη, μετά δε από την εμφάνιση του υποψηφίου ενώπιόν της, προτείνει στη Γ.Σ. του Τμήματος την απονομή του Δ.Δ. ή τη συνέχιση της προετοιμασίας του υποψηφίου για μια δεύτερη εξέταση ή την απόρριψή του. Η Εξεταστική Επιτροπή δεν έχει νόμιμη δυνατότητα να διορθώσει τη διδακτορική διατριβή, η οποία τίθεται υπό την κρίση της όπως έχει κριθεί ως επαρκής από τη Συμβουλευτική Επιτροπή.

5. Όταν αποφασισθεί η κατ' αρχήν έγκριση, ο επιβλέπων καθηγητής ενημερώνει τον Πρόεδρο, ο οποίος καλεί την εξεταστική επιτροπή σε δημόσια συνεδρίαση, κατά την οποία ο υποψήφιος υποστηρίζει ενώπιον αυτής τη διατριβή του, αναπτύσσοντας το περιεχόμενό της με έμφαση στα σημεία πρωτοτυπίας και απαντώντας σε ερωτήσεις των μελών της επιτροπής και των παρόντων.

6. Μετά το πέρας της δημόσιας εξέτασης η επιτροπή διασκέπτεται κατ' ιδίαν και αποφασίζει την τελική έγκριση της διατριβής και τη βαθμολόγηση του υποψηφίου με το βαθμό άριστα, λίαν καλώς, καλώς, τον οποίο ανακοινώνει δημόσια στον υποψήφιο.

7. Μετά την τελική έγκριση, ο υποψήφιος λαμβάνει τον τίτλο του διδάκτορα.

Άρθρο 16

Για να εγκριθεί μία διδακτορική διατριβή απαιτούνται οι εξής προϋποθέσεις.

α) Η πραγμάτευση να προσφέρει οπωσδήποτε νέα στοιχεία, να γίνεται

* Οι παρ. 3-4 του παρόντος άρθρου αντικαθίστανται από την απόφαση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, η οποία ανακοινώθηκε στη Γ. Σ. του Τμήματος αρ. 440/11-11-2009.

με επιστημονικό τρόπο προσεγγίσεως των πηγών και της βιβλιογραφίας, στον οποίο να απεικονίζεται η ερευνητική δυνατότητα και η πρωτότυπη συμβολή του υποψηφίου στην έρευνα.

β) Να υπάρχει πλήρης ενημέρωση επί των πηγών και της βιβλιογραφίας, ειδικά ως προς το γνωστικό αντικείμενο της διατριβής. Εδώ συνεκτιμάται η υπομνηματισμένη δημοσίευση ανέκδοτων πηγών, όπου αυτό απαιτείται.

Άρθρο 17

1. Αν παρέλθει ο μέγιστος χρόνος προθεσμίας εκπονήσεως της διδακτορικής διατριβής χωρίς να έχει κατατεθεί η διατριβή στη Γραμματεία με τη σύμφωνη γνώμη της τριμελούς επιτροπής, ή αν απορρίφθηκε οριστικά, το θέμα διαγράφεται από τον κατάλογο των θεμάτων διδακτορικών διατριβών και ο υποψήφιος θεωρείται ότι περάτωσε τον Β' κύκλο σπουδών ανεπιτυχώς. Με την επιφύλαξη της παρ. 3 του άρθρου 14, δεν επιτρέπεται καμία παράταση της προβλεπόμενης από την παρ. 1 του άρθρου 13 προθεσμίας.

2. Μέλη όλων των επιτροπών (συμβουλευτικών ή εξεταστικών) δεν αντικαθίστανται παρά μόνο για αναπότρεπτο λόγο, που κρίνεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. Σε περίπτωση αποχώρησης από την υπηρεσία τους, τα μέλη μπορούν να παραμείνουν στις συμβουλευτικές επιτροπές με δήλωσή τους. Άλλως αντικαθίστανται.

Άρθρο 18

Η αναγόρευση του υποψηφίου σε διδάκτορα γίνεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ., ενώπιον της οποίας γίνεται και η καθομολόγηση σε δημόσια συνεδρίασή της με παρουσία του Πρυτάνεως.

3. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΕΣ ΣΠΟΥΔΕΣ

Νόμος υπ' αριθμ. 3685
(ΦΕΚ 148, τ. Α'/16-07-2008)

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Εκδίδομε τον ακόλουθο νόμο που ψήφισε η Βουλή:

Άρθρο 1

Γενικές διατάξεις

.....

Άρθρο 2

Όργανα Π.Μ.Σ.

Για την οργάνωση και λειτουργία των Π.Μ.Σ. αρμόδια όργανα είναι τα εξής:

α) Η Σύγκλητος Ειδικής Σύνθεσης ή η Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης (Σ.Ε.Σ.) του Ιδρύματος, η οποία περιλαμβάνει τα μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Π., που με οποιαδήποτε ιδιότητα είναι μέλη τους, και δύο (2) εκπροσώπους των μεταπτυχιακών φοιτητών. Τα όργανα αυτά είναι αρμόδια για κάθε θέμα διοικητικού ή οργανωτικού χαρακτήρα που σχετίζεται με τις μεταπτυχιακές σπουδές.

β) Η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύνθεσης (Γ.Σ.Ε.Σ.) του οικείου Τμήματος, η οποία απαρτίζεται από τον Πρόεδρο ή Προϊστάμενο του Τμήματος, τα μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. της Γενικής Συνέλευσης ή Συνέλευσης του Τμήματος και δύο (2) εκπροσώπους των μεταπτυχιακών φοιτητών του Τμήματος. Η Γ.Σ.Ε.Σ. είναι αρμόδια για την κατάρτιση και εισήγηση προτάσεων για Π.Μ.Σ., τον ορισμό των μελών των συμβουλευτικών επιτροπών, των εξεταστικών επιτροπών, της συντονιστικής επιτροπής, την απονομή μεταπτυχιακών διπλωμάτων, τη συγκρότηση των επιτροπών επιλογής ή εξέτασης των υποψήφιων μεταπτυχιακών φοιτητών, καθώς και για κάθε άλλο θέμα που προβλέπεται από επί μέρους διατάξεις. Σε κάθε περίπτωση διατμηματικού Π.Μ.Σ., τις αρμοδιότητες της Γ.Σ.Ε.Σ. ασκεί Ειδική Διατμηματική Επιτροπή (Ε.Δ.Ε.), η οποία συγκροτείται από μέλη των αντίστοιχων Γενικών Συνελεύσεων ή Συνελεύσεων των οικείων Τμημάτων, τα οποία εκλέγονται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. κάθε Τμήματος.

γ) Η Συντονιστική Επιτροπή (Σ.Ε.) του Π.Μ.Σ., η οποία απαρτίζεται από μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. του Τμήματος, τα οποία έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο ή την επίβλεψη διδακτορικών διατριβών και τα οποία ορίζονται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. Η Σ.Ε. είναι αρμόδια για την παρακολούθηση και το συντονισμό λειτουργίας του προγράμματος.

δ) Ο Διευθυντής για κάθε Π.Μ.Σ. προεδρεύει της Σ.Ε., ορίζεται με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος ή στην περίπτωση διατμηματικού Π.Μ.Σ., της Ε.Δ.Ε., για διετή θητεία με δυνατότητα ανανέωσης και μπορεί να ασκεί τα καθήκοντα του με μερική απαλλαγή από τις διδακτικές του υποχρεώσεις.

Ο Διευθυντής ανήκει στη βαθμίδα του Καθηγητή ή Αναπληρωτή Καθηγητή, είναι του ιδίου ή συναφούς γνωστικού αντικείμενου με το γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ., προεδρεύει της Ε.Δ.Ε. στην περίπτωση διατμηματικού Π.Μ.Σ. και ασκεί τα καθήκοντα που ορίζει ο Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών του Ιδρύματος που προβλέπεται στο άρθρο 3 του παρόντος, και ο εσωτερικός κανονισμός του Ιδρύματος. Το Τμήμα στο οποίο ανήκει το Π.Μ.Σ. αναλαμβάνει και τη διοικητική υποστήριξη του προγράμματος στην περίπτωση διατμηματικού Π.Μ.Σ. για το αντίστοιχο διάστημα.

Ο Διευθυντής Μεταπτυχιακών Σπουδών εισηγείται στη Γ.Σ.Ε.Σ. ή στην Ε.Δ.Ε. κάθε θέμα που αφορά στην αποτελεσματική εφαρμογή του Π.Μ.Σ.

ε) Ο Αντιπρύτανης ή ο Αντιπρόεδρος Ακαδημαϊκών Υποθέσεων κάθε Ιδρύματος έχει την εποπτεία και το γενικότερο συντονισμό των μεταπτυχιακών σπουδών, σε επίπεδο Ιδρύματος.

Άρθρο 3

Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών

1. Τα Ιδρύματα στα οποία λειτουργούν Π.Μ.Σ. εκδίδουν Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών, ο οποίος καταρτίζεται από το Πρυτανικό Συμβούλιο ή το Συμβούλιο Τ.Ε.Ι., εγκρίνεται από τη Σ.Ε.Σ. και κοινοποιείται στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων. Ο Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του Εσωτερικού Κανονισμού λειτουργίας του Ιδρύματος, στον οποίο και ενσωματώνεται.

2. Ο Κανονισμός Μεταπτυχιακών Σπουδών περιλαμβάνει ιδίως τη δομή και τους κανόνες λειτουργίας των Π.Μ.Σ., τον αριθμό και τον τρόπο επιλογής των εισακτέων στα Π.Μ.Σ., τα κριτήρια γλωσσομάθειας, καθώς και τις διαδικασίες αναστολής φοίτησης, τις προϋποθέσεις για τη χορήγηση υποτροφιών, την ανώτατη διάρκεια φοίτησης και τις διαδικασίες παράτασης, αναστολής και επανέναρξης των μεταπτυχιακών σπουδών, τις ελάχιστες διδακτικές ώρες των μεταπτυχιακών μαθημάτων ανά εξάμηνο και τις απαραί-

τητες πιστωτικές μονάδες σύμφωνα με το ν. 3374/2005, τον τρόπο αναπλήρωσής τους, τη διάρκεια των εξεταστικών περιόδων, τα αναλυτικά προγράμματα μεταπτυχιακών σπουδών, τις υποχρεώσεις για τη λήψη του διπλώματος, τις διαδικασίες αναθεώρησης των Π.Μ.Σ., τον ανώτατο αριθμό μαθημάτων στα οποία μπορεί να εγγραφεί κάθε μεταπτυχιακός φοιτητής ανά εξάμηνο, το χαρακτηρισμό των μαθημάτων και τα τυχόν προαπαιτούμενα μαθήματα, τη δυνατότητα παρακολούθησης μαθημάτων από άλλα Τμήματα, τις κατευθύνσεις, την έκταση και το περιεχόμενο των μεταπτυχιακών μαθημάτων, τη δυνατότητα μερικής φοίτησης, τους κανόνες εξετάσεων και αξιολόγησης των επιδόσεων των μεταπτυχιακών φοιτητών, τα κριτήρια αξιολόγησης με έμφαση στον περιοδικό έλεγχο της ποιότητας του εκπαιδευτικού έργου, τις διαδικασίες αξιολόγησης των μαθημάτων και των διδασκόντων από τους μεταπτυχιακούς φοιτητές και τα συλλογικά όργανα, το τελετουργικό αποφοίτησης, τον τύπο των μεταπτυχιακών και διδακτορικών διπλωμάτων και την καθομολόγηση των διδασκόντων, τον τύπο του Παραρτήματος Διπλώματος σύμφωνα με το ν. 3374/2005, καθώς και ζητήματα τεχνολογικής και οικονομικής υποστήριξης των Π.Μ.Σ. και ειδικής γραμματειακής κάλυψης των αναγκών τους, καθώς και κάθε άλλο σχετικό ζήτημα.

3. Με απόφαση της Σ.Ε.Σ. του οικείου ή των οικείων Ιδρυμάτων, μετά από γνώμη της Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος ή της Ε.Δ.Ε., μπορεί να προβλέπεται η καταβολή διδάκτρων και το ύψος αυτών για τους μεταπτυχιακούς φοιτητές συγκεκριμένου προγράμματος.

Άρθρο 4

Εισακτέοι στα Π.Μ.Σ. - Διαδικασίες επιλογής

1. α) Στα Π.Μ.Σ. γίνονται δεκτοί πτυχιούχοι Α.Ε.Ι. της ημεδαπής ή ομοταγών αναγνωρισμένων ιδρυμάτων της αλλοδαπής. Η επιλογή των μεταπτυχιακών φοιτητών γίνεται κυρίως με συνεκτίμηση των εξής κριτηρίων: το γενικό βαθμό του πτυχίου, τη βαθμολογία στα προπτυχιακά μαθήματα που είναι σχετικά με τα μαθήματα του Π.Μ.Σ., την επίδοση σε διπλωματική εργασία, όπου αυτή προβλέπεται στο προπτυχιακό επίπεδο και την τυχόν ερευνητική δραστηριότητα του υποψηφίου.

β) Η Γ.Σ.Ε.Σ. του οικείου Τμήματος καθορίζει με απόφαση της τις λεπτομέρειες εφαρμογής των κριτηρίων αυτών, τον ορισμό συμπληρωματικών κριτηρίων ή τη διεξαγωγή εξετάσεων και συνεντεύξεων, τα αποτελέσματα των οποίων συνεκτιμώνται κατά την επιλογή.

2. Η επιλογή των εισακτέων στο Π.Μ.Σ. γίνεται από επιτροπή μελών Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. του οικείου Τμήματος, που συγκροτείται με απόφαση της Π.Σ.Ε.Σ. Ο πίνακας επιτυχόντων επικυρώνεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ.

3. Σε κάθε Π.Μ.Σ. επιπλέον του αριθμού εισακτέων, γίνεται δεκτός ένας (1) υπότροφος του Ιδρύματος Κρατικών Υποτροφιών (Ι.Κ.Υ.) που πέτυχε στο σχετικό διαγωνισμό μεταπτυχιακών σπουδών εσωτερικού του γνωστικού αντικείμενου του Π.Μ.Σ. και ένας (1) αλλοδαπός υπότροφος του Ελληνικού Κράτους. Με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. ή της Ε.Δ.Ε. ο αριθμός των υποτρόφων μπορεί να αυξάνεται.

Άρθρο 5

Διδάσκοντες στα Π.Μ.Σ. - Επιβλέποντες

1. α) Τη διδασκαλία των μαθημάτων και τις ασκήσεις στα Π.Μ.Σ. μπορούν να αναλαμβάνουν:

αα) Μέλη Δ.Ε.Π. ή ΕΠ. του οικείου Τμήματος ή άλλων Τμημάτων του ίδιου ή άλλου Α.Ε.Ι., αποχωρήσαντες λόγω ορίου ηλικίας καθηγητές, επισκέπτες καθηγητές, ειδικοί επιστήμονες ή διδάσκοντες βάσει του π.δ. 407/1980 (ΦΕΚ 112 Α'), οι οποίοι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος.

αβ) Ερευνητές αναγνωρισμένων ερευνητικών ιδρυμάτων της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, οι οποίοι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος και έχουν επαρκή επιστημονική συγγραφική ή ερευνητική δραστηριότητα.

αγ) Επιστήμονες αναγνωρισμένου κύρους, οι οποίοι διαθέτουν εξειδικευμένες γνώσεις ή σχετική εμπειρία στο γνωστικό αντικείμενο του Π.Μ.Σ.

β) Με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. μπορεί να ανατίθεται επικουρικό έργο σε διδάσκοντες βάσει του π.δ. 407/1980 ή σε Καθηγητές Εφαρμογών των Τ.Ε.Ι. και της Α.Σ.ΠΑΙ. Τ.Ε., οι οποίοι κατέχουν τα εκ του νόμου προβλεπόμενα τυπικά προσόντα, εφόσον η δυνατότητα αυτή προβλέπεται στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών του Ιδρύματος.

2. Τα μέλη Δ.Ε.Π. και ΕΠ. δεν επιτρέπεται να απασχολούνται αποκλειστικά σε Π.Μ.Σ. όπως ειδικότερα ορίζεται στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών του οικείου Ιδρύματος.

3. Η διδασκαλία των μαθημάτων και των ασκήσεων του Π.Μ.Σ. ανατίθεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. με απόφαση της, ύστερα από εισήγηση της Γενικής Συνέλευσης των μελών Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. του Τμήματος. Ειδικότερες προϋποθέσεις ανάθεσης διδασκαλίας και ασκήσεων ορίζονται στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών του Ιδρύματος.

4. Για κάθε μεταπτυχιακό φοιτητή, ο οποίος παρακολουθεί Π.Μ.Σ. που απονέμει Μ.Δ.Ε., ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ., ύστερα από πρόταση της Σ.Ε., ένα μόνιμο μέλος Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. ως επιβλέπων. Η Σ.Ε. και ο επιβλέ-

πων έχουν την ευθύνη της παρακολούθησης και του ελέγχου της πορείας των σπουδών του μεταπτυχιακού φοιτητή. Ερευνητές αναγνωρισμένων ερευνητικών ιδρυμάτων, οι οποίοι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος, ή άλλα μόνιμα μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. μπορεί να ορίζονται συνεπιβλέποντες του μεταπτυχιακού φοιτητή. Για την εξέταση της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος τριμελής επιτροπή, στην οποία συμμετέχουν ο επιβλέπων και δύο (2) άλλα μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. ή ερευνητές των βαθμίδων Α', Β' ή Γ', οι οποίοι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος. Τα μέλη της επιτροπής πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με το γνωστικό αντικείμενο του προγράμματος.

Άρθρο 6

Διάρθρωση -Έγκριση Π.Μ.Σ. της ημεδαπής

1. α) Τα Π.Μ.Σ. καταρτίζονται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. του οικείου Τμήματος που διαθέτει την απαραίτητη κτιριακή-υλικοτεχνική υποδομή και το απαραίτητο διδακτικό και λοιπό προσωπικό και υποβάλλονται για έγκριση στη Σ.Ε.Σ. του Ιδρύματος.

β) Στο Π.Μ.Σ. μπορεί να μετέχουν περισσότερα του ενός Τμήματα του ίδιου ή άλλων Α.Ε.Ι. ή αναγνωρισμένα ερευνητικά Ιδρύματα της ημεδαπής.

Στην περίπτωση διατμηματικού ή διδρυματικού Π.Μ.Σ. το πρόγραμμα καταρτίζεται από όλα τα συνεργαζόμενα Τμήματα και εγκρίνεται από τις Σ.Ε.Σ. των οικείων Ιδρυμάτων.

Στην περίπτωση διατμηματικού ή διδρυματικού Π.Μ.Σ. καταρτίζεται Ειδικό Πρωτόκολλο Συνεργασίας (Ε.Π.Σ.) μεταξύ των συνεργαζόμενων Τμημάτων το οποίο εγκρίνεται από τις οικείες Σ.Ε.Σ. των Πανεπιστημίων ή τα αντίστοιχα όργανα διοίκησης των Τ.Ε.Ι. και της Α.Σ.ΠΑΙ. Τ.Ε., και στο οποίο καθορίζονται πλην των άλλων οι υποχρεώσεις κάθε Τμήματος, θέματα του διδακτικού προσωπικού και μεταπτυχιακών φοιτητών, ο αριθμός των μελών της Ειδικής Διατμηματικής Επιτροπής (Ε.Δ.Ε.) στην οποία εκπροσωπείται κάθε Τμήμα, η διαδικασία εκλογής Διευθυντή ο οποίος είναι μέλος της Ε.Δ.Ε. και γενικά κάθε θέμα που κρίνεται αναγκαίο σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία για την εύρυθμη λειτουργία του Π.Μ.Σ.

Μέλη της Ε.Δ.Ε. ορίζονται κατά προτίμηση μέλη Δ.Ε.Π. ή Ε.Π. αντίστοιχου ή συναφούς γνωστικού αντικειμένου.

γ) Κάθε Π.Μ.Σ. καταλήγει στην απονομή Μ.Δ.Ε. και διαρκεί τουλάχιστον ένα πλήρες ημερολογιακό έτος. Εφόσον προβλέπεται από τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών, η μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία μπορεί να αντικαθιστάται με άλλον πρόσφορο επιστημονικό τρόπο που

κρίνεται τεκμηριωμένα ότι ισοδυναμεί με την εκπόνηση μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας.

δ) Ο ανώτατος χρόνος απόκτησης Μ.Δ.Ε. ορίζεται σύμφωνα με τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, μπορεί να δοθεί αναστολή φοίτησης μέχρι δώδεκα (12) μήνες με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ.

ε) Σε περίπτωση λειτουργίας Π.Μ.Σ. μερικής φοίτησης, η διάρκειά του πρέπει να είναι τουλάχιστον κατά ένα εξάμηνο μεγαλύτερη από αυτή των Π.Μ.Σ. πλήρους φοίτησης.

στ) Για την απονομή Μ.Δ.Ε. απαιτείται η επιτυχής εξέταση στα προβλεπόμενα από το οικείο πρόγραμμα μαθήματα, σε συνδυασμό με τη συμμετοχή του μεταπτυχιακού φοιτητή στο σύνολο των εκπαιδευτικών και ερευνητικών δραστηριοτήτων κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο πρόγραμμα και στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών.

2. Το Σχέδιο Π.Μ.Σ. περιλαμβάνει τουλάχιστον τα εξής στοιχεία που εξετάζονται από τη Σ.Ε.Σ.:

- α) Το αντικείμενο και το σκοπό του προγράμματος.
- β) Το είδος των μεταπτυχιακών τίτλων που απονέμονται.
- γ) Τις κατηγορίες των πτυχιούχων που γίνονται δεκτές.
- δ) Τη χρονική διάρκεια για τη χορήγηση των τίτλων.
- ε) Τα μαθήματα, τη γλώσσα διδασκαλίας, τη διδακτική και ερευνητική απασχόληση των μεταπτυχιακών φοιτητών, τις πρακτικές ασκήσεις και κάθε άλλου είδους δραστηριότητα, καθώς και τις πιστωτικές μονάδες σύμφωνα με το ισχύον ευρωπαϊκό σύστημα μεταφοράς και συσώρευσης πιστωτικών μονάδων.
- στ) Τον αριθμό των μεταπτυχιακών φοιτητών, τις δυνατότητες και τις ανάγκες του οικείου Τμήματος σε προσωπικό και υλικοτεχνική υποδομή για την απρόσκοπτη λειτουργία του προγράμματος.
- ζ) Τη χρονική διάρκεια λειτουργίας του Π.Μ.Σ. και αναλυτικά το κόστος της αναγκαίας υλικοτεχνικής υποδομής, της λειτουργίας και τις πηγές χρηματοδότησής του.
- η) Την έκθεση αξιολόγησης σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 1 του παρόντος νόμου.

3. Η τελική έγκριση του Π.Μ.Σ. γίνεται με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, που δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Μόνο επί των στοιχείων στ', ζ' και η' του προγράμματος ασκεί ο Υπουργός Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ουσιαστικό έλεγχο.

Με πρόταση της Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος και έγκριση της Σ.Ε.Σ. μπορεί να γίνεται τροποποίηση του προγράμματος των μαθημάτων και ανακατανομή μεταξύ των εξαμήνων.

4. Το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων χρηματοδοτεί κατά προτεραιότητα Π.Μ.Σ., τα οποία εντάσσονται στο πλαίσιο επιστημονικών τομέων προτεραιότητας, που έχουν καθορισθεί με αποφάσεις του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, για την προώθηση θεμάτων εθνικού ενδιαφέροντος ή στρατηγικής σημασίας, την προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος, την ενίσχυση των ανθρωπιστικών σπουδών, την ικανοποίηση κοινωνικών και οικονομικών αναγκών ή άλλων λόγων εθνικών προτεραιοτήτων. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων καθορίζονται επίσης εκάστοτε η διαδικασία, οι όροι και οι προϋποθέσεις χορήγησης κάθε επί μέρους χρηματοδότησης.

Άρθρο 7

Διάρκεια Π.Μ.Σ.

1. Η διάρκεια λειτουργίας ενός Π.Μ.Σ. είναι το πολύ οκτώ (8) έτη και προβλέπεται στην εγκριτική υπουργική απόφαση. Το αργότερο το τελευταίο εξάμηνο του χρόνου λειτουργίας του, με απόφαση της Σ.Ε.Σ. μετά από πρόταση της Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος, μπορεί να ζητείται παράταση της λειτουργίας του για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα που καθορίζεται κάθε φορά με την ίδια απόφαση.

2. Για την έκδοση της υπουργικής απόφασης παράτασης του Π.Μ.Σ., πρέπει να έχει προηγηθεί απαραίτητα αξιολόγηση του προγράμματος, σύμφωνα με το άρθρο 3 του παρόντος νόμου. Στην περίπτωση που δεν έχει ολοκληρωθεί η αξιολόγηση για λόγους αντικειμενικούς, η λειτουργία του Π.Μ.Σ. μπορεί να παρατείνεται το πολύ για ένα (1) ακόμη έτος, μετά από ειδική έκθεση του Διευθυντή του προγράμματος, με την οποία γίνεται συνολική αποτίμηση του έργου που επιτελέστηκε και αναφέρονται ο βαθμός ικανοποίησης των στόχων που είχαν τεθεί, οι λόγοι που επιβάλλουν την παράτασή του, η βιωσιμότητά του και γενικά στοιχεία που αιτιολογούν την αναγκαιότητα της παράτασης.

Άρθρο 8

Πόροι των Π.Μ.Σ. - Διαχείριση εσόδων

Άρθρο 9

Διδακτορική διατριβή

1. α) Ο υποψήφιος που ενδιαφέρεται για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής υποβάλλει σχετική αίτηση στη Γραμματεία του Τμήματος, στο

οποίο ενδιαφέρεται να εκπονήσει τη διδακτορική διατριβή, προσδιορίζοντας σε γενικές γραμμές το αντικείμενό της.

Η Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος εξετάζει αν ο υποψήφιος πληροί τις προϋποθέσεις για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής με βάση τα κριτήρια που έχουν τεθεί σύμφωνα με τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών.

β) Δικαίωμα υποβολής αίτησης για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής έχουν κάτοχοι Μ.Δ.Ε.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις που προβλέπονται από τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών και μετά από αιτιολογημένη απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. μπορεί να γίνει δεκτός ως υποψήφιος διδάκτορας και μη κάτοχος Μ.Δ.Ε. Πτυχιούχοι Τ.Ε.Ι., Α.ΣΠΑΙ.Τ.Ε. ή ισότιμων σχολών μπορούν να γίνουν δεκτοί ως υποψήφιοι διδάκτορες μόνο, εφόσον είναι κάτοχοι Μ.Δ.Ε.

2. Για κάθε υποψήφιο διδάκτορα ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. τριμελής συμβουλευτική επιτροπή για την επίβλεψη και καθοδήγηση του υποψηφίου, στην οποία μετέχουν ένα (1) μέλος Δ.Ε.Π. του οικείου Τμήματος της βαθμίδας του καθηγητή, αναπληρωτή καθηγητή ή επίκουρου καθηγητή, ως επιβλέπων, και άλλα δύο (2) μέλη, τα οποία μπορεί να είναι μέλη Δ.Ε.Π. του ιδίου ή άλλου Τμήματος του ίδιου ή άλλου Πανεπιστημίου της ημεδαπής ή της αλλοδαπής, αποχωρήσαντες λόγω ορίου ηλικίας καθηγητές Α.Ε.Ι., καθηγητές Α.Σ.Ε.Ι. ή μέλη Ε.Π. των Τ.Ε.Ι. και της Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε. ή ερευνητές των βαθμίδων Α', Β' ή Γ' αναγνωρισμένου ερευνητικού κέντρου του εσωτερικού ή εξωτερικού, οι οποίοι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος. Τα μέλη της επιτροπής πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με αυτή, στην οποία ο υποψήφιος διδάκτορας εκπονεί τη διατριβή του.

Κάθε μέλος Δ.Ε.Π. μπορεί να επιβλέπει μέχρι πέντε (5) το πολύ υποψήφιους διδάκτορες.

3. α) Η τριμελής συμβουλευτική επιτροπή σε συνεργασία με τον υποψήφιο διδάκτορα καθορίζει το θέμα της διδακτορικής διατριβής.

β) Η χρονική διάρκεια για την απόκτηση του διδακτορικού διπλώματος δεν μπορεί να είναι μικρότερη από τρία (3) πλήρη ημερολογιακά έτη από την ημερομηνία ορισμού της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής. Με σχετική απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. μπορεί να προβλέπεται η παράλληλη παρακολούθηση και επιτυχής περάτωση οργανωμένου κύκλου μαθημάτων ή άλλες συναφείς δραστηριότητες.

γ) Για τους υποψήφιους διδάκτορες που γίνονται δεκτοί κατ' εξαίρεση χωρίς να είναι κάτοχοι Μ.Δ.Ε., σύμφωνα με το δεύτερο εδάφιο της παρ. 1β' του άρθρου αυτού, το ελάχιστο χρονικό όριο για την απόκτηση του διδακτορικού διπλώματος είναι τουλάχιστον τέσσερα (4) πλήρη ημερολογιακά έτη από τον ορισμό της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής. Στην περίπτωση αυτή, ο υποψήφιος διδάκτορας υποχρεούται να περατώσει οργανω-

μένο κύκλο μαθημάτων που ορίζεται από την Γ.Σ.Ε.Σ. στα πλαίσια του Π.Μ.Σ. Ο χρόνος παρακολούθησης κύκλου υποχρεωτικών μαθημάτων υπολογίζεται στον ελάχιστο χρόνο για την απόκτηση διδακτορικού διπλώματος.

δ) Ο υποψήφιος διδάκτορας έχει υποχρέωση, εφόσον του ζητηθεί, να προσφέρει εκπαιδευτικές υπηρεσίες στο Τμήμα, στο οποίο εκπονεί τη διατριβή του, σύμφωνα με τον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών του ιδρύματος.

ε) Με πρόταση της Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος και κοινή απόφαση των Υπουργών Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Οικονομίας και Οικονομικών μπορεί να ανατίθεται σε υποψήφιους διδάκτορες η επικουρία μελών Δ.Ε.Π. σε προπτυχιακό και μεταπτυχιακό επίπεδο με ωριαία αντιμισθία που επιβαρύνει τον προϋπολογισμό του ιδρύματος.

στ) Η τριμελής συμβουλευτική επιτροπή σε συνεργασία με τον υποψήφιο διδάκτορα υποβάλλει έκθεση προόδου στη Γ.Σ.Ε.Σ. του Τμήματος στο τέλος κάθε χρόνου από τον ορισμό της.

4. α) Για την τελική αξιολόγηση και κρίση της διατριβής του υποψήφιου διδάκτορα, μετά την ολοκλήρωση των υποχρεώσεών του, ορίζεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. επταμελής εξεταστική επιτροπή, στην οποία μετέχουν και τα μέλη της τριμελούς συμβουλευτικής επιτροπής. Τέσσερα (4) τουλάχιστον μέλη της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής πρέπει να είναι μέλη Δ.Ε.Π., εκ των οποίων τουλάχιστον δύο (2) πρέπει να ανήκουν στο οικείο Τμήμα. Τα υπόλοιπα μέλη της επιτροπής μπορεί να είναι μέλη Δ.Ε.Π. Πανεπιστημίων της ημεδαπής ή ομοταγών ιδρυμάτων της αλλοδαπής, αποχωρήσαντες λόγω ορίου ηλικίας καθηγητές Α.Ε.Ι., καθηγητές Α.Σ.Ε.Ι. ή μέλη Ε.Π. των Τ.Ε.Ι. και της Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε. ή ερευνητές των βαθμίδων Α', Β' ή Γ' αναγνωρισμένου ερευνητικού κέντρου του εσωτερικού ή εξωτερικού, οι οποίοι είναι κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος.

Όλα τα μέλη της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής πρέπει να έχουν την ίδια ή συναφή επιστημονική ειδικότητα με αυτή, στην οποία ο υποψήφιος διδάκτορας εκπόνησε τη διατριβή του.

β) Ο υποψήφιος διδάκτορας αναπτύσσει τη διατριβή του, δημόσια, ενώπιον της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής, η οποία στη συνέχεια κρίνει το πρωτότυπο της διατριβής και κατά πόσον αυτή αποτελεί συμβολή στην επιστήμη. Για την έγκριση της διδακτορικής διατριβής απαιτείται η σύμφωνη γνώμη τουλάχιστον πέντε (5) μελών της επταμελούς εξεταστικής επιτροπής. Η αναγόρευση του υποψηφίου σε διδάκτορα γίνεται από τη Γ.Σ.Ε.Σ. Τα σχετικά με την αναγόρευση καθορίζονται στον Κανονισμό Μεταπτυχιακών Σπουδών.

γ) Με απόφαση της Γ.Σ.Ε.Σ. ορίζεται η γλώσσα συγγραφής της μεταπτυχιακής διπλωματικής εργασίας ή της διδακτορικής διατριβής.

5. α) Οι μεταπτυχιακοί φοιτητές για απόκτηση Μ.Δ.Ε. και οι υποψήφιοι διδάκτορες που δεν έχουν υγειονομική κάλυψη δικαιούνται υγειονομικής και νοσοκομειακής περίθαλψης, όπως ισχύει και για τους προπτυχιακούς φοιτητές.

β) Οι διατάξεις του άρθρου 13 του ν. 2640/1998 (ΦΕΚ 206 Α') εφαρμόζονται αναλόγως και στους μεταπτυχιακούς φοιτητές για απόκτηση Μ.Δ.Ε. ή υποψήφιους διδάκτορες, σε περίπτωση που πραγματοποιούν πρακτική άσκηση σύμφωνα με το πρόγραμμα σπουδών τους.

γ) Για τους μεταπτυχιακούς φοιτητές και υποψήφιους διδάκτορες εφαρμόζονται οι διατάξεις της παραγράφου 8 του άρθρου 43 του ν. 2413/1996 (ΦΕΚ 124 Α') για τη χορήγηση φοιτητικών δανείων.

Άρθρο 10

Π.Μ.Σ. ελληνικών Α.Ε.Ι. στην αλλοδαπή και κοινά Π.Μ.Σ. μεταξύ ημεδαπών και αλλοδαπών Α.Ε.Ι.

1. α) Α.Ε.Ι. της ημεδαπής μπορούν να δημιουργούν μόνα τους, ή σε συνεργασία μεταξύ τους, αυτοδύναμα αυτοχρηματοδοτούμενα Π.Μ.Σ. στο εξωτερικό. Για τα προγράμματα αυτά, το ίδρυμα ή τα συνεργαζόμενα ιδρύματα της ημεδαπής οφείλουν να υποβάλουν μελέτη σκοπιμότητας και βιωσιμότητας στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, όπου θα παρουσιάζονται αναλυτικά ο προϋπολογισμός, οι πηγές χρηματοδότησης, οι διαδικασίες εγκατάστασης, οι ενδεχόμενες συνεργασίες, οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των συμμετεχόντων στο πρόγραμμα, η μετακίνηση του διδακτικού προσωπικού, ο τύπος του χορηγούμενου τίτλου, η οργάνωση και λειτουργία του προγράμματος, η συγκρότηση συντονιστικού οργάνου, η γλώσσα διδασκαλίας και κάθε άλλο θέμα που κρίνεται αναγκαίο σύμφωνα με το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τις μεταπτυχιακές σπουδές της χώρας υποδοχής.

β) Α.Ε.Ι. της ημεδαπής μπορούν να συνεργάζονται με αναγνωρισμένα ομοταγή ιδρύματα της αλλοδαπής για την οργάνωση και λειτουργία κοινών Π.Μ.Σ. για χορήγηση Μ.Δ.Ε. Για τα κοινά αυτά Π.Μ.Σ. καταρτίζεται Ειδικό Πρωτόκολλο Συνεργασίας (Ε.Π.Σ.) μεταξύ των συνεργαζόμενων ιδρυμάτων, στο οποίο καθορίζονται το αντικείμενο του προγράμματος, η διάρκεια της συνεργασίας, οι πηγές χρηματοδότησης, οι υποχρεώσεις και τα δικαιώματα των συμμετεχόντων στο πρόγραμμα, η μετακίνηση του διδακτικού προσωπικού ή των φοιτητών, η χορήγηση ενιαίου τίτλου ή χωριστού τίτλου από κάθε ίδρυμα, ο τύπος του χορηγούμενου τίτλου, η συγκρότηση συντονιστικού οργάνου με αρμοδιότητες αντίστοιχες αυτών της ειδικής διατμηματικής επιτροπής των διδρυματικών προγραμμάτων της ημεδα-

πής, η γλώσσα ή οι γλώσσες διδασκαλίας ή συγγραφής και κάθε άλλο θέμα που κρίνεται αναγκαίο σύμφωνα με το ισχύον νομικό πλαίσιο της νομοθεσίας που διέπει τις μεταπτυχιακές σπουδές κάθε συνεργαζόμενης χώρας. Τα ανωτέρω για το Ε.Π.Σ. ισχύουν και στην περίπτωση συνεργασίας για την εκπόνηση διδακτορικών διατριβών. Με το Ε.Π.Σ. μπορούν να ορίζονται πλην των άλλων και τα επιστημονικά πεδία των διδακτορικών διατριβών.

γ) Τα Πανεπιστήμια της ημεδαπής μπορούν να συνεργάζονται με αναγνωρισμένα ομοταγή ιδρύματα της αλλοδαπής για την εκπόνηση διδακτορικών διατριβών με συνεπιβλέψη.

δ) Το Ε.Π.Σ. καταρτίζεται από τα συνεργαζόμενα ιδρύματα, εγκρίνεται από τις Σ.Ε.Σ. αυτών και υποβάλλεται από τα Ελληνικά Ιδρύματα στο Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων για την έκδοση υπουργικής απόφασης, με την οποία γίνεται η τελική έγκριση του προγράμματος, τηρουμένων των διατάξεων του άρθρου 6 του παρόντος νόμου.

ε) Στις περιπτώσεις εκπόνησης διδακτορικής διατριβής ορίζεται ένας επιβλέπων από κάθε συνεργαζόμενο ίδρυμα. Οι συνεπιβλέποντες συμμετέχουν στην προβλεπόμενη τριμελή συμβουλευτική επιτροπή. Τη διοικητική και οργανωτική ευθύνη της εκπόνησης της διδακτορικής διατριβής αναλαμβάνει ένα εκ των συνεργαζόμενων ιδρυμάτων, που ορίζεται στο Ε.Π.Σ. Η διαδικασία εκπόνησης της διατριβής γίνεται με τις προϋποθέσεις που ορίζονται στη νομοθεσία της χώρας, το ίδρυμα της οποίας έχει τη διοικητική και οργανωτική ευθύνη. Στο ίδρυμα αυτό γίνεται και η τελική κρίση της διατριβής του υποψηφίου από την επταμελή εξεταστική επιτροπή του νόμου αυτού για την ελληνική πλευρά, ή την αντίστοιχη επιτροπή του ιδρύματος της αλλοδαπής, στην οποία συμμετέχουν όλοι οι συνεπιβλέποντες. Στην επταμελή εξεταστική επιτροπή μπορεί να συμμετέχουν εκτός από τους συνεπιβλέποντες της αλλοδαπής και ένα ή περισσότερα μέλη Δ.Ε.Π. που ορίζονται από το συνεργαζόμενο ίδρυμα της αλλοδαπής, εφόσον αυτό προβλέπεται στο Ε.Π.Σ. Στις περιπτώσεις αυτές μπορεί να χορηγείται ενιαίο διδακτορικό δίπλωμα, στο οποίο γίνεται μνεία των συνεργαζόμενων ιδρυμάτων ή χωριστό διδακτορικό δίπλωμα για τους υποψηφίους κάθε χώρας, στο οποίο όμως γίνεται μνεία των συνεργαζόμενων ιδρυμάτων, σύμφωνα με τους ειδικότερους όρους που προβλέπονται στο Ε.Π.Σ.

στ) Μ.Δ.Ε. και Δ.Δ. που χορηγούνται σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου αυτής θεωρούνται αυτοδικαίως ως ισότιμα με τα χορηγούμενα από τα συνεργαζόμενα ιδρύματα, στα οποία λειτουργούν τα κοινά Π.Μ.Σ.

2. Με απόφαση του Υπουργού Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων ρυθμίζεται κάθε σχετικό με το άρθρο αυτό ζήτημα.

Άρθρο 11

Ερευνητικά Πανεπιστημιακά Ινστιτούτα

Άρθρο 12

Καταργούμενες διατάξεις - Μεταβατικές ρυθμίσεις

1. Διδάκτρα που έχουν καταβληθεί ή καταβάλλονται για Π.Μ.Σ. που συστήθηκαν με βάση το ν. 2083/1992 (ΦΕΚ 159 Α'), και αμοιβές ή αποζημιώσεις που καταβλήθηκαν ή καταβάλλονται για τη λειτουργία των Π.Μ.Σ. σε μέλη Δ.Ε.Π. και στο διοικητικό προσωπικό του οικείου ή άλλων Α.Ε.Ι., δεν αναζητούνται και εξακολουθούν να εισπράττονται ή να καταβάλλονται νομίμως, εφόσον υπήρξαν σχετικές αποφάσεις της Σ.Ε.Σ. ή της Συγκλήτου του οικείου ή των οικείων Α.Ε.Ι., προκειμένου περί διαπανεπιστημιακών Π.Μ.Σ., ή τα διδάκτρα και οι αμοιβές ή αποζημιώσεις αυτές περιλαμβάνονται στις σχετικές ιδρυτικές-εγκριτικές υπουργικές αποφάσεις.

2. Με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 4 του ν. 3187/2003 (ΦΕΚ 233 Α'), όπως αντικαταστάθηκαν με το άρθρο 3 του ν. 3413/2005 (ΦΕΚ 278 Α'), από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου καταργούνται οι διατάξεις των άρθρων 10, 11, 12, 13, 14 παρ. 1 και 17 του ν. 2083/1992, όπως ίσχυαν, το άρθρο 23 του ν. 3404/2005, καθώς και κάθε άλλη γενική ή ειδική διάταξη που είναι αντίθετη στις διατάξεις του παρόντος νόμου ή αφορά σε θέματα που ρυθμίζονται διαφορετικά από αυτόν. Οι διατάξεις όμως αυτές εξακολουθούν να ισχύουν για τους ήδη εγγεγραμμένους μεταπτυχιακούς φοιτητές σε Π.Μ.Σ. και για τους υποψήφιους διδάκτορες που έχουν ήδη γίνει δεκτοί πριν τη δημοσίευση του παρόντος νόμου στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και σε κάθε περίπτωση το ανώτερο για μια τριετία από την έναρξη ισχύος του.

3. Τα ήδη υφιστάμενα Π.Μ.Σ. στα Πανεπιστήμια και τα Π.Μ.Σ. σύμπραξης των Τ.Ε.Ι. και της Α.Σ.ΠΑΙ.Τ.Ε. με Πανεπιστήμια της ημεδαπής ή της αλλοδαπής παύουν να λειτουργούν, εάν εντός δύο (2) ετών από τη δημοσίευση του νόμου αυτού στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως δεν έχουν προσαρμοσθεί στις διατάξεις του.

4. Οι μεταπτυχιακοί τίτλοι σπουδών της Εθνικής Σχολής Δημόσιας Υγείας, που χορηγούνται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 3 του ν. 2194/1994 (ΦΕΚ 34 Α') και της παρ. 2 του άρθρου 5 του ν. 2517/1997 (ΦΕΚ 160 Α'), διάρκειας ενός (1) ή δύο (2) ετών ανάλογα με το πρόγραμμα, είναι ισότιμοι προς τους μεταπτυχιακούς τίτλους ειδίκευσης των Α.Ε.Ι. Το πρόγραμμα σπουδών της Σχολής υπόκειται σε αξιολόγηση κατ' ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων του ν. 3374/2005, εντός διετίας από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου. Σε αξιολόγηση υπόκειται επί-

σης κάθε νέο πρόγραμμα σπουδών ή παράταση λειτουργούντος προγράμματος σπουδών εντός διετίας από την έγκρισή του ή από την έγκριση της παράτασής του.

5. Στο τέλος της παραγράφου 22 του άρθρου 28 του ν. 2083/1992 προστίθεται το ακόλουθο εδάφιο που έχει ως εξής:

«Στην περίπτωση αυτή, η θητεία του διευθυντή αυτού λήγει με απόφαση της Γ.Σ. του Τμήματος, με την οποία η διεύθυνση της κλινικής ή του εργαστηρίου ανατίθεται σε μέλος Δ.Ε.Π. που έχει διοριστεί στο μεταξύ στη βαθμίδα του καθηγητή του αντίστοιχου γνωστικού αντικειμένου και ανήκει στον οικείο τομέα ή στο οικείο τμήμα.»

Άρθρο 13

Συνομογραφίες

.....

Άρθρο 14

Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του νόμου αυτού αρχίζει από τη δημοσίευσή του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά στις επί μέρους διατάξεις του.

Παραγγέλλομε τη δημοσίευση του παρόντος στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως και την εκτέλεσή του ως νόμου του Κράτους.

Αθήνα, 15 Ιουλίου 2008

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΚΑΡΟΛΟΣ ΓΡ. ΠΑΠΟΥΛΙΑΣ

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

4. ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΤΟΥ Π.Μ.Σ.

Όργανα διοίκησης του Π.Μ.Σ. είναι η Γενική Συνέλευση Ειδικής Σύμβουλης, η Συντονιστική Επιτροπή και ο Διευθυντής Μεταπτυχιακών Σπουδών.

ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΕΙΔΙΚΗΣ ΣΥΝΘΕΣΗΣ

Πρόεδρος: Ο Πρόεδρος του Τμήματος,
Καθηγητής **Χρήστος Οικονόμου**

Μέλη: Τα μέλη Δ.Ε.Π. του Τμήματος που έχουν αναλάβει μεταπτυχιακό έργο.

Δύο εκπρόσωποι των μεταπτυχιακών φοιτητών.

ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Διευθυντής Μεταπτυχιακών Σπουδών: Καθηγήτρια **Δέσπω Λιάλιου**

Δύο μέλη ΔΕΠ με μεταπτυχιακό έργο από κάθε Τομέα:

Από τον Τομέα Αγίας Γραφής και Πατερικής Γραμματείας:

Επίκουρος Καθηγητής **Αθανάσιος Παπαρνάκης**
Λέκτορας **Άννα Καραμανίδου**

Από τον Τομέα Ιστορίας, Δόγματος, Διορθοδόξων και Διαχριστιανικών Σχέσεων:

Καθηγητής **Αθανάσιος Καραθανάσης**
Επίκουρος Καθηγητής **Βασίλειος Τσίγκος**

Από τον Τομέα Λατρείας, Αρχαιολογίας και Τέχνης:

Επίκουρος Καθηγητής αρχιμ. **Νικόδημος Σκρέττας-Πλεξίδας**

Επίκουρος Καθηγητής πρωτοπρεσβύτερος **Κωνσταντίνος Καραϊσαρίδης**

Από τον Τομέα Δικαίου, Οργανώσεως, Ζωής και Διακονίας της Εκκλησίας:

Καθηγητής **Θεόδωρος Γιάγκου**

Αναπληρωτής Καθηγητής **Ηρακλής Ρεράκης**

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΟΥ Π.Μ.Σ.

Τη διοικητική υποστήριξη του Π.Μ.Σ. έχει η Γραμματεία του Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας.

5. ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΑ ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΟ ΑΚΑΔ. ΕΤΟΣ 2009-2010

Α. ΤΟΜΕΑΣ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ ΚΑΙ ΠΑΤΕΡΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ

α) ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΑΓΙΑΣ ΓΡΑΦΗΣ

1. ΠΑΛΑΙΑ ΔΙΑΘΗΚΗ (ΠΔ)

Α' Εξάμηνο Ω.Δ. Δ.Μ. ECTS
ΠΔ11. Θέματα Εισαγωγής στην Παλαιά Διαθήκη 3 3 6
Αθ. Παπαρνάκης, επίκ. καθηγητής

Β' Εξάμηνο
ΠΔ2. Θέματα Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Παλαιάς Διαθήκης 3 3 6
Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr→blackboard
Αθ. Παπαρνάκης, επίκ. καθηγητής

ΠΔ3. Γλώσσα και παράδοση του κειμένου της Παλαιάς Διαθήκης 3 3 6
Αθ. Παπαρνάκης, επίκ. καθηγητής

Γ' Εξάμηνο
ΠΔ6. Η Παλαιά Διαθήκη στην Καινή Διαθήκη και στους πατέρες της Εκκλησίας 3 3 6
Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr→blackboard
Αθ. Παπαρνάκης, επίκ. καθηγητής

ΠΔ7. Ερμηνεία των ιστορικών βιβλίων της Παλαιάς Διαθήκης 3 3 6
Αθ. Παπαρνάκης, επίκ. καθηγητής

2. ΚΑΙΝΗ ΔΙΑΘΗΚΗ (ΚΔ)

Α' Εξάμηνο
ΚΔ8. Θέματα ερμηνείας των Ευαγγελίων και των Πράξεων των Αποστόλων 3 3 6
Χρ. Οικονόμου, καθηγητής

ΚΔ4. Θέματα γλώσσας της Καινής Διαθήκης 3 3 6
Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr→blackboard
Κυρ. Παπαδημητρίου, επίκ. καθηγήτρια

Ω.Δ. Δ.Μ. ECTS

ΚΔ17. Ειδικά θέματα Καινής Διαθήκης 3 3 6
Αικ. Τσαλαμπούνη, λέκτορας

Β' Εξάμηνο

ΚΔ11. Θέματα Θεολογίας της Καινής Διαθήκης 3 3 6
Χρ. Οικονόμου, καθηγητής

ΚΔ12. Θέματα Ερμηνευτικής της Καινής Διαθήκης 3 3 6
Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr→blackboard
Κυρ. Παπαδημητρίου, επίκ. καθηγήτρια

ΚΔ2. Θέματα Ιστορίας Χρόνων της Καινής Διαθήκης 3 3 6
Η Παλαιστίνη της εποχής του Ιησού
Αικ. Τσαλαμπούνη, λέκτορας

Γ' Εξάμηνο

ΚΔ15. Καινή Διαθήκη και πολιτισμός 3 3 6
Χρ. Οικονόμου, καθηγητής

ΚΔ7. Πάπυροι και επιγραφές της ελληνιστικής εποχής 3 3 6
Κυρ. Παπαδημητρίου, επίκ. καθηγήτρια

ΚΔ16. Καινή Διαθήκη και κοινωνικά ζητήματα 3 3 6
Αικ. Τσαλαμπούνη, λέκτορας

β) ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΠΑΤΕΡΙΚΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ (ΠΓ)

Α' Εξάμηνο
ΠΓ14. Βασικά γνωρίσματα της πατερικής θεολογίας 3 3 6
Σουλτάνα Λάμπρου, λέκτορας

ΠΓ1. Εισαγωγή στη Χριστ. Γραμματεία 3 3 6
Άννα Καραμανίδου, λέκτορας

ΠΓ3. Θέματα Εκκλησιαστικής Γραμματολογίας και πατερικής θεολογίας των γ' και δ' αιώνων 3 3 6
Θεόδ. Πιτταράς, λέκτορας

Β' Εξάμηνο

ΠΓ13. Μεγάλοι σταθμοί της πατερικής θεολογίας 3 3 6
Σουλτάνα Λάμπρου, λέκτορας

ΠΓ11. Οι πατερικές σπουδές στη Δύση μετά την Αναγέννηση 3 3 6
Άννα Καραμανίδου, λέκτορας

ΠΓ6. Θέματα Εκκλησιαστικής Γραμματολογίας και πατερικής θεολογίας από τον ε' μέχρι τον η' αιώνα 3 3 6
Θεόδ. Πιτταράς, λέκτορας

Γ' Εξάμηνο	Ω.Δ.	Δ.Μ.	ECTS
ΠΓ7. Θέματα Εκκλ. Γραμματολογίας και πατερικής θεολογίας από τον θ' μέχρι τον ιε' αι. <i>Σουλτάνα Λάμπρου, λέκτορας</i>	3	3	6
ΠΓ8. Θέματα Εκκλ. Γραμματολογίας και πατερ. θεολογίας των χρόνων της Τουρκοκρατίας <i>Άννα Καραμανίδου, λέκτορας</i>	3	3	6

γ) ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΘΡΗΣΚΕΙΟΛΟΓΙΑΣ (ΘΡ)

Α' Εξάμηνο

ΘΡ1. Εισαγωγικά θέματα Θρησκευολογίας <i>Απ. Κραλίδης, επίκ. καθηγητής</i>	3	3	6
ΘΡ11. Ειδικά θέματα Θρησκευολογίας <i>Απ. Κραλίδης, επίκ. καθηγητής</i>	3	3	6

Β' Εξάμηνο

ΘΡ2. Ιστορία των θρησκειών Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr →blackboard <i>Απ. Κραλίδης, επίκ. καθηγητής</i>	3	3	6
ΘΡ3. Χριστιανισμός και θρησκευόμενα. Θέσεις Αγίας Γραφής και πατέρων της Εκκλησίας <i>Απ. Κραλίδης, επίκ. καθηγητής</i>	3	3	6

Γ' Εξάμηνο

ΘΡ4. Αρχαία ελληνική θρησκεία <i>Απ. Κραλίδης, επίκ. καθηγητής</i>	3	3	6
ΘΡ9. Ισλάμ και σύγχρονα ιδεολογικά ρεύματα <i>Απ. Κραλίδης, επίκ. καθηγητής</i>	3	3	6

Β. ΤΟΜΕΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΔΟΓΜΑΤΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

α) ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ (ΙΕ)

Α' Εξάμηνο

ΙΕ13. Ειδικά θέματα Ορθοδοξίας στη Ν.Α. Ευρώπη Α' <i>Μιχ. Τρίτος, καθηγητής</i>	3	3	6
ΙΕ1. Θέματα Εισαγωγής στην Εκκλησιαστική Ιστορία Α' <i>Βασ. Κουκουσάς, επίκ. καθηγητής</i>	3	3	6

	Ω.Δ.	Δ.Μ.	ECTS
ΙΕ9. Ιστορικοί σταθμοί των κατά τόπους ορθόδοξων εκκλησιών (Οικουμενικό Πατριαρχείο, πρεσβυγενή Πατριαρχεία Ανατολής, νεώτερα Πατριαρχεία, αυτοκέφαλες Εκκλησίες, αυτόνομες Αρχιεπισκοπές και Μητροπόλεις) Α' <i>Ιωάνν. Μπάκας, λέκτορας</i>	3	3	6

Β' Εξάμηνο

ΙΕ14. Ειδικά θέματα Ορθοδοξίας στη Ν.Α. Ευρώπη Β' <i>Μιχ. Τρίτος, καθηγητής</i>	3	3	6
ΙΕ2. Θέματα Εισαγωγής στην Εκκλησιαστική Ιστορία Β' <i>Βασ. Κουκουσάς, επίκ. καθηγητής</i>	3	3	6
ΙΕ10. Ιστορικοί σταθμοί των κατά τόπους ορθόδοξων εκκλησιών (Οικουμενικό Πατριαρχείο, πρεσβυγενή Πατριαρχεία Ανατολής, νεώτερα Πατριαρχεία, αυτοκέφαλες Εκκλησίες, αυτόνομες Αρχιεπισκοπές και Μητροπόλεις) Β' <i>Ιωάνν. Μπάκας, λέκτορας</i>	3	3	6
ΙΕ11. Ιστορικοί σταθμοί των κατά τόπους ορθόδοξων εκκλησιών (Οικουμενικό Πατριαρχείο, πρεσβυγενή Πατριαρχεία Ανατολής, νεώτερα Πατριαρχεία, αυτοκέφαλες Εκκλησίες, αυτόνομες Αρχιεπισκοπές και Μητροπόλεις) Γ' <i>Ιωάνν. Μπάκας, λέκτορας</i>	3	3	6

Γ' Εξάμηνο

ΙΕ15. Ειδικά θέματα Ορθοδοξίας στη Ν.Α. Ευρώπη Γ' <i>Μιχ. Τρίτος, καθηγητής</i>	3	3	6
ΙΕ3. Θέματα Εισαγωγής στην Εκκλησιαστική Ιστορία Γ' <i>Βασ. Κουκουσάς, επίκ. καθηγητής</i>	3	3	6
ΙΕ4. Θέματα Εισαγωγής στην Εκκλησιαστική Ιστορία Δ' <i>Βασ. Κουκουσάς, επίκ. καθηγητής</i>	3	3	6
ΙΕ12. Ιστορικοί σταθμοί των κατά τόπους ορθόδοξων εκκλησιών (Οικουμενικό Πατριαρχείο, πρεσβυγενή Πατριαρχεία Ανατολής, νεώτερα Πατριαρχεία, αυτοκέφαλες Εκκλησίες, αυτόνομες Αρχιεπισκοπές και Μητροπόλεις) Δ' <i>Ιωάνν. Μπάκας, λέκτορας</i>	3	3	6

β) ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ (ΕΟ)**Α' Εξάμηνο**

	Ω.Δ.	Δ.Μ.	ECTS
ΕΟ6. Χειρόγραφα και βιβλία κατά την Τουρκοκρατία <i>Αθ. Καραθανάσης, καθηγητής</i>	3	3	6
ΕΟ7. Θέματα ορθοδόξου πνευματικότητας Α' <i>Δέσπω Λιάλιου, καθηγήτρια</i>	3	3	6
ΕΟ8. Θέματα ορθοδόξου πνευματικότητας Β' <i>Δέσπω Λιάλιου, καθηγήτρια</i>	3	3	6
ΕΟ11. Θέματα Ιστορίας του πνευματικού βίου του Βυζαντίου Α' <i>Κωνστ. Χρήστου, αναπλ. καθηγητής</i>	3	3	6

Β' Εξάμηνο

ΕΟ2. Ορθοδοξία-Γένος-Παιδεία-Πολιτισμός Β': Το λαϊκό βιβλίο και το θρησκευτικό ανάγνωσμα <i>Αθ. Καραθανάσης, καθηγητής</i>	3	3	6
ΕΟ9. Θέματα ορθοδόξου πνευματικότητας Γ' <i>Δέσπω Λιάλιου, καθηγήτρια</i>	3	3	6
ΕΟ12. Θέματα Ιστορίας του πνευματικού βίου του Βυζαντίου Β' <i>Κωνστ. Χρήστου, αναπλ. καθηγητής</i>	3	3	6

Γ' Εξάμηνο

ΕΟ3. Ιστορία του Νέου Ελληνισμού-Ιστορία της Θεσσαλονίκης (1430-1821) <i>Αθ. Καραθανάσης, καθηγητής</i>	3	3	6
ΕΟ10. Θέματα ορθοδόξου πνευματικότητας Δ' <i>Δέσπω Λιάλιου, καθηγήτρια</i>	3	3	6
ΕΟ13. Θέματα Ιστορίας του πνευματικού βίου του Βυζαντίου Γ' <i>Κωνστ. Χρήστου, αναπλ. καθηγητής</i>	3	3	6

γ) ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΔΟΓΜΑΤΙΚΗΣ & ΣΥΜΒΟΛΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ (ΔΘ)**Α' Εξάμηνο**

ΔΘ1. Θέματα ερμηνείας των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας Α' <i>Δέσπω Λιάλιου, καθηγήτρια</i>	3	3	6
ΔΘ5. Ειδικά θέματα Δογματικής της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας Α' <i>Βασ. Τσίγκος, επίκ. καθηγητής</i>	3	3	6

Ω.Δ. Δ.Μ. ECTS

ΔΘ9. Θέματα Χριστιανικής Δογματικής (Συμβολική, Διορθόδοξες και διαχριστιανικές σχέσεις, Ιστορία οικουμενικής κινήσεως) Α' <i>π. Χρήστος Βλαχάβας-Φιλιώτης, επίκ. καθηγητής</i>	3	3	6
ΔΘ17. Ιστορία Δογμάτων Α' <i>π. Χρήστος Βλαχάβας-Φιλιώτης, επίκ. καθηγητής</i>	3	3	6
ΔΘ13. Περί Θεού αντιλήψεις της αρχαίας ελληνικής φιλοσοφίας <i>Κωνστ. Μποζίνης, επίκ. καθηγητής</i>	3	3	6

Β' Εξάμηνο

ΔΘ3. Θέματα ερμηνείας των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας Γ' <i>Δέσπω Λιάλιου, καθηγήτρια</i>	3	3	6
ΔΘ6. Ειδικά θέματα Δογματικής της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας Β' <i>Βασ. Τσίγκος, επίκ. καθηγητής</i>	3	3	6
ΔΘ10. Θέματα Χριστιανικής Δογματικής (Συμβολική, Διορθόδοξες και διαχριστιανικές σχέσεις, Ιστορία οικουμενικής κινήσεως) Β' <i>π. Χρήστος Βλαχάβας-Φιλιώτης, επίκ. καθηγητής</i>	3	3	6
ΔΘ18. Ιστορία Δογμάτων Β' <i>π. Χρήστος Βλαχάβας-Φιλιώτης, επίκ. καθηγητής</i>	3	3	6
ΔΘ19. Ιστορία Δογμάτων Γ' <i>π. Χρήστος Βλαχάβας-Φιλιώτης, επίκ. καθηγητής</i>	3	3	6
ΔΘ14. Η φιλοσοφία της ελληνοιστικής περιόδου <i>Κωνστ. Μποζίνης, επίκ. καθηγητής</i>	3	3	6
ΔΘ2. Θέματα ερμηνείας των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας Β' <i>π. Βασίλειος Γεωργόπουλος, λέκτορας</i>	3	3	6

Γ' Εξάμηνο

ΔΘ7. Ειδικά θέματα Δογματικής της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας Γ' <i>Βασ. Τσίγκος, επίκ. καθηγητής</i>	3	3	6
ΔΘ8. Ειδικά θέματα Δογματικής της Ορθοδόξου Καθολικής Εκκλησίας Δ' <i>Βασ. Τσίγκος, επίκ. καθηγητής</i>	3	3	6

	Ω.Δ.	Δ.Μ.	ECTS
ΔΘ11. Θέματα Χριστιανικής Δογματικής (Συμβολική, Διορθόδοξες και διαχριστιανικές σχέσεις, Ιστορία οικουμενικής κινήσεως) Γ΄ <i>π. Χρήστος Βλαχάβας-Φιλιώτης, επίκ. καθηγητής</i>	3	3	6
ΔΘ12. Θέματα Χριστιανικής Δογματικής (Συμβολική, Διορθόδοξες και διαχριστιανικές σχέσεις, Ιστορία οικουμενικής κινήσεως) Δ΄ <i>π. Χρήστος Βλαχάβας-Φιλιώτης, επίκ. καθηγητής</i>	3	3	6
ΔΘ20. Ιστορία Δογμάτων Δ΄ <i>π. Χρήστος Βλαχάβας-Φιλιώτης, επίκ. καθηγητής</i>	3	3	6
ΔΘ15. Η συνάντηση Χριστιανισμού και Φιλοσοφίας κατά τους πρώτους χριστιανικούς αιώνες <i>Κωνστ. Μποζίνης, επίκ. καθηγητής</i>	3	3	6
ΔΘ4. Θέματα ερμηνείας των δογματικών και συμβολικών κειμένων της Ορθοδόξου Εκκλησίας Δ΄ <i>π. Βασίλειος Γεωργόπουλος, λέκτορας</i>	3	3	6

Γ. ΤΟΜΕΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ, ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΗΣ

α) ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΗΣ (ΑΤ)

Α΄ Εξάμηνο

ΑΤ5. Τα μυστήρια της Ορθοδόξου Εκκλησίας <i>π. Νικόδημος Σκρέττας, επίκ. καθηγητής</i>	3	3	6
ΑΤ2. Θέματα ερμηνείας της Θείας Λειτουργίας <i>π. Κωνσταντίνος Καραϊσαρίδης, επίκ. καθηγητής</i>	3	3	6
ΑΤ9. Ομιλητική Α΄ <i>Τρύφων Τσομπάνης, λέκτορας</i>	3	3	6

Β΄ Εξάμηνο

ΑΤ6. Ερμηνεία και θεολογία λειτουργικών ευχών και ύμνων <i>π. Νικόδημος Σκρέττας, επίκ. καθηγητής</i>	3	3	6
ΑΤ1. Ναός, σκεύη, άμφια <i>π. Κωνσταντίνος Καραϊσαρίδης, επίκ. καθηγητής</i>	3	3	6
ΑΤ10 Ομιλητική Β΄ <i>Τρύφων Τσομπάνης, λέκτορας</i>	3	3	6

Γ΄ Εξάμηνο

ΑΤ8. Λειτουργικά Τυπικά και Ευχολόγια <i>π. Νικόδημος Σκρέττας, επίκ. καθηγητής</i>	3	3	6
--	---	---	---

	Ω.Δ.	Δ.Μ.	ECTS
ΑΤ7. Ειδικά λειτουργικά θέματα <i>π. Κωνσταντίνος Καραϊσαρίδης, επίκ. καθηγητής</i>	3	3	6

β) ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ & ΤΕΧΝΗΣ (ΑΤ)

Α΄ Εξάμηνο

ΑΤ2. Εικονογραφία της Θεοτόκου <i>Αγγελική Τριβυζαδάκη, λέκτορας</i>	3	3	6
---	---	---	---

Β΄ Εξάμηνο

ΑΤ3. Εικονογραφικοί κύκλοι αγίων <i>Αγγελική Τριβυζαδάκη, λέκτορας</i>	3	3	6
---	---	---	---

Γ΄ Εξάμηνο

ΑΤ6. Αρχιτεκτονική των βυζαντινών ναών (πρωτοβυζαντινή, μεσοβυζαντινή, υστεροβυζαντινή περίοδος) <i>Αγγελική Τριβυζαδάκη, λέκτορας</i>	3	3	6
---	---	---	---

γ) ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΑΓΙΟΛΟΓΙΑΣ (ΑΓ)

Α΄ Εξάμηνο

ΑΓ1. Μαρτύρια και μαρτυρολογικές συλλογές <i>Συμ. Πασχαλίδης, αναπλ. καθηγητής</i>	3	3	6
---	---	---	---

Β΄ Εξάμηνο

ΑΓ3. Οι αγιολογικές πηγές της μεσοβυζαντινής και παλαιολόγειας περιόδου Το μάθημα υποστηρίζεται ηλεκτρονικά στην ιστοσελίδα www.lib.auth.gr →blackboard <i>Συμ. Πασχαλίδης, αναπλ. καθηγητής</i>	3	3	6
---	---	---	---

Γ΄ Εξάμηνο

ΑΓ4. Τα αγιολογικά κείμενα της μεταβυζαντινής περιόδου <i>Συμ. Πασχαλίδης, αναπλ. καθηγητής</i>	3	3	6
--	---	---	---

δ) ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΣ ΜΟΥΣΙΚΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΨΑΛΤΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ (ΒΜ)

Α΄ Εξάμηνο

ΒΜ1. Χειρόγραφοι κώδικες Ψαλτικής (1-10΄ αι.) <i>π. Σπυρίδων Αντωνίου, επίκ. καθηγητής</i>	3	3	6
---	---	---	---

Β' Εξάμηνο	Ω.Δ. Δ.Μ. ECTS		
BM2. Θέματα βυζαντινής και μεταβυζαντινής Μουσικολογίας και Ψαλτικής Τέχνης π. Σπυρίδων Αντωνίου, επίκ. καθηγητής	3	3	6

Γ' Εξάμηνο			
BM4. Θέματα Αισθητικής της Βυζαντινής Μουσικής και Παλαιογραφίας της Ψαλτικής Τέχνης π. Σπυρίδων Αντωνίου, επίκ. καθηγητής	3	3	6

Δ. ΤΟΜΕΑΣ ΔΙΚΑΙΟΥ, ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ, ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

α) ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΚΑΝΟΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ-ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ-ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ

1. ΚΑΝΟΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ (ΚΔ)

Α' Εξάμηνο			
Δ11. Ερμηνεία ιερών κανόνων Θεόδ. Γιάγκου, καθηγητής	3	3	6
Δ15. Κανονικό Δίκαιο Α' Γεώργιος Γκαβαρδίνας, λέκτορας	3	3	6

Β' Εξάμηνο			
Δ12. Μοναχικά Τυπικά και μοναχικοί κανόνες Θεόδ. Γιάγκου, καθηγητής	3	3	6
Δ16. Κανονικό Δίκαιο Β' Γεώργιος Γκαβαρδίνας, λέκτορας	3	3	6
Δ17. Κανονικό Δίκαιο Γ' Δημ. Νικολακάκης, λέκτορας	3	3	6

Γ' Εξάμηνο			
Δ14. Πηγές Κανονικού Δικαίου και Λειτουργικής Θεόδ. Γιάγκου, καθηγητής	3	3	6
Δ13. Πηγές Κανονικού Δικαίου Γεώργιος Γκαβαρδίνας, λέκτορας	3	3	6
Δ18. Κανονικό Δίκαιο Δ' Δημ. Νικολακάκης, λέκτορας	3	3	6

2. ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ (ΠΜ)

Α' Εξάμηνο	Ω.Δ. Δ.Μ. ECTS		
ΠΜ1. Αρχές και μέθοδοι του ποιμαντικού έργου Α' π. Αθανάσιος Γκίκας, αναπλ. καθηγητής	3	3	6

Β' Εξάμηνο			
ΠΜ2. Αρχές και μέθοδοι του ποιμαντικού έργου Β' π. Αθανάσιος Γκίκας, αναπλ. καθηγητής	3	3	6

Γ' Εξάμηνο			
ΠΜ3. Ερμηνεία κειμένων ποιμαντικού περιεχομένου Α' π. Αθανάσιος Γκίκας, αναπλ. καθηγητής	3	3	6

3. ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ (ΙΡ)

Γ' Εξάμηνο			
ΙΡ1. Ορθόδοξη χριστιανική ιεραποστολή Κωνστ. Κωτσιόπουλος, λέκτορας	3	3	6

β) ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ-ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

1. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ (ΠΑ)

Α' Εξάμηνο			
ΠΑ2. Θέματα Ειδικής Παιδαγωγικής: Η ευρωπαϊκή διάσταση της ορθόδοξου χριστιανικής αγωγής Ηρ. Ρεράκης, αναπλ. καθηγητής	3	3	6

Β' Εξάμηνο			
ΠΑ3. Αγωγή και πολιτισμός Ηρ. Ρεράκης, αναπλ. καθηγητής	3	3	6

Γ' Εξάμηνο			
ΠΑ4. Θέματα χριστιανικής αγωγής: Κοινωνικοποίηση του παιδιού και ορθόδοξη χριστιανική αγωγή Ηρ. Ρεράκης, αναπλ. καθηγητής	3	3	6

2. ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ (ΠΨ)

Α' Εξάμηνο			
ΠΨ3. Ειδικά θέματα Ποιμαντικής Ψυχολογίας Α' π. Αθανάσιος Γκίκας, αναπλ. καθηγητής	3	3	6

	Ω.Δ. Δ.Μ. ECTS
Β' Εξάμηνο	
ΠΨ4. Ειδικά θέματα Ποιμαντικής Ψυχολογίας Β' <i>π. Αθανάσιος Γκίκας, αναπλ. καθηγητής</i>	3 3 6
γ) ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗΣ ΗΘΙΚΗΣ-ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑΣ	
1. ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΗΘΙΚΗ (ΧΗ)	
Α' Εξάμηνο	
ΧΗ1. Θέματα Χριστιανικής Ηθικής Α': Πατερικά κείμενα Χριστιανικής Ηθικής <i>Μιλτ. Βάντσος, επίκ. καθηγητής</i>	3 3 6
Β' Εξάμηνο	
ΧΗ3. Θέματα Βιοηθικής Α' <i>Μιλτ. Βάντσος, επίκ. καθηγητής</i>	3 3 6
Γ' Εξάμηνο	
ΧΗ4. Θέματα Χριστιανικής Ηθικής Β': Σύγχρονοι ηθικοί προβληματισμοί <i>Μιλτ. Βάντσος, επίκ. καθηγητής</i>	3 3 6
2. ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΙΑ (ΚΟ)	
Α' Εξάμηνο	
ΚΟ1. Θέματα Γενικής Κοινωνιολογίας Α': Θρησκευτική και πολιτική ελευθερία <i>Κωνστ. Κωτσιόπουλος, λέκτορας</i>	3 3 6
Β' Εξάμηνο	
ΚΟ3. Θέματα Κοινωνιολογίας του Χριστιανισμού Α': Χριστιανισμός και κράτος πρόνοιας· <i>Κωνστ. Κωτσιόπουλος, λέκτορας</i>	3 3 6
Γ' Εξάμηνο	
ΚΟ4. Θέματα Κοινωνιολογίας του Χριστιανισμού Β': Κοινωνιολογία της οικουμενικής κινήσεως <i>Κωνστ. Κωτσιόπουλος, λέκτορας</i>	3 3 6

Διπλωματική Εργασία (για όλους τους Τομείς): 12 ECTS

ΣΕΜΙΝΑΡΙΟ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΗΣ ΘΕΟΛΟΓΙΑΣ

(Απόφαση Γ.Σ. Τμ. Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας αρ. 379/12-7-2006
και Υπουργική Απόφαση αρ. Φ5/89656/Β3, «Εφαρμογή του Συστήματος Μετα-
φοράς και Συσσώρευσης Πιστωτικών Μονάδων», άρθρ. 1, παρ. 2, ΦΕΚ, τεύχ. Β',
1466/13-8-2007)

Ο Τομέας Αγίας Γραφής και Πατερικής Γραμματείας, στα πλαίσια του Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών, οργανώνει σε μόνιμη βάση Σεμινάριο Ορθόδοξου Ερμηνευτικής Θεολογίας, υποχρεωτικό για όλες τις ειδικεύσεις του. Πρόκειται για μία τακτή ανά μήνα επιστημονική συνεδρία, κατά τη διάρκεια και των δύο εξαμήνων του ακαδημαϊκού έτους, που ισοδυναμεί με ένα εβδομαδιαίο μάθημα ειδίκευσης και χρεώνεται με τρεις διδακτικές ώρες και τρεις διδακτικές μονάδες (έξι πιστωτικές μονάδες ECTS). Οι συνεδρίες αφορούν στην ερμηνεία της Αγίας Γραφής και έχουν ως άξονα τις βιβλικές επιστήμες και τις επιστήμες της Πατρολογίας και Θρησκευτολογίας, κατά τη συμβολή τους στην ερμηνευτική κατανόηση της Βίβλου.

Το ερευνητικό προσωπικό του Τομέα, αλλά και άλλοι ερευνητές αναπτύσσουν σχετικά επιστημονικά θέματα, παρουσιάζουν τα πορίσματα των ερευνών τους και ενημερώνουν για τις σύγχρονες εξελίξεις της επιστήμης. Οι μεταπτυχιακοί σπουδαστές και οι υποψήφιοι διδάκτορες συμμετέχουν στη συζήτηση, και μπορούν να παρουσιάζουν ανακοινώσεις και εργασίες που τούς ανατίθενται. Το πρόγραμμα και οι δραστηριότητες του Σεμιναρίου αναρτώνται στην ιστοσελίδα του Τμήματος (www.past.auth.gr), στον οικείο σύνδεσμο.

IE'

PROGRAMME OF STUDIES

**ARISTOTLE UNIVERSITY OF THESSALONIKI
FACULTY OF THEOLOGY
SCHOOL OF PASTORAL AND SOCIAL THEOLOGY
ACADEMIC YEAR 2009-2010**

The texts of the Programme of Studies have been rendered into English by Maria Makrantonaki-Farasa, English teacher of the Faculty of Theology, A.U.Th.,Theologian.

THE SCHOOL OF PASTORAL AND SOCIAL THEOLOGY

The School of Pastoral and Social Theology is the one of the two Schools in the Faculty of Theology, which functions independently according to the laws 1268/82, 2083/1992 and 3549/2007. The School is the basic academic unit which covers a scientific field of study. The programme of studies of each School leads to a diploma. The School of Pastoral and Social Theology with its providing education aims to instruct executives of the science of Theology, of the social organizations and of the National Education System, and to train members of the Church.

The studies are distributed in 8 semesters (4 years).

ADMINISTRATION OF THE SCHOOL

Members of the Administration of the School are the President, the Administrative Council, the General Assembly of the School and the General Assembly of special making up.

THE PRESIDENT

Professor **Chrestos Oikonomou**

THE DEPUTY PRESIDENT

Professor **Athanassios Karathanassis**

THE ADMINISTRATIVE COUNCIL

President: Professor **Chrestos Oikonomou**

Deputy President: Professor **Athanassios Karathanassis**

Members: The Heads of the Departments.

A. Professor **Chrestos Oikonomou**

B. Professor **Michael Tritos**

C. Professor **Despo Lialiou**

D. Associate Professor Protopresbyter **Athanassios Gikas**

Two representatives of the students.

One representative of the postgraduate students.

Secretary: **Anastasia Fotiadou**

GENERAL ASSEMBLY

President: Professor **Chrestos Oikonomou**

Deputy President: Professor **Athanassios Karathanassis**

Members: All the teaching staff of the School.

The number of the students equals to 50% of the members of the teaching staff. The number of the postgraduate students equals to 15% of the members of the teaching staff.

GENERAL ASSEMBLY OF SPECIAL MAKING UP

President: Professor **Chrestos Oikonomou**

Deputy President: Professor **Athanassios Karathanassis**

Members: All the teaching staff of the School.

THE DEPARTMENTS OF THE SCHOOL

The Department is the academic unit which coordinates the teaching of the scientific object of the School which corresponds to a specific field of the science. Members of the administration of each Department are the General Assembly of the Department and the Head of the Department. The General Assembly consists of the teaching staff of the Department and of the representatives of the students.

There are four Departments in the School of Pastoral and Social Theology.

A. Department of Holy Bible and Patristic Literature

It covers the field of research and instruction of subjects concerning historical, philological and theological problems: a) of the Holy Bible, b) of the Patristic Literature, c) of the religious, philosophical and other factors which give the form and the meaning to the texts of the Holy Bible and the Fathers of the Church with special reference to the contemporary life of the Church.

B. Department of History, Doctrine, Interorthodox and Interchristian Relations

It covers the field of the development of the Church institutions (Ecclesiastical History), History of Doctrine, Dogmatics, Symbolics, Interorthodox and interchristian relations and the History of the Ecumenical Movement.

C. Department of Worship, Archaeology and Art

It covers the field of the historical and theological examination and instruction of the divine worship and Christian Archaeology in all its aspects: worship, preaching, hymnography, hagiograph, architecture, sculpture, painting and ecclesiastical music.

D. Department of Law, Organization, Life and Ministry of the Church

It covers the field of instruction and research of subjects referring to the Law, the organisation, the life, the ministry and the pastoral work of the Church (Canon Law and Ecclesiastical Legislation, Pastoral Psychology, Psychology, Paedagogics, Sociology, Mission Studies, Catechism and others).

STAFF OF THE DEPARTMENTS

A. Department of Holy Bible and Patristic Literature

HEAD:

Chrestos Oikonomou, Professor

MEMBERS:

Professor

Chrestos Oikonomou

Associate Professor

Symeon Paschalidis

Assistant Professors

Athanassios Paparnakis

Kyriakoula Papademetriou

Apostolos Kralidis

Lecturers

Soultana Lambrou

Anna Karamanidou

Protopresbyter Vassilios Georgopoulos

Theodoros Pittaras

Aikaterini Tsalampouni

Evangelia Daphni*

Secretary of the Department:

Olga Loupegidou

B. Department of History, Doctrine, Interorthodox and Interchristian Relations

HEAD:

Michael Tritos, Professor

* The appointment is due to be published.

MEMBERS:

Professors

Athanasios Karathanassis
Despo Lialiou
Michael Tritos

Associate Professors

Konstantinos Chrestou
Archimandrite, Ioannes-Elpidophorus Lambryniades*

Assistant Professors

Vassilios Koukoussas
Vassilios Tsingos
Protopresbyter Chrestos Vlahavas-Filiotis
Konstantinos Bozinis

Lecturer

Ioannes Bakas

Secretary of the Department

Anastasia Angelopoulou

C. Department of Worship, Archaeology and Art

HEAD:

Despo Lialiou, professor

MEMBERS:

Assistant Professors

Archimandrite, Nikodemos Skrettas-Plexidas
Protopresbyter Konstantinos Karaissaridis
Protopresbyter Spyridon Antoniou

Lecturer

Angelliki Trivyadaki
Tryfon Tsompanes
Protopresbyter Chrysostomos Nassis*

Secretary of the Department:

Foteini Karatsividou-Lazarou

* The appointment is due to be published.

D. Department of Law, Organization, Life and Ministry of the Church

HEAD:

Protopresbyter Athanasios Gikas, associate professor

MEMBERS:

Professor

Theodoros Yiangou

Associate Professor

Heraklis Rerakis
Protopresbyter Athanasios Gikas

Assistant Professors

Miltiadis Vantsos

Lecturers

Konstantinos Kotsiopoulos
Georgios Gavardinas
Demetrios Nikolakakis

EMERITUS PROFESSORS

Ioannis Fountoulis (†)
Metropolitan of Tyrolae and Serention Panteleimon Rodopoulos
Georgios Stogioglou
Stergios Sakkos
Metropolitan of Pergamon Ioannes Zezioulas
Antonios Papadopoulos
Christos Krikonis
Euthymios Tsigaridas
Christos Vantsos
Pausanias Koutlemanis
Eustratios Zeginis
Stavros Kalantzakis
Elias Nikolakakis
Vasileios Fanourgakis
Georgios Theodoroudis
Protopresbyter Theodoros Zessis
Soterios Varnalidis

RETIRED PROFESSORS

Fr. Ioannis Romanidis (†)
Christina Boulaki-Zessi

Stergios Tsiamis
Theologos Aliprantis (†)
Soterios Varnalidis
Athanasios Angelopoulos

EEDIP I-TEACHERS OF FOREIGN LANGUAGES

English language: Maria Makrantonaki - Farasa
Chrysovalantes Bartziokas
French Language: Eleni Ginou
German language: Georgia Blanda
Italian language: Athanassia Nikolaidou-Chatzivasileiadou
Greek language: School of Modern Greek Language of A.U.Th.

THE SECRETARIAT

Secretary:
Anastasia Fotiadou

Employees:
Evangelia Plakia
Euthymia Kyratzi
Euterpe Vafeiadou
Alexia Soukara

Clerk:
Despina Samouelidou

The Secretariat is open for the students daily between 12-1 p.m.

STUDENTS OF THE SCHOOL

For the academic year 2009-2010, 1.727 students are enrolled in the School of Pastoral and Social Theology. From these:

241 are in the 1st semester
201 are in the 3rd semester
211 are in the 5th semester
220 are in the 7th semester
and 854 are in the degree.

I'. PROGRAMME OF PREGRADUATE STUDIES

1. PROGRAMME OF COMPULSORY COURSES

A'. Department of Holy Bible and Patristic Literature

	<i>Credits</i>
a'. OLD TESTAMENT	7
1. Introduction to the Old Testament	
2. Exegesis of the Old Testament	
3. Theology of the Old Testament	
b'. NEW TESTAMENT	12
1. Introduction to the New Testament	
2. Exegesis of the New Testament	
3. Theology of the New Testament	
4. New Testament Language and Hermeneutics	
c'. PATROLOGY. CHRISTIAN LITERATURE	15
1. Introduction to Christian literature	
2. Patristics. Christian Literature 1 (1 st – 8 th c.)	
3. Christian Literature 2 (9 th -15 th c.)	
4. Christian Literature 3 (16 th c. - up today)	
5. Exegesis of the Church Fathers	
6. Practice by visiting libraries with manuscripts and old publications	
d'. HAGIOLOGY AND HEORTOLOGION	3
e'. FOREIGN RELIGIONS	4
1. Introduction to the Religious Studies	
2. History and teaching of foreign religions. Non-Christian sects	
f'. SCIENTIFIC METHODOLOGY	2
g'. ANCIENT GREEK	3

**B'. Department of History, Doctrine, Interorthodox
and Interchristian Relations**

	<i>Credits</i>
a'. HISTORY OF THE CHURCH	14
1. Church History. Introduction to the Church History	
2. History and contemporary situation of the Ecumenical Patriarchate and of the other Ancient Patriarchates	
3. History and contemporary situation of the Greek Church and the Church of Cyprus	
4. History and contemporary situation of the Slavic and other Orthodox Churches	
5. History of Modern Hellenism	
6. History of byzantine civilization	
b'. DOGMA, INTERORTHODOX AND INTERCHRISTIAN RELATIONS	17
1. Dogmatics of the Orthodox Church	
2. Interpretation of doctrinal and symbolical texts of the Orthodox Church	
3. Symbolics. Interorthodox and Interchristian Relations. History of the Ecumenical Movement	
4. History of Dogmas	
5. Contemporary Christian Sects	
6. History of Ancient and Byzantine Philosophy	

C'. Department of Worship, Archaeology and Art

a'. LITURGICS	10
1. Introduction to Divine Worship	
2. Liturgics. History and theology of Divine Worship	
3. Liturgics. Byzantine Liturgical type	
4. Liturgics-Sources of Divine Worship. Ritualistics	
5. Practice on the Divine Worship and preaching in the Department chapel or other churches and monasteries in Greece for further information and understanding of the problems of the liturgical life and preaching	

Credits

b'. CHRISTIAN AND BYZANTINE ARCHAEOLOGY AND ART	6
1. Christian and Byzantine Archaeology and Art 1	
2. Christian and Byzantine Archaeology and Art 2	
3. Christian and Byzantine Archaeology and Art 3	
4. Practice by visiting early-christian and byzantine churches	
c'. HOMILETICS	4
1. Homiletics. History of preaching	
2. Homiletics. Aesthetics of Worship	
d'. ECCLESIASTICAL MUSIC	4
1. Ecclesiastical Music (Themes of liturgical music)	
2. Musicology and Chanting Art	
3. Practice of the ecclesiastical hymns of the services delivered at the Department chapel	
e'. HYMNOLOGY	2
D'. Department of Law, Organization, Life and Ministry of the Church	
a'. SOCIOLOGY OF CHRISTIANITY	2
b'. INTRODUCTION TO PSYCHOLOGY	2
c'. CHRISTIAN ETHICS	4
d'. PASTORAL THEOLOGY WITH PRACTICE (Includes visits to foundations, parishes and bishoprics)	6
e'. PASTORAL PSYCHOLOGY	2
f'. MISSIONARY STUDIES	2
g'. CANON LAW	8
1. Sources of the Canon Law	
2. Canon Law	
3. Canon Law. State and Church relations.	
h'. PAEDAGOGICS-PRACTICE OF STUDENTS	4
1. General Paedagogics with practice	
2. Specific instruction for the lesson 'Religious Studies' in schools	
3. Practice at the Secondary Schools	
i'. INTRODUCTION TO THEOLOGY	2

2. PROGRAMME OF OPTIONAL COURSES

A. WINTER SEMESTER

1. Professor Athanassios Karathanassis
 - a) *The Theological School of Halki* (X214)
 - b) *History of Thessaloniki-Theology, monuments, persons* (X215)
 - c) *The Hellenism of Pontos-Church, Monasteries, Scholars* (X216)
2. Professor Chrestos Oikonomou:
Contribution of Holy Bible to the civilization (X157)
3. Professor Despo Lialiou:
 - a) *Society of information and usage of informative systems I* (X167),
with the assistance of the candidate Dr of Theology, Fr. Gregorios Stamkopoulos, Dr of Computer-Science.
 - b) *The Theology of Saint Gregory the Theologian* (X207)
4. Professor Theodoros Yiangou:
Canonical and liturgical themes (X99)
5. Professor Michael Tritos:
 - a) *National themes relating to the countries of the Aemos peninsula* (X112)
 - b) *The Holy Mountain at present and in History* (X47)
6. Associate Professor Konstantinos Chrestou:
Michael Psellos' philosophy (X208)
7. Associate Professor Heraklis Rerakis:
 - a) *Enterprising and innovation in the religious and cultural context* (X176)
 - b) *The cultural dimension of the religious education at school* (X229)
8. Associate Professor protopresbyter Athanassios Gikas:
Contemporary pastoral themes (X81)
9. Associate Professor Symeon Paschalidis
The Saints of Thessaloniki (X113)
The course is supported by the website www.lib.auth.gr-blackboard.
10. Assistant Professor Vassilios Koukoussas
 - a) *Ecclesiastical situation in Byzantium during the 4th -8th c., through the Church Fathers' endeavours* (X217)
 - b) *Relations of the Eastern – Western Churches with Byzantine State* (X218)
11. Assistant Professor Vassilios Tsingos:
Specialized themes of Christology- Ecclesiology (X133)
12. Assistant Professor Fr. Chrestos Vlahavas-Filiotis:
The creation of mankind according to the Fathers of the 4th c. (X219)
13. Assistant Professor Athanassios Paparnakis:
 - a) *Elements of Biblical Hebrew Language and Archaeology* (X55)
The course is supported by the website www.lib.auth.gr-blackboard.
 - b) *Computer applications in theological research I* (X142)
The course is supported by the website www.lib.auth.gr-blackboard.
 - c) *Interpretation of liturgical passages of the Old Testament* (X203)
14. Assistant Professor archimandrite Nikodemos Skrettas:
The inaudible prayer in the orthodox liturgical tradition (X177)
15. Assistant Professor Kyriakoula Papademetriou:
Grammars and Lexicons of the New Testament (X152)
The course is supported by the website www.lib.auth.gr-blackboard.
16. Assistant Professor protopresbyter Konstantinos Karaissaridis:
Interorthodox liturgical themes (X200)
17. Assistant Professor protopresbyter Spyridon Antoniou:
Theory and practice of Ecclesiastical Music. Teaching a chorus of chanters I (X144)
18. Assistant Professor Miltiadis Vantsos:
Bio-Ethics. Consideration from the aspect of Christian Ethics (X220)
19. Assistant Professor Apostolos Kralidis:
 - a) *A survey of the region near the Black Sea according to the Science of Religion* (X173)
 - b) *The expansion of Islam in Asia* (X201)
 Both of the courses are supported by the website www.lib.auth.gr-blackboard.
20. Assistant Professor Konstantinos Bozinis:
From Paul to Cleme of Alexandria: the meeting-point of Greek Philosophy and Christianity in the first three centuries (X226)
21. Lecturer Konstantinos Kotsiopoulos:
 - a) *Athletics and Olympism. A historico-theological and sociological research* (X163)
 - b) *Community and society. Aspects of the Sociology of Christianity* (X221)

22. Lecturer Soultana Lambrou:
The cycle of the Theologian of Emmanuel II the Palaeologian (X222)
23. Lecturer Anna Karamanidou:
Postbyzantine contradictory literature (X170)
24. Lecturer Georgios Gavardinias:
The Novellae of Leon Sophos and the Holy Canons (X213)
25. Lecturer Angeliki Trivyziadaki:
Iconography of Christ and Theotokos (X198)
26. Lecturer Fr. Vassilios Georgopoulos:
Contemporary Neopaganism (The international and greek scene. The attitude of the new paganists towards Christianity) (X225)
27. Lecturer Theodoros Pittaras:
Theodotos' of Ankara teaching (X224)
28. Lecturer Demetrios Nikolakakis:
Ecclesiastical Law of the Estate (X227)
29. Lecturer Aikaterini Tsalampouni:
Apocrypha Gospels: Their relation with the other Gospels and their acceptance since the ancient times (X223)
30. Lecturer Tryfon Tsompanis:
Training and practice in the art of the modern hagiography I (X162)
with the assistance of the candidate Dr. of Theology Savva Pantzari-
des, hagiographer.

B. SPRING SEMESTER

1. Professor Athanassios Karathanassis
 - a) *Venice of the Greeks. The Greek Brotherhood, the metropolis of Philadelpheia* (©243)
 - b) *Kappadokia of the Greeks* (©244)
 - c) *Southern Epeiros. History and memory* (©245)
2. Professor Chrestos Oikonomou:
Social perceptions according to St. Paul's theology (©179)
3. Professor Despo Lialiou:
Society of information and usage of informative systems II (©180),
with the assistance of the candidate Dr of Theology Fr. Gregorios Stamkopoulos, Dr of Computer-Science.
4. Professor Theodoros Yiangou:
Specialized Themes of Canon Law (©99)
5. Professor Michael Tritos:
Ecclesiastical personalities of the Orthodox Churches in the peninsula of Aemos (©150)
6. Associate Professor Konstantinos Chrestou:
Byzantine Renaissance in 9th c. (©222)
7. Associate Professor Heraklis Rerakis:
 - a) *The social dimension of the religious lesson* (©229)
 - b) *Catechetics* (©165)
 - c) *Applications of religious enterprising and innovation in religious tourism* (©242)
8. Associate Professor protopresbyter Athanassios Gikas:
Theory of the Mystery of Confession (©73)
9. Associate Professor Symeon Paschalidis:
 - a) *Kollyvades and their hymnological – hagiological work* (© 214)
 - b) *Greek Palaeography and Epigraphy* (©50)
10. Assistant Professor Vassilios Koukoussas:
 - a) *Patriarch and imperial policy during the Byzantine era* (©230)
 - b) *Byzantine Historians and Chronicle writers* (©231)
11. Assistant Professor Vassilios Tsingos:
Orthodox Church: Communion of the Eschata (©151)
12. Assistant Professor Fr. Chrestos Vlahavas-Filiotis:
The problem of the evil and the satan (©225)

13. Assistant Professor Athanassios Paparnakis:
 - a) *Biblical Hebrew Language* (Θ141)
The course is supported by website www.lib.auth.gr-blackboard
 - b) *Computer applications in theological research II* (Θ168)
The course is supported by website www.lib.auth.gr-blackboard
 - c) *The History of the Interpretation of the Old Testament.*
 - 1) *Patristic period* (Θ218)
14. Assistant Professor archimandrite Nikodemos Skrettas:
Philocalic Fathers' liturgical movement during 18th c. (Θ170)
15. Assistant Professor Kyriakoula Papademetriou:
Latin christian texts (Θ175)
16. Assistant Professor protopresbyter Konstantinos Karaissaridis:
Theology of the Holy Mysteries (Θ154)
17. Assistant Professor protopresbyter Spyridon Antoniou:
Themes of morphology of the Ecclesiastical Music (Θ217)
18. Assistant Professor Miltiadis Vantsos:
Bio-ethics questions in the beginning of the life (Θ232)
The course is supported by the website www.lib.auth.gr-blackboard.
19. Assistant Professor Apostolos Kralidis:
 - a) *The emergence of new religions in the Western world* (Θ206)
 - b) *Religions of the Hellenistic and Roman era* (Θ207)
The course is supported by website www.lib.auth.gr-blackboard
20. Assistant Professor Konstantinos Bozinis:
Political Philosophy in ancient times: Greece, Rome, archetypal Christianity (Θ233)
21. Lecturer Konstantinos Kotsiopoulos:
 - a) *Orthodoxy and Europe* (Θ171)
 - b) *Problems of globalization* (Θ172)
22. Lecturer Soultana Lambrou:
Literature and Theology in 13th c. (Θ234)
23. Lecturer Anna Karamanidou:
Saint Nicodemos Hagioreites as a writer and theologian (Θ235)
24. Lecturer Georgios Gavardinas:
Ecclesiastical Penal Law issues (Θ227)
25. Lecturer Angeliki Trivyadaki:
Christian topography of Thessaloniki (Θ215)

26. Lecturer Fr. Vassilios Georgopoulos:
Modern Sects and Holy Scripture (Θ238)
27. Lecturer Theodoros Pittaras:
Themes of Patristic Theology (Θ239)
28. Lecturer Demetrios Nikolakakis:
The Law of the Holy Mountain (Θ237)
29. Lecturer Aikaterini Tsalampouni:
Jesus' miracles according to the synoptic Gospels (Θ236)
30. Lecturer Ioannes Bakas:
 - a) *The Church of Constantinople in the 6th c. A.D.* (Θ240)
 - b) *The history of the Church of Jerusalem* (Θ241)
31. Lecturer Tryfon Tsompanis:
Training and practice in the art of modern hagiography II (Θ184)
with the assistance of the candidate Dr of Theology Savvas Pantzarides, hagiographer.

GUIDELINES REGARDING THE APPLICATION OF THE PROGRAMME OF STUDIES

Head of the Pregraduate Studies: Professor Theodoros Yiangou

A student is graduated when he has completed 165 credits, namely 135 from the compulsory courses and 30 from the optional courses. The compulsory courses have been analysed in 8 semesters and correspondingly with the essential priorities. Every optional corresponds to 3 credits.

In every semester the students collect credits :

Semester	A	B	C	D	E	F	G	H
Compulsory	19	19	13	15	16	18	17	18
Optional	-	3	6	3	3	3	6	6
Total	19	22	19	18	19	21	23	24

From the optional courses the students are obliged to choose 5 winter courses (15 credits) and 5 spring courses (15 credits) through all the semesters, so that they can graduate. In every semester the students can choose 3 optional courses more which they might have not chosen in the preceding semesters, apart from the optional courses that they are obliged to have. They can select courses from other schools as well, and the credits should not surpass the 6 credits in total.

Beside their obligation to collect 165 credits so that they can graduate, they also have the following tasks:

a) To attend successfully a foreign language for 4 semesters for 3 hours per week. They are obliged to attend the foreign language they have chosen the day of their first enrollment in the School. (The foreigners should be examined in the Greek language as a foreign language in the School of Modern Greek language in A.U.Th.).

b) Once a week, they should participate in the Divine Services of the School, as practices on the courses of Liturgics and Homeletics.

The fulfillment of the above obligations is confirmed by the teacher of the foreign language and by the department of Worship, Archaeology and Art, correspondingly.

According to the new Law for the reformation of the institutional context of the Universities (N.3549/2007, artic.14, par. 2) since the academic year 2006-2007, it is not allowed for the students who will be enrolled in a Greek University, the selection and examination of the compulsory courses of higher semesters, if they have not passed successfully those of lower semesters.

ECTS SYSTEM

**Coordinator of the School for ECTS: Kyriakoula Papademetriou,
Assistant Professor**

Deputy Coordinator: Miltiadis Vantsos, Assistant Professor

The system ECTS= European Credit Transfer and Accumulation System is a systematic way of describing an educational programme by using credits which illustrate the process of the work so that the goals of the programme are accomplished. The process of the work consists of the time and the quantity of work that a student needs to acquire the knowledge and the dexterities by the programmed procedure of learning.

A complete semester of studies is considered to correspond to 30 credits (that means 900 hours of studying). Consequently, a credit corresponds to 1/30 of the required credits in every semester. In each course the credits are given correspondingly with the process of the work, depending on various educational activities of the course (such as attending the courses, study, practice, tests). The student who succeeds in the required work, he passes the course and takes the credits ECTS of the course.

**PROGRAMME OF STUDIES PER SEMESTER
AND COURSE CONTENTS**

T.H.: Teaching Hours
ECTS: ECTS Credits

SEMESTER I

1. [102Y] INTRODUCTION TO THE OLD TESTAMENT T.H. 3, ECTS 4
Assistant Professor Athanassios Paparnakis
Introductory themes of the Old Testament from historical and philological point of view for each book of the Old Testament. History and tradition of the original Hebrew text and interpretation. Conditions of writing, content and teaching of each book separately.
The lesson is supported by the website www.lib.auth.gr-blackboard
2. [103Y] INTRODUCTION TO THE NEW TESTAMENT T.H. 3, ECTS 4
Professor Chrestos Oikonomou
Canon, text, history and interpretation of the New Testament.
Lecturer Aikaterini Tsalamponi
Textual criticism of the N.T. Practice on the textual criticism of the N.T.
3. [105Y] INTRODUCTION TO THE CHRISTIAN LITERATURE T.H. 2, ECTS 4
Associate Professor Symeon Paschalidis
Lecturer Anna Karamanidou
The meaning of the terms Father and Patrology, the cultural environment where the Christian Literature was developed, the varieties of this Literature, the periods of its development and all about the works of the Church Fathers are presented.
4. [107Y] ANCIENT GREEK I T.H. 3, ECTS 3
Assistant Professor Kyriakoula Papademetriou
Texts of ancient Greek authors are taught for the study of ancient Greek with reference to the language of Scripture and the Church Fathers. Practical training in the ancient Greek language.

5. [104Y] INTRODUCTION TO THE CHURCH HISTORY I T.H. 2, ECTS 4

Assistant Professor Vassilios Koukoussas

Introduction to the basic periods and to the sources of the Church History since its foundation. The course presents the most important facts of the historical life of the Church and its mission to the world.

6. [106Y] INTRODUCTION TO THE DIVINE WORSHIP T.H. 4, ECTS 4

Assistant Professor protopresbyter Konstantinos Karaissaridis

General introductory themes to Divine Worship. Introduction to the weekly practice in worship and preaching. Temple, vessels, vestments, liturgical books, liturgical terminology. Services and practice in the church of the Faculty. Practical training in Liturgics.

7. [108Y] INTRODUCTION TO PSYCHOLOGY T.H. 2, ECTS 3

Associate Professor Heraklis Rerakis

The Psychology in the past and today. A brief history of Psychology. Ancient Greeks, Middle-Ages, Renaissance, recent Philosophy of Psychology. The relations of Psychology with Theology and the other humanistic sciences. Developing Psychology, Psychology of personal differences, Depth Psychology. The importance of symbols in Psychology and Theology.

Analysis of basic psychological terms.

8. [101Y] INTRODUCTION TO THEOLOGY T.H. 2, ECTS 4

Associate Professor Heraklis Rerakis

The importance and the purpose of the course. The meaning of the term Theology and the development of Christian Theology. Church and Theology. Theological education in the orthodox world. The structure of the theological science.

9. FOREIGN LANGUAGE T.H. 3

ENGLISH: Maria Makrantonaki-Farasa
Chryssovalantis Bartziokas

FRENCH: Eleni Ginou

GERMAN: Georgia Blada

ITALIAN: Athanassia Nikolaidou-Chatzivasilaiadou

GREEK: School of Modern Greek Language of A.U.Th.

SEMESTER II

1. [201Y] EXEGESIS OF THE OLD TESTAMENT T.H. 2, ECTS 3

Assistant Professor Athanassios Paparnakis

Hermeneutical analysis of Old Testament texts from the Septuagint text (LXX) with comparative reference to the Masoretic text.

The course is supported by the website www.lib.auth.gr-blackboard

2. [202Y] EXEGESIS OF THE SYNOPTIC GOSPELS AND THE ACTS OF THE APOSTLES T.H. 3, ECTS 4

Professor Chrestos Oikonomou

Interpretation of the Synoptic Gospels: Interpretation of Luke's Gospel and the parallel narrations of the other two Synoptic Gospels. Examination of the similarities and peculiarities of each Evangelist for the same narration. The basis of the interpretation is the interpretation of Saint Neophytos the Recluse in Luke's narrations and generally the Patristic hermeneutical tradition and the contemporary interpreters.

Lecturer Aikaterini Tsalampouni

Interpretation on the Acts of the Apostles. An interpretation of the texts of the Acts of the Apostles is attempted and particularly of the chapters 13 and 16-17, regarding the introduction of Christianity in Cyprus and Greece. In this way the spread of Christianity is evident from Jerusalem till the ends of the earth.

3. [205Y] INTRODUCTION TO RELIGION T.H. 2, ECTS 3

Assistant Professor Apostolos Kralidis

Introduction to the meaning of religion. The appearance of religion and the determination of its content. Terminology and basic principles and directions of Religion. Comparative Religion, Philosophy of Religion, Phenomenology of Religion.

The course is supported by the website www.lib.auth.gr-blackboard

4. [208Y] SCIENTIFIC METHODOLOGY T.H. 2, ECTS 2

Lecturer Aikaterini Tsalampouni

The method and the way of scientific research. Guidelines for writing a scientific dissertation.

5. [206Y] ANCIENT GREEK II T.H. 2, ECTS 3

Assistant Professor Kyriakoula Papademetriou

Texts of ancient Greek authors are taught for the study of ancient Greek with reference to the language of Scripture and the Church Fathers. Practical training in the ancient greek language.

6. [204Y] INTRODUCTION TO THE CHURCH HISTORY II T.H. 2, ECTS 3

Assistant Professor Vassilios Koukoussas

Introduction to the basic periods and reference to the sources of the Church

History since its foundation.

7. [203Y] HISTORY AND CONTEMPORARY SITUATION OF THE CHURCH OF GREECE & CYPRE I T.H. 1, ECTS 2

Professor Athanassios Karathanassis

History and contemporary situation of the Greek Church and the Church of Cyprus.

8. [210Y] HISTORY OF BYZANTINE CIVILIZATION T.H.2, ECTS 2

Associate Professor Konstantinos Chrestou

An examination of basic stages of the history of the Byzantine Empire and of the development of the byzantine civilization.

9. [207Y] HISTORY OF ANCIENT AND BYZANTINE PHILOSOPHY T.H. 2, ECTS 2

Assistant Professor Konstantinos Bozinis

Presentation of the main streams of the classical and latter philosophy of the ancient times, so that the elements used by the Church Fathers in the dialogue with the gentiles and heretics should be exhibited and the characteristics of the Byzantine philosophy which was used for the expression of the Christian doctrine to the cultural surroundings of the Church as well.

10. [209Y] ECCLESIASTICAL MUSIC -THEMES OF LITURGICAL MUSIC T.H. 2, ECTS 3

Assistant Professor protopresbyter Spyridon Antoniou

Introduction to Byzantine Ecclesiastical Music. Primary and secondary sources, periods of development of Ecclesiastical hymn. Onomatology and content of music codices. Manuals of music theory and the art of chanting.

Theory and practice of the art of chanting. New method of Ecclesiastical music. The hymns of the Byzantine Liturgies and Services of Divine Worship.

The course is supported by the website www.lib.auth.gr-blackboard

11. FOREIGN LANGUAGE T.H. 3

ENGLISH: Maria Makrantonaki-Farasa
Chrysovalantis Bartziokas

FRENCH: Eleni Ginou

GERMAN: Georgia Blada

ITALIAN: Athanassia Nikolaidou-Chatzivasileiadou

GREEK: School of Modern Greek Language of A.U.Th.

12. OPTIONAL COURSES T.H. 3, ECTS 3

From the course list of the spring semester for 3 credits.

SEMESTER III

1. [303Y] PATRISTICS. CHRISTIAN LITERATURE I (A) T.H.2, ECTS 4

Associate Professor Symeon Paschalidis

The life, the writings and the teaching of the Church Fathers who lived and worked during the 1st till the 3rd c. are presented and the relevant philological and theological problems are solved.

2. [304Y] HISTORY AND INSTRUCTION OF FOREIGN RELIGIONS.
NON CHRISTIAN SECTS T.H. 2, ECTS 3

Assistant Professor Apostolos Kralidis

Ancient greek religion. History and instruction of the religions of Asia Minor, Middle East, Mesopotamia, Egypt. Judaism and Islam. Eastern religions (Bedism, Hinduism, Vrahmanism, Buddhism, Lamaism, Chinese and Japanese religions)

The course is supported by the website www.lib.auth.gr-blackboard

3. [302Y] HISTORY AND CONTEMPORARY SITUATION OF THE
ECUMENICAL PATRIARCHATE AND OF THE OTHER ANCIENT
PATRIARCHATES T.H. 2, ECTS 4

Lecturer Ioannes Bakas

History and contemporary situation of the Ecumenical Patriarchate and the other ancient Patriarchates (of Alexandria, Antiocheia, Jerusalem)

4. [301Y] CHURCH HISTORY OF GREECE & CYPRE II T.H. 1, ECTS 3

Professor Athanassios Karathanassis

History and contemporary situation of the Greek Church and the Church of Cyprus.

5. [305Y] CHRISTIAN AND BYZANTINE ARCHAEOLOGY AND ART I
T.H. 2, ECTS 4

Lecturer Angeliki Trivyadaki

Introduction to Christian and Byzantine Archaeology and Art (terminology, sources and diagram of the Byzantine art in A.D. 324 till 1453) Early christian architecture and painting are examined till the beginning of the Iconoclasm.

6. [308Y] BYZANTINE MUSICOLOGY – THE ART OF CHANTING
T.H. 2, ECTS 4

Assistant Professor protopresbyter Spyridon Antoniou

Introduction to the science of Byzantine Musicology. Overview of current Byzantine Music research (greek and foreign) and the development of the art of chanting. Elements of Byzantine music palaeography and composition.

Terminology, morphology of Byzantine melos, the metrics of hymns. Theory and practice in the art of chanting, Octoechos, Troparia and chanting hymns. The greatest melody makers.

7. [306Y] SOCIOLOGY OF CHRISTIANITY T.H. 2, ECTS 3

Lecturer Konstantinos Kotsiopoulos

Introduction to the meaning of Sociology. Analysis of the basic functions of social life. Interpretation of social behaviour and action. Divisions of the basic Science. Function of the whole society. Modern divisions and content. Methods and rules of the sociological research. The social teaching of Christianity and its attitude towards modern social problems. Foundation of the ethics and the worship based on Sociology of the doctrine for the connection of doctrine and ethos, and the teaching for the unity of the Church in the faith, administration and worship.

8. FOREIGN LANGUAGE T.H. 3
 ENGLISH: Maria Makrantonaki-Farasa
 FRENCH: Eleni Ginou
 GERMAN: Georgia Blada
 ITALIAN: Athanassia Nikolaidou-Chatzivasileiadou
 GREEK: School of Modern Greek Language of A.U.Th.
- 9-10. OPTIONAL COURSES 2 T.H. 6, ECTS 6
 From the course list of the winter semester for 6 credits.

SEMESTER IV

1. [402Y] EXEGESIS OF NEW TESTAMENT EPISTLES T.H. 2, ECTS 4
Assistant Professor Kyriakoula Papademetriou
 Interpretation of the 1 Thessalonians of apostle Paul. The basis of the interpretation is the patristic hermeneutical tradition in dialogue with the contemporary hermeneutics.
2. [405Y] PATRISTICS. CHRISTIAN LITERATURE I B T.H. 2, ECTS 4
Lecturer Theodoros Pittaras
 The life, writings and teachings of the Fathers who lived in the 4th till 8th century are presented and the relevant philological and theological problems are solved.
 Practical training in the use of the sources of Patrology, using the indexes and other reference books.
3. [403Y] HISTORY AND CONTEMPORARY SITUATION OF THE SLAVIC AND THE OTHER ORTHODOX CHURCHES T.H. 2, ECTS 3
Professor Michael Tritos
 History and contemporary situation of the Slavic and other Orthodox Churches.
4. [408Y] THE HISTORY OF MODERN HELLENISM T.H. 2, ECTS 4
Professor Athanassios Karathanassis
 The tripartite unity of Hellenism. Antiquity - Byzantium - New Hellenism. Research of the common elements of these three periods. The contribution of our ethnic historiographers in locating the Orthodox elements, institutions and ethnic traditions which consist this unity.

5. [608Y] HAGIOLOGY AND HEORTOLOGION T.H. 3, ECTS 4
Associate Professor Symeon Paschalidis
 Sources of Hagiology and its basic terminology. Analysis of the "companies" of the Saints, their *parrhesia* and their intercessions before God. Theological approach of the miracles and literary interpretation of the relevant collections. Theological confirmation of the honour to the Saints and the holy relics. Reference to the historic and contemporary canonical practice of the Church for the proclamation of new Saints. Study of the historical development of the Calendar of Feasts.
 The course is supported by the website www.lib.auth.gr-blackboard
6. [406Y] CHRISTIAN AND BYZANTINE ARCHAEOLOGY AND ART II T.H. 2, ECTS 4
Lecturer Angeliki Trivyvadaki
 Architectural types and the iconography of the mid-byzantine and post-byzantine churches.
7. [407Y] PASTORAL PSYCHOLOGY II T.H. 2, ECTS 4
Associate Professor protopresbyter Athanassios Gikas
 Introduction. Definition of the Pastoral Psychology. Relation of academic Theology and Pastoral Psychology. Depth Psychology and spiritual life. Depth Psychology and spiritual guidance of the souls. Orthodox Pastoral Psychology and its sources. Standards of the theoretical composition and practical application of the orthodox pastoral psychology. Pastoral psychologist researcher.
 The soul conflict as a basic element of the development of the personality.
 Starting points and structure of the soul conflict. Theories approach (Freud, Jung, Adler, K.Horney, Igor Carouso).
 Biblical morphology of soul conflict (the "pastoral problem" as a procedure of soul conflict. The "pharisee's" structure of soul conflict. The complex of "white quilt". The complex of "Juda". The structure of the "materialistic" substitute of soul conflict. The "complex of Hessau")
 Biblical morphology of the solution of the soul conflict (The problem of solving the soul conflict. The "scape goat", the prodigal son, the tax collector, the paralytic in Capernaum, Zacchaeos).
 The case of "patristic craftiness" as a healing drama. Guilt and aggressiveness relating with the ideal image of the person. Adolescence and religiousness. The communication of the Church with the contemporary world.

8. FOREIGN LANGUAGE T.H. 3

ENGLISH: Maria Makrantonaki-Farasa
 FRENCH: Eleni Ginou
 GERMAN: Georgia Blada
 ITALIAN: Athanassia Nikolaidou-Chatzivasileiadou
 GREEK: School of Modern Greek Language of A.U.Th.

9. OPTIONAL COURSES T.H. 3, ECTS 3

From the course list of the spring semester for 3 credits.

SEMESTER V

1. [503Y] CHRISTIAN LITERATURE II A T.H. 2, ECTS 4

Lecturer Sultana Lambrou

The life, writings and teachings of the Fathers and ecclesiastical writers from 9th to 11th century are presented. Literary and theological problems of this period are solved.

2. [505Y] HISTORY OF DOGMAS T.H. 3, ECTS 4

Assistant Professor protopresbyter Chrestos Vlahavas-Filiotis

Historic-systematic presentation of the formulations of the Church doctrines on the basis of the decisions of the synods and other written monuments with particular reference to the writings of the Holy Fathers.

3. [508Y] CONTEMPORARY CHRISTIAN HERESIES T.H. 2, ECTS 3

Lecturer protopresbyter Vassilios Georgopoulos

Introduction about heresies. Historical-theological context of the emergence of modern Christian heresies. General principles of Protestantism, responsible of the development of these heresies. Teaching and refutation of these Christian heresies as Chiliasm, Adventists, Pentekostians, New-Pentekostians, Mormons, God's Children and some other "hyperdogmatic" groups activating in Greece, on the basis of tradition and life of the Orthodox Church.

4. [504Y] CHRISTIAN AND BYZANTINE ARCHAEOLOGY AND ART III T.H. 2, ECTS 4

Lecturer Angeliki Trivyadaki

Presuppositions of hermeneia and hermeneutical approach of the Byzantine art.

5. [506Y] HOMILETICS. THE HISTORY OF PREACHING T.H. 2, ECTS 4

Lecturer Tryfon Tsompanes

Introduction to Homiletics. The history of Christian preaching. The ministering of preaching. Subjects and sources of preaching. Interpretation of patristic homiletic texts.

6. [507Y] HYMNOLOGY T.H. 2, ECTS 4

Assistant Professor protopresbyter Spyridon Antoniou

Presentation of the basic hymnographic terms (antiphones, hymns of the ascent, kathismata, idiomels (owntones), odes etc.) and the relative liturgical Church books. Examination of the origin and development of the early Church hymnography. The creation of the Kontakion and the Canon. Presentation of the main hymnographers and their work and theological analysis of the content of representative hymnographical texts.

The course is supported by the website www.lib.auth.gr-blackboard

7. [706Y] PASTORAL THEOLOGY WITH PRACTICE I T.H. 3, ECTS 4

Associate Professor protopresbyter Athanassios Gikas

Introduction to the Pastoral Science. The Theology of Pastoral Science. The contemporary general frames and methods of the pastoral office. The personality of the pastor and his people. The sanctifying, teaching and administrative work of a pastor.

Training practice. The theologian Georgia Douramani from the Secondary Education assists on the practice.

8. OPTIONAL COURSES T.H. 3, ECTS 3

From the course list of the winter semester for 3 credits.

SEMESTER VI

1. [401Y] THEOLOGY OF THE OLD TESTAMENT T.H. 2, ECTS 3

Assistant Professor Athanassios Paparnakis

Systematic presentation and analysis of the basic theological ideas and topics of the Old Testament related to its theology, anthropology, christology, soteriology, ecclesiology, eschatology that constitute the content of its supernatural divine revelation.

The course is supported by the website www.lib.auth.gr-blackboard

2. [610Y] NEW TESTAMENT LANGUAGE AND HERMENEUTICS

T.H. 2, ECTS 3

Assistant Professor Kyriakoula Papademetriou

Consideration of the language as a means of interpretation of the New Testament. Presentation and application of linguistic and literature theories of interpretation on the NT text. Theory and methodology of Hermeneutics. Presentation and practice of ancient and modern interpretative methods for the text of the New Testament.

3. [602Y] CHRISTIAN LITERATURE II B

T.H. 2, ECTS 4

Lecturer Soutana Lambrou

The life, writings, teaching and general activity of the Fathers and ecclesiastical writers during 12th to 15th c. are presented and the literary and theological problems of the christian literature of this period are solved.

Practical training in the use of the sources of Patrology, using the indexes and other reference books.

4. [605Y] DOGMATICS OF THE ORTHODOX CATHOLIC CHURCH I

T.H. 2, ECTS 3

Assistant Professor Vassilios Tsingos

a) Introduction to the dogmatic theology of the Orthodox Catholic Church:

Content, methodology and a brief historical examination of the Orthodox Dogmatic theology. The meaning, the "sources" and the formation of the orthodox doctrines. Their print on theology and the life of the Church for the renovation and theosis of man in Christ. The organic and unbreakable connection of doctrine and morale, faith and life. The theological method of the Church Fathers. Introduction to the theological gnosiology.

b) "Precise Presentation" of the content of the Orthodox faith based on the monuments of faith and life of the Orthodox Catholic Church. The main doctrines – Theology- Trinitarian Theology, Cosmology and Anthropology are presented in a systematic manner.

5. [606Y] INTERPRETATION OF DOGMATIC AND SYMBOLIC TEXTS I

T.H. 2, ECTS 3

Professor Despo Ath. Lialiou

Systematic interpretation of the dogmatic and symbolic texts of the Orthodox Church of the first three Ecumenical Councils, i.e. interpretation

of the Creeds (symbols), the Exposition of the Reconciliations in 433 and the canons of dogmatic interest of the first three Ecumenical Councils.

6. [604Y] SYMBOLICS. INTERORTHODOX AND INTERCHRISTIAN RELATIONS. HISTORY OF THE ECUMENICAL MOVEMENT

T.H.2 ECTS 3

Assistant Professor protopresbyter Chrestos Vlahavas-Filiotis

Elements from the theology and life of heterodox Christians in relation and comparison to the Orthodox Dogma. Important elements of the interorthodox and interchristian relations and questions over the process of the "Ecumenical Movement". The aim of this course is to project the universality of the Orthodox Dogma in connection with questions raising from the denominational dialogues.

With the assistance of the theologian Constantinos Georgiadis from the Secondary Education.

7. [611Y] LITURGICS-SOURCES OF DIVINE WORSHIP, RITUALISTICS

T.H. 2, ECTS 3

Assistant Professor archimandrite Nikodemos Skrettas

Ancient and new sources of the divine worship. Similarities. Comparisons. Interpretation. Evaluation. Conclusions. Outline of the everlasting course of the liturgical and ritual developments of the Christian worship. Study of the order of the divine liturgy, of the mysteries, of the services etc.

8. [607Y] HOMILETICS- ART OF WORSHIP

T.H. 2, ECTS 3

Lecturer Tryfon Tsompanes

Forms of preaching. Aspects of Preaching. Writing and delivering a speech. Artistic approach of the ecclesiastical teaching. Exercises-dissertations on Homiletics. Aesthetics, beauty and charm of the liturgical arts: church building, painting, psalmody, liturgical vessels and sacred vestments etc.

Exercises on Homiletics.

9. [609Y] MISSIONARY WORK

T.H. 2, ECTS 2

Lecturer Konstantinos Kotsiopoulos

The need of Missionary work in our days. Its relation with other theological subjects. The meaning and aim of the Missionary work. The establishment and organisation of the Church. The missionary preaching of the Apostle Peter. The missionary preaching of the Apostle Paul. Missionary

Travels. Cyril of Jerusalem, John Chrysostom, Cyril and Methodios, the example of missionaries . The qualifications of a missionary. Worship and Missionary work. The contribution of the monks and the laity in the missionary work of the Church. The missionary work of the Church in Alaska, Africa, Corea, Japan and Hong Kong.

10. OPTIONAL COURSES T.H. 3, ECTS 3

From the course list of the spring semester for 3 credits.

SEMESTER VII

1. [501Y] NEW TESTAMENT THEOLOGY AND EXEGESIS OF JOHANNINE LITERATURE T.H. 2, ECTS 3

Professor Chrestos Oikonomou

Interpretation and theology of the Gospel according to John. General introduction to St. John's Literature (Gospel, Epistles, Revelation). Interpretation of the introduction and the miracles. Historical and theological approach of the basic topics of the Revelation. The seven sores, the symbolic terminology and numeration, the number 666 and the mark of the Antichrist.

2. [708Y] CHRISTIAN LITERATURE III T.H. 3, ECTS 3

Lecturer Anna Karamanidou

The life, writings, teaching and general activity of the Fathers and ecclesiastical writers from 16th c. until today are presented. Literary and theological problems of the christian literature of this period are solved.

Practical training in the use of the sources of Patrology, by using the indexes and other sources.

3. [701Y] EXEGESIS OF THE FATHERS T.H. 2 ECTS 2

Lecturer Soultana Lambrou

Lecturer Theodoros Pittaras

Interpretation, commentary and theological analysis of selected texts of the Church Fathers. Linguistic and literary analysis of patristic texts.

4. [703Y] LITURGICS-HISTORY & THEOLOGY OF DIVINE WORSHIP T.H. 4, ECTS 4

Assistant Professor archimandrite Nikodemos Skrettas

Introduction to Liturgics. Sources of Liturgics. Historical development

of the Worship. Liturgical types of the East and the West. Practical training on Liturgics.

5. [702Y] CHRISTIAN ETHICS I T.H. 2, ECTS 3

Assistant Professor Miltiadis Vantsos

Christian Ethics is concerned about the spiritual life of man, his relation with God, the fellow man and the world. The created in the image of God man is asked to participate in his renovation in Christ and with the Holy Spirit to attain theosis. In this concept the meaning and the content of the ethics are investigated and foundational issues of moral and spiritual life are examined as well. Such issues are the participation in the Mysteries of the Church, love, repentance, prayer, freedom and observance of God's commandments.

The course is supported by the website www.lib.auth.gr-blackboard

6. [705Y] SOURCES OF THE CANON LAW T.H. 1, ECTS 2

Professor Theodoros Yiangou

Analysis and presentation of Canon Sources of the Church, i.e. of the ancient canon and lawcanon collections, the monastic typica, confessor's books, collective canon works, the collection during the Turkish occupation etc.

7. [704Y] CANON LAW I T.H. 2, ECTS 3

Professor Theodoros Yiangou

Introduction to the science of Canon Law. Applications of the sources of Canon Law. Interpretative methods of the holy canons.

8. [707Y] GENERAL PAEDAGOGICS WITH PRACTICE. TRAINING PRACTICE T.H. 2, ECTS 4

Associate Professor Heraklis Rerakis

Paedagogics and education. The history of education. The relationship of paedagogics with other humanistic sciences and Theology. Education - Teaching Instruction, Learning. Educational goods. Environment and education. Paedagogical relationships. Adult psychology - Intellectual power. Christian paedagogics. Formation in Christ and the educational sciences. Orthodox ecclesiastical education. The Church fathers and the education of the youth.

Practical training of the students in schools of Secondary Education in Thessaloniki with the assistance of the theologians Yiolanda Siskou and Evangelos Pepes.

9-10. OPTIONAL COURSES T.H. 6, ECTS 6

From the course list of the winter semester for 6 credits.

SEMESTER VIII

1. [801Y] DOGMATICS OF THE ORTHODOX CATHOLIC CHURCH II
T.H. 2, ECTS 2

Assistant Professor Vassilios Tsingos

“Precise presentation” of the content of the orthodox faith, based on the “monuments” of faith and life of the Orthodox Catholic Church. It is continued by what was taught in semester F. The presentation of the most important doctrines especially that of the Divine Dispensation (Economy) is completed in a systematic manner. Christology (the Chalcedonian doctrine, consequences of the hypostatic union of the two natures of Christ, the two natural wills and the two natural energies of Christ). The redeeming task of Christ. The teaching about Church. The Holy Spirit and the life of the Church. The mysteries as means and manner of renovation of man. Ecclesiological Anthropology. Eschatological perspective and perfection of man.

2. [802Y] INTERPRETATION OF DOGMATIC AND SYMBOLIC TEXTS II
T.H. 2, ECTS 3

Professor Despo Ath. Lialiou

Systematic interpretation of dogmatic and symbolic texts of the Orthodox Church of the 3rd, 4th, 5th, 6th and 7th Ecumenical Councils, i.e. interpretation of terms and canons of dogmatic interest.

3. [804Y] LITURGICS. BYZANTINE LITURGICAL TYPE T.H. 3, ECTS 4

Assistant Professor protopresbyter Konstantinos Karaisaridis

Introduction to the Byzantine liturgical type. The Divine Liturgy. Baptism, ordinations, repentance, holy unction, matrimony, blessing of the water, consecration of a church, funeral services. Practical training in Liturgies.

4. [803Y] CHRISTIAN ETHICS II T.H. 2, ECTS 3

Assistant Professor Miltiadis Vantsos

In the context of the relations of man with his fellow man and the nature, critical issues concerned with the spiritual and social life of man, such as the marriage, the upbringing of children, the work, the wealth, the poverty, the environmental problem, the concept of pain and death, and issues of bioethics as well, are examined and investigated on Christian ethics aspects.

The course is supported by the website www.lib.auth.gr-blackboard

5. [806Y] PASTORAL THEOLOGY WITH PRACTICE II T.H. 3, ECTS 4

Associate Professor protopresbyter Athanassios Gikas

Practical training of the students with visits to parishes, philanthropic institutions of pastoral ministry and contact with any special case of pastoral activity.

With the assistance of the theologian Georgia Douramani, from the Secondary Education.

6. [805Y] CANON LAW II T.H. 3, ECTS 3

Lecturer Georgios Gavardinias

The Church policy. The authority, administration and the life of the Church. The administrative institutions of the Ecumenical Patriarchate and the statutory legislation in Greece.

7. [808Y] CANON LAW. STATE AND CHURCH RELATION T.H.2, ECTS 2

Lecturer Demetrios Nikolakakis

The law of the Orthodox Church. The law that exists in the relations of the State with the religious communities in general. Particularly the relations of the State and the Greek Church. The law of the Greek church and the particular ecclesiastical institutions in Greece.

8. [807Y] SPECIAL TEACHING OF THE ‘RELIGIOUS LESSON’
EUROPEAN PROGRAMME EPEAEK II T.H. 2, ECTS 4

Associate Professor Heraklis Rerakis

Teaching of the subject of religious education: attitude, aim, role, contents, programmes of studies, didactic principles, methods and teaching forms, teaching aids, books, performance evaluation. Theory and practice of

teaching the lesson. Christian education in multicultural societies. Religious education in the European Union countries.

Practical training of the students in schools of Secondary Education in Thessaloniki. With the assistance of the theologians Giolanta Siskou and Evangelos Pepes.

8-9. OPTIONAL COURSES T.H. 6, ECTS 6

From the course list of the spring semester for 6 credits.

COMPULSORY PRACTICAL TRAINING IN WORSHIP AND PREACHING

Appointees :

Assistant Professor archimandrite *Nikodemos Skrettas*
Assistant Professor protopresbyter *Konstantinos Karaissaridis*
Assistant Professor protopresbyter *Spyridon Antoniou*
Lecturer *Tryphon Tsompanis*

A'. Performance of the liturgies of St. Chrysostom and St. Basil (with all their variations), of the Apostolic Orders, of James, of Mark, of Gregory, of the Byzantine and Jerusalem liturgy, of the liturgy of the Presanctified Gifts, Roman and Armenian liturgies.

Performance of services: Vespers, Matins, Vigils, Great and Small Compline, Hours, All night Vigil, Trithekti, Blessing of the Water, Holy Oil, Akathist, Great Canon.

B'. Preaching by students (of the last year of studies) of all kinds of sermon (lower sermon, upper sermon, preaching) on all subjects (Gospels, Apostles, Old Testament, Divine Liturgy etc.).

C'. Within the frame of training on Liturgics and Homiletics there are obligatory educational exercises in metropolitan sees and parishes of Greece for the study of their liturgical life.

The services are performed on Thursday (8-10 a.m.) and they are attended by all staff members and School students.

PRACTICAL TRAINING OF THE DEPARTMENT OF WORSHIP, ARCHAEOLOGY AND ART

Visits and conducted tours to churches-monuments, monasteries and archaeological sites are taken place in the context of the courses of Liturgies and Homiletics and of Christian Archaeology and Art for the students' training.

STUDIO OF HAGIOGRAPHY

With the responsibility of the Department of Worship, Archaeology and Art open lessons of byzantine painting and mosaics are given.

Appointee: **Lecturer *Tryphon Tsompanis***

With the assistance of the candidate Dr of Theology Savvas Patzaridis, hagiographer.

STUDIO OF CHRISTIAN PEDAGOGICS

Head: **Assistant Professor *Heraclis Rerakis***

COMPUTER LAB

Appointee: **Professor *Despo Ath. Lialiou***

e-mail: lialiou@past.auth.gr

Clerk: **Joannes Angelis**

e-mail: jangelis@past.auth.gr

tel.: 2310-99.7289

Since the academic year 2004-2005 at the School of Pastoral and Social Theology a Computer Lab is operated for the students and the researchers of the School. The access to electronical sources and magazines is possible in the context of the research, and of the teaching as well. The results of these informative systems are seen in the organization of the programmes for research of the School and the contemporary educational methods.

BYZANTINE CHOIR OF THE FACULTY OF THEOLOGY, A.U.Th. «THE THREE HIERARCHS»

Teacher of the byzantine choir: **Assistant Professor protopresbyter *Spyridon Antoniou***.

SCIENTIFIC ACTIVITIES OF THE DEPARTMENTS

The Department of Holy Bible and Patristic Literature in the context of the Programme of the Postgraduate Studies organizes a Seminar of the Orthodox Hermeneutical Theology and scientific sessions for the interpretation of Holy Bible on the basis of the biblical sciences and the sciences of Patrology and Religion concerning the hermeneutical understanding of the

Bible. In these sessions, the teaching staff of the Department and other researchers as well, examine specific scientific subjects. In some cases the pregraduate students may attend the Seminar.

The Department of History, Dogma, Interorthodox and Interchristian relations in the context of the researching of Thematic Work "Textual and Hermeneutical Ecclesiastical Tradition" of the School organizes a meeting every year with the general theme "Saint Gregory Palamas". Lectures concerning the history, the literature and the relevant heortology of Saint Gregory Palamas are presented.

The Department of Worship, Archaeology and Art in the context of the researching of Thematic Work "Textual and Hermeneutical Ecclesiastical Tradition" of the School organizes a meeting every year with the general theme "Saint Demetrios". In this meeting lectures concerning the history, the literature and the relevant heortology of Saint Demetrios are presented.

The above mentioned congresses are also recommended to the students to attend.

PROGRAMME OF POSTGRADUATE STUDIES (P. P. S.)

POST GRADUATE DEGREES

The P.P.S. of the School of Pastoral and Social Theology provides the following degrees.

1. Post graduate degree of specialization (P.D.S.) in the following departments and with the following specializations.

A'. DEPARTMENT OF HOLY BIBLE AND PATRISTIC LITERATURE

Specializations:

- a) Holy Bible: i) Old Testament, ii) New Testament
- b) Patristic Literature
- c) Science of Religion

B'. DEPARTMENT OF CHURCH HISTORY AND DOGMATIC THEOLOGY

Specializations:

- a) Church History
- b) Hellenism and Orthodoxy
- c) Dogmatic and Symbolic Theology

C'. DEPARTMENT OF LITURGICS, CHRISTIAN ARCHAEOLOGY AND ART

Specializations:

- a) Liturgics
- b) Christian Archaeology and Art
- c) Hagiology
- d) Byzantine Musicology and the Art of Chanting

D'. DEPARTMENT OF LAW, ORGANIZATION, LIFE AND MINISTRY OF THE CHURCH

Specializations:

- a) Canon Law – Pastoral – Missionary
- b) Paedagogics- Pastoral Psychology
- c) Christian Ethics-Sociology

2. Doctorate Degree (D.D) of Theology which is independent from the specialization.

**ADMINISTRATION OF THE PROGRAMME OF THE
POSTGRADUATE STUDIES (P. P. S.)**

Members of the Administration of the P.P.S. is the General Assembly with specific composition, the Coordinating Committee and the Head of the Postgraduate Studies.

GENERAL ASSEMBLY WITH SPECIFIC COMPOSITION

President: the President of the School,
Professor **Chrestos Oikonomou**

Members: The members of the Teaching Staff of the School who have the responsibility for the postgraduate Studies.

Two representatives of the postgraduate students.

COORDINATING COMMITTEE

Head of the Postgraduate Studies: Professor **Despo Ath. Lialiou**

Two members of the Teaching Staff with postgraduate task from each Department :

From the Department of Holy Bible and Patristic Literature:

Assistant Professor **Athanasios Paparnakis**

Lecturer **Anna Karamanidou**

From the Department of History, Doctrine, Inter-orthodox and Inter-christian Relations :

Professor **Athanasios Karathanassis**

Assistant Professor **Vassilios Tsingos**

From the Department of Worship, Archaeology and Art :

Assistant Professor archimandrite **Nikodemos Skrettas-Plexidas**

Assistant Professor protopresbyter **Konstantinos Karaissaridis**

From the Department of Law, Organization, Life and Ministry of the Church:

Professor **Theodoros Yiangou**

Associate Professor **Heraklis Rerakis**

THE SECRETARIAT OF THE P. P. S.

The administrative support of the P.P.S. has the Secretariat of the School of Pastoral and Social Theology.

**POSTGRADUATE COURSES
FOR THE ACADEMIC YEAR 2009-2010**

A. DEPARTMENT OF HOLY BIBLE AND PATRISTIC LITERATURE

a) SPECIALIZATION IN HOLY BIBLE

1. OLD TESTAMENT (OT)

I. Semester

	T.H.	ECTS
OT1. Introductory Themes in the Old Testament <i>Ath. Paparnakis, assistant professor</i>	3	6

II. Semester

OT2. Themes of History and Archaeology of the Old Testament <i>Ath. Paparnakis, assistant professor</i>	3	6
--	---	---

OT3. Language and tradition of the text of the Old Testament <i>Ath. Paparnakis, assistant professor</i>	3	6
---	---	---

III. Semester

OT6. The Old testament in the New Testament and the Church Fathers <i>Ath. Paparnakis, assistant professor</i>	3	6
---	---	---

OT7. Exegesis of the historical books of the Old Testament <i>Ath. Paparnakis, assistant professor</i>	3	6
---	---	---

2. NEW TESTAMENT (NT)

I. Semester

NT8. Themes of exegesis of the Gospels and the Book of Acts <i>Chr. Oikonomou, professor</i>	3	6
---	---	---

NT4. Themes of the language of the New Testament <i>Kyr. Papademetriou, assistant professor</i>	3	6
NT17. Specialized themes of the New Testament <i>Aik. Tsalampouni, lecturer</i>		

II. Semester

NT11. Themes of Theology of the New Testament <i>Chr. Oikonomou, professor</i>	3	6
---	---	---

	T.H.	ECTS
NT12. Themes of Hermeneutics of the New Testament <i>Kyr. Papademetriou</i> , assistant professor	3	6
NT2. Themes of History of the New Testament: Palestine in Jesus' time <i>Aik. Tsalampouni</i> , lecturer	3	6
III. Semester		
NT15. New Testament and civilization <i>Chr. Oikonomou</i> , professor	3	6
NT7. Scrolls and inscriptions in the Hellenistic era <i>Kyr. Papademetriou</i> , assistant professor	3	6
NT16. New Testament and social themes <i>Aik. Tsalampouni</i> , lecturer	3	6
b) SPECIALIZATION OF PATRISTIC LITERATURE (PL)		
I. Semester		
PL14. Basic specifications of the Patristic Theology <i>Soultana Lambrou</i> , lecturer	3	6
PL1. Introduction to the Christian Literature <i>Anna Karamanidou</i> , lecturer	3	6
PL3. Themes of Ecclesiastical Literature and patristic theology of the 3 rd and 4 th c. <i>Theod. Pittaras</i> , lecturer	3	6
II. Semester		
PL13. Basic specifications of the Patristic Theology <i>Soultana Lambrou</i> , lecturer	3	6
PL11. The Patristic Studies in the West after the Renaissance <i>Anna Karamanidou</i> , lecturer	3	6
PL6. Themes of Ecclesiastical Literature and patristic theology from the 5 th c. until the 8 th c. <i>Theod. Pittaras</i> , lecturer	3	6
III. Semester		
PL7. Themes of Ecclesiastical Literature and Patristic Theology from 9 th to 15 th c. <i>Soultana Lambrou</i> , lecturer	3	6
PL8. Themes of Ecclesiastical Literature and Patristic Theology during the Turkish occupation <i>Anna Karamanidou</i> , lecturer	3	6

c) SPECIALIZATION IN THE SCIENCE OF RELIGION (SR)

	T.H.	ECTS
I. Semester		
SR1. Introductory themes in the Science of Religion <i>Ap. Kralidis</i> , assistant professor	3	6
SR11. Specialized themes in the Science of Religion <i>Ap. Kralidis</i> , assistant professor	3	6
II. Semester		
SR2. History of religions <i>Ap. Kralidis</i> , assistant professor	3	6
SR3. Christianity and religions. Aspects of the Holy Bible and the Church Fathers <i>Ap. Kralidis</i> , assistant professor	3	6
III. Semester		
SR4. Ancient Greek Religion <i>Ap. Kralidis</i> , assistant professor	3	6
SR9. Islam and contemporary ideological movements <i>Ap. Kralidis</i> , assistant professor	3	6
B. DEPARTMENT OF CHURCH HISTORY AND DOCTRINAL THEOLOGY		
a) SPECIALIZATION IN CHURCH HISTORY (CH)		
I. Semester		
CH13. Specialized themes of Orthodoxy in Southeastern Europe A' <i>Mich. Tritos</i> , professor	3	6
CH1. Themes of Introduction in the Church History A' <i>V. Koukoussas</i> , assistant professor	3	6
CH9. Historical landmarks of the local Orthodox churches (Ecumenical Patriarchate, Patriarchates of the East, new Patriarchates, autocephalous Churches, self-reliant Archdioceses and Bishoprics) A' <i>Ioan. Bakas</i> , lecturer	3	6
II. Semester		
CH14. Specialized themes of Orthodoxy in the Southeastern Europe B'6 <i>Mich. Tritos</i> , professor	3	6
CH2. Introductory themes in the Church History B' <i>V. Koukoussas</i> , assistant professor	3	6

	T.H.	ECTS
CH10. Historical landmarks of the local Orthodox churches (Ecumenical Patriarchate, Patriarchates of the East, new Patriarchates, autocephalous Churches, self-reliant Archdioceses and Bishoprics) B'	3	6
<i>Ioan. Bakas, lecturer</i>		
CH11. Historical landmarks of the local orthodox churches (Ecumenical Patriarchate, Patriarchates of the East, new Patriarchates, autocephalous Churches, self-reliant Archdioceses and Bishoprics) C'	3	6
<i>Ioan. Bakas, lecturer</i>		
III. Semester		
CH15. Specialized themes of Orthodoxy in the South-eastern Europe C'	3	6
<i>Mich. Tritos, professor</i>		
CH3. Themes of Introduction in the Church History C'	3	6
<i>Vas. Koukousas, assistant professor</i>		
CH4. Themes of Introduction in the Church History D'	3	6
<i>Vas. Koukousas, assistant professor</i>		
CH12. Historical landmarks of the local orthodox churches (Ecumenical Patriarchate, Patriarchates of the East, new Patriarchates, autocephalous Churches, self-reliant Archdioceses and Bishoprics) D'	3	6
<i>Ioan. Bakas, lecturer</i>		
b) SPECIALIZATION OF HELLENISM AND ORTHODOXY (HO)		
I. Semester		
HO6. Books and manuscripts during the Turkish occupation	3	6
<i>Ath. Karathanassis, professor</i>		
HO7. Themes of orthodox spirituality A'	3	6
<i>Despo Lialiou, professor</i>		
HO8. Themes of orthodox spirituality B'	3	6
<i>Despo Lialiou, professor</i>		
HO11. Themes of the History of the Byzantine spiritual life A'	3	6
<i>Kon. Chrestou, associate professor</i>		
II. Semester		
HO2. Orthodoxy- Race – Education- Culture B': The folk book and the religious reading	3	6
<i>Ath. Karathanassis, professor</i>		

	T.H.	ECTS
HO9. Themes of orthodox spirituality C'	3	6
<i>Despo Lialiou, professor</i>		
HO12. Themes of the History of the Byzantine spiritual life B'	3	6
<i>Kon. Chrestou, associate professor</i>		
III. Semester		
HO3. History of the Modern Hellenism- History of Thessaloniki (1430-1821)	3	6
<i>Ath. Karathanassis, professor</i>		
HO10. Themes of orthodox spirituality D'	3	6
<i>Despo Lialiou, professor</i>		
HO13. Themes of the History of the Byzantine spiritual life C'	3	6
<i>Kon. Chrestou, associate professor</i>		
c) SPECIALIZATION IN DOCTRINAL AND SYMBOLICAL THEOLOGY (DT)		
I. Semester		
DT1. Themes of interpretation of the doctrinal and symbolical texts in the Orthodox Church A'	3	6
<i>Despo Lialiou, professor</i>		
DT5. Specialized themes in Dogmatics of the Orthodox Catholic Church A'	3	6
<i>V. Tsingos, assistant professor</i>		
DT9. Themes of Christian Dogmatics (Symbolic, Inter-orthodox and Inter-Christian relations, History of the ecumenical movement) A'	3	6
<i>Fr. Chr. Vlahavas-Filiotis, assistant professor</i>		
DT17. History of Doctrines A'	3	6
<i>Fr. Chr. Vlahavas-Filiotis, assistant professor</i>		
DT13. Perceptions of the Greek ancient philosophy about God	3	6
<i>Konst. Bozines, assistant professor</i>		
II. Semester		
DT3. Themes of interpretation of the doctrinal and symbolical texts in the Orthodox Church C'	3	6
<i>Despo Lialiou, professor</i>		

	T.H.	ECTS
DT6. Specialized themes in Dogmatics of the Orthodox Catholic Church B'	3	6
<i>V. Tsingos</i> , assistant professor		
DT10. Themes of Christian Dogmatics (Symbolic, Inter-orthodox and Inter-Christian relations, History of the ecumenical movement) B'	3	6
<i>Fr. Chr. Vlahavas-Filiotis</i> , assistant professor		
DT18. History of Doctrines B'	3	6
<i>Fr. Chr. Vlahavas-Filiotis</i> , assistant professor		
DT19. History of Doctrines C'	3	6
<i>Fr. Chr. Vlahavas-Filiotis</i> , assistant professor		
DT14. The philosophy of the Hellenistic era	3	6
<i>Konst. Bozinas</i> , assistant professor		
DT2. Themes of interpretation of the doctrinal and symbolical texts in the Orthodox Church B'	3	6
<i>Fr. Vassilios Georgopoulos</i> , lecturer		
III. Semester		
DT7. Specialized themes in Dogmatics of the Orthodox Catholic Church C'	3	6
<i>V. Tsingos</i> , assistant professor		
DT8. Specialized themes in Dogmatics of the Orthodox Catholic Church D'	3	6
<i>V. Tsingos</i> , assistant professor		
DT11. Themes of Christian Dogmatics (Symbolic, Inter-orthodox and Inter-Christian relations, History of the ecumenical movement) C'	3	6
<i>Fr. Chr. Vlahavas-Filiotis</i> , assistant professor		
DT12. Themes of Christian Dogmatics (Symbolic, Inter-orthodox and Inter-Christian relations, History of ecumenical movement) D'	3	6
<i>Fr. Chr. Vlahavas-Filiotis</i> , assistant professor		
DT20. History of Doctrines D'	3	6
<i>Fr. Chr. Vlahavas-Filiotis</i> , assistant professor		
DT15. The Christianity and Philosophy meeting during the early christian ages	3	6
<i>Konst. Bozinas</i> , assistant professor		
DT4. Themes of interpretation of the doctrinal and symbolical texts in the Orthodox Church D'	3	6
<i>Fr. Vas. Georgopoulos</i> , lecturer		

C. DEPARTMENT OF LITURGICS, CHRISTIAN ARCHAEOLOGY AND ART

a) SPECIALIZATION IN LITURGICS (LT)

	T.H.	ECTS
I. Semester		
LT5. The mysteries of the Orthodox Church	3	6
<i>Fr. Nikod. Skrettas</i> , assistant professor		
LT2. Themes of interpretation of the Divine Liturgy	3	6
<i>Fr. Kon. Karaisaridis</i> , assistant professor		
LT9. Homiletics A'	3	6
<i>Tryfon Tsompanis</i> , lecturer		
II. Semester		
LT6. Hermeneia and theology of liturgical benedictions and hymns	3	6
<i>Fr. Nikod. Skrettas</i> , assistant professor		
LT1. Church, sacred utensils, vestments	3	6
<i>Fr. Kon. Karaisaridis</i> , assistant professor		
LT10. Homiletics B'	3	6
<i>Tryfon Tsompanis</i> , lecturer		
III. Semester		
LT8. Liturgical Rites and Euchologia	3	6
<i>Fr. Nikod. Skrettas</i> , assistant professor		
LT7. Specialized liturgical issues	3	6
<i>Fr. Kon. Karaisaridis</i> , assistant professor		

b) SPECIALIZATION IN CHRISTIAN ARCHAEOLOGY AND ART (AT)

	T.H.	ECTS
I. Semester		
AT2. Iconography of Theotokos	3	6
<i>Ang. Trivyadaki</i> , lecturer		
II. Semester		
AT3. Iconographic cycles of saints	3	6
<i>Ang. Trivyadaki</i> , lecturer		
III. Semester		
AT6. Architecture of the Byzantine Churches (early Byzantine, middle Byzantine, post-Byzantine era)	3	6
<i>Ang. Trivyadaki</i> , lecturer		

c) SPECIALIZATION IN HAGIOLOGY (HG)

	T.H.	ECTS
I. Semester		
HG1. Martyrdoms and martyrological collections <i>Sym. Paschalidis, associate professor</i>	3	6
II. Semester		
HG3. Hagiological sources of the middle Byzantine and Palaeologian era <i>Sym. Paschalidis, associate professor</i>	3	6
III. Semester		
HG4. The hagiological texts of the 36 Post Byzantine era <i>Sym. Paschalidis, associate professor</i>	3	6

d) SPECIALIZATION IN BYZANTINE MUSICOLOGY AND THE ART OF CHANTING (BM)

I. Semester		
BM1. Manuscripts of chanting codes (10 th -19 th c.) and the Art of Chanting <i>Fr. Spyr. Antoniou, assistant professor</i>	3	6
II. Semester		
BM2. Themes of Byzantine and post Byzantine Musicology and the Art of Chanting <i>Fr. Spyr. Antoniou, assistant professor</i>	3	6
III. Semester		
BM4. Themes of Aesthetic in Byzantine Music and Paleography of the Chanting Art <i>Fr. Spyr. Antoniou, assistant professor</i>	3	6

D. DEPARTMENT OF LAW, ORGANIZATION, LIFE AND MINISTRY OF THE CHURCH**a) SPECIALIZATION IN CANON LAW-PASTORAL-MISSIONARY****1. CANON LAW (CL)**

I. Semester		
CL1. Interpretation of holy canons <i>Theod. Yiangou, professor</i>	3	6

	T.H.	ECTS
CL5. Canon Law A' <i>Geor. Gavardinas, lecturer</i>	3	6
II. Semester		
CL2. Monastic Rites and monastic canons <i>Theod. Yiangou, professor</i>	3	6
CL6. Canon Law B' <i>Geor. Gavardinas, lecturer</i>	3	6
CL7. Canon Law C' <i>Dem. Nikolakakis, lecturer</i>	3	6
III. Semester		
CL4. Sources of Canon Law and Liturgies <i>Theod. Yiangou, professor</i>	3	6
CL3. Sources of Canon Law <i>Geor. Gavardinas, lecturer</i>	3	6
CL8. Canon Law D' <i>Dem. Nikolakakis, lecturer</i>	3	6
2. PASTORAL (PT)		
I. Semester		
PT1. Rules and methods of the pastoral task A' <i>Fr. Ath. Gikas, associate professor</i>	3	6
II. Semester		
PT2. Rules and methods of the pastoral task B' <i>Fr. Ath. Gikas, associate professor</i>	3	6
III. Semester		
PT3. Interpretation of pastoral texts A' <i>Fr. Ath. Gikas, associate professor</i>	3	6
3. MISSIONARY (MI)		
III. Semester		
MI1. Christian Orthodox Missionary <i>Kon. Kotsiopoulos, lecturer</i>	3	6

**b) SPECIALIZATION IN PAEDAGOGICS –
PASTORAL PSYCHOLOGY**

1. PAEDAGOGICS (PA)

I. Semester

	T.H.	ECTS
PA2. Themes of Specialized Paedagogics: The European dimension of the Christian orthodox education <i>Her. Rerakis, associate professor</i>	3	6

II. Semester

PA3. Education and culture <i>Her. Rerakis, associate professor</i>	3	6
--	---	---

III. Semester

PA 4. Themes of Christian education: Socialization of the child and the Christian orthodox education <i>Her. Rerakis, associate professor</i>	3	6
--	---	---

2. PASTORAL PSYCHOLOGY (PS)

I. Semester

PS3. Specialized themes of Pastoral Psychology A' <i>Fr. Ath. Gikas, associate professor</i>	3	6
---	---	---

II. Semester

PS4. Specialized themes of Pastoral Psychology B' <i>Fr. Ath. Gikas, associate professor</i>	3	6
---	---	---

c) SPECIALIZATION IN CHRISTIAN ETHICS – SOCIOLOGY

1. CHRISTIAN ETHICS (CE)

I. Semester

CE1. Themes of Christian Ethics A': Patristic texts of Christian Ethics <i>Mil. Vantsos, assistant professor</i>	3	6
---	---	---

II. Semester

CH3. Themes of Bio-ethics A': Moral consideration of the supporting procreation <i>Mil. Vantsos, assistant professor</i>	3	6
---	---	---

III Semester

CH4. Themes of Christian Ethics B': Contemporary moral preoccupations <i>Mil. Vantsos, assistant professor</i>	3	6
---	---	---

2. SOCIOLOGY (SO)

I Semester

SO1. Themes of General Sociology A': Religious and political freedom <i>Kon. Kotsiopoulos, lecturer</i>	3	6
--	---	---

II Semester

	T.H.	ECTS
SO3. Themes of Sociology of Christianity A': Christianity and welfare state <i>Kon. Kotsiopoulos, lecturer</i>	3	6

III. Semester

SO4. Themes of Sociology of Christianity B': Sociology of the Ecumenical movement <i>Kon. Kotsiopoulos, lecturer</i>	3	6
---	---	---

SCIENTIFIC PAPER / DISSERTATION

(for all the Departments) :

12 ECTS

**SEMINAR OF THE ORTHODOX HERMENEUTICAL
THEOLOGY**

The Department of Holy Bible and Patristic Literature, in the context of the Post graduate Studies Programme, organizes a Seminar of the Orthodox Hermeneutical Theology, compulsory for all the specializations. It is a scientific session per month during both of semesters of the academic year, which replaces a weekly course of specialization with three teaching hours and three credits (six credits ECTS). The sessions are about the interpretation of the Holy Bible and have as a basis the biblical sciences and the sciences of Patrology and Religion, for their contribution to the hermeneutical comprehension of the Bible.

The researching personnel of the Department and other researchers as well, examine relevant scientific themes, present the conclusions of their researches and inform for the contemporary developments of the science. The post graduate students and candidates doctors participate in the conversation and they are able to present their papers. The programme and the activities of the Seminar are in the website of the School (www.past.auth.gr), in the known link.

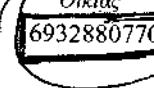
ΙΣΤ. ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ

Πρύτανης Α.Π.Θ.	99.6701-2
Γραμματεία Πρυτανείας	99.6703-4
Αντιπρυτάνεις	99.6711, 99.6712
Κοσμήτορας Θεολ. Σχολής	99.6699
Γραμματεία Κοσμητείας	99.6698
	99.6692 (fax)
Πρόεδρος Τμ. Ποιμαντικής & Κοιν. Θεολογίας	99.6939
Γραμματεία Τμήματος	99.6681- 84
	99.6689 (fax)
Προϊσταμένη Γραμματείας Τμήματος	99.6680
Αίθουσα Συνεδριάσεων	99.6696
Νησίδα Η/Υ Τμ. Ποιμαντικής & Κοιν. Θεολογίας	99.7289
Βιβλιοθήκη Θεολογικής Σχολής	99.6690, 99.6691
	99.6694(& fax)
Κεντρική Βιβλιοθήκη	99.5323
Θυρωρείο Θεολογικής Σχολής	99.6999
Πανεπ. Φοιτ. Λέσχη	99.2671
Κυλικείο Θεολ. Σχολής	99.6995
Σύλλογος φοιτητών Θεολογικής Σχολής	99.7110

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΤΗΛΕΦΩΝΩΝ & ΤΗΛΕΟΜΟΙΟΤΥΠΙΑΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

	<i>Γραφείου</i>	<i>Οικίας</i>
Αγγέλης Ιωάννης	99.7289	2310823734
Αγγελοπούλου Αναστασία (υπάλλ. Τομ.)	99.6685	
π. Σπυρίδων Αντωνίου (επ. καθηγητής)	99.9618	2392091286
Βάντσος Μιλτιάδης (επ. καθηγητής)	99.7163	2392025960
Βαφειάδου Ευτέρπη (υπάλλ. Γραμμ.)	99.6683	2310949566
π. Βασίλειος Γεωργόπουλος (λέκτορας)	99.6673	
Γιάγκου Θεόδωρος (καθηγητής)	99.6675	2392032235

	<i>Γραφείου</i>	<i>Οικίας</i>
Γκαβαρδίνας Γεώργιος (λέκτορας)	99.1347	2421072097
Γκίνου Ελένη (διδ. Γαλλικών)		κιν. 6977313047
π. Αθανάσιος Γκίκας (αν. καθηγητής)	99.6676 (& fax)	
Γραμματεία Τομέα Δικαίου κ.λπ.	99.6648	
Καραθανάσης Αθανάσιος (καθηγητής)	99.6667	2392062928
	99.6687 (fax)	
π. Κων/νος Καραϊσαρίδης (επ. καθηγητής)	99.7090	2310833382
Καραμανίδου Άννα (λέκτορας)	99.6945	2310768947
	99.6663 (fax)	
Κουκουσάς Βασίλειος (επ. καθηγητής)	99.7482	2310674594
Κραλίδης Απόστολος (επ. καθηγητής)	99.7020	2310209435
Κυρατζή Έφη (υπάλλ. Γραμμ.)	99.6682	
Κωτσιόπουλος Κωνσταντίνος (λέκτορας)	99.6515	2310466032
Λαζάρου-Καρατσιβίδου Φωτ. (υπαλ. Τομ.)	99.6677 (& fax)	2310555186
Λάμπρου Σουλτάνα (λέκτορας)	99.6943	2310224436
	99.6663 (fax)	
Λιάλιου Δέσπω (καθηγήτρια)	99.6673	2310449663
	99.6955 (& fax)	
Λουπεγίδου Όλγα (υπάλλ. Τομ.)	99.6693	
	99.7415 (fax)	
Μακραντωνάκη Μαρία (διδ. Αγγλικών)	99.6979	
	99.6937 (fax)	
Μπάκας Ιωάννης (λέκτορας)	997482	
Μπαρτζιώκας Χρυσοβαλάντης	99.6633	
Μποζίνης Κωνσταντίνος (επ. καθηγητής)	99.1332	
Μπραγιάντου Αικατερίνη (ΕΤΕΠ, Βιβλιοθ.)	99.6694	
	99.6691 (& fax)	
Νικολαΐδου-ΧΔΔΒασιλειάδου Αθανασία (διδ. Ιταλικών)	99.6633	
Νικολακάκης Δημήτριος (λέκτορας)	2310270186	
Οικονόμου Χρήστος (καθηγητής)	99.6939	2310445304
	99.4302 (fax)	
Παπαδημητρίου Κυριακούλα (επ. καθηγήτρια)	99.6679 (& fax)	
Παπαρνάκης Αθανάσιος (επ. καθηγητής)	99.7119	2310676684
Πασχαλίδης Συμεών (αν. καθηγητής)	99.6964	2310613547

	<i>Γραφείον</i>	
Πιτταράς Θεόδωρος (λέκτορας)	99.6684	
Πλακιά Λίτσα (υπάλλ. Γραμμ.)	99.7113 (& fax)	
Ρεράκης Ηρακλής (αν. καθηγητής)	2310211099	
Σαμουηλίδου Δέσποινα (κλητήρας)	99.6689 (& fax)	
π. Νικόδ. Σκρέττας-Πλεξίδης (επ. καθηγητής)	99.7078	2393061262
Σουκαρά Αλεξία (υπάλλ. Γραμματείας)	99.6681	
Τριβυζαδάκη Αγγελική (λέκτορας)	99.1383	2310317709
Τρίτος Μιχαήλ (καθηγητής)	99.6920	2310325017
Τσαλαμπούνη Αικατερίνη (λέκτορας)	99.1161	2310447942
Τσίγκος Βασίλειος (επ. καθηγητής)	99.6962	2310822009
	99.8772 (fax)	
Τσομπάνης Τρύφων (λέκτορας)	99.9618	
π. Χρήστος Βλαχάβας-Φιλώτης (επ. καθ.)	99.1332	2310960359
Φωτιάδου Αναστασία (προϊσταμ. Γραμμ.)	99.6680	
Χρήστου Κωνσταντίνος (αν. καθηγητής)	99.6656	2310425853

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΥ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ

Αγγέλης Ιωάννης	iangelis@past.auth.gr
π. Σπυρίδων Αντωνίου (επ. καθηγητής)	santonio@past.auth.gr
Βάντσος Μιλτιάδης (επ. καθηγητής)	mvantsos@past.auth.gr
Βαφειάδου Ευτέρπη (υπάλλ. Γραμμ.)	evafeia@past.auth.gr
π. Αθανάσιος Γκίκας (αν. καθηγητής)	agikas@past.auth.gr
Καραθανάσης Αθανάσιος (καθηγητής)	karath@past.auth.gr
Καραμανίδου Άννα (λέκτορας)	annakarm@past.auth.gr
π. Κων. Καραϊσαρίδης (επ. καθηγητής)	konstantkaraisaridis@yahoo.gr
Κουκουσάς Βασίλειος (επ. καθηγητής)	vkukusas@past.auth.gr
Κραλίδης Απόστολος (επ. καθηγητής)	akralid@past.auth.gr
Κυρατζή Ευφημία (υπάλλ. Γραμμ.)	ekyratz@past.auth.gr
Λαζάρου-Καρατσιβίδου Φωτεινή (Γρ. Τομ.)	laza@past.auth.gr
Λάμπρου Σουλτάνα (λέκτορας)	slabrou@past.auth.gr
Λιάλιου Δέσπω (καθηγήτρια)	Lialiou@past.auth.gr

Λουπεγίδου Όλγα (υπάλλ. Γραμμ. Τομ.)	oiyb@past.auth.gr
Μακραντωνάκη Μαρία (διδ. Αγγλικών)	mmakrant@lance.auth.gr
Νικολακάκης Δημήτριος (λέκτορας)	dimitr_nikolakakis@yahoo.gr
Οικονόμου Χρήστος (καθηγητής)	ikonomou@past.auth.gr
Παπαδημητρίου Κυριακούλα (επ. καθηγήτρια)	kyp@past.auth.gr
Παπαρνάκης Αθανάσιος (επ. καθηγητής)	apaparna@past.auth.gr
Πασχαλίδης Συμεών (αν. καθηγητής)	spaschal@theo.auth.gr
Πλακιά Λίτσα (υπάλλ. Γραμμ.)	plakia@past.auth.gr
Ρεράκης Ηρακλής (αν. καθηγητής)	irerakis@past.auth.gr
Σουκαρά Αλεξία (υπάλλ. Γραμμ.)	alexias@past.auth.gr
Τριβυζαδάκη Αγγελική (λέκτορας)	atrivyza@past.auth.gr
Τσαλαμπούνη Αικατερίνη (λέκτορας)	etsalampouni@hotmail.com
Τσίγκος Βασίλειος (επ. καθηγητής)	vtsigkos@past.auth.gr
π. Χρήστος Βλαχάβας-Φιλώτης (επ. καθηγητής)	filiotis@past.auth.gr
Χρήστου Κωνσταντίνος (αν. καθηγητής)	konchris@theo.auth.gr
Ιστοσελίδα Α.Π.Θ.	www.auth.gr
Ιστοσελίδα Τμήματος Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας Α.Π.Θ.	www.past.auth.gr

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Α'. Διοίκηση του Πανεπιστημίου	3
Β'. Η Θεολογική Σχολή	3
Διοίκηση της Θεολογικής Σχολής	4
Γ'. Το Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας	5
Διοίκηση του Τμήματος	5
Δ'. Οι Τομείς του Τμήματος	6
Ε'. Το προσωπικό των Τομέων	7
ΣΤ'. Ομότιμοι - συνταξιοδοτηθέντες καθηγητές	10
Ζ'. ΕΕΔΙΠ Ι - Διδάσκοντες Ξένων Γλωσσών	10
Η'. Η Γραμματεία	11
Θ'. Οι φοιτητές του Τμήματος	11
Ι'. Πρόγραμμα Προπτυχιακών Σπουδών	13
1. Πρόγραμμα υποχρεωτικών μαθημάτων	15
2. Πρόγραμμα επιλεγόμενων μαθημάτων	18
3. Οδηγίες για την εφαρμογή του Προγράμματος	36
ΙΑ'. Ενδεικτικό πρόγραμμα μαθημάτων κατά εξάμηνο	43
ΙΒ'. Πρότυπος Εσωτερικός Κανονισμός Α.Π.Θ.	80
ΙΓ'. Διακοπές - αργίες	98
ΙΔ'. Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών	99
1. Υπουργική Απόφαση για το Π.Μ.Σ.	101
2. Εσωτερικός Κανονισμός του Π.Μ.Σ.	115
3. Θεσμικό Πλαίσιο για τις Μ.Σ.	130
4. Διοίκηση του Π.Μ.Σ.	143
5. Μεταπτυχιακά μαθήματα	144
ΙΕ'. PROGRAMME OF STUDIES	157
ΙΣΤ'. Τηλεφωνικός κατάλογος	208
Κατάλογος ηλεκτρονικού ταχυδρομείου	210

